

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

LARARASI ÇOKSATAR

GİZEMLİ MELODİ JOHN LE CARRÉ

"Bu düzeye ancak çok az öykü çıkabilir."

-Observer

ALFA

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

GİZEMLİ MELODİ

JOHN LE CARRÉ

1931’de doğan John le Carré, Berne ve Oxford Üniversitelerini bitirdikten sonra beş yıl İngiliz Dışişleri Bakanlığı’nda hizmet verdi. Bu dönemde üç roman yazdı: *Ölümüne Davet*, *Taahhüten Ölüm* ve *Soğuktan Gelen Casus*. Üç romanda da George Smiley karakteri yer alıyordu. Smiley karakteri daha sonra *The Looking Glass War*’da da yer alacak ve *Köstebek*, *Bir Öğrenci Gibi* ve *İnsancıklar*’dan oluşan “Karla” üçlemesinde de önemli rol oynayacaktı. Yayımladığımız diğer kitapları: *Son Casus*, *İnsan Avı*, *Hain*, *Bahçıvan*, *Gece Müdürü*, *Rus Evi*, *Panama Terzisi*, *Bizim Oyun*.

ESAT ÖREN

1949 yılında Ankara’da doğdu. TED Ankara Koleji ve Ankara Üniversitesi D.T.C.F. İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Çeşitli büyükelçilikler ve TRT’de mütercimlik yaptıktan sonra 1975 yılında Deniz Kuvvetleri Komutanlığına katıldı ve 1993 yılına kadar Deniz Lisesinde İngilizce öğretmenliği yaptı. Altı yıllık editörlük deneyiminden sonra 1999-2007 arasında FMV Işık Üniversitesinde İngilizce öğretmeni ve yönetici olarak çalıştı. Altmış kadar çeviri kitabı yayımlanmıştır. Devlet Tiyatroları tarafından 1993 yılında sahnelenen bir oyun çevirmiştir

Gizemli Melodi

© 2015, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

The Mission Song

© 2006, David Cornwell

Kitabın Türkçe yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Kitap Editörü Bilge Ceren Şekerciler

Kapak Tasarımı Elif Çepikkurt

Sayfa Tasarımı Zuhall Turan

ISBN 978-605-171-430-1

1. Basım: Ocak 2017

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftelavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul

Tel: 0(212) 674 97 23 Faks: 0(212) 674 97 29

Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Çağaloğlu-İstanbul

Tel: 0(212) 511 53 03 (pbx) Faks: 0(212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 10905

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

GİZEMLİ MELODİ

**JOHN
LE CARRÉ**

"Bu düzeye ancak çok az öykü çıkabilir."

-Observer

**Çeviren
ESAT ÖREN**

ALFA* | EDEBİYAT

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“Fethedilen topraklar genellikle bizden farklı ten rengine ve yassı burunlara sahip insanların elinden zorla alınmıştır. Bu konuyu iyice düşünürseniz hiç de doğru olmadığını anlarsınız...”
Marlow.

Joseph Conrad, *Karanlığın Yüreği*

1

Benim adım Bruno Salvador. Dostlarım bana Salvo der; düşmanlarım da öyle. Size bunun tersini söyleyecekler çıksa bile ben Birleşik Krallık ve Kuzey İrlanda'nın saygın bir vatandaşıyım. Mesleğim de Swahili ve daha az tanınmasına rağmen yaygın bir konuşulma alanı olan Doğu Kongo dillerinde üst düzey çevirmenliktir. Eskiden bu bölge Belçika yönetimindeydi, bu nedenle iyi Fransızca da bilirim ki bu durum mesleğimde bana artı değer getirir. Londra'nın hukuk ve ceza mahkemelerinde sık sık boy gösteririm; Üçüncü Dünya ile ilgili uluslararası konferanslarda sık sık göreve çağırılırım ve ülkemizin en şanlı şirketlerinden yığınla parlak referansım vardır. Özel becerilerim sayesinde, varlığı hep inkâr edilen bir devlet kuruluşu adına da yurtseverlik görevimi yaparak, gizlilik dereceli işlerde çalışmışımdır. Başım hiç belaya girmemiştir, vergilerimi hiç aksatmadan öderim; güvenilir bir kredi notum, bankada iyi işletilen bir hesabım bulunmaktadır. Bu saydıklarım taş gibi, sarsılmaz gerçeklerdir ve ne kadar uğraşsalar da, hiçbir bürokratik manipölasyonla değiştirilemez.

Ticaret dünyasında altı yıl namusumla çalıştım; Avrupa kıtasının tarafsız şehirlerinde yapılan gizli toplantılarda petrolün, altının, elmasın ve diğer emtia fiyatlarının yaratıcı bir şekilde uyarlanmasına katkıda bulundum. Bu çalışmalarım, dünya hissedarlarının meraklı gözleri altında milyonlarca doların Panama, Budapeşte ve Singapur gibi yerlerde rüşvet fonlarına kaydırılmasını da kapsamamış değildi. Bu işlemleri gerçekleştirirken hiç mi vicdanına kulak vermedin, diye soracak olursanız gayet kararlı bir cevap alırsınız: “Hayır.” Bu üst düzey çevirmeninizin düsturu kutsaldır. Bir asker kendini nasıl bayrağına adanmışsa, o da kendini işverenine adanmıştır. Ne var ki, dünyanın o kadar talihli olmayan insanlarına saygımdan, neredeyse bedava denebilecek ücretler karşılığında Londra hastanelerinde, hapishanelerinde ve göçmen bürolarında hizmet vermekten de kaçınmam.

Seçmen listesinde adresim Güney Londra, Battersea, Prince of Wales Caddesi, Norfolk Konakları 17 numara olarak görülür. Yasal eşim olan Penelope ile birlikte bu konağın küçük hisseli mülkiyetine sahibim. Penelope (sakın ola ona Penny demeyin) benden dört yaş büyüktür ve milyonları sürükleyebilen boyalı basın camiasında yıldızı yükselmekte olan bir gazetecidir. Penelope’nin babası güvenilir bir hukuk şirketine esas ortaktır; annesiyse Muhafazakâr Parti’nin yerel teşkilatında sözü geçen bir görevlidir. Beş yıl önce birbirimizi beğenip evlenmeye karar verdiğimizde, Penelope’nin kariyeri uygun olur olmaz hamile kalacağına anlaşılmıştı; ben annenin de geleneksel İngiliz çizgileri içinde olduğu çekirdek aileyi yaratmak istiyordum. Ne var ki karımın gazetede ki hızlı yükselişi ve bazı başka nedenler yüzünden o uygun zaman bir türlü kendini gösteremedi.

Birlikteliğimiz pek de alışılmış cinsten değildi. Penelope, hepsi de iyi mesleklere sahip, Surrey’li beyaz bir ailenin en büyük kızıydı. Bruno Salvador, nam-ı diğer Salvo ise İrlandalı Katolik bir misyoner ile sa-vaşın kanlı günlerinde adı bile buhar olmuş Kongolu bir köylü kadının oğluydu. Eski adı Stanleyville olan Kisangani’de bir manastırın kilitli kapıları arasında, sessizlik yemini etmiş rahibelerin ebeliği sayesinde dünyaya gelmişim. Bu durumu benden başka herkes gülünç, gerçek ötesi veya uydurulmuş bulabilir. Ama benim için bu biyolojik bir gerçektir ve eğer siz de on yaşıңызdayken Doğu Kongo’da Güney Kivu’nun yem-yeşil yaylalarındaki misyoner evinde yatan aziz ba-banızın başında beklerken onun Fransızca ve İrlanda İngilizcesi karışımıyla hıçkıra hıçkıra içini döküşünü dinleseydiniz, benim gibi düşünürdünüz. Babamın ateşle kızarmış yanaklarına dökülen gözyaşları yeşil teneke damın üstüne boşanan ekvator yağmuruyla yarışır gibiydi. Herhangi bir Batılıya Kivu’nun nerede olduğunu sorun, size gülümseyerek başını sallar ve bilmediğini söyler. Ama bunu bir Afrikalıya sorarsanız size, “Cennet” diyecektir, çünkü gerçekten de öyledir. Buğulu gölleri, volkanik dağları, zümrüt yeşili çayırları ve her yanından meyveler fışkıran korularıyla bezenmiş bir Orta Afrika cennetidir.

Hayatının yetmişinci ve sonuncu yılında babamın en büyük kaygısı acaba özgürleştirdiği ruhlardan daha fazlasını esaret altına mı almış olduğuydu. Vatikan’ın Afrika misyonerleri sürekli bir ikilem içindeydiler; bir yanda hayata olan borçları vardı, diğer yanda Roma’ya olanlar. Her ne kadar ruh kardeşleri benden nefret etseler de, ben babamın hayata olan borçlarındandım. Arzusu üzerine babamı Swahili dilinde dua ederek gömdük, ama mezarı başında “Tanrı benim Çobanımdır” bölümünü okumak bana düşünce, bunu

onun Doğu Kongo dilleri arasında canlılığı ve esnekliği nedeniyle en sevdiği dil olan Shi dilinde okudum.

Karışık ırklardan gelen uygunsuz damatlar varlıklı Surrey'in sosyal dokusuyla kolay kolay kaynaşamazlar; Penelope'nin ebeveynleri de yılların bu gerçeği içinde istisna değildiler. Gençliğime adım attığım yıllarda, eğer ışık doğru yerden geliyorsa kendimi kahverengi Afrikalıdan çok güneşte bronzlaşmış İrlandalıya benzetirdim; üstelik saçlarım da kıvrıkcık değil, düzdür ki bu da eğer beyaz topluma asimile olmaya çalışıyorsanız, çok önemli bir şeydir. Ama bu görünümüm Penelope'nin annesini ve golf kulübündeki hanım arkadaşlarını bir an için bile kandıramamıştı; kadının en büyük korkusu kızının simsiyah bir torun peydahlaması ihtimaliydi. Bu ihtimal Penelope'nin çocuk konusundaki isteksizliğini bir yere kadar açıklıyordu, ama geriye dönüp baktığımda buna pek inanasım gelmiyor. Bence benimle evlenmesinin bir nedeni de annesini şoke etmek ve küçük kız kardeşini gölgede bırakmaktı.

* * *

Bu arada sevgili müteveffa babamın mücadele dolu hayatından biraz bahsetmemin yersiz olacağını sanmıyorum. Bana anlattığına bakılırsa, onun dünyaya gelişi de benimkinden daha kolay olmamış. 1917 yılında Kraliyet Ulster Alayı'nda görevli bir onbaşıyla, o sırada oradan geçmekte olan on dört yaşındaki Normandiyalı bir köylü kızının çocuğu olarak doğmuş ve bütün çocukluğu Sperrin Dağları'ndaki bir kulübeyle, Kuzey Fransa'daki başka bir kulübe arasında mekik dokuyarak geçmiş. İki dil bilmesinin de yardımıyla County Donegal'de bir İlahiyat Okuluna kapağı atmış ve böylece hiç üstünde düşünmeden Tanrı'ya giden yola girivermiş.

İmanına ince ayar yapılması için onu Fransa'ya göndermişler; yıllar boyu sonu gelmeyecek gibi görünen Katolik eğitime gık demeden katlanmış, ama İkinci Dünya Savaşı patlak verdiği an en yakınındaki bisikleti kaptığı gibi pedala asılmış ve Pireneler'i aşıp Lizbon'a gitmiş. Tipik İrlandalı aklıyla bana o bisikletin Tanrı'yı inkâr eden bir Protestan'a ait olduğunu söylemişti. Gizlice bindiği bir gemiyle Leopoldville'ye geldikten sonra, beyaz misyonerlere pek iyi gözle bakmayan sömürge yöneticilerine görünmeden kendilerini Doğu Kongo'daki iki yüz kabileye Tek Gerçek İman'ı getirmeye adanmış bir keşiş grubuna katılmış. Bu da nereden baksan, adamakıllı iddialı bir hedeftir doğrusu. Bazen beni düşünmeden hareket etmekle suçlayanlar babamın geçmişine şöyle bir baksınlar, yeter.

Dillerini çabucak öğrendiği yerli dönmelerin yardımıyla tuğla fırınlamış, kendi ayaklarıyla çiğnediği kırmızı killerle harç yapmış, tepe yamacında hendekler kazmış ve muz bahçeleri arasına helalar kondurmuş. Derken inşaat başlamış; önce kilise, sonra iki tane çan kulesi olan bir okul ve Meryem Ana Kliniği; yiyecek sağlamak için balık göletleriyle, sebze meyve bahçeleri gelmiş. Asıl mesleği olan rençperlikle doğanın bu kadar cömertçe bahsettiği topraklarda büyük bolluk yaratmış. Hepsi bittikten sonra da misyoner eviyle yardımcılar için küçük pencereli bir barınak inşa etmiş.

Tanrı adına yüzlerce kilometre yol yürüyerek en ücra yerleşim noktalarına ve maden ocaklarına gitmiş, yeni bir dil öğrenme fırsatı çıkınca da zaten bildiği onca dile yenilerini katmış. Ne var ki, bir gün yine böyle bir yolculuktan geri döndüğünde diğer rahiplerin kaçmış olduklarını görmüş; inekler, keçiler ve tavuklar çalınmış, okul ile misyon evi yerle bir edilmiş,

hastane yağmalanıp hemşireler tecavüze uğradıktan sonra öldürülmüş. Tabii, kendisi de yoldan çıkmış bir devrimci örgüt olan korkunç Simbaların tutsağı olmuş. Birkaç yıl önce tamamen kökü kazınmış olan Simbaların tek amacı, sömürgecilerle ilgili ne ve kim varsa yok etmekmiş. Bunların kim olduğuna da ya kendileri karar veriyorlar ya da savaşçı atalarının ruhlarından öğreniyorlarmış.

Simbalar, onları uçuşan kurşunlara karşı koruyan büyüünün bozulacağına inandıklarından, genel olarak beyaz rahiplere zarar vermekten kaçınırlar. Ancak zavallı babamın durumunda iş farklıydı; adamlar, bu rahip dilimizi bizim kadar iyi konuştuğuna göre, belli ki kılık değiştirmiş siyah bir şeytandır diye düşünmüşler. Babam daha sonraları tutsaklığı sırasında çektiği acılarla ilgili pek çok hikâye anlatmıştı. Gerçek şeytan derisinin rengi açığa çıksın diye tekrar tekrar kamçılar, ona işkence etmişler, başkalarına işkence ederken zorla seyrettirmişler... Bütün bunları yaşarken babam hep İncil'den bahsetmiş ve ona işkence edenleri Tanrı'nın bağışlaması için dua etmiş. Her fırsat bulduğunda diğer mahkûmların arasına girip onlara dini telkinlerde bulunmuş. Ne var ki çektiği bu acıların onda yarattığı birikimli etkiye Kutsal Kilise ve onun bütün öğretileri bile yetmemiş. Bize, bedene verilen acılar ruhun zaferini perçinler, diye öğretilmiştir. Ama sevgili babam için durum hiç de böyle olmamış; serbest bırakılışından birkaç ay sonra bu öğretinin hatalı noktasını hemen ortaya çıkarıvermiş; bu da sadece annemle ilişki kurmasından ibaret değilmiş:

Ölüm döşeginde, diğer rahiplerin işitmesinden endişe duyduğundan çok sevdiği ağdalı İrlanda İngilizcesiyle bana içini dökerken aynen şöyle demişti: *Oğlum, eğer senin doğmanda ilahi bir amaç varsa, bunu*

o pis kokulu hapishane kulübesinde ve kamçılanmak için bağlandığım o direkte bulabilirsin. Bir kadın vücudunun vereceği hazzı tadamadan ölebileceğimi düşünmek dayanamadığım tek işkence olmuştu.

* * *

Annemin beni doğurmasının ödülü hem acımasız hem de çok adaletsiz olmuş. Babamın zorlamasıyla doğumu kendi ailesinin yanında yapmak için köyüne gitmiş. Ama o günler, Kongo'nun ya da General Mobutu'nun ısrarla vurguladığı adıyla, Zaire'nin en fırtınalı dönemleriymiş. Özgünlüğün korunması adına, bebekleri Batılı isimlerle vaftiz ettikleri için yabancı rahipler kovuluyormuş, okullarda İsa'nın hayatını öğretmek yasaklanmış ve Noel günü normal bir iş günü olarak ilan edilmiş. Bu nedenle, annemin köyündeki ihtiyar heyetinin beyaz bir misyoner çocuğunun başlarına bela açmasından korkup bu sorunu geldiği yere göndermesinde şaşacak bir şey yok.

Fakat Misyon Papazları da tıpkı köyün ihtiyar heyeti gibi bizi kabul etmek istememişler ve annemi uzaktaki bir manastıra göndermişler. Annem oraya vardıktan birkaç saat sonra beni doğurmuş. Oradaki Carmelite keşişlerinin aşırı sevgisine üç ay dayanabilen annem bir gece banyo çatısından kaçmış ve çocuğunu, ona kendisinden daha güvenli bir gelecek sağlayacağına inandığı keşişlerin insafına bırakıp ailesinin yanına dönmüş. Bundan birkaç hafta sonra köyleri asi bir kabilenin kıyımına uğramış ve annemle birlikte bütün ailesi öldürülmüş.

Ben kafamın içinde annemin bir resmini oturtmaya çalışıyordum ve babamdan bana ayrıntıları anlatmasını istemiştım. Köy başkanının kızıydı, diyordu babam gözyaşları içinde. Onların çatısı altına sığınmışım. Annen bize yemek pisirirdi, yıkanmak için suyumuzu geti-

rirdi. Onun eli açıklığı beni çok etkilemişti. Bir gün boyun uzayacak, oğlum! Güzel mi güzel bir insan olacaksın! Tanrı adına, kim bana senin günah içinde doğduğunu söyleyebilir? Sen sevgi içinde doğdun, evladım! Nefretten başka günah yoktur!

Kutsal Kilisenin babama verdiği ceza annemin başına gelenler kadar acımasız değildi, ama yine de ağır sayılırdı. Madrid dışındaki Cizvit ıslahhanesinde bir yıl ve Marsilya'da gecekondlu mahallesinde işçi papaz olarak geçirdiği iki yıldan sonra nihayet hiç de akılcı olmayan bir sevgiyle bağlandığı Kongo'ya dönmüş. Benim bilemediğim, büyük ihtimalle Tanrı'nın da bilmediği bir yol bularak beni Katolik yetimhanesinden çıkarıp velayetimi almayı başarmış. Bunu izleyen yıllar boyunca da melez Salvo, yaşlarına ve çirkinliklerine göre seçilmiş bakıcıların elinde onun peşinden sürüklenmiş. Ta ki, onuncu doğum günüm olan o kader gecesinde, kendi ölümlülüğü kadar benim olgunlaşmaya başladığımın da farkında olan babam yukarıda sözünü ettiğim şekilde bana yüreğini açana kadar. Ben bunu bir babanın kaza eseri yaptığı oğluna sunabileceği en büyük iltifat olarak görürüm.

* * *

Sevgili babamın vefatını izleyen yıllar yetim Salvo için pek de kolay geçmedi; beyaz misyonerler, aralarındaki varlığını iltihaplı bir hakaret gibi görüyorlardı. Swahili dilindeki takma adım da bu bakışın sonucuydu: *mtoto wa siri* veya gizli çocuk. Afrikalıların inancına göre bizler ruhumuzu babamızdan, kanımızı annemizden alırız; benim sorunum da özetle buydu, işte. Eğer sevgili müteveffa babam siyah olsaydı, belki beni fazla bagaj falan gibi görüp varlığıma göz yumabilirlerdi. Ama Simbalar ne düşünürlerse düşünsünler, babam hembeyazdı ve İrlandalıydı; herke-

sin bildiği gibi, beyaz misyonierler tezgâh altında çocuk yapmazlardı. Gizli çocuk, papazların sofralarında ve kilise mihrabında hizmet verebilir, okullarında öğrenci olabilirdi, ama rengi ne olursa olsun, kilise ileri gelenlerinden biri misyonu ziyaret ettiğinde, bu tehdit geçene kadar misyon işçilerinin kaldığı yurttan saklanırdı. Bunu söylerken biraderlerin yüceliklerini eleştirmek veya bana ara sıra gösterdikleri aşırı sıcaklığı ayıplamak gibi bir amacım yoktur. Sevgili babamdan farklı olarak, bu adamlar dünyevi zevklerini sadece kendi cinslerine yöneltirlerdi. Misyonumuzun büyük hatibi Peder André, beni bayıltacak kadar çok ilgi gösterirken, onu seçilmiş dostu olarak gören Peder François bu sevgi gösterisini kırgınlıkla izlerdi. Bu arada misyon okulunda ne beyaz çocuklara gösterilen saygıdan nasibimi alıyordum ne de yaşıtım olan yerlilerden herhangi bir yoldaşlık sıcaklığı. O halde benim doğal olarak Misyon işçilerinin tek katlı barınaklarına doğru çekilmem normal karşılanmalı. Pederler bilmiyordu, ama burası bizim küçük toplumumuzun kalbi, oradan geçen bir seyyahın doğal sığınağı ve geniş bir alanı kapsayan sözlü haber alışverişinin merkeziydi.

Ve işte orada, tuğla ocağın dibine kıvrılmış halde gezgin avcılarının, büyücü doktorların, büyü satıcılarının, savaşçıların, yaşlıların hikâyelerini gözümü kırpmadan dinlerdim; beni hemen yatağıma gönderecekler korkusuyla da ağzımı bile açmazdım. Doğru Kongo'nun onca diline ve lehçesine olan büyük aşkım da orada başladı. Sevgili müteveffa babamın bana mirası gibi kabul edip bu dilleri kafamda istif ettim, gizlice geliştirip zenginleştirdim ve belki yerlilerden, belki misyonierlerden ileride başıma gelecek belalara karşı bir savunma aracı olarak aklımda tuttum. Minicik hücremin mahremiyetinde, mum ışığı altında kendi çocukça sözlüklerimi derledim. Kısa zamanda

bu sihirli bulmaca parçaları benim kimliğim ve sığınağım oldu; kimsenin benden alamayacağı ve pek az kişinin girebileceği özel bir küre.

Hep merak etmişimdir, hâlâ da düşünürüm; bu belirsiz yolda tek başıma devam etmeme izin verileseydi, gizli çocuğun hayat rotası hangi yöne giderdi? Annemin kan çekimi sonunda babamın ruhundan daha güçlü mü olurdu? Bu soru akademik kalmaya mahkûm, çünkü sevgili babamın biraderleri benden kurtulmak için hummalı bir faaliyet içindeydiler. Derimin rengi, dil öğrenmedeki yeteneğim, ukala İrlandalı tavırlarını ve hepsinden beteri, misyon işçilerine göre annemden almış olduğum güzelliğim, biraderlere babamın günahını hatırlatıp durmaktaydı.

Epey dalavere çevirdikten sonra doğum kaydımın Kampala'daki İngiliz Kültür Derneği'nde bulunduğunu öğrenince çok şaşırılmışım. Onlara göre Bruno-Başka-Adları-Bilinmiyor, Piskoposluk tarafından bulunup evlat edinilmiş bir çocuktuk. Babası olduğu sanılan adam Kuzey İrlandalı bir denizciydi ve yeni doğmuş çocuğunu Carmelite başrahibesinin kollarına bırakmış ve Gerçek İman yolunda yetiştirilmemi istemişti. Sonra da hiçbir adres bırakmadan ortadan kaybolmuştu. Kendisi de katıksız bir Katolik olan Kültür Heyeti Başkanı'nın el yazısıyla yazdığı not böyleydi işte. *Salvador* soyadının İspanyol kökenli olan başrahibe tarafından verildiğini de eklemişti.

Bunu düzeltmeye kalkıp da ne yapacaktım ki? Dünya nüfus haritasında resmen kaydedilmiş bir noktaydım ve yardımına geldiği için Vatikan'ın sol koluna hep minnettar kalacaktım.

* * *

Aynı uzun kol beni yerlisi olmadığım vatanım İngiltere'ye yönlendirdi ve burada Kutsal Kalp

İbadethanesi'nin himayesine yerleştirildim. Burası Sussex Downs'da, ne olduğu belirsiz erkek cinsiyetli Katolik yetimlerinin sonsuza kadar tutulduğu bir yatılı okuldu. Buz gibi bir kış günü hapishane kapısına benzer kapısından girdiğim anda, içimde ne benim ne de okul yöneticilerinin hazırlıklı olduğu bir isyan uyandı. Birkaç hafta içinde yatak çarşaflarımı tutuşturmuş, Latince kitabımın üstüne dışkıyı bırakmış, izinsiz olarak ayine katılmamış ve çamaşır kamyonu arkasında kaçmaya teşebbüs ederken yakalanmıştım. Simbalar siyah olduğunu kanıtlamak için nasıl babamı kamçılamlışlarsa, buradaki Başpapaz da canla başla benim beyaz olduğumu kanıtlamaya çalıştı. Kendisi de İrlandalı olduğu için bu sorunu öyle ya da böyle halletmeye kararlıydı. Vahşiler doğaları gereği aceleci olurlar, diyordu bana. Onların orta vitesleri yoktur. Her insanın orta vitesi özdisiplindir, diyor, beni döverek ve benim için dua ederek bu bozukluğumu gidereceğini umuyordu. Ama bilmediği bir şey vardı, o da kurtuluşumun, saçları ağarmış fakat son derece enerjik bir insan olan bir rahibin elinde olduğuydu.

Benim yeni koruyucum ve atanmış günah çıkarıcı olan Birader Michael, İngiliz Katolik seçkinlerinden. Yaşamı boyunca gezmiş, dünyanın en ücra köşelerine bile gitmişti. Beni okşamasına alıştıktan sonra onunla yakın dost ve müttefik olmuştuk. Başpapaz'ın bana olan ilgisi de zamanla azaldı; bunun nedeni benim düzelen davranışlarım mıydı, yoksa şimdi düşündüğüm gibi, aralarında bir anlaşma sonucu muydu bilmiyorum, ama umurumda değildi. Bir öğleden sonra yağmur altında Downs'da yürüyüş yaparken, Birader Michael bir yandan bana sevgi gösterileri yapıyor, bir yandan da vakit buldukça beni, karışık ırk olmamın hiç de kötü bir leke olmadığına, bilakis bunun

Tanrı'nın bir lütfü olduğuna inandırmaya çalışıyordu. Bu görüşü seve seve kabullendiğimi söylemeye gerek yok sanırım. Birader Michael en çok benim yeteneğime hayrandı; bir dilden diğerine rahatça kayarak ona adamakıllı gösteriş yapmıştım. Misyon evindeyken yeteneklerimi göstermek bana pahalıya mal olmuşken, Birader Michael'ın sevgi dolu gözleri altında bana neredeyse cennet katında bir statü kazandırmıştı:

"Daha büyük bir lütuf olabilir mi, sevgili Salvo'm?" diye sordu Birader Michael; her zamanki gibi bir elini suçluluk içinde üstümde gezdirirken, diğeriyle de havaya bir yumruk attı. "Tanrı'nın kulları arasında bir köprüsün, hiç vazgeçilmeyecek bir halkasın. Tanrı'nın çocuklarını ahenkli ve karşılıklı anlayış içinde bir araya getirebiliyorsun."

Michael'ın o zamana kadar hayat hikâyem hakkında bilmediği şeyleri ona bu gezilerimiz sırasında anlattım. İşçi barınağında ateşin başında anlatılan hikâyeleri dinleyerek geçirdiğim o büyülü geceleri. Babamın son yıllarında birlikte uzaktaki bir köye yaptığımız ziyaretler sırasında o köyün ihtiyaçlarıyla konuşurken, köyün çocuklarıyla nehir kenarında kelime oyunları oynayıp nasıl yeni deyimler öğrendiğimi ve bunun benim gece gündüz en büyük meşgalem olduğunu anlattım. Kimileri mutluluğu ararken haşin oyunlardan, vahşi hayvanlardan, bitkilerden veya danslardan zevk alır. Gizli çocuk Salvo ise en büyük heyecanı Afrikalı sesindeki sayısız değişikliklerin ve tonların yakınlığını keşfetmekte buluyordu.

İşte yine böyle bir günde ben eski serüvenlerimi anlatırken Birader Michael birden kararını verdi.

"Tanrı sana bu tohumu ektiğine göre, Salvo, artık bize de bunun hasadını yapmak düşünüyor!"

Ve hasadı da hakkını vererek yaptık. Bir rahipten çok askeri komutana yakışan becerileriyle, aristokrat

Michael bir sürü tanıtım broşürü inceledi, beni görüşmelere götürdü, kadınlı erkekli birçok öğretmeni sınadı ve ben kaydımı yaptırırken başımdan ayrılmadı. Bana olan hayranlığının ateşiyle, hedefleri de en az imanı kadar sarsılmazdı. Bildiğim her dil için temel bilgiler öğrenecektim. Bir süre sonra çocukluğumda bu bilgileri hiç edinmemiş olduğumu anladım.

Peki, bütün bunlar nasıl ödenecekti? Michael'ın zengin ablası Imelda'nın vücudunda bize bahsedilen bir melek sayesinde. Imelda'nın Somerset'teki bal rengi kumtaşından yapılmış sütunlu evi benim İbadethane'den uzak ikinci sığınağım oldu. Tayların otladığı çayırlarla çevrili, her bir köpeğin kendisine ait koltuğu olan Willowbrook'ta üç kız kardeş yaşıyordu ve en büyüğü Imelda'ydı. Malikânede küçük bir kiliseyle kroket oyunu için özel çim alan vardı. Henry Amca'nın odası vardı; çünkü Imelda Hala İngiltere'yi tek başına kurtaran bir savaş kahramanının dul eşiydi. Odada Henry'nin çocukluğundan kalma oyuncak ayısı bile saklanmıştı. Cepheden gönderdiği son mektup yastığının üstüne özenle yerleştirilmişti. Ama hiç fotoğrafı yoktu. Aksi huylu olduğu kadar da yufka yürekli olan Imelda Hala, onu fotoğrafı olmadan da pekâlâ hatırladığını söylerdi; böylece onu kimseyle paylaşmak zorunda kalmıyordu.

* * *

Fakat Birader Michael, benim zayıf noktalarımı da biliyordu. Çocuk dâhilerin ki beni öyle görüyordu. teşvik edildiği kadar, dizginlenmelerinin de gerektiğinin farkındaydı. Çalışkan olduğum kadar pervasız olduğumu biliyordu: bana sevgi gösteren herkese kendimi vermeye hevesli olduğumu, reddedilmekten, dikkate alınmamaktan ve en kötüsü alay edilmekten çok fazla korktuğumu, bir daha bulamam korkusuyla

bana sunulan her şeyi hemen kucaklamaya hazır olduğumu anlamıştı. Müthiş kulağıma ve belleğime en az benim kadar değer veriyordu, fakat tıpkı bir müzisyenin enstrümanıyla pratik yaptığı ya da bir rahibin imanı üstünde çalıştığı gibi usanmadan egzersiz yapmamı istiyordu. Sadece ağırsikletlerin değil, yazılı biçimi olmadığı için ölmeye mahkûm küçük olanları da dahil her lisanın benim için çok değerli olduğunu biliyordu. Misyonerin oğlu sürüden ayrılan kuzuların peşine düşüp onları tekrar geri getirmeliydi. O dillerde nice efsane, tarih, masal ve şiir duymuştum; hayali annemin bana hortlak hikâyeleri anlatan sesini bile işitiyordum. Kulakları, insan seslerinin her türlü tonuna ve farklılığına bu kadar açık olan bir gencin çok kolay kandırılıp yanlış yollara sürüklenebileceğini de biliyordu. Salvo, derdi bana, dikkat et. Dünyada Tanrı'dan başka kimsenin sevmediği insanlar da vardır.

Beni disipline sokarak bu sıradışı yeteneklerimi çok yararlı bir makineye dönüştüren de Michael olmuştu. Sevgili Salvo'sunun hiçbir şeyi boşa gitmemeli, kullanılmama yüzünden hiçbir şey paslanmaya bırakılmamalıydı. Beynimin içindeki spor salonunda bu ilahi yeteneğimin her bir kası ve lifi günlük idmanlarla beslenmeliydi. Bunun için önce özel öğretmenler kullanıldı, sonra Londra'daki Doğu ve Afrika Kùltürleri Okuluna devam ettim. Buradaki Afrika Dilleri ve Kùltürü Bölümü'nü birincilikle bitirdim, Swahili ve Fransızca üzerine ihtisas yaptım. Son olarak da Edinburgh'da en büyük ödölü aldım: Çeviri ve Kamu Hizmeti Çevirmenliği dalında yüksek lisans.

Böylece çalışmalarımın sonunda Chancery Lane Sokağındaki tercüme bürolarının yarısından fazla diploma ve sertifika sahibi olmuştum. Birader Michael ölüm döşeğindeyken elimi oksayıp bana ya-

rattığı en mükemmel şey olduğumu söyledi ve ona da Imelda'nın armağanı olan altın kol saatini verdi. Bunu takmamı ve mezar ötesinde bile bağlılığımızın sembolü olarak bileğimden hiç çıkarmamamı söyledi.

* * *

Sizden ricam, sadece tercümanlık yapan biriyle üst düzey bir çevirmeni birbirine karıştırmamanız. Çevirmen de tercüme yapar, kabul, ama tercüman diğerinin yaptığını yapamaz. Bir dili yarım yamalak bilen herhangi biri eline sözlüğü alır, gece yarlarına kadar oturup tercüme yapabilir. Emekli süvari subayları, yetersiz burs parasıyla geçinemeyen denizaşırı ülkelerden gelen öğrenciler, taksi şoförleri, yedek öğretmenler, kısaca üç otuz paraya ruhunu satmaya hazır herhangi bir kimse tercüme yapabilir. Bu kişilerin altı saat boyunca çok karmaşık pazarlıklarda simültane çevirmenlik yapan biriyle en ufak bir ortak yanı bile yoktur. Üst düzey çevirmeniniz yıldırım hızıyla düşünmek zorundadır. Bazen hiç düşünmemesi daha iyi olabilir; o zaman kafasının iki yanında fırl fırl dönen çark dişlilerinin birbirleriyle birleşmesini emredip arkasına yaslanır ve ağzından neler çıkacak diye bekler.

Bazen toplantılar sırasında, genellikle o günlük iş bitmiş, kokteyl verilirken, insanlar yanıma gelirler. “Hey, Salvo,” derler. “Aramızda bir türlü karar veremedik. Senin anadilin nedir?” Onların tavrında biraz kendini beğenmişlik görürsem ki çoğu zaman öyledir (bunlar kendilerini gezegenin en önemli insanları sanırlar) onlara ters bir soruyla karşılık veririm. “Anne-min kim olduğuna bağlı, değil mi?” Bu soruyu bir de gizemli bir gülücükle süsledim mi, hemen yanımdan ayrılıp beni kitabımla baş başa bırakırlar.

Ama onların bunu merak etmesi hoşuma gider. Bana sesimin doğru çıktığını gösterir. Yani İngilizce

sesimin. Üst ya da orta sınıf değil. Aristokrat da değil. Britanya Solu'nun yerleştirmeye çalıştığı ses de sayılmaz. Bu sesi tanımlamak gerekirse, fena halde cinsiz denebilir, Anglofon toplumunun aşırı ortasından bir ses. Hiçbir İngiliz benim için, "Hah, işte buralardan yükselmiş ve böyle olmaya çalışıyor, ebeveynleri böyleydi, zavallı adam, oradaki okullara gitmiş," falan gibi şeyler söyleyemez. Afrika etkisinden kurtaramadığım Fransızcamdan farklı olarak, İngilizcem hiçbir zaman benim karışık kökenimi ele vermez. Bölgesel değildir, Tony Blair'in sınıfsız olmasına çalıştığı gevelemeye de ilgisi yoktur, Muhafazakârların Doğu Londra aksanına da benzemez. Her ne kadar çok sevmişsem de, babamın İrlandalı sesinden de iz yoktur.

Hayır. Benim konuşma İngilizcem kişiliksizdir, hiçbir iz taşımaz, tertemizdir; sadece küçük bir güzellik noktası vardır, Büyük Sahra bölgesine özgü ve bilhassa yaptığım küçük bir ses kıvraklığı. Tıpkı kahvemine içine damlattığım bir damla süt gibi. Bunu benim gibi, müşterilerim de sever. Onlara kendimle barışık olduğum hissini verir. Onların tarafında değilim, ama diğerlerinin tarafına da ait değilim. Okyanus'un tam ortasında bir yerdeyim ve Birader Michael'ın hep olmamı istediği gibi, bir köprüyüm. Tanrı'nın kulları arasında vazgeçilmez bir halkayım. Herkesin kendisini beğendiği bir özelliği vardır; benimki de, bir odada eksikliği hiç kabul edilemeyecek kişi olmamdır.

İşte, sevgili eşim Penelope için de böyle bir insan olmak istiyordum. Gazetenin milyarder sahibinin Kensington'daki evinde seçkin bir davetli topluluğuna verilecek resmi yemekten önce İngiltere gazete endüstrisinin başkenti sayılan Canary Wharf'da bir şarap restoranının ikinci katında karımın şerefine bir parti veriliyordu ve ben geç kalmamak için merdivenleri deli gibi çıkıyordum.

* * *

Imelda Hala'nın saatine göre topu topu on iki dakika geç kalmıştım; aslında ne koşullarda geldiğim düşünülecek olursa, bu bile başarı sayılabilirdi, ama Salvo gibi aşırı vicdanlı bir koca için on iki saat gecikme kadar kötüydü. Penelope'nin parlak kariyerinin en büyük gecesinde kocası olacak adam, caddenin karşısındaki gazetelerinin ofislerinden kalkıp iki adımda oraya varan tüm konuklardan sonra gelebilmişti. Benim kontrolüm dışında nedenlerle bir gece önceden beri ayrılamadığım Kuzey Londra Semt Hastanesinden fırlayıp bir taksiye atlamış ve Battersea'deki eve uğramıştım; patronun masasında oturacağımız için yepyeni smokinimi giydim, taksi kapıda beklediği için tıraş olmaya, duş yapmaya, hatta dişimi fırçalamaya bile fırsat bulamamıştım. Üstümde uygun kıyafetimle nihai hedefime vardığımda ter içindeydim, ama işte oradaydım; onlar da oradaydı, Penelope'nin sayılan yüze yakın meslektaşları... kimi smokinli ve tuvaletli, kimi rahat bir şıklık içinde kokteyl salonunu doldurmuşlar, dirsekler vücuttan açık, ellerinde ılık beyaz şarap kadehleriyle sohbet ederlerken herkes ten sonra gelen ben kenarda, çoğu siyah olan garsonların arasında kalıvermiştim.

Önce onu göremedim. Bir an acaba o da kocası gibi geç mi kaldı, diye düşündüm. Sonra, belki sahneye herkesten geç çıkmaya karar vermiştir diye ümitlenirken onu salonun en uçtaki köşesinde, gazetesinin üst düzey yöneticileriyle hararetli bir konuşmaya dalmış halde gördüm. Üstünde kendi kendine armağan ettiği saten pantolonlu döpiyes vardı; herhalde o da kıyafetini ofisinde değiştirmişti. Ah, diye geçirdim içimden, o elbiseyi ona neden ben almamıştım sanki? Bir hafta önce ona kahvaltıda ya da yataktayken,

tabii yatakta birlikte olduğumuzu varsayarak, şöyle söyleseydim: Penelope, sevgilim, aklıma çok güzel bir fikir geldi, hadi birlikte Knightsbridge'e gidip senin büyük gecen için kendimize elbise alalım; parasını ben ödeyeceğim. En sevdiği şey alışveriş yapmaktır. Bu fırsattan yararlanabilirdim, onun centilmen hayranı rolünü oynayıp benim iki katım para kazandığına falan aldırmadan onu en sevdiği restorana davet edebilirdim.

Daha sakın bir ortamda açıklayabileceğim nedenlerle, içimden başka bir ses de böyle bir teklif yapmadığım için memnun olmam gerektiğini söylüyordu. Bunun parayla ilgisi yoktu; sadece baskı altında insan aklından geçen ters akıntılarla ilgiliydi.

Kimin olduğunu anlamadığım bir el popoma çimdik attı. Dönüp bakınca, Jellicoe ya da takma adıyla Jelly'nin şen bakışlarıyla karşılaştım. Son zamanlarda rakip gazeteden çaldıkları Genç Beyaz Umut. Her zamanki gibi sarhoş, tuhaflik yapmaktan hoşlanan haliyle cılız parmakları arasında kendi sardığı sigarasını tellendiriyordu.

"Penelope, benim. Nihayet gelebildim!" diye bağırdım Jelly'ye aldırmadan. "Hastanede çok zorlandım. Çok üzgünüm!"

Neden üzgündüm? Zorlandığım için mi? Birkaç kişi dönüp bana baktı. Ha, o. Salvo. Penelope'nin mızrakçısı. Biraz espri katıp daha yüksek sesle bir daha denedim. "Hey, Penelope! Beni hatırladın mı? Benim, mezardaki kocan." Ve kendimi süslü bir mazeret hikâyesi başlatmak için hazırladım: güvenlik nedeniyle adını veremeyeceğim bir hastaneden beni çağırmışlardı. Ölmekte olan ve bilinci gidip gelen sabıkalı bir Ruandalıya hem sağlık ekibi, hem de Scotland Yard dedektifleri için çevirmenlik yapmam istenmişti. Penelope'nin halden anlayacağını umuyordum: za-

vallı Salvo. Yüzünde hafif bir gülümseme belirttiğini görünce ona nüfuz ettiğimi sandım, ta ki bu gülümsemenin iskemlenin üstüne çıkan smokinli, kalın enseli bir adama yönelmiş olduğunu fark edene kadar. “Kessin sesinizi, lanet olasılar! Sussanıza be!” diye bağırıyordu adam İskoç aksanıyla.

O azgın kalabalık bir anda seslerini kısıp kuzu gibi adamın etrafını çeviriverdi. Ne de olsa bu, Penelope’nin gücü-her-şeye-yeten genel yayın yönetmeni Fergus Thorne’ydi. Basın camiasındaki lakabıyla, Borazan Thorne, karım hakkında bir konuşma yapacağını anons etti. Ben oradan oraya seğirip Penelope ile göz teması kurmaya çalışıyordum, ama bağışladığını gösteren bir ifade beklediğim o yüz, tıpkı hayat veren güneş ışığına bakan bir çiçek gibi sadece patronuna çevrilmişti.

“Hepimiz Penelope’yi tanıyoruz,” diye başladı Borazan Thorne; dalkavuk yığınınından yükselen alaycı kahkahalar sinirimi bozuyordu. “Ve hepimiz de Penelope’yi severiz...” Söyleyeceği şeyi vurgulamak için birkaç saniye durdu, “...kendimize özgü nedenlerle.”

Kalabalığın içinden sıyrılıp Penelope’nin yanına gitmek istiyordum, ama aralarda boşluk kalmamıştı; onu öne doğru iteleyip mahcup bir gelin gibi Bay Thorne’nin ayakları dibine bıraktılar. Karımın örtünme amaçlı olmayan elbisesi, iskemlenin tepesinden bakan Bay Thorne’nin bakışlarına çok şey sunuyordu. O anda anladım ki, karım sadece benim oradaki varlığımı değil, yokluğumu da fark etmemiş olabilirdi. Ben bunu düşünürken Tanrı’nın yargısının on iki şiddetinde bir kalp krizi olarak üstüme çöktüğünü hissettim. Göğsüm sarsılıyordu, sol göğüsümün ucundan başlayıp yayılan bir uyuşma başlamıştı. Artık sonum geldi, bunu hak etmiştim, diye geçirdim içimden. Ne-

den sonra, sarsıntının geldiği yere elimle vurduğum zaman, tam bir saat otuz beş dakika önce hastaneden ayrılırken titreşim moduna çevirdiğim cep telefonumun hiç alışkın olmadığım şekilde beni uyarmakta olduğunu anladım.

Kalabalığın dışında kalmış olmam o anda işime yaradı. Bay Thorne, karım hakkında çift anlamlı esp-riler yapmayı sürdürürken ben sessizce üstünde TU-VALETLER yazılı bir kapıya doğru yürüdüm. Tam kapıdan girmeden önce dönüp bir kez daha baktığımda Penelope'nin kuaför elinden çıkmış başını patronuna doğru kalkmış halde, dudaklarının memnun bir şaşkınlık içinde aralık olduğunu ve dolgun göğüslerinin elbisesinin adamakıllı kısa üst kısmından cömertçe sergilendiğini gördüm. Üç basamak inip sessiz bir koridora varana kadar telefonu açmadım. Sonra yeşil düğmeye basıp soluğumu tuttum. Ama karşımda hem korktuğum hem de işitmeye can attığım ses yerine Savunma Bakanlığından Bay Anderson vardı; ülkem için çok önemli ve acil bir çevirmenlik hizmetinde bulunmak için serbest olup olmadığını soruyor, hemen gelebileceğimi umuyordu.

Benim gibi yarı zamanlı çalışan birini Bay Anderson'un arıyor olması karşılaştıkları kriz durumunun vahametini göstermekteydi. Normal şartlarda benimle onun şube müdürlerinden Barney temas kurardı. Son on gün içinde Barney iki kez çok önemli bir iş için hazırda beklememi söylemiş, ama o iş hiç gelmemişti.

“Bakın, Bay Anderson...”

“Hemen şu dakika. Eğer mümkünse daha da çabuk. İçkili partini falan bozduğum için üzgünüm, ama sana çok acele ihtiyacımız var,” diye devam etti Bay Anderson. Penelope'nin partisini biliyor olmasına şaşırmanın gerekirdi herhalde, ama şaşırmamıştım. Bay

Anderson, daha mütevazı fanilerin bilmeleri mümkün olmayan şeyleri bilirdi. "Senin bölgen, Salvo, kalbindeki vatanın."

"Fakat Bay Anderson."

"Nedir, evlat?"

"Bu sadece içkili parti değil. Ardından gazetenin yeni sahibinin yemek daveti var. Smokinli," diye de ekledim biraz etkilemek için. "Daha önce hiç olmamış. Yani bir *gazete sahibinin* yemek daveti..." Buna ister suçluluk duygusu deyin ister aşırı duyarlılık, ama bu direnç gösterisini Penelope'ye borçluydum.

Bir anlık bir sessizlik oldu, sanki onu ters ayak üstünde yakalamışım gibi; ama tabii, bu mümkün değildi, adam kaya gibi sağlam basardı.

"Üstünde bu mu var, evlat? Smokin mi?"

"Gerçekten de öyle, Bay Anderson."

"Şu anda mı? Biz konuşurken mi? Kıyafetin bu mu?"

"Evet." Ne sanıyordu ki? Bunu izleyen sessizliği bozarak, "Süresi ne kadar?" diye sordum. Bay Anderson'un o sessizlik sırasında kocaman eliyle telefonun ağızlığını kapadığını tahmin ettim.

"Neyin süresi ne kadar, evlat?" Sanki neden bahsettiğimizi unutmuş gibi.

"Görev, efendim. Bana acil olarak ihtiyaç duyduğunuz görev. Süresi ne kadar?"

"İki gün. Üç gün diyelim, sağlam olsun. Çok iyi para verecekler. 5000 Amerikandan az olmaz." Bir süre daha ağızlığı kapatıp yanındakilere danıştıktan sonra rahatlamış bir sesle devam etti. "Elbise bulunabilecek, Salvo. Bana kıyafetin sorun olmayacağı söyleniyor."

Edilgen cümleler kullanmaya başlayınca ona bir an, bana her zamankinden farklı olarak bu kadar çok para ödeyenlerin kim olduğunu sormak istedim.

Çünkü çoğu zaman vatanıma hizmet etmenin onuru karşılığında çok mütevazı bir ücret ödenirdi. Ama içten gelen bir saygı bunu sormamı engelledi; Bay Anderson'la konuşurken hep böyle olurdu.

"Pazartesi günü Londra Yüksek Mahkemesi'nde olmam gerekiyor, Bay Anderson. Çok önemli bir dava var," diye debelendim. Üçüncü ve son kez evliliğimi öne sürerek, "Hem karıma ne diyeceğim?" dedim.

"Senin yerine biri bulundu, Salvo, Yüksek Mahkeme de bu değişikliği onayladı." Karşıda bir sessizlik oldu; Bay Anderson susarsa, siz de susarsınız. "Karın meselesine gelince, ona da müşterin olan bir şirketin sana çok acil ihtiyaç duyduğunu ve onları geri çeviremeyeceğini söyleyebilirsin."

"Peki, efendim. Anlaşıldı."

"Daha fazla açıklama seni zor durumda bırakır, o yüzden başka bir şey söylemeye kalkma. Üstünde sadece bu kıyafetler var, değil mi? Rugan ayakkabılar, smokin gömleği falan?"

Buna, evet dedim; kafam hâlâ fena halde karıştı.

"Neden kulağıma parti sesleri gelmiyor?"

Telefona cevap vermek için dışarıdaki koridora çıktığımı söyledim.

"Bulunduğun yerde ayrı bir çıkış kapısı var mı?"

Ayaklarımın altında aşağıya inen bir merdiven vardı ve şaşkınlığım arasında bunu ona söylemiş olmalıyım.

"O halde partiye geri dönme. Caddeye çıktığında sol yanına bakarsan orada bir bahis dükkânının önünde park etmiş mavi bir Ford Mondeo göreceksin. Plakasının son üç harfi LTU, sürücüsü beyaz, adı Fred. Kaç numara ayakkabı giyiyorsun?"

Dünyada kaç numara ayakkabı giydiğini unutan kimse yoktur, herhalde, ama ben o durumda bunu hatırlamak için epey zorlandım. Kırk üç,

“Geniş tabanlı mı, ince mi?”

Geniş, efendim, dedim. Birader Michael'ın bana hep, sende Afrikalı ayağı var, dediğini eklemek istedim, ama kendimi tuttum. Kafamda Birader Michael veya ayaklarım yoktu. Bay Anderson'un bana verdiği hayati görevle Kraliçe'ne ve vatanıma hizmette bulunacağım için ne kadar hevesli olsam da, aklım bu işte değildi. Oysa bu görev cennetten çıkmaydı, kaçışımı sağladığı gibi lüks bir otelde iki gece tek başıma kafa dinleyip yörüngesinden çıkmış hayatımı gözden geçirebilecektim. Telefonumu smokin cebinden çıkarıp kulağıma dayadığım an bir gece önce Britanya yaz saatiyle 23.00'ten başlayıp bir saat otuz beş dakika öncesine kadar azgınca sevişmiş olduğum Hannah adındaki Afrikalı hemşirenin kokusunu solumuştum.

2

Her ne kadar kanımda anne tarafımdan bir şeyler bulunduğuna bahse girebilseniz de, benim anlayışında uğursuzluk, kehanetler, fetişler, kara ya da beyaz büyülerle ilgili bir kavram yoktur. Oysa beni Hannah'a götüren yol onca zaman her türlü işaretle doluymuş da ben görememişim.

Kayıtlara geçen ilk işaret bu ölümcül cumadan önceki pazartesi günü ortaya çıktı. Battersea Park Caddesindeki Trattoria Bella Vista'da tek başıma keyifsiz bir halde yemeğimi yiyor, kötü şarabımı yudumluyordum. Kendimi geliştirmek amacıyla yanıma Antonia Fraser'ın, *Cromwell* hakkındaki biyografisini almıştım. İngiltere tarihi benim kültür donanımındaki zayıf noktadır; kendisi de adamızın tarihçesine pek meraklı olan Bay Anderson'un zarif kılavuzluğu altında bu eksikliğimi onarmaya çalışıyordum. Dolu iki masa dışında lokanta boş sayılırdı. Cumbalı taraftaki büyük masada taşralı oldukları belli, gürültücü bir grup vardı. Kalbi kırıklar için kullanılan küçük bir masadaysa, iyi giyimli, minyon tipli, büyük ihtimalle emekli bir adam oturmaktaydı. Pırıl pırıl cilalı ayakkabıları dik-

katimi çekmişti. İbadethane'deki günlerimden beri cilalı ayakkabılara çok değer veririm.

Aslında niyetim yemeğimi bu İtalyan lokantasında yemek değildi. O gün benim Penelope ile evliliğimin beşinci yıl dönümüydü. Onun en sevdiği yemek olan *coq au vin* yapmak için eve erken dönmüştüm. Yanına en iyisinden bir Bordo şarabı ve yakındaki şarküteriden aldığım çeşnilerle güzel bir sofraya hazırlayacaktım. Aslında o zamana kadar gazeteci dünyasındaki uçukluklara alışmış olmam gerekirdi, ama beni tam tavuk butlarını parçaladığım sırada arayıp bir futbol yıldızının özel hayatında bir kriz çıktığını ve gece yarısından önce eve gelemeyeceğini söyleyince, daha sonra beni şaşırtacak bir tepki gösterdim.

Çılgılık falan atmadım. Öyle bağırıp çağıran türden bir insan değilimdir. Sakin, içinde bulunduğu toplumla iyi kaynaşmış, orta kahverengi teni olan bir Britanyalıyım. Kaynaştığım toplumdaki insanlara göre çok daha soğukkanlı sayılırım. Telefonu yavaşça yerine bıraktım. Sonra hiç düşünmeden, tavukları, çeşnileri, soyulmuş patatesleri çöp öğütme ünitesine döktüm ve düğmesine bastım; parmağım ne kadar süre düğmenin üstünde kaldı, bilmiyorum, ama sanırım gereğinden çok uzun sürdü, çünkü genç bir piliç ne kadar direnç gösterebilirdi ki? Kendime geldiğimde, cebime tıktırdığım *Cromwell* biyografisiyle Prince of Wales Caddesinde hızlı hızlı yürümekteydim.

Bella Vista lokantasının oval masasında yemek yiyen altı kişilik gruptan üçü şık ceketler giymiş iri yapılı erkek, diğer üçü de aynı irilikteki eşleriydi. İster istemez onların Rickmansworth'tan geldiklerini öğrendim. Battersea Park'ta *Mikado*'nun açık hava gösterisini izlemişlerdi. Hanımlardan birinin tüm masaya hâkim olan sesi, izledikleri gösteriyi hiç beğenmediğini anlatıyordu. Zaten Japonları pek sevmezdi –değil

mi, sevgilim?– onun gözünde bu insanlara şarkı söyletmek onları daha şirin yapmıyordu. Kadının hiç bitmeyen konuşması konudan konuya atlıyor, fakat ses tonu hiç değişmiyordu. Bazen sanki düşünme molası verir gibi olurken, sözü kaptırmamak için bir şeyler geveliyordu, fakat buna gerek yoktu, çünkü onun lafını kesecek cesaret kimsede yok gibiydi. Mikado konusu biter bitmez, nefes almadan ve tonunu hiç değiştirmeden son geçirdiği ameliyatı anlatmaya başladı. Jinekoloğu fena halde çuvallamıştı, ama adam arkadaşları olduğu için mahkemeye vermeyecekti. Buradan da kızının işe yaramaz ressam kocasına geçti. Adam hakkında attı tuttu, bana hiç de yabancı gelmeyen yorumlar yapmaya başladı... alabildiğine yüksek bir sesle; ta ki ayakkabıları cilalı, minyon tipli kibar adam gazetesini dörde katlayıp bununla masasının üstüne vurana kadar. Pat, pat, uğursuzluk olmasın, diye bir de üçüncü kez, pat.

“Konuşmak istiyorum,” dedi küçük kibar adam ortaya meydan okur gibi bir sesle. “Bunu kendime borçluyum. Bu yüzden de konuşacağım.” Bu kişisel demeç kendisine yönelikti, başka kimseye hitap etmiyordu.

Daha sonra da üç iri adamdan en irisine doğru yürüdü. Bella Vista'nın bir terası vardır ve perdeleri yoktur. Tavan alçaktır. Gürültücü grup, adamın konuşmasını iştitemiş olsa bile cilalı ayakkabılarından çıkan sesi duymuş olmalıydılar; ne var ki, o sırada geveze kadın bu kez modern heykeller hakkında pek de insafli olmayan bir değerlendirme yapmaktaydı. Küçük kibar adam oradaki varlığını algılamaları için birkaç kez Baylar diye bağırarak zorunda kaldı.

“Bayım,” diye tekrarladı, protokol gereği Masa Başı olabilecek adama hitaben. “Buraya keyifli bir yemek ve gazetemi okumak için geldim.” İyice hırpalanmış gazetesini mahkemede delil gösterir gibi kaldırdı.

“Ama bunun yerine hiç sonu gelmeyen, öylesine boş, öylesine yüksek ve rahatsız edici bir sesle yapılan konuşmayı dinlemek zorunda kalıyorum. Ve bayım, sadece tek bir ses var, başka her şeyi bastıran tek bir ses –parmağımla kimin sesi olduğunu göstermeyeceğim, terbiyem müsaade etmez– bayım, rica ediyorum buna engel olun.”

Küçük kibar adam böyle konuştuktan sonra cephe-
den çekilmedi. Tersine, idam mangası önünde kahra-
manca dikilen bir özgürlük savaşı gibi göğsünü dı-
şarı uzatarak durdu. Üç iri adam hayretler içinde ona
bakarken, hakarete uğrayan kadın kocasına döndü.

“Hayatım,” diye mırıldandı kadın. “Bir şeyler yap.”

Ne yapacaktı? Peki, onlar bir şey yaparlarsa, ben
ne yapacaktım? Müdahale edecek miydim? Adamlar-
nın eski sporcu oldukları belliydi. Ceketlerinin göğüs
kısmı patlayacak gibiydi. Kuşku yok, hepsi de polis
teşkilatının rugby takımında yer almışlardı. Eğer o
küçük kibar adamı pataklayıp suyunu çıkarmaya ka-
rar verirlerse, olayın kahverengi tenli masum seyir-
cisi, daha beter dayak yemekten ve terörist zannıyla
tutuklanmaktan başka ne yapabilirdi?

Sonunda adamlar bir şey yapmadılar. Küçük kibar
adamı ve ardından beni pataklayıp kalan parçaları-
mızı sokağa atmak yerine sakince kaslı ellerine baktı-
lar ve aralarında yüksek sesle konuşup bu zavallı ada-
mın yardıma ihtiyacı olduğuna karar verdiler. Aklını
kaçırmış. Toplum için tehlikeli olabilir. Ya da kendisi
için. Birisi ambulans çağırsın.

Küçük kibar adama gelince; masasına döndü, yir-
mi sterlinlik bir banknot bıraktıktan sonra cumbadaki
masaya başıyla vakur bir selam vererek, “İyi akşamlar
dilerim, bayım,” dedi, bana hiçbir şey demedi ve min-
yatür bir dev gibi lokantadan çıkıp gitti. Bana da, kita-
bımı okuma numarası yaparken, “Evet, sevgilim, seni

çok iyi anlıyorum,” deyip tavuk yemeğini çöp öğütme makinesine atan bir adamla, aslan yuvası önünde cesaretle babalanan bir adam arasında kıyaslama yapmaktan başka çare kalmamıştı.

* * *

Kayıtlara geçen ikinci işaret ertesi gün, salı akşamı belirdi. Chat Odası’nda dört saat boyunca büyük milletimizi koruma görevimi yerine getirdikten sonra Battersea’ye dönerken kendimi bile şaşırtan bir kararla otobüsten üç durak önce inip hızla koşmaya başladım; ama mantıklı yön olan Prince of Wales Caddesine doğru değil, köprüyü geçip gelmiş olduğum Chelsea tarafına doğru.

Hangi akla hizmet? Tamam, dürtüleriyle hareket eden biriyim de beni dürtten ne? Yolların en kalabalık olduğu bir saatte... Günün hangi saati olursa olsun, yavaş akan trafiğin yanı sıra yürümekten nefret ederim, özellikle de son zamanlarda. Otomobillerin içindeki insanların bana bakışları hoşuma gitmez. Ama koşmak... kösele tabanlı en şık ayakkabılarımla. Ten renginiz benimki gibiyse ve elinizde bir evrak çantasıyla, bomba manyağı olmuş Londra’da gözünüzü önde bir yere dikmiş, insanlara çarpa çarpa, deli gibi koşuyorsanız ve bu günün en kalabalık saatinde oluyorsa, kesinlikle aklınızdan zorunuz var demektir.

Egzersiz yapmaya ihtiyacım mı vardı? Hayır, yoktu. Penelope’nin özel antrenörü vardır, ben de sabahları parkın etrafında koşarım. Bu davranışım için kendime yapabildiğim tek açıklama, otobüsün üst katındayken yolda donup kalmış bir çocuğu görmemedi. Altı yedi yaşlarındaki oğlan, yolu nehirden ayıran granit duvarın yarısına kadar tırmanmış, topukları duvara yapışık, korkudan ne aşağıya ne de yukarıya

bakabildiği için yüzünü yana çevirmiş, öylece beklemekteydi. Altında durmadan akan bir trafik, üstündeyse bir korkuluk duvarı vardı; daha büyükçe iki çocuk duvardan eğilmiş ona bakıyorlar, alaylı sesler çıkararak onu yukarı tırmanmaya zorluyorlardı. Çocuk tırmanamıyordu, çünkü yüksek yerlerden korktuğu gibi trafikten de korkuyordu. Ayrıca biliyordu ki, eğer tırmanmayı başarabilirse, korkuluk duvarının diğer yanında yirmi metrelik bir boşluğun altında yedekçi yolu ve nehir vardı. Çocuk yükseklikten korkuyordu, yüzme bilmiyordu, ben de bu yüzden deli gibi koşuyordum, işte.

Ama soluk soluğa ve kan ter içinde oraya vardığımda ne görüyorum? Donup kalmış çocuk falan yok. Topografya da değişmiş. Granit korkuluk duvarı yok. Bir yanında hızla akan taşıt trafiği ve diğer yanında gürül gürül akan Thames Nehri yok. Ortada bir yerde bir kadın polis trafiği yönetiyor.

“Benimle konuşmaman gerekiyor, hayatım,” diyor kadın polis.

“Az önce burada oynayan üç çocuk gördünüz mü? Az kalsın öleceklerdi.”

“Burada değil, hayatım.”

“Gördüm onları, yemin ederim. Duvara mihlanmış gibi duran küçük bir çocuk vardı.”

“Hemen gitmezsen sana ceza kesmek zorunda kalacağım, hayatım. Hadi, toz ol şimdi!”

Ben de öyle yaptım. Zaten ilk başta geçmem gereken köprüden geri yürüyüp eve döndüm. Penelope’nin eve gelmesini beklerken aklımda hep o donup kalmış çocuk ve içinde bulunduğu hayal ürünü olan cehennem vardı. Ertesi sabah karımı uyan-dırmamak için ayaklarımın ucunda tuvalete giderken hâlâ o var olmayan çocuk kafamı kurcalıyordu. Gün boyu bir Hollanda elmas konsorsiyumunda çe-

virmenlik yaparken de, benim bilgim dışında birçok şeyin olageldiği beynimin içinden çıkmamıştı. Ertesi akşam, saat 19.45'te acil bir çağrı üzerine Londra Semt Hastanesinin tropik hastalıklar koğuşunda yaşı belirlenememiş, ölmekte olan ve doğduğu yerin dili Kinyarwanda dışında hiçbir dil konuşamayan bir Afrikalıya çevirmenlik yapmak üzere giderken de, kollarını iki yana açmış, granit duvara yapışmış gibi duran çocuk hâlâ aklımın içindeydi.

* * *

Mavi gece ışıkları boyunca sonu gelmeyecek gibi görünen koridorlardan yürüyüp işaret levhalarına bakarak yolumu buldum. Vakanın çok ciddi olduğu bazı yatakların etrafına paravan çekilmişti. Bizimki de böyle bir yataktı. Yatağın bir yanında diz çökmüş Salvo, arada sadece ölmekte olan adamın cılız dizleri, diğer yanındaysa bu diplomalı hemşire var. Orta Afrika kökenli olduğunu tahmin ettiğim bu *diplomalı hemşire* çoğu doktordan daha fazla bilgiye ve sorumluluğa sahip. Ön adı Hannah olan bu kadının, çevik ve heybetli bir yürüyüşü, boynunda altın bir haç, yakası ilikli ciddi üniforması içinde sıırım gibi vücudu var. Koğuşta bir yataktan diğerine giderken bir dansöz kıvraklığı içinde; kısa saçları örgülü.

Bu diplomalı hemşireyle benim bütün yaptığımız iş, hastamıza sorduğu soruları Kinyarwanda diline çevirmemden sonra uzun anlar beklerken göz göze gelmemiz oluyor. Sorunun cevabı için uzun zaman beklemek zorunda kalıyoruz, çünkü bu zavallı adamın cevapları Afrika'daki çocukluk aksanıyla geliyor ve belli ki adam hayatının son anlarını o günlerinin anısıyla geçirmeye kararlı.

Ama diplomalı hemşire Hannah'ın bu adam için gösterdiği ~~merhamet~~ bundan ibaret değil. Jamaikalı

olduğunu bildiğim Grace adındaki ikinci hemşireyle birlikte pek çok şey yapıyorlar. Grace hastanın başında bekleyip kusmuğunu siliyor, serumunu kontrol ediyor. O da iyi bir kadın ve aralarındaki bakışmaları, etkileşimi gördükten sonra bu ikilinin sıkı yoldaş olduğunu anlıyorum.

Şunu bilmelisiniz ki, ben hastanelerden nefret ederim ve dinim gereği bütün sağlık endüstrisine alerjim var. Kan, enjektör, üstünde makaslar bulunan tekerlekli çekçekler, ilaç kokuları, hasta insanlar, yol kenarlarındaki ölü köpekler... bunların bulunduğu bir yere girdiğim anda kafayı yiyebilirim. Afrika tepelerinde hiç de sıhhi olmayan kliniklerde bademcikleri, apandisti ve sünnet derisi alınmış biri için bu normal sayılmalı.

Ve ben bu diplomalı hemşireyle daha önce karşılaşmıştım. Bir kez. Ama şimdi farkına vardığım kadarıyla, son üç haftadır belleğimde bilinçaltı bir iz gibi durmuş; üstelik sadece bu mutsuz ortamdaki melek haliyle de değil. Belki hatırlamaz, ama onunla konuşmuştum da. Buraya ilk yaptığım ziyaret sonunda ondan kontratımda belirtilen görevlerimi tatmin edici bir şekilde yaptığımı belgeleyen formu imzalamasını rica etmiştim. Bana gülümsemiş, gerçekten tatmin edilip edilmediğini tartarmış gibi başını bir yana eğip biraz düşündükten sonra kulağının arkasındaki kalemi çıkarıp almıştı. Onun, kuşkusuz masumane olan bu hareketi beni çok etkilemişti. Aşırı üretken hayal gücümde bu hareket soyunmanın ilk adımıydı.

Ama bu akşam hiç böyle edepsiz fanteziler kurmuyorum. Bu akşam sadece çalışma var ve ölüm döşegindeki bir adamın başındayız. Bildiğim kadarıyla sağlık profesyoneli olan Hannah bu işi öğlen yemeği saatine kadar üç kere yapıyor. Şimdi aklıma başka şeyler getirmemek için cenesini kasmış; ben de öyle.

“Lütfen, ona adını sorun,” diye buyuruyor bana, Fransızca kokulu İngilizcesiyle.

Adam epey düşündükten sonra adının Jean-Pierre olduğunu söylüyor. İşi sağlama almak için de bütün acınası koşullarına rağmen sesine zorbalık katıp Tutsi kabilesinden olduğunu ve bununla gurur duyduğunu ekliyor. Hannah da ben de bu bilgiyi kulak ardı ediyoruz. Çünkü geniş yanak kemikleri, öne çıkık çenesi ve uzun kafasıyla zaten tipik bir Tutsi görünümü var.

“Jean-Pierre ne?” diye soruyor Hannah aynı ciddiyet içinde; ben de tercüme ediyorum.

Jean-Pierre’in beni duymama ihtimali var mı, yoksa soyadı olmamasını mı tercih ediyor? Onun cevabını beklerken geçen uzunca süre diplomalı hemşire Hannah ile benim ilk kez uzun uzun bakışmamıza fırsat veriyor.

“Lütfen, ona nerede yaşadığını sorun,” diyor Hannah; tıpkı benim gibi, o da boğazına bir şey takılmışcasına genzini temizliyor; ama bu kez beni hem şaşırtan hem de sevindiren bir şey yapıp bana Afrikalı bir soydaşı olarak Swahili dilinde hitap ediyor. Bu da yetmezmiş gibi, *Doğu Kongolu bir kadının aksanıyla konuşuyor!*

Ama ben buraya iş için geldim. Diplomalı hemşire, hastamıza bir soru daha sordu, ben de bunu tercüme etmeliyim. Swahili dilinden Kinyarwandacaya. Sonra da Jean-Pierre’in verdiği cevabı ona tercüme ederken doğrudan koyu kahverengi gözlerine bakıyorum; mimiklerini olmasa da o lezzetli aksanını taklit ediyorum.

“Heath’de yaşarım,” diyorum ona, Jean-Pierre’in ağzından. “Bir çalılığın içinde. Bu...” Burada biraz durup adamın kullandığı ifadeyi sansürlüyorum. “... yerden çıkar çıkmaz da oraya döneceğim.” Sonra da, “Hannah,” diye devam ediyorum, baskıyı biraz azalt-

mak için İngilizceye dönerek. "Tanrı aşkına. Sen kim-sin? Nerelisin?"

En küçük bir tereddüt göstermeden bana milliye-tini açıklıyor. "Ben Kuzey Kivu'daki Goma bölgesin-denim, Nande kabilesinden," diye mınıldanıyor. "Ve bu zavallı Ruandalı da benim halkımın düşmanıdır."

Bunu söylerken içinde tuttuğu soluğu, gözlerinin büyümesi ve bana anlamamı umarak bakışı o anda sevgili Kongo'sunu nasıl algıladığını açıklamış oluyor: akrabalarının ve sevdiklerinin kafası kesik cesetleri, ekilmemiş tarlalar, telef edilmiş sığırların leşleri, bir zamanlar evi olan yakılıp yerle bir edilmiş köyler. Ruandalılar kendi iç savaşları için Doğu Kongo'yu mekân seçmişler ve zaten ihmalden ölmekte olan bu topraklarda akıl durduracak dehşet saçmışlardı.

İlk başlarda işgalciler sadece kendi yurttaşların-dan bir milyon kişiyi yüz gün içinde elleriyle öldüren soykırımcıları avlamak istiyorlardı. Önce amaç bu takipken, kısa sürede Kivu'nun yeraltı kaynaklarını sömürmeye dönüştü. Sonucunda, zaten anarşinin eşiğindeki bir ülke iyice uçuruma yuvarlandı. Bunu Penelope'ye açıklamaya çalışmıştım, ama o tipik bir Britanyalı şirket gazetecisi gibi, bilgisinin kimseden farklı olmasını istemiyordu. Sevgilim, dinle beni, de-dim, biliyorum meşgulsün. Gazetenin aile ilkelerine bağlı kalmak istediğini de biliyorum. Ama lütfen, bak önünde diz çökeyim, bir kerecik olsun dünyaya Doğu Kongo'da olanları ifşa edecek bir şey yayınla-yın. Dört milyon ölü, dedim ona. Sadece son beş yıl içinde. Herkes buna Afrika'nın birinci dünya savaşı diyor, sizinkiler ise hiçbir şey demiyor. Tamam, bu bir silahlı savaş değil. Toplar, tüfekler, el bombalarıyla kimse ölmüyor. Öldüren şey kolera, sıtma, ishal ve her zamanki gibi açlık; ölenlerin çoğu da beş yaşın-da bile değil. Ve hâlâ ölmeye devam ediyorlar; bizim

bunu konuştuğumuz sırada bile her ay binlercesi. Eh, bundan sonra gazetede mutlaka bir haber çıkmalıydı artık, değil mi? Nitekim çıktı da. Yirmi dokuzuncu sayfada, çapraz bulmacanın hemen yanında.

Peki, ben bu kahredici bilgileri nereden edinmiştim? Günün ilk saatlerinde karımın eve gelmesini beklerken. Karım geç saatlere kadar işini bitirmeye çalıştığı sırada, BBC World Service ve tanınmamış Afrika radyo istasyonlarını dinleyerek. Karımın röportaj yapacağı kişileri yemeğe çıkardığı saatlerde tek başıma internet kafelerde oturarak. Karım, neyi tazeleyecekse artık, hafta sonu bilgi tazeleme kurslarına giderken üstümde bol bir anorak, kafamda bir keple mitinglere katılarak.

Vardiyasının sonunda epey yorulmuş görünen Grace bunları bilmez; zaten nasıl bilsin ki? Çapraz bulmacayı çözmemiş. O anda Hannah ile benim, sembolik bir insani uzlaşma içinde olduğumuzu bilmiyor. Önümüzde, adının Jean-Pierre olduğunu söyleyen ve ölmekte olan bir adam var. Onun başucundaki Hannah adında Kongolu genç kadın, Jean-Pierre ve onun gibilerin ülkesinin çektiği acıların tek sorumlusu olduğunu işiterek büyümüş. Peki, bu kadın ona sırtını çeviriyor mu? Hastasını başka birine, örneğin hâlâ esneyen Grace'e mi havale ediyor? Hayır, böyle yapmıyor. Ona *bu zavallı Ruandalı adam*, diyor ve elini tutuyor.

"Eskiden nerede yaşadığını sor, lütfen, Salvo," diyor Hannah Fransızca kokan İngilizcesiyle.

Yine beklemeye başlıyoruz, yani Hannah'la ben büyülenmiş gibi birbirimize bakmayı sürdürüyoruz. O sırada gökyüzünde bizden başka hiç kimsenin göremediği bir yıldız gösterisini izler gibiyiz. Ama Grace görüyor. İlişkimizdeki gelişmeyi büyük bir dikkatle gözlüyor.

“Jean-Pierre, Hampstead Heath’e taşınmadan önce nerede yaşıyordun?” diye soruyorum; sesim Hannah’ınki gibi tarafsız tonda.

Hapishane.

Hapishaneden önce?

Bir adres ile Londra içinden bir telefon numarasını söylemesi yüzyıllar sürüyor, ama sonunda bu bilgi geliyor ve bunu İngilizceye çeviriyorum. Hannah kulağının arkasındaki kalemi alıp bunu not defterine yazıyor ve Grace’e veriyor. Grace hiçbir şey kaçırmak istemediği için yanımızdan isteksizce ayrılıp telefona gidiyor. İşte tam o sırada hastamız sanki kötü bir rüyadan uyanır gibi üstündeki tüplere aldırmadan yatağında doğrulup anadilinin bütün hoyratlığı ve netliğiyle *anamı şey etsinler, benim neyim var*, diyor ve kendi rızası dışında polis onu neden buraya getirdi, diye soruyor. Bunun üzerine Hannah duygusallık içinde titreyen bir İngilizceyle şimdi söyleyeceklerini aynen tercüme etmemi istiyor. Lütfen, Salvo, her ne kadar hastamızı üzmemek istemiyorsan da söyleyeceklerime ne bir şey ekle ne de çıkar. *Hastamız* artık aramızda en önemli kavram haline gelmiş durumda. Ben de ona aynı titrek sesle, ne kadar acı olursa olsun söylediklerini süslemeyeceğimi söylüyorum.

“Kayıt memurunu çağırttım, birazdan burada olur.” Hannah sözlerini tane tane söylüyor ve çoğu müşterimden görmediğim bir zekâ göstererek bana tercüme etmem için zaman veriyor. “Sana bildirmek zorundayım, Jean-Pierre, gördüğüm kadarıyla tedavi edilemeyecek safhaya gelmiş bir akut kan rahatsızlığın var. Çok üzgünüm, ama bu durumu kabullenmekten başka çaremiz yok.”

Ne var ki, bunu söylerken bile gözlerinde bir ümit pırıltısı var, hastayı kurtarmak için her şeyi yapmaya hazır. Eğer Hannah bu kadar kötü bir haberin üste-

sinden gelebiliyorsa, o halde Jean-Pierre de, ben de bunun üstesinden gelebilmeliyiz, değil mi? Ben mesajını elimden geldiğince bire bir tercüme ediyorum, ama akut kan rahatsızlığı gibi bir kavramı bu zavallı Ruandalının anlayacağı biçimde ifade ederek. Sonra Hannah onun bu söylenenleri tekrar etmesini istiyor, böylece Jean-Pierre'in her şeyi anladığından emin olacak.

Jean-Pierre homurdanarak söylenenleri tekrar ettikten, ben de bunu çevirdikten sonra, Hannah bana soruyor: Jean-Pierre akrabalarının gelmesini beklerken istediği bir şey var mı? İkimiz de bunun ne anlama geldiğini biliyoruz: yani onlar gelmeden ölmesi mümkün. Hannah'ın sormadığı, dolayısıyla benim de sormadığım şey, neden karısıyla çocuklarının yanında değil de, Heath'de sokaklarda yaşıyor olduğu. Ama anlıyorum ki, bu çeşit kişisel soruları onun mahremiyetine saygısızlık olarak görüyor. Tıpkı benim gibi. Çünkü Ruandalı bir adam eğer mahrem bir nedeni olmasa neden gidip Hampstead Heath'de ölmek istesin ki?

Sonra bir bakıyorum ki Hannah sadece hastamızın elini değil, benimkini de tutuyor. Grace bunu görünce etkileniyor, ama cinsellikle bağdaştırmıyor, çünkü o da benim gibi biliyor ki arkadaşı Hannah önüne gelen çevirmenle el ele tutuşan bir insan değildir. Ama işte durum bu: benim vidala kahverengisi yarı Kongolu elim ve Hannah'ın pembe avuçlu simsiyah versiyonu, düşman bir Ruandalının yatağı üstünde birleşmiş. Ve cinsellikle hiç ilgisi yok; ortamımızda Jean-Pierre ölürken nasıl ilgisi olabilir ki? Bu sadece keşfedilmiş bir soydaşlık ve ortak hastamıza her şeyimizi veredururken birbirimizi teselli etmekle ilgili bir şey. Hannah da ben de çok duygulanmış haldeyiz. Haftanın her günü onun gibi bir dolu insan gördüğü halde, ölmekte

olan bu adam onu çok duygulandırıyor. Düşman olarak bildiğimiz bir adam için gösterdiğimiz şefkat onu duygulandırıyor; boynundaki altın haçtan anladığım kadarıyla İncil öğretisiyle yetiştirilmiş ve düşmanını sevebiliyor. Duygulanıyor, çünkü hayatımız boyunca aradığımız insanın birbirimiz olduğunu ona gözlemlerimle anlatmaya çalışıyorum.

* * *

O andan sonra el ele tutuşmayı sürdürdüğümüzü söylemeyeceğim, çünkü öyle olmadı, ama yüreklerimizin gözü hep birbirimizin üstündeydi. Hastanın üstüne eğildiği, onu kaldırdığı, yanağını okşadığı, Grace'in ayarladığı makineleri kontrol ettiği zamanlarda bana arkasını dönmüş oluyordu. Ama bana bakmak için yüzünü döndüğü her an ben oradaydım, onun da benim için orada olduğunu biliyordum. Bundan sonra olan her şey, vardiyası bitene kadar onu neonla aydınlatılmış hastane kapısında beklemem, gözleri yere çevrilmiş halde yanıma gelişi ve hiç sıkılmanlık duymadan birbirimize sarılmamız, kalmakta olduğu yurt binasına el ele yürüyüşümüz, Asya yemekleri kokan bir koridorun sonundaki asma kilitli odasına girişimiz; bunların hepsi ölmekte olan Ruandalı hastamızın başında beklerken bakışmalarımızla ve paylaştığımız bir insan hayatı avuçlarımızın arasından kayıp giderken birbirimize duyduğumuz sorumlulukla başladı.

Bu sayede, hararetli sevişmelerimiz arasında ciddi konuları da tartışabiliyorduk. Birader Michael'ın ölümünden beri bu imkândan mahrumdum; Bay Anderson dışında hayatımda hiçbir sırdaşım yoktu; özellikle de güzel, gülmesini ve sevişmesini bilen, kendisini dünyada acı çekenlere adanmış, senden, hangi lisanla olursa olsun, vermek istemediğin hiçbir şeyi isteme-

yen Afrikalı bir kadının kimliğinde. Birbirimizle ilgili gerçeklerden bahsederken İngilizce konuşuyorduk. Sevişirken Fransızca. Ve Afrika'yla ilgili hülyalarımızı, anılarımızı anlatırken çocukluğumuzun o şakacı, kinayeli, Kongoca tadındaki Swahili diline dönmek olur muydu? Uykusuz geçen yirmi saatlik bir süre içinde Hannah benim kız kardeşim, sevgilim ve en iyi dostum olmuştu; bu da acınası çocukluğum boyunca hep eksikliğini duyduğum bir şeydi.

Suç işledik mi?... İki iyi Hristiyan evladı olarak Tanrı yolunda yetiştirilmiş bizler şimdi beş yıldızlı zinacı mı olmuştuk? Hayır, olmamıştık. Evliliğimi ölmüş ilan ettim; zaten çoktandır öyle olduğunu biliyordum. Hannah'ın şimdi Uganda'da halasıyla kalan küçük oğlu Noah'ı düşündük ve ikimiz de onu özlemle andık. Birbirimize vaatlerde bulunduk, siyasetten söz ettik, kızcılık gazozu içtik, eve pizza getirtip yedik, Hannah işe gitmek için gönülsüzce üniformasını giyene kadar da seviştik. Son bir kez daha sarılma isteğimi geri çevirip hızlı adımlarla hastanenin yolunu tuttu. Ölüm döşegindeki hastalanyla geçireceği gece vardiyası başlamadan önce bir anestezi dersine katılması gerekiyordu. Ben de çıkıp bir taksi aramaya başladım; bomba olayından sonra metronun sadece bir bölümü işliyordu, otobüsle gitmem çok uzun sürecekti ve eyvah, çok geç kalmıştım. Aynılırken Hannah'ın son sözleri hâlâ kulaklarımda çınlamaktaydı. Yüzümü ellerinin arasına almış, başını hayranlık içinde hafifçe sallarken, "Salvo," demişti. "Annenle baban seni yaparlarken mutlaka birbirlerini çok seviyorlardı."

3

“Pencereyi açmamın sakıncası var mı?” diye sordum, beyaz şoförüm Fred’e.

Yoğun cuma akşamı trafiğinde kayar gibi yol alan Mondeo’nun arka koltuğuna gömülmüş, mutluluktan uçuşma sınırına dayanan bir keyifle özgürlüğe kavuşmanın tadını çıkarıyordum.

“Nasıl istersen, dostum,” diye geldi cevap, ama bu kadanyla bile hassas kulaklarım İngiliz özel okullarına özgü aksanı yakaladı. Fred benim yaşımdaydı ve otomobili büyük bir ustalıkla kullanıyordu. Ona şimdiden ısınmıştım. Pencereyi indirince ılık akşam havası içeri doldu.

“Nereye gittiğimiz hakkında fikrin var mı, Fred?”

“Güney Audley Caddesi sonuna.” Öyle olmadığı halde, hızlı gitmesinden endişe ettiğimi sanarak, “Korkma,” dedi. “Seni oraya tek parça halinde götürceğim.”

Korktuğum yoktu, ama şaşırmıştım. Şimdiye kadar Bay Anderson’la olan görüşmelerim bakanlığın Whitehall’daki zengin halılarla döşenmiş zindan benzeri karargâhında gerçekleşirdi. Yeşil tuğlalı, labi-

rent gibi koridorlarında ellerinde telsizleriyle solgun benizli görevlilerin bekçilik yaptığı yer. Duvarlarında Bay Anderson'un eşi, kızları ve köpeklerinin fotoğrafları, hemen yanıdaysa ikinci büyük aşkı Sevenoaks Koro Cemiyeti'nin yaldızlı çerçeve içindeki takdimnameleri asılı. İşte, gizlilik dereceli bir mektupla bu zindana çağrılmış ve kendilerine Dil Denetim Komitesi adını veren bir makam tarafından mülakata alınmıştım. Bay Anderson, bana, ihlal edildiği takdirde hangi cezaların uygulandığı Devlet Sırları Kanununu önce okudu, sonra da bir taahhüt belgesi imzalattı.

"Şimdi, aklına herhangi yanlış bir şey getirmezsın, değil mi evlat?" dedi Birader Michael'ı hatırlatan bir ses tonuyla. "Sen akıllı bir çocuksun ve eğer bana anlatılanlar doğruysa kutudaki en sivri uçlu kalemsin. Bir sürü tuhaf dile hâkim olduğun ve birinci sınıf profesyonel olarak ün yaptığın için bizimki gibi büyük bir teşkilatın gözünden kaçmadın."

Hangi büyük teşkilatı kastettiğinden emin değilim, ama daha önce Kraliçe'nin emrinde üst düzey bir görevli olduğunu söylemişti. Ona bildiğim hangi dilleri tuhaf bulduğunu da sormadım; aslında o belirsiz koşullar altında olmasaydım bunu sorardım, çünkü bazen insanlara olan saygım kendiliğinden uçup gidiveriyor.

"Ama bu seni kainatın merkezi yapmıyor, bu nedenle lütfen, öyle olduğunu düşünme," diye devam etti. "Sen YZA olacaksın, yani Yarı Zamanlı Asistan; bundan daha altta bir unvan yok. Gizlisin, fakat yedeksin ve sana kadro teklif edilene kadar da yedek kalacaksın. Bazen en zevkli işleri yedeklerin yaptığını da söylemeliyim. Eşim Mary'e sorarsan bu işlerde çok daha iyi oyunlar ve oyuncular olur. Sana söylediklerimi anlıyor musun, Salvo?"

"Sanırım anlıyorum, efendim."

Bu “efendim” lafını çok sık kullandığımın farkındayım, ama İbadethane’deyken birader olmayan herkese efendim demek zorundaydım.

“O halde, sana şimdi söylediklerimi lütfen bana tekrar et ki, ikimizin aklında da hiçbir kuşku kalmasın,” dedi Bay Anderson. Hannah’ın kötü haberi verirken Jean-Pierre’e uyguladığı tekniği kullanıyordu.

“Kendimi kaptırmamalıyım. Fazla...” Tam “heycanlı” diyecekken kendimi tuttum. “Hevesli olmamalıyım.”

“Senden gözlerindeki o arzulu pırıltıyı söndürmeni istiyorum. Şu andan itibaren ve sonsuza kadar. Çünkü bunu bir daha görürsem senin için endişe etmeye başlarım. Bizler inançlı insanlarız, ama aşırı gayretkeş değiliz. Sıradışı yeteneklerin bir yana, sana burada vereceğimiz iş önemlidir, ama herhangi bir müşterin için yapacağın çalışmadan farklı sayılmaz, ne var ki burada işini Kraliçe ve ülken için yapıyor olacaksın. Zaten bu senin de benim de sevdiğimiz şey.”

Fazla hevesli görünmemeye dikkat ederek ona ülke sevgimin üst düzeyde olduğunu söyledim.

“Haklısın, birkaç başka farklılık olduğunu da söylemek zorundayım,” diye devam etti, sanki ben herhangi bir itirazda bulunmuşum gibi. “Bunlardan biri, sen kulaklıklarını takmadan önce sana pek bir ön bilgi vermeyeceğiz. Sen kimin kimle, nerede konuştuğunu veya ne hakkında konuştuklarını veya bunu nasıl edindiğimizi bilmeyeceksin. Elimizden geldiğince bilmemen gerekir, yoksa bu güvenli olmaz. Ama sen kendi başına bazı sonuçlara varırsan, tavsiyem bunu kendine saklamandır. Bunun için imzanı attın, Salvo, sırrın anlamı budur ve eğer kuralları ihlal ettiğini anlarsak, kulağına siyah bir boya sürüp seni dışarı atarız. Bizim siyah boyamız başkalarınınkine gibi yıkayınca çıkmaz.” Acaba bilincaltında benim ten rengime atıf-

ta mı bulunuyor, diye düşünmeden edemedim. “İmzaladığın o belgeyi yırtıp buraya hiç gelmemiş olmayı ister misin? Çünkü bu senin son fırsatın.”

Bunu duyunca önce bir yutkundum ve “Hayır, efendim, sizinle çalışacağım,” dedim bütün serinkanlılığımı ortaya koyarak. Elimi sıkıttı ve şerefli ses hırsızları teşkilatına hoş geldin, dedi.

* * *

Hemen söylemeliyim ki, Bay Anderson’un benim hevesimi frenlemek için gösterdiği çaba boşunaydı. Chat Odası olarak bilinen yeraltındaki bir sığınakta kırk tane ses geçirmez kabinden birinde oturmuş, tatlı dilli müdürümüz Barney’in gözetimi altında çalışmaya mı önemli iş diyordu? Kot pantolonlu kızlar teypleri veya transkriptleri getirip götürüyorlar, hatta bize çay bile getirdikleri oluyor. Bu arada ben bazen Uganda’da bir Tanrı’nın Direniş Ordusu üyesinin uydu telefonuyla Doğu Kongo sınırında bir üs açma planlarını dinliyorum; bazen de Dar-es Selam’da bir tersanede takır takır seslere eşlik eden masa üstü vantilatörünün hırıltısına rağmen, bir grup kanlı teröristin ağır makine kılıfı altında uçaksavar füzeleri ithal etmek için çalışmalarını dinliyorum. Aynı gün öğleden sonra Ruanda ordusundan üç rüşvetçi subayın yağmalanmış Kongo madenlerini satmak için bir Çin heyetiyle pazarlık edişine kulak misafiri oluyorum. Ya da Nairobi’nin korna seslerinden geçilmeyen trafiği içinde Kenyalı önde gelen bir politikacının, kâğıt gibi ince bir asfalt döşenerek en çok iki mevsim garanti verilen bin kilometrelik bir yolun inşasını Hintli bir müteahhide vermek için nasıl rüşvet istediğini dinliyorum. Buna önemli iş denmez, Bay Anderson. Bu Kutsal işlerin en Kutsal’ı!

Ama ben heyecanımı hiç göstermiyorum, Penelope'ye bile. Ne zaman beni arkadaşı Paula'nın yanında azarlasa veya ondan başka kimsenin katılmadığı o hafta sonu toplantılarına gidip de o toplantının verdiği dinginlik ve rahatlıkla dönse, ah, bir bilseydin, diye geçiriyorum içimden. Senin değer vermediğin, oyuncak ettiğin kocanın İngiliz istihbaratı hesabına çalıştığını bir bilseydin!

Ama hiç zaaf göstermedim. Çabuk ödüllenenmenin önemi yoktu. Ben İngiltere için görev yapıyordum.

* * *

Ford Mondeo'muz Berkeley Meydanı'nın etrafından dolanıp Curzon Caddesine girdi. Sinemayı geçtikten sonra Fred kaldırım önüne park edip arkasına döndü ve benimle casus casusa konuştu.

"İşte şurası, dostum," diye mırıldandı, belki gören olur diye eliyle değil, başıyla işaret ederek. "Yüz metre ileride solda, yeşil kapısı var, numara 22B. En üstteki zilin yanında HARLOW yazıyor, tıpkı kasabanın adı gibi. Cevap verdikleri zaman, Harry adına bir paket getirdiğini söyleyeceksin."

"Barney orada olacak mı?" diye sordum bir an yabancısı bir ortamda Bay Anderson ile karşılaşma ihtimalinden heyecanlanarak.

"Barney mi? Barney kim?"

Gereksiz sorular sorduğum için kendime kızarak otomobilden indim. İçimi sıcak basmıştı. Yanımdan geçen bir motosiklet az kalsın çarpıyordu, küfrederek uzaklaştı. Fred giderken, keşke bir süre daha yanımda olsaydı, diye düşündüm. Karşıya geçip Güney Audley Caddesine girdim. 22B numaralı bina, ön kapısına dik merdivenlerle çıkılan kırmızı tuğla yapılardan biriydi. Altı tane zil düğmesi vardı ve en üsttekinde rengi

atmış bir mürekkeple HARLOW yazılıydı. Zile basmadan önce kafamın içinde birbiriyle çatışan iki görüntü belirdi. Biri Penelope'ydi; yüzü Borazan Thorne'nin kaşıkları hizasında, yeni elbisesi içinden göğüsleri taşmış halde hayran hayran adama bakıyordu. Diyeyse Hannah'dı; gözlerini bile kırpmadan bakarken, açık ağzı sessizce mutluluk şarkısını söylüyor ve küçük kanepede yatağının üstünde iliğimi kurutuyordu.

"Harry'ye bir paket var," dedim ve kapının sihirli bir şekilde açılmasını seyrettim.

* * *

Bay Anderson'un tipini, Birader Michael'a benzerliğinden bahsetmekten öteye tarif etmedim. O da Birader Michael gibi iri, uzun boylu ve ayı gibi. Yüz hatları lav taşı gibi değişmez, her hareketi bir olay. O da Michael gibi adamları için bir baba konumunda. Ellili yaşlarının sonlarında, ama onun daha dün atak bir delikanlı olduğunu veya yarı emekli edilebileceğini anlamak mümkün değil. Dürüstlük abidesi, İngiltere'nin heybetli meşe ağacı. Odanın öbür yanına geçerken bile bunun etik gerekçelerini yanında götürüyor. Onun gülümsemesini görmek için sonsuza kadar bekleyebilirsiniz, ama bu gülümseme geldiği zaman da, kendinizi Tanrı katına bir adım daha yaklaşmış hissedersiniz.

Ne var ki benim için gerçek bir insan, hep olduğu gibi sesiyle tanınır; Bay Anderson'un şarkıcılara özgü temposu, etkilemek için doğru yerlerde durması, Kuzeylilere özgü ritmi. Sevenoaks Korosu'nda solist bariton olduğunu bana defalarca söylemişti. Gençliğinde tenor olarak çok başarılıymış ve profesyonelliğe geçmesi için çok teklif almış, fakat teşkilatı çok sevdiği için ayrılmamıştı. Ben ürkek adımlarla kapıdan içeri girerken de Bay Anderson'un kulaklarıma

gelen sesi, algılayabileceğim başka her şeye baskın çıktı. Hayal meyal başka seslerin, başka vücutların da farkındaydım. Açık bir kanatlı pencere gördüm; önündeki perde rüzgârla uçuşuyordu; oysa sokaktayken rüzgârı hissetmemiştim. Ama ilgimin odağı pencerenin önünde dikilmiş, tipik Kuzeyli aksanıyla cep telefonunda konuşan Bay Anderson'un silüetiydi.

"Birazdan burada olacak, Jack, teşekkür ederim," diyordu; belli ki iki metre ötesinde olduğumun farkında değildi. "Elimizden geldiğince çabuk göndeririz, Jack... Daha çabuk olması mümkün değil." Durdu. "Evet, doğru. Sinclair." Ama konuştuğu kişinin adı Sinclair değildi. Sadece sözü edilen kişinin Sinclair olduğunu doğruluyordu. "Bunun farkında, Jack. Geldiği zaman daha da farkında olmasını sağlayacağım." Bunu söylerken artık yüzüme bakıyordu ama hâlâ orada olduğumu algılamış gibi değildi. "Hayır, yeni çocuklardan biri değil. Şimdiye kadar bize bir iki iş yaptı, sana güvenle söyleyebilirim ki tam bu görevin adamı. Aklına gelen her dili biliyor, son derece becerikli ve sadakati kusursuz."

Gerçekten benden bahsediyor olabilir miydi?... Son derece becerikli... sadakati kusursuz.

Ancak kendimi kaptırmadım. Gözlerimdeki heves pırıltısının altını kıstım.

"Ama unutma, Jack, onun bütün sigortasını siz karşılıyorsunuz, biz değil. Lütfen, bütün riskler, artı iş başında hastalık ve en kısa yoldan ülkesine iadesi dahil olsun. Bizim önümüze hiçbir şey gelmesin. Bize ihtiyacın olursa buradayız, Jack. Fakat unutma, bizi her aradığında işlemi yavaşlatıyorsun. Sanırım şu anda merdivenleri çıkıyor, değil mi, Salvo?" Telefonu kapattı. "Şimdi beni dikkatle dinle, evlat. Kısa bir süre içinde epey büyümek zorunda kalacaksın. Genç Bridget, sana gıyacağı şeyleri verecek. Üstündeki de

güzel bir smokinmiş, yazık, çıkarmak zorundasın. Benim zamanımdan beri smokinler amma da değişmiş. Bizim balolarda smokin dedin mi sadece siyah olurdu. Seninki gibi koyu kırmızıyı orkestra şefleri giyerdi. Ee, karına her şeyi anlattın, değil mi? Son anda patlak veren, ulusal güvenlikle ilgili çok gizli bir görev, dedin herhalde.”

“Tek kelime etmedim, efendim,” dedim kararlı bir sesle. “Bana hiçbir şey söyleme dediniz, ben de öyle yaptım. Smokini de özellikle onun gecesi için satın almıştım.” Bunu eklememdeki neden, Hannah olsa da olmasa da, benim evlilikteki sadaketime inanmasını sağlamaktı. Zamanı geldiğinde yeni düzenim hakkında bilgi verebilirdim.

Adı Bridget olan genç kadın yanımda dikildi, ojeli parmağını dudağına götürüp beni tepeden tırnağa inceledi. Kulaklarında inci küpeleri, altında son moda kot pantolonuyla aklında birtakım hesaplar yapıyor, bunun ritmiyle kalçalarını sallıyordu.

“Bel ölçün nedir, Salv? Biz otuz iki tahmin ettik.”

“Aslında otuzdur.” Hannah benim çok sıska olduğumu söylemişti.

“İç bacak ölçünü biliyor musun?”

“Son baktığımda otuz ikiydi,” dedim.

“Yaka?”

“On beş.”

Bridget koridora çıkıp gözden kaybolurken ona karşı deli gibi bir arzu duyduğumu fark edip şaşırdım, ama sonra bunun sadece Hannah’a duyduğum arzunun tekrar yüzeye çıkışı olduğunu anladım.

“Seni hareketli bir görev bekliyor, evlat,” dedi Bay Anderson kötü bir haber verir edasıyla. Cep telefonunu mendil cebine tıktırdı. “Korkarım, artık rahat bir kabinde oturup güvenli bir mesafeden dünyayı dinlemek yok. Bu alçalardan bazılarıyla yüz yüze gelecek-

sin ve bu arada ÷lkene de yararlı olacaksın. Anladığım kadarıyla, kimlik değıştirmeye itirazın yok, değil mi? Dediklerine göre herkes hayatının bir aşamasında başka biri olmak istermiş.”

“Hiçbir itirazım yok, Bay Anderson. Siz gerekli görüyorsanız, itirazım yok. Seve seve.” Zaten son yirmi dört saat içinde bir kez değıştirmişt看, ikinci defa olması pek fark etmeyecekti. “Bu kez dünyayı kimden kurtaracağız?” diye sordum serinkanlı görünmeye çalışarak. Ama Bay Anderson sorumu ciddiye alarak beni şaşırttı; cevap vermeden önce de epey düşündü.

“Salvo?”

“Bay Anderson?”

“İyi bir dava uğruna ellerini kirletmekten çekinir misin?”

“Bunu zaten yaptığımı sanıyordum... Yani bir bakıma,” diye hemen düzeltmeye çalıştım.

Ama geç kalmıştım. Bay Anderson’un kaşları çatıldı. Chat Odası’nın ahlak bütünlüğüne çok önem verirdi ve kimsenin bu konuda ters bir şey söylemesinden hoşlanmazdı. Özellikle de benim.

“Şu ana kadar, Salvo, ulusumuz adına son derece önemli, fakat savunmacı bir rol oynadın. Ama bu gecedan itibaren mücadeleyi düşmanın saflarına götürüyorsun. Savunmadan çıkıp...” Bir süre uygun sözcüğü aradı. “Etkin olacaksın. Bu ekstra adımı atmakta isteksiz misin yoksa?”

“Kesinlikle, hayır, Bay Anderson. İyi bir dava uğrunaysa ki öyle olduğunu söylüyorsunuz, seve seve o adımı atarım. Yeter ki sadece iki gün sürsün.” Bunu eklemek zorundaydım, aklımda Hannah’la ilgili hayati kararım vardı ve bunu en hızlı şekilde tamamlamak istiyordum. “Ya da en çok üç gün.”

“Ama seni uyarmak zorundayım, bu binadan dışarı çıktığın andan itibaren, bu teşkilat senin varlığı-

nı inkâr edebilir. Eğer bir şekilde deşifre olursan, hiç tereddüt etmeden seni kaderine terk edeceğiz. Bunu iyice anladın mı, evlat? Sanki bu dünyadan kopmuş gibi görünüyorsun.”

Bridget ince parmaklarıyla smokin ceketimi üstümden çıkarırken, kafamın içinde Hannah ile üstümündeki giysileri yırtarcasına çıkarıp ikinci kez seviştiğimiz farkında değildi.

“İyice anladım ve kabul ediyorum, Bay Anderson,” dedim kısa bir gecikmeyle de olsa. “Hangi dillere gerek olacak? Özel bir sözcük listesi gerekir mi? Evde hazır kimse yokken gidip eski çalışmalardan bir örnek alsam iyi olabilir.”

Belli ki Bay Anderson bu fikirden pek hoşlanmamıştı; dudakları büzüldü. “Bu kararı senin geçici işverenlerin verir, sağ ol, Salvo. Onların ayrıntılı planlarını bilmiyoruz; bilmek istediğimiz de yok.” Bridget, beni yarı karanlık bir yatak odasına götürdü, ama içeri girmedi. Dağınık yatağın üstünde iki adet kullanılmış flanel pantolon, üç adet kullanılmış gömlek, mahkûmlara verilen cinsten iç çamaşırları, çorap ve metal tokasının üstü kazınmış bir deri kemer vardı. Kapıdaki tel askıda asılı iğrenç bir ceket. Üstümdeki-leri çıkarırken yine Hannah’ın vücut kokusunu soluyarak ödüllendim. Hannah’ın küçük odasında lavabo yoktu. Koridorun karşısındaki tuvalet ise nöbetlerine gitmek üzere hazırlanan hemşireler tarafından işgal edilmişti.

Ayakkabı seçeneklerim arasında en az çirkin olanı, ayağıma en az uyanıydı. Güzel görünme hevesim sağduyuma galip geldi ve onu seçtim. Spor ceket demir gibi koltuk altları olan, omuzlarını biraz öne çekersen yakasının boynumu testere gibi kestiği, sanayi tipi dayanıklı bir ceketti. Zeytin yeşili bir naylon kravat kıyafeti tamamlıyordu.

Bir anlığına bile olsa, keyfim kaçmadı diyemem, çünkü Kongolu annemin genlerinden olsa gerek, iyi terzi elinden çıkma giysilere ve doğru renkleri giymeye çok düşkünümüdür. Herhangi bir zaman evrak çantamın içine bir göz atarsanız onca yazılı belge, talimat, referans yazısı yanında ne görürsünüz? Ömür boyu satın alamayacağım kadar pahalı giysilerin yer aldığı erkek moda dergileri. Şimdiyse halime bakın.

Tekrar oturma odasına döndüğümde Bridget benim eşyalarımın envanterini kaydediyordu: son model kameralı bir cep telefonu, içi dolu anahtarlık, bir sürücü ehliyeti ya gururdan ya da güvensizliğim nedeniyle hep yanımda taşıdığım Britanya pasaportum, içinde kırk beş sterlin nakit ve kredi kartlarımın bulunduğu dana derisi ince cüzdan. Bridget'e biraz önceki şanlı görünümümünden kalan son parçaları da verdim: smokin pantolonum, papyonum, pamuklu gömleğim, oniks yaka ve kol düğmelerim, ipek çoraplarımla deri ayakkabılarım. Bay Anderson odaya girdiğinde ben bu acı veren işlemi tamamlamak üzereydim.

"Brian Sinclair adı sana tanıdık geliyor mu, Salvo?" diye sordu beni suçlar gibi. "Lütfen, iyi düşün. Sinclair? Brian! Evet mi hayır mı?"

Onun telefonda bu adı söyleyişini duymam dışında, hiç tanıdık gelmediğini belirttim.

"Pekâlâ. Şu andan itibaren iki gün ve iki gece boyunca sen artık Brian Sinclair'sin. Başharflerin aynı oluşuna dikkat ettin mi? B.S. Kimlik değiştirdiğin zaman altın kural operasyonun izin verdiği ölçüde gerçeğe yakın kalmaktır. Artık sen Bruno Salvador değilsin, Orta Afrika'da doğup büyümüş, bağımsız çalışan bir çevirmensin. Baban bir maden mühendisiydi; geçici olarak merkezi Channel Adaları olan uluslararası bir kartel adına çalışıyorsun; amacınız Üçüncü ve Dördüncü Dünya ülkelerine en son tarım teknoloji-

sini getirmek. Burada sana ters gelen bir şey varsa, lütfen söyle.”

Hayal kırıklığına uğramadım, ama pek hoşuma da gitmemişti, doğrusu. Bay Anderson’un endişeli hali bana da bulaşıyordu. Acaba ben de endişeli mi olmalıydım?

“Onları tanıyor muyum, Bay Anderson?”

“Kimleri, evlat?”

“Tarım işleri yapan karteli. Ben Sinclair’sem, onlar kim? Belki daha önce onların adına iş yapmışımdır.”

Işık arkasından geldiği için Bay Anderson’un yüzündeki ifadeyi görmem mümkün değildi.

“Salvo, burada *anonim bir kartelden* söz ediyoruz. Zaten böyle bir kuruluşun adı olması mantıksız olurdu.”

“Yöneticilerinin adı vardır, değil mi?”

“Geçici işverenin de kartel gibi, adı yok,” diye tersledi beni Bay Anderson. Sonra biraz yumuşar gibi oldu. “Bununla birlikte ve korkarım, zamansız konuşmuş oluyorum, seni *Maxie* adında birinin sorumluluğuna verecekler. Lütfen, ileride herhangi bir durumda bu adı benden duyduğunu kimseye söyleme.”

“Bay *Maxie* mi?” diye üsteledim. “*Maxie*’nin soyadı? Bay Anderson, eğer kellemi ilmiğin ucuna sokuyorsam...”

“Tek isim *Maxie*, sana yeter, teşekkür ederim, Salvo. Bu sıradışı operasyonun amaçları doğrultusunda, sana başka bir talimat verilmediği sürece *Maxie*’nin kumandasında olacaksın.”

“Ona güvenebilir miyim, Bay Anderson?”

Bay Anderson’un çenesi sert bir hareketle yukarı kalktı. Onun adını verdiği bir kimseye elbette güvenilirdi. Sonra benim halimi görüp yumuşadı.

“Bana verilen bilgi ışığında, *Maxie*’ye güvenmenin sakıncası yok. Söylediklerine göre, kendi alanında bir dâhiymiş. Senin gibi, Salvo. Tıpkı senin gibi.”

“Sağ olun, Bay Anderson.” Ama içimdeki ses hır-sız onun sesindeki çekinceyi yakalamıştı; bu yüz-den biraz daha bastırdım. “Maxie’nin amiri kim? Bu sıradışı operasyon doğrultusunda? Başka bir talimat verilmediği sürece?” Bakışlarındaki sertliği görünce sorumu onun kabullenebileceği bir şekilde yumuşat-tım. “Yani hepimizin bir amiri vardır, değil mi, Bay Anderson? Sizin bile.”

Baskı dayanılmaz hale geldiğinde Bay Anderson’un derin soluk alıp, saldırmaya hazırlanan iri bir hayvan gibi başını öne eğme huyu vardır.

“Anladığım kadarıyla, Philip, diye biri var,” dedi gönülsüzce. “İşine geldi mi bu ismi Fransızca seslen-diriyor, Philippe, gibi.” Bay Anderson birçok dil bilme-sine rağmen İngilizceyi herkes için yeterli görürdü. “Senin Maxie’nin emri altında olduğun gibi, Maxie de Philip’in emri altında. Bu kadar sana yeter mi?”

“Bu Philip’in bir rütbesi, unvanı var mı, Bay Ander-son?”

Biraz önceki tereddüdünden sonra bu sorunun ce-vabı çok çabuk ve kesin geldi.

“Hayır, Philip’in rütbesi yok. Philip bir danışman-dır. Unvanı da yok, resmi bir memuriyeti de yok. Brid-get, lütfen Bay Sinclair’in baskıdan yeni çıkmış kart-vizitlerini getirir misin?”

Bridget, bana plastik bir cüzdan uzattı. Açıp için-deki ince kartlardan birini çıkardım. Brian S. Sinclair, Yeminli Çevirmen, Brixton’da bir posta kutusu nu-marası. Telefon, faks numaraları ve e-posta adresi; bana tamamen yabancı bilgiler. Hiçbir diplomamdan veya sertifikamdan söz edilmemiş.

“Buradaki S neyin ilk harfi?”

“Sen ne istiyorsan,” dedi Bay Anderson. “Kendin bir ad seç ve bunu unutma.”

“Birisi beni telefonla ararsa ne olacak?” diye sor-dum aklım bir anda Hannah’a giderek.

“Kaydedilmiş bir ses nazıkçe senin birkaç güne kadar ofisine döneceğini söyleyecek. Pek ihtimal yok, ama birisi sana e-posta gönderecek olursa, bu mesaja da uygun bir cevap verilecek.”

“Ama bunun dışında aynı kişiyim, öyle mi?”

Benim üstelemem artık Bay Anderson’un sabrını taşırmağ üzereydi.

“Sen aynı kişisin, Salvo, kendi hayatına paralel yeni bir rol oynuyorsun. Evliysen, evli kalacaksın. Eğer Bournemouth’da çok sevdiğin bir büyükannen varsa, hâlâ var olmaya devam ediyor. Bay Sinclair’den ise hiçbir iz kalmayacak; bu operasyon sona erdiğinde o hiç yaşamamış olacak. Artık bundan da açık anlatamam, değil mi? Dünyada çok normal kabul edilen bir duruma girmek üzeresin, evlat. Tek sorun, senin bu işte yeni olman.”

“Peki param? Paramın neden sizde kalması gerekiyor?”

“Aldığım talimatlara göre...”

Birden durdu. Bana nasıl baktığını fark ettim. Az önce gördüğü pahalı kıyafetler içindeki Salvo gitmiş, yerini ucuz eski ceket ve şalvar gibi pantolonuyla, kahverengi tenli bir misyon çocuğu almıştı. Bu manzara herhalde bamteline dokundu.

“Salvo.”

“Evet, Bay Anderson.”

“Kendini biraz katılaştırmak zorundasın, evlat. Gittiğin yerde bir yalanı yaşatacaksın.”

“Söylediniz. Sakıncası yok. Hazırım. Beni uyardınız. Sadece eşime bir telefon etmem gerekiyor, o kadar.” Eşim olarak da Hannah’ı kastettim, tabii, ama bunu söylemedim.

“Yalan yaşayan başkalarıyla da karşılaşacaksın. Bunu anlıyorsun, değil mi? Bu insanlar bizlere benzemezler. Onlar için gerçek katıksız değildir. Senin ve

benim, ışığında büyüdüğümüz İncil gerçeği gibi değil; keşke öyle olsaydı.”

Bay Anderson’un dini eğilimlerinden bugüne kadar haberdar olmuş değilim, ama onun Mason olduğunu sanıyorum. Bana hep söylediği şey, hangi inançtan olursak olalım hepimiz yoldaştık. Son kez görüşme yapabilmem için cep telefonumu veren Bridget iki metre ötedeki yatak odasına gitti. Bay Anderson salonda demir atmıştı ve söyleyeceğim her şeyi duyabilecek mesafedeydi. Kendimi küçük giriş holüne attıktan sonra evlilikte sadakatsizliğin karmaşası üstüne yıldırım hızıyla düşündüm. İstedğim tek şey Hannah’a onu sonsuza kadar seveceğimi söylemek ve önceki vaatlerime rağmen iki gün boyunca onunla konuşamayacağım konusunda uyarmaktı. Ne var ki dinleyicilerimle aramda sadece ince bir kapı olduğu için tek seçeneğim yasal eşimi arayıp onun telesekreterini dinlemek oldu.

Penelope Randall’ın telefonu. Şu anda masamda değilim. Mesaj bırakmak isterseniz, lütfen uyarı sesinden sonra mesajınızı bırakın. Asistanımla görüşmek isterseniz 9124 numarayı arayıp Emma’yı isteyin.

Derin bir nefes aldım. “Selam, tatlım. Benim. Bak, çok üzgünüm ama çok önemli bir iş için beni aradılar. En eski ve en iyi müşterim olan bir şirket. Ölüm kalım meselesiymiş. İki üç gün sürebilir. Seni tekrar aramaya çalışacağım, fakat söz veremiyorum.”

Konuşmam kime benzemişti? Karşılaştığım hiç kimseye benzemiyordu. Ne de dinlediğim bir kimseye. Bir daha hiç karşılaşmak istemeyeceğim birine. Biraz daha bastırdım.

“Bak, nefes almama izin verdikleri anda seni ararım. Gerçekten çok üzüldüm, sevgilim. Hah, partin

gerçekten *şahaneydi*. Tekrar ediyorum, *şahaneydi*. Kı-yafetin müthişti. Herkes onu konuşuyordu. Oradan kaçır gibi ayrıldığım için özür dilerim. Döndüğümde konuşacak çok şeyimiz olacak, tamam mı? Görüşmek üzere, hoşça kal, tatlım.”

Bridget cep telefonumu geri alıp bana yolculuk çantamı verdi. İçinde çorap, mendil, gömlekler, külot, V yakalı gri bir kazak vardı.

“Herhangi bir ilaç kullanıyor musun?” diye mırıldanır gibi sordu. “Kontak lens? Vücut yağı falan?”

Hayır anlamında başımı iki yana salladım.

“Pekâlâ, o halde ikiniz de çıkıp gidin şimdi,” dedi Bay Anderson. Sağ elini kaldırıp Birader Michael’ın yaptığı gibi bizi hayır duasıyla uğurlasaydı pek şaşır-mazdım doğrusu.

4

Şimdi geriye dönüp baktığımda bütün olanlar bana tuhaf bir bulmaca gibi geliyor. Bridget'in ardından merdivenleri inip dışarı çıktım ve kendimi tekrar Güney Audley Caddesinin kaldırımında buldum. Üstümde bir köy okulu öğretmeninin kıyafeti, cebimde bir demet sahte kartvizit, hiç alışık olmadığım bir dolu tehlikeyle karşılaşacağımın garantisiyle kendimi bütün İngiltere'nin en cesur yurtseveri ve gizli servis görevlisi saymam gerekirdi; durum gerçekten de böyleydi.

Fram, tasarımını ünlü Norveçli kâşif Nansen'in yapmış olduğu geminin adıdır. Nansen, Birader Michael'ın en büyük eylem adamları listesinde üst sıralarda yer alırdı. Norveç dilinde *Fram*, ileri anlamına gelir; bu sözcük sevgili babamın da hurda bir bisiklete atlayıp Pirene dağlarını aşması için ilham vermişti. İşte, beni bekleyen zor kararlar için ben de kendimi ister istemez İleri, diye yüreklendiriyordum. Ülkemin alçaklara karşı verdiği sessiz savaşa katılıp ehliyetimi kazanırken İleri; bana zaten uzun zamandır yabancı olan Penelope'den koparken İleri; Hannah ile sürece-

ğim hayatın ısıltılı rotasını çizerken ileri. Ve son olarak, esrareniz yeni efendim Maxie'ye ve ondan da esrareniz danışmanım Philip'e doğru ileri.

Operasyonun ivediliğini ve önemini düşününce, kapının önünde Fred'i Mondeo'nun motorunu rölantide çalıştırır halde bulacağımı sanmıştım. Ama Marble Arch'daki polis kordonu ve yoğun trafik yüzünden Bridget, bana yürüyerek gitmenin daha çabuk olacağını söyledi.

"Sence sakıncası yok, değil mi, Salv?" diye sordu kolumu sımsıkı tutarak. Ya aniden koşup kaçacağını düşünüyordu ki böyle bir şey hiç aklımda yoktu ya da her fırsatta yanağını okşayan, avucunu sırtında gezdirip konuştuğu kimseye dokunmadan edemeyen insanlardan biriydi. Bu davranışın sadece şefkat göstermek mi, yoksa yatağa davet anlamına mı geldiğini çözememişimdir.

"Sakıncası mı?" dedim. "Şahane bir akşam. Telefonunu bir dakikalığına ödünç alabilir miyim? Penelope mesajlarına bakmayabilir de."

"Üzgünüm, hayatım. Ne yazık ki kurallara aykırı."

Nereye gittiğimizi biliyor muydum? Sordum mu? Hayır. Eğer bilinmeyene doğru bir yolculuk yapmıyorsa, tıpkı gizli bir sevgilininki gibi gizli bir ajanın da hayatı anlamsız olur. Bridget'in temposuna uyarak ve kullanılmış ayakkabılarım ayak bileklerimi kese kese yürümeye devam ettik. Akşam güneşi beni biraz rahatlatmıştı; bilmiyorum, belki bunda tutarken farkında olmadan kolumu göğsünün altına kadar çekmiş olan Bridget'in de katkısı vardı. Hannah, bana o ışığı yaktıktan sonra bunun aydınlığında başka kadınları görmem de normal sayılmalı.

"Onu gerçekten seviyorsun, değil mi?" diye sordu Bridget, beni kalabalığın içinde sürüklerken. "Tanıdığım birçok çift var, işleri güçleri birbirlerini yemek.

Çok kızıyorum. Ama sen ve Penelope öyle değilsiniz, değil mi? Çok güzel olmalı.”

Kulağı ağzımdan bir karış ötedeydi; *Je Reviens* marka parfüm kullanıyordu. Penelope’nin küçük kız kardeşi Gail’in seçtiği silah. Babasının göz bebeği olan Gail, aristokrasinin alt kademelerinden bir otopark sahibiyle evlenmişti. Buna bir çeşit misilleme olarak da Penepole benimle evlenmişti. Ama bundan sonra yaptıklarımı açıklayabilmek için bir düzine üst düzey Cizvit papazı gerekir.

Çünkü daha birkaç saat önce beş yıllık evliliği boyunca ilk kez kendisini bedeniyle, ruhuyla ve nesi varsa hepsiyle başka bir kadına teslim etmiş taze bir zinacı, aldattığı karısını yüceltmek için neden dayanılmaz bir arzu duysun? Karısının iki paralık ettiği itibarını onarmaya mı çalışıyor? İçimde her zaman barınan Katolik suçluluk duygum tam bu anda benden hesap mı soruyor? Herhalde Penelope’yi överek göklere çıkarmakla, sırrımı açığa vurmada Hannah’ı mı övüyordum?

Aslında niyetim kurnazca sorular sorarak Bridget’ten yeni işverenlerim, bu anonim kartelin yapısı ve gece gündüz bizleri korumak için ter döken Britanya Devleti’nin gizli teşkilatlarıyla ilişkisi hakkında biraz daha bilgi edinmekti. Ne var ki neredeyse hiç kıpırdamayan trafik içinde yürümeyi sürdürürken, Penelope’nin benim gibi bir üst düzey çevirmen ve kraliyet gizli askerinin sahip olabileceği en güzel, en heyecan verici, en bilge eş olduğu hakkında bir araya söylemeye başladım. Kararlılığını sevecenlikle harmanlamış parlak bir gazeteci olduğu gibi, harika bir aşçıydı. Onun hakkında söylediğim her şey olumlu değildi, öyle olamazdı zaten. Akşam trafiğinde başka bir kadına karnızı anlatıyorsanız, biraz da olumsuz yanlarından söz etmelisiniz, yoksa sizi dinleyen olmaz.

"Peki, ama bu ideal kankoca birbirlerini nasıl buldular? Benim bilmek istediğim şey bu," diye yakındı Bridget; paketteki kullanma talimatını aynen uyguladığı halde ürünü kullanmayı başaramamış bir tüketicisi gibi.

"Bridget," dedim bana bile yabancı gelen bir sesle. "Bak nasıl olduğunu anlatayım."

* * *

Kol kola yayalara yeşil ışığın yanmasını beklerken anlatmaya başlıyorum. Salvo'nun Ealing'deki sefil bekâr odasında saat on sekiz. Dünya Dilleri Yeminli Tercüme Bürosu'ndan Bay Amadeus Osman, Tottenham Court Caddesindeki ofisinden beni arıyor. Doğruca Canary Wharf'a gideceğim; oradaki büyük bir ulusal gazete bana hizmetlerim karşılığında büyük paralar vaat ediyor. O zamanlar sadece ayakta kalmaya çalıştığım günler ve Bay Osman da bana sahip gibi bir şey.

Bir saat sonra gazetenin lüks ofisindeyim; bir yanımda gazetenin editörü, diğer yanımdaysa gazetenin acar muhabiri güzel bir kadın... Bil bakalım kim? Karşımızda bu muhabir kadının muhbiri, sakallı bir Afrikalı Arap. Benim bir yıllık kazancım karşılığında, Liverpool limanlarında polislerden ve gümrük memurlarından oluşan rüşvet çetesini ifşa edecek. Adam çok az İngilizce biliyor, anadili Tanzanyaca karışımı Swahilice. Acar muhabirimiz ve editörü skandal habercilerinin kaçınılmaz ikilemini yaşıyorlar: Kaynağını yetkililerden soruşturursan haberin değerini düşürürsün; kaynağına gözün kapalı güvenirsen tazminat avukatları seni kuru temizleyiciye gönderirler.

Penelope'nin de onayıyla sorgunun kumandasını üstleniyorum. Sağlı sollu sorularla bastırdıkça muhabirimiz hikâyesini değiştiriyor, yeni öğeler katıp eskilerini silerek daha güzel hale getiriyor. Heri-

fe anlattıklarını tekrar etmesini söylüyorum. Aradaki çelişkilerini yüzüne vuruyorum ve bir süre sonra her şeyi itiraf ediyor. Adam dolandırıcının teki, her şeyi uydurmuş. Elli kâğıt verirlerse çıkıp gidecek. Editör minnet içinde ne yapacağını şaşırmış. Bir vuruşta onları büyük bir mahcubiyetten ve büyük bir para kaybından kurtardığımı söylüyor. Penelope de aldanmanın utancı geçtikten sonra bana kocaman bir içki borçlu olduğunu ifade ediyor.

“Herkes çevirmenlerin ufak tefek, gözlüklü ve çok çalışkan tipler olacağını düşünür,” diye açıkladım Bridget’e. Penelope’nin ilk baştan bana gösterdiği hayranlık ve ilgiyi gülerek geçiştirdim. “Sanırım onların beklediği gibi çıkmamıştım.”

“Ya da Penelope o anda şaşkınlığından kafayı yedi,” dedi Bridget, kolumu daha da sıkı tutarak.

Geri kalanı da Bridget’e anlattım mı? Hannah’ın yokluğunda onu yedek günah çıkartıcım mı tayin ettim? Penelope ile karşılaşana kadar yirmi üç yaşında bakir bir genç olduğumu, dışarıdan bakınca kusursuz görüldüğüm halde özenle oluşturduğum bu dış görünüşün altında koca bir gardırobu dolduracak kadar takıntım bulunduğunu ona açıkladım mı? Birader Michael’ın, ondan önce de Peder André’nin gösterdikleri ilginin beni içinden çıkmaya korktuğum bir cinsellik belirsizliğinde bıraktığını anlattım mı? Sevgili babamın duyularının patlamasından duyduğu suçluluğun hiçbir eksilme olmadan oğluna geçmiş olduğunu? Bir taksiyle Penelope’nin dairesine giderken benim iktidarsız olduğumu anlayacak diye nasıl korktuğumu, çünkü kadın cinsiyetinden bu denli korktuğumu; neyse ki onun bu konuda çok bilgili oluşu ve iyi yönetimiyle her şeyin iyi sonuçlandığını anlattım mı? Sonunda Penelope, bana rüyalarındaki aygır olduğumu söylemişti... ahırındaki en iyisi de diyebilirdi. Ya

da daha sonraları arkadaşı Paula ile konuşurken, benim duymadığımı sanıp, *çikolata askerinin* her an esas duruşta beklediğini söylemişti. Bundan tam bir hafta sonra, Salvo'nun yatak odasında keşfettiği gücünün sarhoşluğu, duyduğu minnetin büyüklüğü ve cinsel başarısını büyük aşkla karıştırıp her zamanki saflığı, düşünmeden hareket etmesi sonucu Penelope'ye evlenme teklif edişini; o anda bu teklifin kabul edildiğini de anlattı mı? Hayır. Çok şükür, kendimi orada tuttum. Bu kararım için o günden beri nasıl bir bedel ödemekte olduğumu da Bridget'e anlatmadım, çünkü bu sırada Berkeley Meydanı'na varmıştık.

* * *

Yerçekiminden beklentimiz ne kadar doğalsa, ben de doğal olarak rotamızın Piccadilly'e yöneldiğini sanıyordum. Ama birden Bridget'in kolumu tutan eli kasıldı ve beni, numarasını göremediğim görkemli bir ön kapının merdivenlerine doğru sürükledi. Kapı arkamızdan kapanınca, kendimizi kadife perdeli bir lobide, spor ceket giymiş, birbirine çok benzeyen iki sarışın oğlanın karşısında bulduk. Zil çaldığımızı veya kapıya vurduğumuzu hatırlamıyorum, demek ki bizi kapalı devre bir ekrandan izliyorlardı. İkisinin de ceketleri benimki gibi griydi ve üç düğmesi de iliklenmişti. Bunların dünyasında kural böyle, acaba ben de düğmelerimi iliklemeli miyim, diye düşündüğümü hatırlıyorum.

"Kaptan biraz gecikecek," dedi çocuklardan oturmakta olanı, gözlerini az önce girdiğimiz kapının siyah beyaz görüntüsünden kaldırarak. "Onu bizimle mi bırakırsın, yoksa bekleyecek misin?"

"Beklerim," dedi Bridget.

Oğlan çantamı almak için elini uzattı. Bridget'in baş işareti üzerine çantamı ona verdim.

Girdiğimiz büyük holün tavanı su perilerini ve borazan çalan minik bebekleri konu eden resimlerle süslenmiş bir kubbe biçimindeydi. Üst kata çıkan muazzam merdiven yanı yolda ikiye ayrılarak, bir sıra kapının bulunduğu bir balkona çıkıyordu. Kapıların hepsi kapalıydı. Merdivenin başındaysa, her iki yanında kanatları açık yaldızlı kartal resmiyle süslü iki muazzam kapı daha vardı. Sağ taraftaki kapı, önünde pirinç borular arasındaki kırmızı ipekten bir halatla geçişe kapatılmıştı. Oraya girip çıkan hiç kimseyi görmedim. Sol taraftaki kapının üstünde kırmızı ışıklı bir yazı vardı: TOPLANTI YAPILIYOR GÜRÜLTÜ ETMEYİN... Hiçbir noktalama işareti olmadan yazılmıştı. Ben böyle şeylere çok dikkat ederim; insan titizlenmek isterse noktalama işareti olmayan bir yazıdan bir sürü farklı anlam çıkarabilir. Bunları düşünüyor olmam size kafamın nasıl bir halde olduğu hakkında fikir versin. Kendimi sevişme sonrası delişmenliğiyle aşırı uyanıklık arasında bir yerde hissediyordum. Hiç uyuşturucu kullanmadım, ama kullansaydım herhalde böyle bir durumda olurum.

Büyük kapının önünde Arap olduğunu sandığım, saçları ağarmış bir fedai duruyordu; o iki sarışın oğlanın toplam yaşlarından daha yaşlı olmalıydı, ama yassılaşmış burnu, çökük omuzları ve taşaklarını avuçlamış haliyle bir boksör eskisi olduğu belliydi. O muhteşem merdivenleri çıktığımızı hatırlamıyorum. Daracık kot pantolonuyla Bridget önümde yürüyor olsaydı hatırlardım; demek ki merdiveni yan yana çıktık. Bridget daha önce bu evde bulunmuştu. İçerideki coğrafyayı ve sarışın çocukları tanıyordu. Arap fedaiyi de tanıyordu, çünkü ona gülümsedi, adam da hayran bakışlarla gülümsemesine karşılık verdikten sonra yüzüne yine o kavgacı boksör ifadesini oturttu. Bridget nerede beklenileceğini de biliyordu; bu yer

merdivenler ayrılmadan önce yanı yoldaydı ki aşağıdan bakınca bunu tahmin etmek mümkün değildi.

Bekleme yerinde iki tane puf, kol yeri olmayan bir deri kanep ve Karayipler'de özel adalara yat gezilerinin reklamını yapan pahalı dergiler vardı. Bunlardan birini alan Bridget sayfaları karıştırırken, bana da aynı şeyi yapmam için işaret etti. Bir yandan Hannah ile hangi yata binip okyanusa açılalım diye hayaller kurarken, kulağımı toplantı odasından gelen seslere vermişim, çünkü ben doğam gereği bir dinleyiciyim, bunun eğitimini görmüş bir insanım ve bu sadece Chat Odası'yla sınırlı değil. Kafam ne kadar karışık olursa olsun, dinlerim ve hatırlarım; bu benim işim. Tabii, buna ek olarak bir de misyon evlerindeki gizli çocukların başlarına ne tür bela gelebileceğini öğrenmek için her şeye kulaklarını dikmek zorunda oldukları gerçeği var.

Ben dinlemeyi sürdürdükçe üstümüzdeki odalarda aralıksız çalışan faks makinelerinin uğultusunu, bir kez çalar çalmaz hemen susturulan telefon seslerini ve hiçbir şey olmadığı anlarda herkesin nefesini tuttuğu o sıkıntı yüklü sessizlikleri ayırt edebiliyordum. Birkaç dakikada bir genç bir sekreter kız yanıımızdan süzülerek geçip fedaiye bir mesaj iletliyordu; fedai kapıyı bir karış kadar açıp mesajı içerideki birine veriyor, sonra kapıyı kapatıp yine eski pozunu alıyordu.

Bu sırada toplantı odasından sesler gelmeye devam ediyordu. Erkek sesleriydi ve her biri de önemliydi; yani bir başkanın emrindekilerle konuşmasından ziyade, her biri kendi ağırlığını ortaya koyanların toplantısıydı. Fark ettiğim başka bir şey de, her ne kadar kelimeler İngilizce seslendiriliyorsa da, seslendirenler farklı uluslardandı ve değişen aksanları vardı: kâh Hindistan'dan gelen biri, kâh Avrupa kökenli bir Amerikalı veya beyaz Afrikalı. Görev aldığım üst

düzey toplantılara benziyordu; platform konuşmalarını İngilizce yapılır, fakat bunun dışındaki tartışmalar her delegenin kendi diliyle sürdürülür ve çevirmenler köprü görevi üstlenirler.

Bunların arasından bir ses sanki doğrudan bana hitap eder gibiydi. Anadili İngilizce olan, ortanın üstü sınıftan biri. Antenlerim öyle bir ince ayardan geçmişti ki birkaç dakika sonra üçüncü kulağım dediğim bu antenden gelen sesin tanıdığım ve saygı duyduğum birine ait olduğuna inanmaya başladım. Üstelik söylediklerinin tek bir kelimesini bile anlamadığım halde. Sesin sahibini hatırlamak için debelendiğim sırada birden lobi kapısı ardına kadar açıldı ve içeri ceset gibi vücuduyla soluk soluğa Bay Julius Bogarde, namı diğer Bogey girdi; İbadethane'deki müteveffa matematik öğretmenim. Bogey'in on yıl önce bir grup korku içindeki öğrenciyi dağın ters tarafından çıkarırken ölmüş olması, bu reenkarnasyona olan şaşkınlığımı arttırdı.

Bridget'in, "Maxie," diyerek ayaklanışını duydum. "Seni çılgın hergele. Bu defa şanslı kız kim?"

Pekâlâ, demek ki, bu adam Bogey değildi.

Ayrıca Bogey'in hiç kız arkadaşı olduğunu sanmam; zaten olsaydı bile kendini şanslı sanacağını hiç sanmam. Ama tıpkı Bogey gibi, kalın bilekleri, manyakça yürüyüşü, azimli bakışları, karmakarışık kum rengi saçları ve kırmızı yanakları vardı. Tıpkı Bogey'inki gibi savaş filmlerindeki gaz maskelerini andıran rengi atmış bir kanvas çanta asılıydı omzuna. Bogey'inkine benzeyen gözlüğü mavi gözlerini daha büyük gösteriyordu. Eğer Bogey bir gün Londra'ya gelmeye kalksaydı ki bu onun ilkelerine aykırı bir şeydi, mutlaka böyle bir kıyafetle gelirdi. Bej renkli, buruşuk bir safari, üstünde kolsuz kazak, ayaklarında tüyleri iyice kaybolmuş güderi ayakkabılar. Ve eğer Bogey

bekleme yerimize gelmek için o muhteşem merdivenlerden çıkmış olsaydı, o da böyle gaz maskesi bir yanından sallanarak uçar gibi üç adımda çıkardı.

"Lanet olası bisikletim," diye öfkeyle yakındı adam; Bridget'i baştan savma bir öpücükle geçiştirdi. "Hyde Park ortasında arka lastik paramparça oldu. Gören birkaç kişi gülmekten altına yapacaktı. Lisancı sen misin?"

Aniden bana dönmüştü. Müşterilerimden bu şiddette sözcükler duymaya ve kadınların olduğu bir yerde bu sözcükleri tekrar etmeye alışkın değilimdir, ama hemen şunu söyleyeyim ki Bay Anderson'un benim gibi dâhi olduğunu söylediği bu adam daha önce karşılaştığım hiçbir müşteriye benzemiyordu. Bunu daha beni Bogey gibi gözlerini dikip süzmesinden önce de anlamıştım.

"Adı Brian, sevgilim," dedi Bridget hemen, belki benim farklı bir şey söylememden korkarak. "Brian Sinclair. Jack onunla ilgili her şeyi biliyor."

Aşağıdan bir erkek sesi bize sesleniyordu; bu benim tanıdığımı sandığım sesti.

"Maxie! Neredesin, be adam? Herkesin burada olması gerekiyor."

Ama Maxie bu sese hiç aldırmadı; ben aşağıya bakana kadar adam yine gözden kaybolmuştu.

"Bu dalaverenin ne olduğunu biliyor musun, Sinclair?"

"Henüz değil, efendim."

"O yaşlı osuruk Anderson sana anlatmadı mı?"

"Yapma, sevgilim," diye karşı çıktı Bridget.

"Kendisinin de bilmediğini söyledi, efendim."

"Fransızca, Lingala ve Swahilice, değil mi?"

"Doğru, efendim."

"Bembe?"

"Sorun değil, efendim."

"Shi?"

“Shice de bilirim.”

“Kinyarwanda?”

“Ona hangi dili bilmediğini sor, sevgilim,” diye önerdi Bridget. “Daha çabuk olur.”

“Daha dün gece Kinyarwanda dilinde çevirmenlik yapıyordum, efendim,” dedim, içimden Hannah’a sevgilerimi yollayarak.

“Şahane be,” dedi Maxie, bana, yepyeni bir canlı türüymüşüm gibi bakmayı sürdürerek. “Bütün bunları nasıl öğrendin?”

“Babam Afrikalı bir misyonerdı,” diye açıklamaya başladığım anda Bay Anderson’un bana bir maden mühendisinin oğlu olduğumu söyleyişi aklıma geldi. Bütün hikâyeyi bilsin diye Katolik olduğunu da eklemek dilimin ucuna geldi ama Bridget’in beni öldürecekmiş gibi baktığını görünce sustum.

“Fransızcan da yüzde yüz, öyle mi?”

Bu sorgulamanın olumlu havası gururumu okşadığı için biraz tevazu göstermek zorunluluğu hissettim. “Hiçbir zaman yüzde yüz olduğumu iddia etmem, efendim. Kusursuz olmak için çok çalışırım, ama gelişme için de her zaman biraz yer vardır.” Aslında bu benim bütün müşterilerime söylediğim bir şeydi, ama Maxie’ye söylediğim zaman kendimi daha bir kahraman hissettim.

“Benim Fransızcam ortaokul düzeyinin altında,” dedi Maxie. Gözleri bir an bile üstümden ayrılmamıştı. “Ve bize katılmaya hazırsın, değil mi? Biraz yoldan çıkmaya da itirazın yok, öyle mi?”

“Ülkenin yararınaysa itirazım yok, efendim,” diye cevap verdim, Bay Anderson’a da dediğim gibi.

“Ülkenin yararına, Kongo’nun yararına, Afrika’nın yararına,” diye güvence verdi Maxie.

Bunu dedikten sonra yanımdan gitti, ama gitmeden önce yeni işverenim hakkında bir iki ilginç nokta

daha yakalayabildim. Sol bileğinde bir dalgıç saati, diğerindeyse altın halka bir bilezik vardı. Gördüğüm kadarıyla sağ elinin dokusu kurşun geçirmez gibi bir şeydi. Bir kadının dudakları yanağımı sıyrıp geçerken bir an bunun Hannah olduğuna inanmak istedim, ama Bridget'ti ve bana veda öpücüğü veriyordu. O gittikten sonra daha ne kadar beklediğimi bilmiyorum. Ya da düşünmek için süresi iki saniyeyi geçmeyen neler bulabildiğimi. Doğal olarak yeni edindiğim liderimi ve aramızda geçen kısa konuşmayı kafamda didikliyordum. *Bembe*, diye tekrarlayıp durdum içimden. *Bembe* beni hep gülümsetirdi. Misyon okulundaki çocuklar yağmur altında bata çıka futbol oynarken birbirimize böyle bağırırdık.

Maxie ve Bridget tarafından aynı anda terk edilişime kırgınlık duyduğumu da hatırlıyorum; bir ara kendimi o kadar yalnız hissettim ki, keşke o an Penelope'nin partisinde olsaydım, diye geçirdim içimden. Bunu düşünür düşünmez de ani bir kararla ayağa fırladım; ne pahasına olursa olsun lobiden Hannah'a telefon açacaktım. Merdivenleri inerken terli avucumu pırıl pırıl cilalı tırabzana sürdüğüm için suçluluk duyduğumu hatırlıyorum. Fedainin çirkin bakışları altında holü geçmek üzereyken toplantı odasının kapısı ağır ağır açıldı ve ikili üçlü gruplar halinde içeride bulunan on altı kişi dışarı çıktı.

* * *

Burada dikkat gerekli. Aralarında vızır vızır konuşan, bazı tanınmış kişilerin olduğu kalabalık bir grubun içine dalıyorsanız, hemen kafanıza bu yüzleri resmedersiniz ve adlarını çıkarmaya çalışırsınız. On veya on bir beyaz adam arasından iki kişi Londra'nın iki büyük şirket başkanıydılar. Şimdilerde serbest çalışan eski bir başbakanlık danışmanı, şövalyelik unvanı almış

yetmiş yaşlarında bir şirket yöneticisi, Penelope'nin gazetesinde seks ve uyuşturucu suçlamalarıyla gündeme gelen, kraliyet ailesinin gençleriyle pek samimi olan her devrin pop yıldızı. Bu beş adamın yüzü benim belleğime kazınmıştır. Kapıdan dışarı çıkar çıkmaz onları tanımıştım. Grup halinde çıktılar ve grup halinde konuşmaya başladılar; bulunduğum yerden üç metre ötedeydiler ve konuşmalarını da bölük pörçük duyabiliyordum.

Aralarındaki iki Hintliden ikisini de tanımıyordum, ama daha sonra bunlardan daha gürültücü olanının merkezi Manchester ve Madras'ta bulunan milyar sterlinlik konfeksiyon imparatorluğunun kurucusu olduğunu öğrendim. Üç siyah Afrikalıdan bana tanıdık geleni, adını vermeyeceğim bir Batı Afrika cumhuriyetinin sürgündeki sabık maliye bakanıydı. Yanındaki iki arkadaşı gibi o da Batılı giysileri ve tavırlarıyla rahat görünüyordu.

Tecrübelerime göre bir toplantıdan çıkan delegeler genellikle iki tür ruh hali içinde olurlar: ya kızgın ve kırgın ya da çok hevesli ve coşku içinde. Bu adamlar coşkulu olmalarına rağmen, kavgacı bir halleri de vardı. Çok abartılı umutlara sahiptiler, ama düşmanları da vardı. Böyle bir düşman da Tabby idi; yetmişlik şirket yöneticisi yanındaki Hintlilere Tabby'nin nasıl bir alçak olduğunu, fırsatını bulduğu anda ona neler yapacağını anlatıyordu. Bu izlenimlerimin bir anda kafamdan uçup gidivermesinin nedeni kapıdan çıkmakta olan Maxie'nin ve en az onun kadar uzun boylu fakat çok daha şık giyimli bir adamın görünmesi oldu. Bu adam az önce beklerken işitip tanıdığım sesin sahibiydi: sanatsever, müteşebbis, sosyetenin gözdesi ve eski Çalışma Bakanı Lord Brinkley; eskiden beri Afrikalı olan her şeyin büyük savunucusu ve koruyucusu.

Hemen söylemeliyim ki Lord Brinkley'i yakından görünce edindiğim izlenim, televizyonda gördüğüm ve radyoda sesini işittiğim zamanlarda duyduğum büyük saygının tamamen haklı olduğunu gösteriyordu. Sağlam çenesi, düzgün yüz hatlarıyla yele benzeri saçları onun gibi ulvi amaçlar peşinde koşan bir adama yakışıyordu. Batı dünyasını Afrika hakkında vicdan eksikliğiyle suçladığı konuşmaları dinlerken, onu az mı heyecanla alkışlamışımdır? Eğer Maxie ve Lord Brinkley Kongo yararına gizli kapaklı bir çalışma için kol kola girmişlerse ki şu anda kol kolaydılar, ben de bu çalışmada bir rol alacağım için şeref duyardım.

Lord Brinkley kişisel bir nedenden, aslında Penelope'yle ilgili bir nedenden ötürü benim büyük saygımı kazanmıştı. Onlara yakın bir yere yanaştığım sırada, o zamanki unvanıyla Sir Jack'in, finans işleriyle ilgili asılsız suçlamalar yapan Penelope'nin gazetesine rekor sayılacak bir tazminat ödediğini hatırladım. Onun bu zaferi bizim evdeki huzurlu ilişkimizi de zorlamıştı; Penelope her zaman olduğu gibi, istediği kimseye leke sürmek için kutsal basın özgürlüğünü savunurken, Salvo Sir Jack'in tarafını tutmuştu; Sir Jack her fırsatta Afrika kıtasına olan sevgisini dile getiriyor, halklarını sömürölmekten, yozlaşmadan ve hastalıklardan kurtarıp ekonomik olarak hak ettiği yere getirilmesi için çalışıyordu.

Duyduğum öfke o kadar büyüktü ki, Penelope'nin haberi olmadan Lord Brinkley'e onu destekleyen kişisel ve özel bir mektup yazmıştım; o da nezaket gösterip bunu cevaplamıştı. İşte böyle bir yakınlaşma duyusunun verdiği cesaretle öne çıkıp adamla şahsen konuşmaya başladım.

"Bağışlayın, efendim," dedim; bu operasyonda isim kullanılmadığını kendime hatırlatmış olduğum

için ona “Lord Brinkley” veya “Sayın Lordum” diye hitap etmedim.

Bir anda o da Maxie de susup bana baktılar. Onların bu şaşırılmış hallerini görünce, efendim, diye kimi kastettiğimi anlamadıkları sonucuna vardım ve doğrudan Lord Brinkley’e bakmaya başladım. Maxie akıllı karışmış gibi görünürken Lord Brinkley’in zarif bir ifadeyle gülümsediğini memnuniyetle fark ettim. Bazı insanlar benim ten rengimde olanlara iki katmanlı gülümserler: biri göstermeliktir, diğeriye beyaz bir liberalin aşırı parlak gülümsemesidir. Lord Brinkley’in gülümsemesi sadece iyi niyet doluydu ve art niyet-sizdi.

“Gurur duyduğumu söylemek istedim, efendim,” dedim.

Hannah da gurur duyardı, diye eklemek istediysen de kendimi tuttum.

“Gurur mu? Neden gurur duyuyorsun, delikanlı?”

“Aynı ekte olmaktan, efendim. Ne şekilde olursa olsun, sizinle çalışmaktan. Adım Sinclair, efendim. Bay Anderson’un gönderdiği çevirmenim. Fransızca, Swahilice, Lingala ve azınlık Afrika dilleri.”

Lord’un zarif gülümsemesi hiç azalmadı.

“Anderson mu?” diye tekrarladı belleğini zorlayarak. “Tanıdığım bir isim değil. Üzgünüm. Bizim Maxie’nin dostlarından biri olsa gerek.”

Doğal olarak buna şaşırdım, çünkü Bay Anderson’un telefonda konuştuğu Jack’in karşımdaki adam olduğunu sanmıştım, ama belli ki öyle değildi. Bu sırada Lord Brinkley’in aslan kafasına benzeyen başı odanın karşı ucundan gelen bir sese cevap olarak kalktı; oysa ben ses falan duymamıştım.

“Şimdi dönerim, Marcel. Bu gece yarısı telefonda bir konferans görüşmesi ayarladım, üçünüzün de yanımda olmasını istiyorum.”

Beni Maxie ile baş başa bırakıp gitti. Maxie, beni tartar gibi bakarken benim gözlerim hâlâ büyük bir hayranlıkla Lord Brinkley'i izliyordu. Kollarını açıp üç Afrikalıya aynı anda sarıldı: adamların yüzündeki ışıltılı ifadeyi görünce, Lord'un hangi lisanla olursa olsun herkesi ikna edebileceğini anladım.

"Seni rahatsız eden bir şey mi var, evlat?" diye sordu Maxie. Bogey benzeri gözleri eğlenir bir ifadeyle beni süzüyordu.

"Hiçbir şey, efendim. Yersiz mi konuştum, diye düşünüyordum."

Bunun üzerine Maxie kahkahayı patlatıp kurşun geçirmez eliyle sırtıma vurdu.

"Harikaydın. Onun ödünü bokuna karıştırdın. Çantan var mı? Çantan nerede? Ön masada mı? Hadi."

O seçkin insan topluluğuna şöyle bir el sallayıp beni lobiye sürükledi; sarşın bir oğlan çantamı bana uzattı. Pencereleri karartılmış, kapıları açık bir personel taşıyıcısı kaldırımın kenarına park etmişti; tavanında döneduran mavi bir ışık, direksiyonda sivil giyimli bir şoför vardı. Asker tıraşlı sıırım gibi bir adam aracın önünde volta atmaktaydı. Gri saçını atkuyruğu yapmış, deri ceketli, dev gibi bir adam aracın arka koltuğunda yerini almıştı. Asker tıraşlı olan, beni arka koltuğa, diğer adamın yanına oturtuktan sonra kendisi de içeri girip kapıyı kapadı. Maxie ön koltuğa, şoförün yanına geçti. O anda Mount Caddesinden gelen iki polis motosikleti bize yol açarken, şoförümüz onları uygun bir hızla izlemeye başladı.

Ben yine de dönüp arkaya bakmayı başardım. Baskı altına girdiğim zaman hep böyleyimdir. Bana bir tarafa doğru bakmamı söyleyin, ben hemen öbür tarafa dönerim. Omzumun üstünden döndüğümde tozlu arka pencereden az önce ayrıldığım eve uzun uzun baktım; koyu mavi, belki de siyah giriş kapısına çıkan

üç basamağı gördüm. Kapının epey üstünde iki adet kapalı devre televizyon kamerasını fark ettim. Georgian dönemi tuğla bir ön cephe, perdeleri indirilmiş, beyaz doğramalı, kanatlı pencereleri vardı. Kapıda numara var mı diye bakındım, ama yoktu. Ev bir anda gözden kayboluvermişti, ancak sakın bana var olmadığını söylemeyin. Oradaydı ve ben onu gördüm. İçinde oturdum, kahramanım Jack Brinkley ile el sıkıştım ve Maxie'nin dediğine göre, onun ödünü bokuna karıştırdım.

* * *

Peki, diyeceksiniz, bizim acemi gizli ajan Salvo bombalanmış Londra'nın tıkanmış cuma akşamı trafiğinde deli gibi hızla giden bir aracın içinde hiç tanımadığı insanlarla birlikte, ne olduğu sadece tahminine kalmış tehlikelere doğru atılırken hiç mi korkmuyordu? Hayır, korkmuyordu. İşverenlerine hizmet verecek, ülkesi, Kongo, Bay Anderson ve Hannah için yararlı olacaktı. Bu sırada aklıma, önemsiz bir Kanada üniversitesinde psikoloji okumuş olan, Penelope'nin sırdaşı, komşumuz Paula geliverdi. Para ödeyen müşterisi pek olmadığı için Paula görüş alanına girecek kadar temkinsiz olan herkese sanatını icra ederdi. Bir şişe pahalı şarabımı tükettikten sonra bana da bir uygulama yapmış ve diğer kusurlarımın yanı sıra, bende yırtıcılık bilinci olmadığını söylemişti.

Polis eskortumuzun peşinde Berkeley Meydanı'ndan batıya doğru hızla giderken tüm trafik kurallarını ihlal ediyorduk, fakat aracın içinde, nehir kenarında piknik yapanlara özgü bir dinginlik vardı. Sivil giyimli şoförümüz o kadar seri vites değiştiriyordu ki neredeyse hareket ettiğini bile görmeyecektim. Yanında oturan Maxie emniyet kemerini bağlamamıştı; gaz maskesine benzeyen çantasını

açmış, bir yandan kucağındaki deftere bakıyor, bir yandan da cep telefonu ile birilerine talimatlar yağıdınıyordu.

“Sven de hangi cehennemde? Söyleyin ona, poposunu kaldırsın ve bu geceki uçağa binsin. Gelecek hafta sonuna kadar altmış kişinin gitmeye hazır olmasını istiyorum. Gerekirse onları Cape Town’dan uçak kiralayıp getirsin. Harry’yi de devreye sokun. Yaşlandı, ama hâlâ onda iş var, tamam mı? En yüksek ücret ve tam kapsamlı sigorta. Başka ne istiyorsun? Bedava orospu mu?”

Bu arada ben de iki yanımda oturan yol arkadaşlarımı tanımaya çalışıyordum. Sağımda oturan gri atkıyuklu adam elimi kıracak gibi sıkarken adının Benny olduğunu söyledi. İri vücudu ve bereli yüzüyle tohumla kaçmış bir boksöre benziyordu. Sesinden tahmin ettiğime göre beyaz Rodezyalıydı. Solumda oturan asker tıraşlı, Benny’nin yarısı kadardı ve adı Anton’du. Spor ceketi benimkinden daha güzel, iyice ütülenmiş gabardin pantolonu ve pırlıl pırlıl cilalı ayakkabıları vardı. Daha önce cilalı ayakkabılara saygı duyduğumu söylemiştim.

“Bütün bagajımız bu mu, patron?” diye mırıldandı Anton kundurasının ucuyla çantama dokunarak.

“Bütün bagajımız bu, Anton.”

“İçinde ne var, peki?” Dudaklarını neredeyse hiç kıpırdatmadan konuşuyordu; biraz uzaktan bakan onun konuşmakta olduğunu anlamayabilirdi.

“Kişisel eşya, memur bey,” dedim gülerek.

“Ne kadar kişisel, patron? Yani özel bir kayıt cihazı gibi mi kişisel? Dokuz milimetrelik bir otomatik gibi mi kişisel? Son günlerde neyin kişisel olduğunu hiç bilemiyor insan, değil mi, Benj?”

“Kişisel şeyler hep esrarengizdir,” diyerek fikrini beyan etti diğer tarafımdaki Benny.

Ön koltukta Maxie'nin monologu aynı hızla devam ediyordu.

“Saatin kaç olduğu umurumda değil, Corky hayatı boyunca hiç uyumamıştır. Eğer beş gün içinde hazır olamazsa, partiyi kaçırarak. Ee, elinde kalemin var mı, yoksa onu da mı kaybettin?”

Knightsbridge'i geçtik, sonra Chelsea'yi, orada duvarın dibinde korkudan donup kalmış bir çocuk görmediğime sevindim. Motosikletli eskortlarımız batıya doğru yol alıyorlardı. Bir kırmızı ışığı daha geçtikten sonra aniden sola sapınca kafamın içinde bir patlama oldu. Battersea Köprüsü'nden geçiyorduk. Prince of Wales Caddesi, Norfolk Konakları 17 numaralı bina-
dan, benim evimden, Penelope'nin evinden, evimizden bin metre ötedeydik ve her an daha da yaklaşıyorduk! Gözümün önüne, Bridget'e anlattığım tarzda idealimdeki evlilik yaşamı geldi. Sol taraftaki parkımıza yakında bir zamanda doğacak çocuğumuzu getirecektim. Nehrimiz geride kaldı. Penelope ile yemekten veya seviştikten sonra nehir kıyısında ne çok yürüyüş yapmışızdır. Bakın, buradan yatak odası penceremizi görebiliyorum! Aceleyle smokinimi giyerken elektriği açık bırakmışım!

Kendimi toparladım. Kraliyet gizli ajanları aşırı tepki göstermekten kaçınmalıdırlar; yarı zamanlı ajan olsalar bile tepelerine yıldırım düşse bile. Ne var ki evimi görmek içimde, ilk kez zina yapanlara özgü mantıksız bir dehşet yarattı. Elinde tek bir bavulla sokağa atılmak, herkesten çok arzuladığını ve değer verdiğini çok geç hatırladığın kadının saygısını kaybetmek, CD koleksiyonundan ve her ne kadar ucundan ayak parmaklarıyla tutunuyorsan da, mülkiyet merdivenindeki yerinden olmak, Hampstead Heath'de bir çalılığın dibinde isimsiz biri olarak ölüp gidivermek...

Köprünün üstünde, evimin ön kapısına seslenme mesafesindeyken polis eskortlarımız bizden ayrıldılar; şoförümüz bir kez daha sola dönüp bir yokuştan indikten sonra açık bir giriş kapısı önünde sertçe durdu. Aracımızın kapısı açılır açılmaz içeri kulakları sağır edecek güçte bir motor gürültüsü doldu, ama bunun kaynağını belirleyemedim. Az sonra, otuz metre ötemizde sodyum ışıkların halkası içinde pervanesi dönmekte olan gümüş renkli bir helikopter gördüm.

“Nereye gidiyoruz?” diye sordum dışarı çıkan Anton’un arkasından.

“Hayatının gezisine, patron! Londra’nın gece manzarası! Hadi, çabuk çık arabadan, *hemen!*”

Maxie helikoptere doğru üç adım atmışken aniden döndü; omzundaki gaz maskesi kalçasına çarpa çarpa yanımıza gelip Anton’u kenara itti ve aracın içine uzandı.

“Bir şey mi var, delikanlı?”

“Evim orada, efendim. Yolun hemen üstünde. Beş yüz metre. Eşimle birlikte orada yaşıyoruz. Bu gece onun gecesiydi,” diye açıklamaya başladığımda o tedirginliğim içinde adresimin sadece bir posta kutusu olduğunu unutmuştum.

“Ne demek, *onun gecesi*, delikanlı?”

“Onun partisi, efendim. Terfi etti. İşinde. Karım üst düzey bir gazetecidir.”

“Pekâlâ. Hangisi olacak şimdi? Bizimle mi geleceksin, yoksa bizi bok gibi bırakıp ananın yanına mı gideceksin?”

O anda Thorne dört nala imdadıma koştu; o ve ondan önceki bütün Thorne’larla birlikte çöpe döktüğüm onca tavuk yemeği... hepsi birden kafamın içine doluştu. Değişen ruh halim içinde ve o zayıf anımda ulvi görevimi unutup aklıma böyle önemsiz şeyler getirdiğim için müthiş bir utanç duydum. Maxie önden,

Benny ve Anton iki yanımda helikoptere doğru yürüdük. Büyük Benny, beni merdivenlerden çıkardıktan sonra Anton da pencere kenarındaki bir koltuğa oturup kendisi yanıma yerleşti. Maxie pilotun yanına oturup kulaklıklarını taktı.

Birden *Fram* gerçekleşmiş oluverdi ve İleri doğru atılıyorduk. Battersea Elektrik Santrali, yanındaki Prince of Wales Caddesiyle birlikte altımızda kalmıştı. Gerçek hayatın iki yüz metre üstündeydik ve kuzeye doğru uçuyorduk. Burun buruna giden araç trafiğindeki Park Lane'e ve Lord'un Kriket Alanı'na baktım; kimse golf oynamıyordu. Derken kalbimde hem bir sevinç hem de acı yaratan o hastaneyi gördüm; dün geceyi ölmekte olan bir adamın başında geçirirken yeniden doğduğum hastane. Başımı çevirip gözden kaybedene kadar bakmayı sürdürdüm. Gözlerim yaşla dolmuştu; kapadım. Birkaç dakikalığına uyumuş olmalıyım ki tekrar açıp baktığımda Luton havaalanının ışıkları her yanımızı sarmıştı. Tek arzum, ne pahasına olursa olsun Hannah'a telefon etmektir.

* * *

Her havaalanının bir aydınlık bir de karanlık yanı olduğunu artık biliyorum. Uzaktan alana inen ve kalkış yapan uçakların sesi geliyordu, fakat oradaki en yüksek ses çitle çevrili alana doğru hızla yürürken emanet ayakkabılarımın beton zeminde çıkardığı gürültüydü. Islak bir sis çöküyordu. İleride bizi karşılamak için kapıları açılmış yeşil bir baraka vardı. Barakanın içindeki hava askeri eğitim salonlarındakine benziyordu. Güçlü kuvvetli sekiz beyaz erkek, ayaklarının dibinde alet çantalarıyla dikilmiş beklemekteydiler. Maxie aralarına girip kiminin sırtını sıvazladı, kimiyse Afrikalılara özgü, iki eliyle el sıkıştı. Jetonlu telefon

var mıdır diye bir bakındım, ama yoktu. Zaten jeton yerine ne kullanacaktım ki?

“Spider nerede, lanet olası?”

“Şimdi gelir, kaptan,” dedi Anton saygılı bir sesle. “Minibüsü arıza yapmış.”

Üstünde SADECE PERSONEL yazan bir kapı görüp içeri daldım. Telefon yoktu. Dışarı çıktığımda Maxie odanın köşesinde, elinde bir belge dosyası tutan siyah bereli, uzun bir yağmurluk giymiş bir adamla konuşmaktaydı. Fransızca anlaşmaya çalışıyorlardı. Maxie'nin Fransızcası, bana daha önce de söylediği gibi çok yetersizdi. Diğer adam acaba esrarengiz Philip veya *Philippe* miydi? Bu sorunun cevabını öğrenmek için ne zamanım ne de iştahım vardı. Eşofman giymiş bir çocuk cep telefonlarını topluyor, her birinin üstüne etiket yapıştırdıktan sonra karton bir kutuya koyuyor ve telefon sahiplerine makbuz yerine geçen bir bilet veriyordu. Kutuya bırakılan her telefonla Hannah ile konuşabilme ümidimin azaldığını görüyordum.

Anton'a başvurdum: “Korkarım çok acil bir telefon görüşmesi yapmam gerekiyor.”

“Kimi arayacaksın, patron?”

“Karımı.”

“Neden karınla konuşman gerekiyor, sorabilir miyim? Ben benimkiyle sekiz yıldan beri konuşmuyorum.”

“Bazı aile sorunlarımız var da. Çok sevdiğimiz bir arkadaşımız hasta. Karım da onun başında bekliyor. Hastanede. O arkadaşına bakıyor. Adam ölmek üzere.”

Maxie, Fransızı bırakıp bizim konuşmamıza katılmak üzere yanımıza geldi. Gözünden hiçbir şey kaçmıyor gibiydi.

“Nerede ölüyor, delikanlı?”

“Hastanede, efendim.”

“Hastalığı ne?”

“Akut kan bozukluğu. Tedavi edilemeyecek safha-ya gelmiş.”

“Boktan bir ölüm şekli. Hangisinde?”

“Kuzey Londra Semt Hastanesi.”

“Devlet mi özel mi?”

“Devlet. Özel bölümleri de var. Küçük bölümler. Kan bozuklukları için özel bir kat ayrılmış.”

“Bir yıl daha isteyecektir. Ölmekte olanlar hep bir yıl daha yaşamak istediklerini sanırlar. O adamın bir yılı daha var mı?”

“Öyle bir şey söylemiş değil, efendim. En azından şimdiye kadar. Ben duymadım.”

“Yutkunabiliyor mu?”

Jean Pierre’in nefesinin metil alkol koktuğunu hatırladım. Evet, yutkunabiliyordu.

“Tavsiyem, ona aşırı doz verin gitsin. Bir şişe suda eriyen aspirin, garanti sonuç. Ama karın şişede parmak izi bırakmasın; yastığının arasına sıkıştırıversin. Cep telefonun yanında mı, Anton?”

“Evet, kaptan.”

“Telefon görüşmesini yapsın, sonra telefonu çocuklara teslim edersin. Operasyon boyunca cep telefonu kullanılmayacak. Sigara da içilmeyecek,” diye bütün odaya hitaben seslendi. “Elinizdeki son sigaranız. Şimdi herkes söndürsün.”

“Özel görüşmek istiyorum,” dedim Anton’a ikimiz yalnız kaldığımız an.

“Hep öyle istemez miyiz, patron?” dedi Anton ama yerinden kılmıdamadı.

Ucuz ceketimi çıkarıp gömleğimin kolunu sıyırdım ve Hannah’ın kulağına sıkıştırdığı keçeli kalemle koluma yazmış olduğu telefon numarasını çevirdim. Karşıma Jamaika aksanlı bir ses çıktı. “Tropik hastalıklar.”

“Selam, Grace,” dedim. “Hastamız Jean Pierre ile ilgili arıyorum. Hannah onun başında bekliyor olacak. Onunla görüşebilir miyim, lütfen.”

“Salvo?” Kalbim yerinden fırlayacak gibi oldu, ama konuşan hâlâ Grace idi. “Sen misin, Salvo? Çevirmen?”

“Evet, benim. Hannah’la konuşmak istiyorum, lütfen.” Anton yanımda olduğu için telefonu kulağıma iyice bastırmıştım. “Kişisel bir şey konuşacağım ve çok acelem var. Lütfen, onu telefona çağırır mısın? Ona...” Salvo arıyor demesini söyleyecekken tam zamanında kendimi tuttum. “Benim aradığımı söyler misin?” dedim Anton’a da bir gülücük atarak.

Hannah’ın tersine, Grace Afrikalı temposuyla hareket ediyordu. Eğer bir iş yapılmaya değerse, o iş ağır ağır yapılmayı hak ederdi. “Hannah meşgul, Salvo,” dedi Grace neden sonra.

Meşgul mü? Kim onu meşgul ediyor? Nasıl meşgul yani? Maxie’yi taklit edip sesime askeri bir hava verdim.

“Yine de onunla bir dakika konuşmam gerekiyor, tamam mı? Çok önemli, Grace. Hannah ne hakkında olduğunu bilir. Lütfen.”

Anton’la paylaştığım kahredici bir bekleyiş daha oldu.

“Sen iyi misin, Salvo?”

“İyiyim, sağ ol. Hannah orada mı?”

“Hannah çok önemli bir toplantıda başhemşireyle birlikte. Rahatsız edilmek istemezler. En iyisi sen sonra ara, Salvo. İstersen yarın ara, izinli olacak.”

Başhemşireyle mi? Yani şu dünyayı yöneten başhemşire mi demek istedi? Çok önemli mi? Ne hakkında? Evli çevirmenlerle yatması hakkında mı? Ona bir mesaj bırakmalıyım, ama ne diyeceğim?

“Salvo?” dedi Grace.

“Ne var?”

“Sana kötü bir haber vereceğim. O yaşlı berduş vardı ya... Onu kaybettik, Salvo. Hannah çok üzüldü. Ben de.”

Bu aşamada gözlerimi kapatmış olmalıyım. Açtığımda Anton telefonu elimden almış eşofmanlı çocuğa vermişti.

“Karının adı bu mu?” diye sordu Anton. “Hannah mı?”

“Neden olmasın?”

“Bunu ben bilemem, değil mi, patron? O koluna başka kimin numarasını yazdığına bağlı, değil mi?”

Maxie'nin adamları çantalarını omuzlarına alıp dışarı çıkmaya başladılar. Alacakaranlıkta adı sanı olmayanı, uğursuz görünümlü bir uçak bizi bekliyordu. Anton benimle yürürken Benny de bereli Fransıza eşlik etti.

5

Bilinen bir gerçek varsa, o da en sadık acemi askerin bile savaş öncesindeki düşünceleri hiç beklenmedik yönlere sapabilir, hatta aklından isyan etmek dahi geçebilir. İnkâr edecek değilim; benim düşüncelerim de bundan farklı değildi; penceresiz ve havalandırmasız bu uçan makine içinde olsa olsa bir yanışmaya katılacak köpekler nakledilebilirdi. İki motorun çıkar-dığı hummalı gürültü, başta Penelope'ninki olmak üzere, hayatta duymak istemediğim bütün seslerin bir bileşimi gibiydi. Yastıklı koltuklar yerine ortadaki boşluğa açılan ve her biri hapishane şiltesiyle donan-mış demir kafesler vardı. Tavandan sarkan turuncu örgülü hamakların, bilinmeyene doğru atlayış yap-mak isteyecekler için elcikleri de bulunuyordu. Tek tesellim, iki yanımdaki hücrede Benny ve Anton'un olmalarıydı; Benny eviyle ilgili birtakım hesaplar ya-parken, Anton kendini bir pornografik dergiye fena halde kaptırmış görünüyordu.

Çoğu kimsenin uçağın kutsal mabedi olarak bil-diği mürettebat bölmesi, iyice yıpranmış bir şeritle yolcu kısmından ayrılmıştı. Orta yaşlı, fazla kilolu ve

tıraşsız iki pilotumuz yolcularını öylesine umursamaz haldeydiler ki, uçakta yolcu olduğunu bildikleri bile şüpheli görünüyordu. Ayrıca bir dizi mavi koridor ışıkları vardı ki bana belli bir Kuzey Londra hastanesini hatırlatarak, aklımın Penelope'yle Hannah arasında gidip gelmesine neden oluyordu.

Kalkışımızdan bir dakika sonra ekibimizdeki bütün adamlar Afrika uyku hastalığına yenik düşmüş, alet çantalarını yastık yaparak uyumaya koyulmuşlardı. Maxie ve Fransız dostu bunların dışındaydı. Bu ikili uçağın en arka kısmında birbirlerine sokulmuş, mortgage şirketinden tehdit dolu bir mektup almış, endişeli bir evli çift gibi birtakım belgeleri değiş tokuş ederek okuyorlardı. Fransız adam beresini çıkarmış, kartal gibi yüzü ve kenarlarında saman rengi saçları olan açık tepesi ortaya çıkmıştı. Benny'den öğrendiğime göre adı Mösyö Jasper'di. Ne biçim Fransız adı bu, diye hayretler içinde kendime sordum. Ama belki o da benim gibi takma ad kullanıyordu.

"Sence gidip onlara yardım teklif etmeli miyim?" diye sordum Anton'a; anlaşılmakta zorlandıklarını sanıyordum.

"Patron, eğer kaptan senden yardım isterse, sana söyler," dedi Anton gözlerini dergisinden ayırmadan.

Bir kişi hariç, ekibin geri kalanı hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Hatırında kaldıkları kadıyla, çeneleri kasılmış, anoraklarına sarınmış, kafalarında beysbol kepleri ve biraz yakınlarına geldiğimde hemen konuşmayı kesen bir gruptu.

"Karınla ilgili sorun halloldu mu, delikanlı? Bu arada, bu arkadaşlar bana kaptan, derler."

Herhalde biraz dalmış olmalıyım, çünkü başımı kaldırıp baktığımda hemen yanımda Arap tarzı diz çökmüş olan Maxie'nin kocaman mavi gözleriyle karşılaştım. Birden moralim yükseliverdi. Birader

Michael, bana, Albay T. E. Lawrence'ın ve diğer savaş kahramanı İngilizlerin başarılarını az mı anlatmıştı? Sanki sihirli bir değnek değmişçesine uçağımızın içi bir Arap göçebe çadırına dönüşüverdi. Tepemizdeki ağ çadırın keçi derisi tavanı oldu. Hayal gücümün yardımıyla aradaki deliklerden çöl yıldızlarını gördüm.

"Eşimle ilgili sorun tamamen halloldu, teşekkür ederim, kaptan," diye karşılık verdim. "O konuyla ilgili bir endişem kalmadı."

"O hasta arkadaşınız ne durumda?"

"Hah, o mu, o öldü," dedim onunki kadar kayıtsız bir tonda.

"Zavallı adam. Ama zamanın doldu mu, sürünün arkasına yapışmanın da anlamı yok. Napolyon'la ilgili hiçbir şey okudun mu?"

"Pek değil," dedim, tarih hakkında bilgimin Cromwell ile sınırlı olduğunu itiraf etmeden.

"Napolyon, Borodino'ya varana kadar kafayı yemiştir. Smolensk'teyken uykusunda yürüyormuş, Borodino'ya geldiğinde bunamış, kırk yaşında kafa iyice gitmiş. Doğru dürüst ne işeyebiliyor ne de düşünebiliyormuş. Benim üç yılım kaldı. Senin?"

"Benim on iki," dedim; bir yandan da Fransızca bilmeyen bir adamın Napolyon'u örnek almasına şaşırarak.

"Şipşak. Anderson, sana anlattı mı?" Benim cevabımı beklemeden devam etti. "Çaktırmadan girip birkaç Kongoluyla konuşuyoruz, onlarla bir anlaşma yapıp sözleşmeye imza attırıyoruz, yine belli etmeden çıkıp gidiyoruz. Bu adamlar en çok altı saatliğine bizimle beraber olabiliyorlar. Her biri ayrı ayrı, bize evet, dedi, şimdi birbirlerine de evet dedirtmemiz gerekiyor. Resmi olarak başka yerlerde bulundukları biliniyor ve gece yarısı olmadan da hepsi bulunmaları gereken yere gitmiş olmalı. Anlıyor musun?"

“Evet, kaptan.”

“Bu senin ilk gizli işin, değil mi?”

“Korkarım öyle. İlk ciddi sınavım, diyebilirsiniz.” Kusurlarımın farkındayım anlamında buruk bir gülümseme eklemeyi de ihmal etmedim. Bir yandan da merakımı bastıramıyordum. “Nereye gittiğimizi bana söylemezsiniz herhalde, değil mi, efendim?”

“Kuzeyde, kimsenin bizi rahatsız etmeyeceği küçük bir adaya. Ne kadar az bilersen daha sonra o kadar rahat uyursun.” Maxie’nin yüz ifadesi biraz yumuşar gibi oldu. “Bu işlerde hep böyle olur. ‘Çabuk ol ve bekle.’ Ardından ‘Hangi cehennemdesin?’ Sonra da bir bakarsın, bu yarışa on tane hıyar daha girmiş, adamların dünyanın dört bir tarafına dağılmış, senin arkastığın patlamış.”

Maxie’nin huzursuz bakışları kabin kapısının yanında üst üste konmuş hepsi aynı büyüklükteki valiz benzeri, siyah sandıklara yöneldi. Bunların dibindeki şiltesi üstünde, başında yün beresiyle yeni doğmuş bir buzağıya benzer, kıvrılmış yatan bir adam vardı; görüldüğü kadarıyla o da diğer yoldaşları gibi derin bir uykudaydı.

“O hırdavat yığını içinde gerçekten çalışan bir şey var mı, Spider?” diye sordu Maxie motorların gürültüsünde duyulması için sesini yükselterek.

Adam kendisine hitap edildiği anda akrobat gibi ayağa kalktı ve gülünç bir şekilde esas duruşa geçti.

“Hiç sanmam, kaptan. Görüldüğü kadarıyla bir yığın hurda,” dedi neşe içinde. Sesinden hemen onun Galli olduğunu anladım. “Bunları toplamak için on iki saat sürem vardı, verdiğiniz paraya ne bekliyordunuz ki?”

“Yiyecek neyimiz var?”

“Madem sordun, kaptan, söyleyeyim; anonim bir bağışçı bize bir piknik sepeti göndermiş. Ya da ben

anonim olduğunu sanıyorum, çünkü ne kadar araştırdıysam da göndericinin adını bulamadım, kartı falan da yoktu.”

“İçinde işe yarar bir şey var mı?”

“Doğrusunu istersen, pek yok. Bütün bir York domuzu. Bir miktar füme somon, biraz söğüş rosto, peynirli bisküvi ve bir büyük şişe şampanya. İştah kabartan bir şey yok. Bir an geri göndermeyi bile düşündüm.”

“Dönüş yolunda yersiniz,” diye konuşmasını kesti, Maxie. “Mönüde başka ne var?”

“Kumanya. Luton havaalanının en iyisi. Şimdi artık soğumuş ve yenecek hale gelmiştir.”

“Servisi yap, Spider. Ve diller uzmanına merhaba de. Adı Brian. Chat Odası’ndan ödünç aldık.”

“Chat Odası, öyle mi? Buna şaşırmadım diyemem. Bay Anderson’un köle çalıştırdığı yer. Sesi hâlâ bariton, değil mi? Yani hadım edilmiş falan değil?”

Artık tanımaya başladığım Spider minik gözleriyle bana gülümsedi; ben de muazzam ekibimizde yeni bir dost kazanmanın güveniyle ona karşılık verdim.

“Askeriyeyi de yapabilirsin,” dedi Maxie. Gaz maskesinden üstü haki kumaşla kaplı matarasını ve bir paket bisküvi çıkardı. Matarada maden suyu olduğunu daha sonra öğrenecektim.

“Askeriye ile ne kastediyordunuz, kaptan?” diye sordum.

Benim kumanyam iyice soğumuş ve tutkal gibi olmuştu, ama sonuna kadar yemeğe kararlıyım.

“Çeşitli silahlar, mühimmat, bunun gibi şeyler işte,” dedi Maxie bisküvisinden bir parça ısırarak.

Chat Odası’ndaki tecrübelerim sayesinde teknik ve askeri terimlere yabancı olmadığımı Maxie’ye anlattım. “Anadillerini konuşan kimse olmazsa yaptıkları şey, ona en yakın koloni dilini aşmak olur,” di-

yerek konuyu kendi alanıma çektim. “Yani Kongolu biri için bu doğal olarak Fransızcadır.” Sonra kendimi tutamadan devam ettim. “Tabii, eğer Ruanda veya Uganda eğitimi görmemişlerse... o zaman da karşınıza araklama bir İngilizce çıkar, *Mag*^(*) veya *Ambush*^(**) veya *RPG*^(***) gibi.”

Maxie nezaket icabı bir ilgi gösteriyordu. “Yani bir Munyamulenge, bir Bembe ile konuşurken yarı otomatik silah için *semiautomatique* mi diyecek?”

“Tabii, birbirleriyle konuşabildiklerini varsayarsak,” dedim uzmanlığımınla gösteriş yapmanın zevkiyle.

“Bu ne demek oluyor, delikanlı?”

“Örneğin bir Bembe, Kinyarwanda dili konuşabilir, ama buradan Kinyamulenge diline geçiş yapamaz.”

“O zaman ne yaparlar?” diye sordu Maxie koluyla ağzını silerek.

“Ortak bilgileri neyse onunla idare etmeye çalışırlar. Birbirlerini bir noktaya kadar anlayabilirler, ama her söylediklerini değil.”

“Sonra ne olur?”

“Biraz Swahilice denerler, biraz Fransızca. Aslında neyi bildiklerine bağlıdır.”

“Tabii, yanlarında sen yoksan. Sen bütün bu dilleri konuşabiliyor musun?”

“Eh, bu durumda, evet,” dedim alçakgönüllülükle. “Hemen ortaya atılmam, tabii. Ne gerektiğini görmek için beklerim.”

“Yani onlar ne konuşuyorsa, biz daha iyisini konuşuruz. Doğru mu? Aferin bize be.” Ama ses tonundan Maxie’nin pek de görüldüğü kadar tatmin olmadığı belliydi. “Soru şu: Bütün bunları onlara söylemeli mi-

* Magnum.

** Pusuya yatmak, tuzağa düşürmek.

*** Roketatarlı el bombası.

yiz? Belki tedbirli davranmamız daha iyi olur. Silahımızı hemen göstermeyelim.”

Silah mı? Ne silahı? Yoksa hâlâ benim askeri konulardaki yetkinliğimi mi kastediyordu? Temkinli bir sesle kafamın karıştığını ifade ettim.

“Senin silahın, yahu. Senin onca dili bilme silahın. İyi bir asker karşısındaki düşmana gücünün reklamını yapmaz; bunu çocuklar bile bilir. Aynı şey senin dillerin için de geçerli. Ortaya çıkarman gerekene kadar onları saklı tutalım. Mantık yolu.”

Maxie’nin çok tehlikeli ve insanın aklını başından alan bir büyüğü olduğunu anlamaya başlıyordum. Bu büyüğün bir yanı, en çılgınca planı bile size normal bir şeymiş gibi göstermesiydi, bu planın neler gerektireceğini henüz bilmeseniz bile size olağan görünüyordu.

“Bak bakalım, bu sana uyacak mı,” diye başladı sanki benim yüksek standartlarımla uzlaşmak ister gibi. “Farz et ki, onlara senin sadece İngilizce, Fransızca ve Swahilice bildiğini söyleyip orada kesiyoruz. Bu kadarı bir kişi için fazla bile. Diğer küçük dilleri de kendimize saklıyoruz. Bu sana uyar mı? Senin için farklı bir kulvar. Yeni.”

Eğer onu doğru anladıysam, bana uyardı, ama cevabım farklı oldu.

“Tam olarak nasıl bir durumda, kaptan... Hangi koşullar altında böyle söyleyelim?” Bu soruyu bilgece görüldüğünü umduğum bir gülücükle de destekledim. “Ukalalık etmiş olmayayım, ama bunu kime söyleyeceğiz?”

“Herkese. Bütün odaya. Operasyonun yararı için. Toplantının yürümesi için. Bak şimdi.” Maxie profesyonellerin bir konuyu en basit şekilde açıklamak üzereyken hep yaptıkları gibi bir an sustu. Zamanında aynı şeyi ben de yapmışımdır. “İki tane Sinclair var.” Kurşun geçirmez ellerini öne doğru uzattı; iki eli

de bendim. “Su seviyesinin üstündeki Sinclair...” Sol avucunu yukarı kaldırdı. “Ve su seviyesinin altındaki Sinclair.” Sağ avucunu kucağına indirdi. “Kesimin üstünde, buzdağının tepesinde sen sadece Fransızca ve birkaç çeşnisi olan Swahilice biliyorsun. Artı, tabii, İngilizcen var. Bu kadarı orta sıradaki bir çevirmen için normal mühimmattır. Anlıyor musun?”

“Bu ana kadar anladım, kaptan,” dedim hevesli görünmeye çalışarak.

“Su seviyesinin altındaysa...” Artık başımı eğmiş sağ eline bakmaya başlamıştım, “...buzdağının geri kalan onda dokuzu var, yani senin bildiğin diğer diller. Bu numarayı yapabilirsin, değil mi? Kendini biraz dizginledikten sonra o kadar zor olmaz.” Ellerini geri çekip bir bisküvi daha çıkardı ve benim ışığı görmemi beklerken, onu kemirmeye başladı.

“Tam anlamıyla işi kavradığımı söyleyemem, kaptan,” dedim.

“Saçmalama, Sinclair, tabii ki kavradın! Çok basit. Toplantı odasına giriyorum ve seni tanıtıyorum.” Bunu kulak tırmalayan Fransızcasıyla yaparken bisküvisini kemirmeye devam etti. “*‘Je vous présente Monsieur Sinclair, notre interprète distingué. Il parle anglais, français et Swahili.’* Ve Bob da amcan olur. Senin işitebileceğin mesafede başka bir dil konuşanlar olursa sen onları anlamıyorsun.” Bütün gayretime rağmen yüz ifadem hâlâ onu tatmin etmemişti. “Tanrı aşkına, be adam. Aptal rolü oynamak o kadar zor bir iş değil. Bunu hiç gayret göstermeden yapan bir dolu insan var. Çünkü onlar gerçekten aptal. Ama sen değilsin. Sen bok gibi zeki bir herifsin. O halde, zeki ol. Senin gibi genç, kuvvetli biri için bu iş çocuk oyuncağı.”

“Peki, öbür dillerimi ne zaman kullanacağım, kaptan? Sizin su kesimi altındaki dediklerinizi,” diye bastırdım.

Bana göre de benim en gurur duyduğum dillerdi. Beni sürüden farklı kılan diller. Benim kitabımda hiç de su altında kalmayan, tersine batmaktan başarıyla kurtarılmış diller. Bana kalırsa herkesin duyabilmesi için gösteri yürüyüşüne çıkarılması gereken dillerdi.

"Sana söylediğimiz zaman, daha önce değil. Gizli emirler altındasın. Birinci bölümü bugün, ikinci bölüm sabah bildirilecek, tezgâhın kurulduğu teyit edilir edilmez." Bunun ardından da onda çok ender görebileceğiniz gülümsemesi belirdi: uğrunda çölleri aşabileceğiniz gülümseme. "Sen bizim gizli silahımız-sın, Sinclair. Gösterinin yıldızı sensin. Bir insan tarihi değiştirme fırsatını hayatı boyunca kaç kere elde edebilir?"

"Talihi varsa, bir kere," diyerek destekledim onu.

"Talih de kaderin başka bir adıdır," diye düzeltti beni Maxie. Mavi gözleri mistik bir şekilde parlıyordu. "Ya kendi kaderini çizersin ya da ayvayı yersin. Bu iş tatlandırılmış bir eğitim numarası değil. Silah namusunun ucunda Doğu Kongo'ya demokrasi götürme işi var. Doğru dişlileri çalıştır, onlara doğru lideri ver, sonra bütün Kivu peşinden koşarak gelsin."

Maxie yüce vizyonundan söz etmeye başladığı andan itibaren işittiklerim başımı döndürmeye yetmişti; daha sonra söyledikleriye doğrudan yüreğime... ve Hannah'ın yüreğine hitap ediyordu.

"Kongo'daki büyük oyuncuların işledikleri en büyük günah kayıtsızlıktı, değil mi?"

"Doğru," dedim hevesle.

"Çabuk bir kazanç varsa müdahale et, bir sonraki kriz başlamadan oradan sıvış. Doğru mu?"

"Doğru."

"Ülkenin damarları tıkanmış. İşe yaramaz bir hükümet; herifler hiçbir iş yapmadan bir daha olacağı kuşkulu bir seçim bekliyorlar. Eğer gerçekten de se-

çim olursa, bu insanlar öncesinden daha kötü durumda kalmayacaklar. O halde ortada bir boşluk var. Doğru mu?”

“Doğru,” diye bir kez daha tekrarladım.

“İşte biz o boşluğu dolduruyoruz. Başkaları doldurmadan önce. Çünkü hepsi bunun peşinde, Amerikalılar, Çinliler, Fransızlar, çokuluslular, ne varsa. Oraya seçimlerden önce girmeye çalışıyoruz. Müdahale edeceğiz ve orada kalacağız. Ve bu kez, kazanan talihli Kongo’nun kendisi olacak.”

Bir kez daha anlattıklarını ne kadar taktir ettiğimi seslendirmek istediysen de, Maxie yine benden önce davrandı.

“Kongo tam beş yüzyıldan beri kan kaybediyor,” diye devam etti konuya dalarak. “Arap köle tüccarları sömürmüş, diğer Afrikalılar sömürmüş, Birleşmiş Milletler, CIA, Hristiyanlar, Belçikalılar, Fransızlar, İngilizler, Ruandalılar, elmas şirketleri, altın şirketleri, maden şirketleri, Kinshasa’daki kendi hükümetleri ve her an kanlarını içmek için bekleyen petrol şirketleri. Artık bundan kurtulmalarının zamanı geldi, onları kurtaracak olan da bizleriz.”

Huzursuz gözleri uçağın en arkasında, bozuk parası bittiğini gösteren market kasiyeri gibi kolunu kaldırmış olan Mösyö Jasper’e çevrildi.

“Emirlerinin ikinci bölümü yarın bildirilecek,” dedi Maxie ve gaz maskesini aldığı gibi yanımdan ayrıldı.

* * *

Eğer Maxie’nin büyüü altındaysanız, beyniniz uyuşturulmuş gibi olur. Söylediği her şey benim çift kültürlü kulaklarıma müzik gibi gelmişti. Ama kendime gelmeye başladıkça kafamın içinde, az önce çıkardığım sesler kadar uysal olmayan sözcükler belirmeye başladı.

Ona, "Doğru," demiştim. Evet, demiş miydim?

Hayır, dememişim, o halde öyle demiş olmalıyım.

Ama tam olarak neye evet, demiştim?

Bay Anderson, bana görev tanımımı yaparken kendimi onda dokuzu su seviyesinin altında kalan bir dil uzmanı buzdağına dönüştüreceğimi bildirmiş miydi? Bana bunun hareketli bir görev olacağını, gittiği yerde bize ışık tutan İncil gerçeğinden farklı bir yalanı yaşatacağım hakkında bir şeyler söylemişti. Ama su seviyesinden ve kontrol altında tutulan şizofreniden hiç söz etmemişti.

Saçmalama, Sinclair, iş çok basit. Nasıl basit, yani kaptan? Bir şey duymamışken duymuş gibi yapmak nispeten kolaydır, bunu kabul ederim. Çoğu insan bunu yapar ve yutturur. Ama bir şey duyduğun halde duymamış gibi yapmayı, ben kolayın tam tersi olarak algıları. Üst düzey çevirmeniniz ön düşünme yapmadan karşılık verir. Hemen durumun içine dalmak için eğitilmiştir. İşitir, hemen dalar, iş devam eder. Tamam, kabul, zamanı geldiğinde biraz düşünür. Ama asıl yetenek anında cevap vermektedir, düşündükten sonra değil.

Ben bu düşünceler içinde debelenirken, tıraşsız pilotlarımızdan biri sıkı tutunalım diye bağırdı. Top ateşine tutulmuş gibi birkaç kez sarsılan uçağımız az sonra sertçe durdu. Kabin kapısı gürültüyle açılınca serin hava yüzüme çarptı; ucuz ceketime sevgiyle sarındım. Dışarı ilk çıkan kaptanımız oldu; onu çantası elinde Benny ve valiziyle Mösyö Jasper izledi. Anton arkamdan dürtünce ben de çantamı alıp onların peşinden yürüdüm. Yumuşak toprağa ayak bastığım anda burnuma deniz kokusu geldi. Karşıdan hoplaya zıplaya bize doğru gelen far ışıkları görüldü. Önce bir pikap kamyonet, sonra bir minibüs uçağın yanında durdu. Anton, beni minibüsün içine tıkarken, Benny

de arkamdan Jasper'i bindirdi. Uçağın karaltısı altında anoraklı adamların siyah sandıkları pikaba yüklediklerini gördüm. Başında bir eşarp, kürk astarlı ceketiy-le kadın şoförümüz, Bridget'in biraz daha yaşlısıydı. Bozuk yol üstünde hiçbir yol işareti yoktu. Sağa mı gidiyorduk, sola mı? Kısa farların cılız ışığında yol kenarında bizi seyreden koyunları gördüm. Bir tepeye tırmandıktan sonra tam yokuş aşağıya inmeye başlamışken aniden önümüzde iki granit kapı direği belirdi. Buradan girip çam ağaçlarıyla çevrili bir yoldan geçtikten sonra yüksek duvarların ortasında kalmış, parke taşlı bir avluda durduk.

Karanlıkta binanın çatısı görünmüyordu. Tek sıra halinde şoförümüzü takip edip hafifçe aydınlatılmış bir taş sundurmaya geldik. Burada bizi ölçü numaraları beyaz boyayla yazılmış, bir sıra lastik çizme karşılardı. Yedi sayısı, kıtasal stilde ortasından çizgiliydi. Tenis raketine benzeyen eski kar ayakkabıları duvara asılmıştı. Bunları giyenler İskoç muydu? İsveçli mi? Norveçli mi? Danimarkalı mı? Yoksa, ev sahibimiz Kuzeyli antika eşya koleksiyoncusu muydu? *Kuzeyde, kimsenin bizi rahatsız etmeyeceği küçük bir adaya.* Ne kadar az bilirsek o kadar daha iyi uyuyabilecektik. Şoförümüz önden gitti. Kürklü yakasındaki rozette adının Gladys olduğu yazıyordu. Hep birlikte tepesi kırıklı büyük bir hole girdik. Çeşitli yönlerle açılan koridorlar vardı. Kumanyadan sonra hâlâ aç olanlar için çay ve yiyecek ikram edildi. Rozetinde Janet yazan ve her an gülümseyen ikinci bir kadın ekibimizin elemanlarını gitmeleri gereken yere yönlendiriyordu. Janet'in talimatıyla ben de süslü bir bankın üstüne oturdum.

Antika bir saat İngiltere zamanına göre ayarlanmıştı. Hannah'ın yanından ayrılalı altı saat oluyordu. Penelope'den ayrılalı beş saat. Bay Anderson'un yanından ayrılalı dört saat. Luton'dan ayrılalı iki saat.

Maxie'nin bana, en iyi dillerimi su altında tutmamı söylemesinden bu yana yarım saat geçmişti. Sevgili çobanım Anton omzumu dürttü. Onun ardından kıvrılarak yükselen merdiveni çıkarken, birazdan İbadethane'nin başpapazı tarafından hak ettiğim şekilde cezalandırılacağıma inanmaya başlamıştım.

"İyisin, değil mi, patron?" diye sordu Anton bir kapıyı itip açarak. "Karını ve evini çok mu özledin?"

"O kadar değil, Anton. Sadece... biraz ümitliyim," dedim salak gibi.

"Bak işte bu iyi. Bebek ne zaman?"

Benim Hannah ile sonuçlandıramadığım telefon görüşmesinden bu yana hiç konuşmamış olduğumuzu fark edince, onunla biraz ahbaplık etmenin uygun olacağını düşündüm. "Sen gerçekten evli misin, Anton?" Karısıyla sekiz senedir konuşmadığını söyleyisini hatırlayınca güldüm.

"Ara sıra, patron. Zaman zaman."

"İki iş arasında, mümkün olduğu kadar mı?" dedim.

"Mümkün olduğu kadar, patron. Mümkün olabileceği kadar. Şartlar böyle olunca..."

Bir daha denedim. "Peki, boş zamanlarında ne yaparsın? Yani bu tip işleri yapmadığın zamanlarda?"

"Ne olursa, patron. Sabrım varsa biraz hapishane. Cape Town'u severim. Hapishanesini değil, deniz kenarını. Şurada burada bir kız kestirim gözüme... hepimiz gibi, değil mi? Şimdi en iyi dualarını okusan iyi olur, patron, çünkü yarın hepimiz için çok önemli; eğer sen çuvallarsan hepimiz çuvallarız, o zaman da kaptan çok bozulur, değil mi?"

"Sen onun başyardımcısısın," dedim hayranlıkla. "İşin adamakıllı zor olmalı."

"Onun gibi her an değişebilen bir insanın arkasını kollamak gerekir."

“Ben de öyle miyim, Anton?” diye sordum, ama bunu sorduğuma kendim de şaşırdım.

“Patron, benim fikrimi sorarsan, o boyunla, kocaman kirpiklerinle ve koltuğunun altındaki o hanımlarla senin şapkanın altında bir sürü insan var... o yüzden de o kadar dil biliyorsun.”

Kapıyı arkasından kapadıktan sonra yatağa oturdum. Üstüme tatlı bir yorgunluk çökmüştü. Emanet kıyafetlerimi çıkarıp kendimi Hannah’ın beni bekleyen kolları arasına bıraktım. Ama önce yatağın başucundaki telefonu açıp şansımı denedim; tabii ki hat yoktu.

6

Üstümde iç çamaşırlarımla her zaman olduğu gibi erken saatte uyandım ve alışkanlıkla, Penelope ile sevişmek ümidiyle sağ tarafıma döndüm; yine alıştığım gibi onun gece görevinden henüz dönmemiş olduğunu fark ettim. İkinci kez uyandığımda daha bir dikkatliydim; bu kez mermer şömine üstündeki çerçeveli fotoğraftan bana çatık kaşla bakan sakallı beyaz adamın yatağında yatmakta olduğumu fark ettim. Sonunda üçüncü kez uyandığımda Hannah kollarımın arasındaydı; Devlet Sırları Kanunu'nu hiçe sayarak ona Kongo'ya demokrasi götürmek için gizli bir görev aldığımı ve bu yüzden ona telefon edemediğimi anlatıyordum.

Ancak o zaman, perdelerin arasından sızan güneş ışığında odamı gözden geçirebildim. Gelenekselle modern zevklerin uyumlu bir bileşimiydi; aynalı bir tuvalet masası, eski tip elektronik bir daktilo ve bir paket A4 kâğıt, çekmeceli bir şifonyer, pantolon için ütü, sabah çayı için plastik bir demlik ve bir sallanan koltuk. Banyoya girdiğimde havlu ısıtıcılı askılık, bornoz, duş tesisatı, şampuan gibi lüks şeylerle karşılaştım. Ama bulunduğum yer hakkında bilgi verebile-

cek bir şey arıyor olsaydım, boşuna aramış olurdum. Tuvalet gereçleri uluslararası markalardı; yangın talimatları, çamaşır listeleri, firma amblemleri kibritler, yabancı uyruklu olduğu belli bir yöneticiden, hoş geldin mesajı yoktu. Herhangi bir dilde İncil de yoktu.

Duş yapıp bornozuma sarındıktan sonra yatak odası penceresinin önüne gelip granit tirizleri arasından dışarıdaki manzaraya baktım. Gözüme çarpan ilk şey, bal renkli bir baykuş oldu; kanatları açık, tüylerinin ucu dışında tamamen hareketsiz duruyordu. Görünüşü çok hoşuma gitti, ama ulusal bir işaret arıyorsanız kuşlar pek bilgi verici değildir. Sağımda ve solumda zeytin renkli otlaklarla kaplı tepeler yükseliyor, ortalarında gümüş renginde deniz görünüyordu. Açıklarda kim bilir nereye gitmekte olan bir konteyner gemisi, kıyıya yakın yerlerdeyse tepelerinde martıların uçtuğu küçük balıkçı tekneleri vardı. Çok uğraştıysam da bayraklarını seçemedim. Bizim önceki gece kullandığımız patika dışında herhangi bir yol görünmüyordu. Havaalanımız da ortada yoktu. Güneşin açısına bakıp kuzeyin hangi yön olduğunu belirledim; esen rüzgâr da günbatıydı. Yakınımızda çim kaplı bir tepede on dokuzuncu yüzyıl tarzında yapılmış büyük bir çardak, bunun doğusunda harap bir kilise ve mezarlık vardı. Mezarlığın bir köşesinde Kelt tipi bir haç yükselmekteydi, ama bu bir savaş andacı veya ölen biri için dikilmiş bir anıt da olabilirdi.

Dikkatimi tekrar çardağa yönelttiğimde duvara dayanmış bir merdiven üstünde bir adam gördüm. Biraz önce orada yoktu, demek ki direğin arkasından çıkmıştı. Yerde, uçaktakilere benzeyen siyah bir sandık vardı. Kapağı bana doğru açılmış olduğundan içindekileri göremedim. Adam bir tamirat mı yapıyordu? Ne tamirati? Ve neden bu kadar erken bir saatte, diye merak ettim.

Merakım iyice kabarmıştı. Yine esrarengiz bir şeyle uğraşmakta olan iki adam daha çarptı gözüme: Biri ana su borusunun önünde diz çökmüş, diğeryse bir telgraf direğini parlatmakla meşguldü; bunun için merdiven falan da kullanmıyordu. Penelope'nin, kendini Tarzan sanan özel fitness hocasına taş çıkarırdı. Ve birden bu ikinci adamı hem görünüşüyle hem de adıyla tanıdığımı fark ettim. Daha direğin tepesine varmadan onun yeni Galli dostum, yiyecek içecek müdürümüz ve eski Chat Odası çalışanı Spider olduğunu anlamıştım.

Çabucak planımı yapıverdim. Kahvaltı öncesi gezinti yapıyor numarasıyla Spider ile biraz sohbet ettikten sonra mezarlığa geçip buradaki mezar taşlarına bakacak, burasının yerel dilini ve bu sayede nerede bulunduğumuzu öğrenecektim. Hemen gri pantolonumu, ucuz ceketimi giydim, numarası küçük ayakkabılarımı elime alarak ön sundurmaya gitmek üzere merdivenlerden indim. Ne var ki kapı kilitliydi; tıpkı diğer kapılar ve pencereler gibi. Pencereden baktığımda evin etrafında üç tane anoraklı adamın nöbet beklediklerini gördüm.

İtiraf edeyim, o anda Maxie'nin benden işle ilgili beklentileri konusunda ciddi bir endişe duymaya başladım, öyle ki her ne kadar bu tehlikeli oyunda rol almaya kararlıysam da, bu düşünce gece boyunca dönem dönem uykumu bozmuştu. Özellikle bir rüya aklımdan çıkmıyordu. Şnorkelle dalış yapmaktaydım ve su yavaş yavaş maskemin üstüne doğru yükseliyordu. Uyanmazsam su tepeye kadar çıkacak ve ben boğulacaktım. Hem aklımı başka yere vermek, hem de olumsuz düşünceleri kafamdan atarım ümidiyle zemin katta bulunan odaları dolaşmaya karar verdim. Böylece birazdan başlayacağım çalışma yerimi de biraz tanımış olurdum.

Bina, önceden de tahmin ettiğim gibi bir aile evi olarak yapılmıştı; bahçe tarafında balkon kapılarıyla çimenlik bir terasa açılan, birbiriyle bağlantılı bir dizi oda vardı. Terastan evin tepesindeki sütunlu balkona çıkan geniş taş merdivenler yükseliyordu. Anoraklı adamlara şöyle bir baktıktan sonra bu odalardan ilkinin kapısını itip açtım ve kendimi maun rafları olan güzel bir kütüphanenin içinde buldum. Sahibinin kimliği hakkında bir ipucu bulabilmek ümidiyle yaklaşıp kitaplığın cam kapısından raflara baktım ama karşımda dünyanın en büyük yazarlarının özgün dillerindeki kitapları vardı. İngilizce Dickens, Fransızca Balzac, Almanca Goethe ve İtalyanca Dante. Cam kapı kilitliydi.

Kütüphaneden duvarları panellerle kaplı bilardo odasına geçiliyordu. Bilardo masası deliksizdi, dolayısıyla Fransız olmalıydı, oysa maun skor tabelası Londralı Burroughes firmasının ürünüydü. Üçüncü oda yaldızlı aynaları ve pirinç duvar saatiyle şık döşenmiş bir misafir odasıydı. Mermer ve pirinçten yapılmış bir etajer üstünde çeşitli ülkelerin popüler dergileri sergilenmişti. Bunlara göz attığım sırada bitişikteki dördüncü odadan alçak sesli Fransızca bir küfür işittim. O odaya geçilen kapı aralıktı. Cilalı parkeler üstünde ses çıkarmamaya gayret ederek içeri girdim. Burası oyun odasıydı. Tam ortada üstü yeşil çuhayla örtülü oval biçimli bir masa vardı. Etrafında sekiz oyuncu için geniş koltuklar diziliydi. Masanın karşı ucunda Mösyö Jasper bir bilgisayar ekranının önünde oturmuş, iki parmakla bir şeyler yazmaya çalışıyordu. Siyah beresini çıkarmıştı. Yüzündeki bir günlük sakalı ona büyük bir dedektif havası veriyordu. Bir süre gözlerini ayırmadan bana baktı.

“Neden beni gizlice gözetliyorsun?” diye Fransızca sordu neden sonra.

“Sizi gözetlemiyorum.”

“O halde neden ayakkabılarını giymiyorsun?”

“Çünkü ayağıma uymuyor.”

“Onları çaldın mı?”

“Emanet aldım.”

“Sen Faslı mısın?”

“Hayır, İngilizim.”

“O halde Fransızca'yı niçin siyahlar gibi konuşuyorsun?”

“Afrika'nın ekvator bölgesinde doğup büyüdüm. Babam mühendisti.” Fransızcam hakkındaki yorumu üstünde durmadım. “Sahi, siz kimsiniz?”

“Ben Besançon'danım. Fransa'da uluslararası hukuk sisteminin belirli teknik alanlarında uzmanlığı olan bir eyalet noteriyim. Fransız ve İsviçre vergi kanunları konusunda uzmanım. Besançon Üniversitesinde off shore şirketlerin çekiciliğiyle ilgili ders veriyorum. Anonim bir kartelin de sözleşmeli tek avukatıyım. Bu bilgi seni tatmin etti mi?”

Onun bu kadar açık olmasının karşılığında ben de seve seve gerçek kimliğimi ortaya dökebilirdim, ama temkinli olmayı yeğledim. “Ama bu kadar mütevazı bir iş hayatınız varken bu denli önemli bir komisyonda nasıl görev aldınız?”

“Çünkü temizim ve saygınım, akademisyenim ve sadece kamu hukuku alanında iş yaparım. Uyuşturucu tacirlerini ve canileri temsil etmem. Interpol benim adıma bile duymamıştır. Sadece uzmanlığımın sınırları içinde çalışırım. Martinique'de, İsviçre kayıtlı, aslında senin olan ama isimsiz bir Liechtenstein kuruluşu gibi görünen bir holding şirketi kurmak ister misin?”

Buruk bir sesle güldüm.

“Fransız vergi mükelleflerinin hesabına hiç canın yanmadan iflas ilan etmek ister misin?”

Başımı iki yana salladım.

“O halde belki bana bu lanet olası Anglosakson bilgisayarının nasıl kullanılacağını açıklayabilirsin. Önce kendi dizüstü bilgisayarımı getirmemi yasakladılar. Sonra da bana el kitabı olmayan, aksanları olmayan, mantığı olmayan bir dizüstü verdiler.” Çaresizlik içinde omuzlarını salladı.

“İyi de, bütün gece sizi meşgul edecek ne üstünde çalışıyorsunuz?” diye sordum etrafındaki kâğıt yığınlarını ve boş kahve fincanlarını görünce.

İç geçirip koltuğuna yaslandı. “Taviz. Gecenin herhangi bir saatinde korkaklıkla verilen tavizler. ‘Neden bu haydutlara pes ediyorsunuz?’ diye soruyorum onlara. ‘Neden onlara, cehenneme gitmelerini söylemiyorsunuz?’”

Kime soruyorsun, diye içimden geçirdim. Ama adamın açıklamasını kesmemek için dikkatli adım atmam gerektiğini biliyordum.

“Jasper,’ diyorlar bana. ‘Bu hayati sözleşmeyi kaybetmeyi göze alamayız. Zaman çok değerli. Bu yarıştaki tek at biz değiliz.’”

“Demek siz sözleşmenin taslağını hazırlıyorsunuz,” dedim; Maxie’nin, görev amacımızın bir sözleşme imzalatmak olduğunu söyleyişini hatırlıyordum. “Vay canına. Bu iş adamakıllı bir sorumluluk. Çok karmaşık bir şey mi? Herhalde öyle olmalı.”

Sorumun amacı onu pohpohlamaktı, ama Jasper hakarete uğramış gibi yüzünü buruşturdu.

“Karmaşık değil, çünkü taslağı kolaylıkla anlaşılır bir şekilde yazdım. Akademik ve karşı dava hakkı olmayan bir sözleşme.”

“Kaç tane taraf var?”

“Üç. Biz onların kim olduklarını bilmiyoruz, ama onlar biliyorlar. Sözleşme isimsiz; belirlenmemiş, farazi ihtimalleri konu alan bir sözleşme. Eğer bir şey

olursa, o zaman belki başka bir şey olur. Eğer olmazsa..." Yine Fransızlara özgü bir omuz silkmesi.

Temkinli bir şekilde biraz üstüne gittim.

"Ama bir sözleşme isimsizse, farazi ihtimaller belirlenmemişse ve zaten en başından beri karşı dava hakkı yoksa, buna nasıl sözleşme denir ki?"

İskelete benzeyen yüzünde bir üstünlük sırtışı belirdi.

"Çünkü bu sözleşme sadece farazi değil, aynı zamanda tarımsal."

"Farazi olarak mı tarımsal?"

Sırtması bunun öyle olduğunu doğruluyordu.

"Ama nasıl olabilir? Bir sözleşme ya tarımla ilgilidir ya da farazidir. Farazi bir ineginiz olamaz herhalde, öyle değil mi?"

Mösyö Jasper bir anda koltuğunda dimdik oturup ellerini yeşil çuhanın üstüne dayadı; avukatların en az zengin müvekkillerine ayırdıkları aşağılayıcı bir ifadeyle bakıyordu bana.

"O halde, lütfen şuna cevap ver, bakalım," dedi. "Eğer bir sözleşme insanlarla ilgiliyse... ama onlardan insan olarak değil de, inek olarak söz ediyorsa, bu sözleşme farazi midir, yoksa tarımsal mıdır?"

Mantığını kabul etmek zorundaydım. "Peki, örneğin bu hadisede nasıl bir faraziyeden söz ediyoruz?"

"Faraziye bir olay."

"Nasıl bir olay?"

"Belirlenmemiş. Belki bir ölümdür." Kemikli parmağıyla beni bu trajedinin üstünde durmamam için uyardı. "Belki bir sel felaketidir veya bir evlilik tir ya da Tanrı veya insan marifetiyle gerçekleşen bir şeydir. Belki de taraflardan birinin uyumu veya uyumsuzluğudur. Belirlenmemiş. Bilinen şey şu ki, bu belirlenmemiş olay gerçekleştiği taktirde, bazı tarımsal maddeler ve koşullar hayata geçecek, bazı tarımsal

gereçler alınıp satılacak, bazı tarımsal haklar tahsis edilecek, bazı tarımsal kazançların bazı farazi yüzde-leri bazı adı verilmeyen kişilere pay edilecek. Ama sadece bu olayın gerçekleşmesi durumunda.”

“Peki, bu anonim kartel sizi nasıl buldu?” diye karşı çıktım. “Siz bu olağanüstü uzmanlığınızla Besançon’da sessiz sedasız dururken...”

Daha fazla yüreklendirmeme gerek kalmadı. “Bir yıl önce Valence’de bir sürü devre mülk dağ evinin pazarlamasını yaptım. Çok başarılı oldum ve yaptığım sözleşmeler kariyerimin doruk noktası oldu. Dağ evleri inşa edilmedi, ama teslimat benim sorumluluğumda değildi. Müvekkilim Channel Adaları’nda kayıtlı, şimdi iflas etmiş olan off shore bir emlak şirketi.”

Yıldırım hızıyla bir bağlantı kurdum. Valence’de Devre Mülk. Lord Brinkley’in adını Penelope’nin gazetesinin ön sayfalarına taşıyan skandal bu değil miydi? Buydu.

“Ve bu aynı şirket şimdi yine faaliyete mi geçti?”

“Onu tasfiye etme şerefini ben üstlendim. Artık öyle bir şirket yok.”

“Ama şirketin yöneticileri hâlâ ortalarda.”

Yüzündeki kibirli üstünlük ifadesi bir kez daha ışıldadı. “Onlar da ortada yoklar, çünkü adları yok. Onlar ancak adları varsa var olurlar. Eğer adları yoksa sadece soyut kavramlar olarak bulunurlar.” Ya artık sohbetimizden sıkılmıştı ya da yasal uygunluk sınırlarını aştığına karar vermiş olacaktı ki, elini tıraşsız yüzünde gezdirip sanki ilk kez görüyormuş gibi yüzüme baktı. “Sen kimsin? Bu kenef çukurunda senin ne işin var?”

“Ben toplantı çevirmeniyim.”

“Hangi dillerde?”

“Swahilice, Fransızca ve İngilizce,” dedim gönül-süzce; su bir kez daha dalgıç maskemi sardı.

“Sana ne kadar para ödüyorlar?”

“Galiba bunu size söylememem gerekiyor.” Ama bazen olduğu gibi kibirim kabardı. Adam bana her şeyi anlatmıştı. Benim de ona gerçek değerimi çıtlatma zamanım gelmişti herhalde. “Beş bin dolar,” dedim önemsizmiş havasında.

O sırada elleri arasındaki başı birden dikildi. “Beş mi?”

“Evet. Beş. Ne var bunda?”

“Sterlin mi?”

“Dedim ya, dolar.” Yüzündeki zafer ifadesini hiç beğenmemiştim.

“Bana ödedikleri para...” diye başladıktan sonra miktarını acımasız bir vurgulamayla söyledi: “İki yüz bin İsviçre frankı.” Sonra da hançerini sonuna kadar saplamak için, “Nakit,” diye ekledi. “Yüzlük banknotlar halinde. Büyük banknotlar istemedim.”

Fena halde şaşırmıştım. Gizli tutmak zorunda olsa da, onca az bilinen dilin uzmanı olan Salvo neden bu kendini beğenmiş Fransız noterin aldığı ücretin ufak bir kesirini alacaktı? Dünya Dilleri Yeminli Tercüme Bürosu hesabına ter dökerken Bay Osman’ın kazancımın yarısını gasp edişi aklıma gelince öfkem daha da arttı. Ama kendimi tuttum. Hayran olmuş numarası yaptım. Ne de olsa o büyük bir hukuk uzmanıydı. Bense kıcı kırk bir çevirmen.

“Bu lanet yerin neresi olduğunu biliyor musun?” diye sordu Mösyö Jasper tekrar işine dönerken.

Lanet veya değil, bilmiyordum.

“Anlaşmamızda bu yoktu. Ek ücret isteyeceğim.”

İbadethane’nin çanları bizi duaya çağırıyordu. Ben kapıya vardığımda Mösyö Jasper yine klavyeyle boğuşmaya başlamıştı. Tavrına bakılırsa aramızdaki konuşma hiç olmamıştı.

Güleç Janet’in yönlendirmesiyle Büyük Hol’e gir-

diğimde ekibimizde her şeyin yolunda gitmediğini sezer gibi oldum. Janet'in İngiliz sosisleri, jambon ve çırpılmış yumurtadan oluşan zengin büfesi, kaşları çatık, moralsiz ifadelerle oturmakta olan ekip elemanlarının ilgisini çekmemiştir. Masalardan birinde Anton iki asık suratlı anoraklıyla bir şeyler fısıldaşıyordu. Başka bir masada Benny kocaman çenesini daha da kocaman avucu içine almış, boş gözlerle fincanına bakmaktaydı. Ben de kendi ruh halimi bu havaya uyarladıktan sonra tabağıma biraz füme somon alıp tek başıma bir masaya geçtim. Daha ilk lokmamı yutmadan koridorun taş zemininde lastik tabanlı ayakkabıların gıcirtısı duyuldu. Üstünde sararmış bir Oxford Üniversitesi kürekçi kazağı, saçaklı paçaları olan uzun şortu ve çorapsız giydiği eski ayakkabılarıyla Maxie içeri girdi. Yanakları sabah havasıyla pembeleşmiş, gözlüklü gözleri ıslıl ıslıldı. Arkasında Spider vardı.

"Panik bitti," diye ilan etti Maxie, önce Gladys'in ona uzattığı bir bardak taze sıkılmış portakal suyunu bir dikişte içip bitirdikten sonra. "Her cephede turnayı gözünden vurduk..." Odadakilerin sevinçli seslerine aldırmadan devam etti, "...operasyonun geri kalanı kısmı çizelgeye uygun yürütülecek. Philip ve Üçler Çetesi iki saat on dakika sonra alana inmiş olacaklar." Philip, nihayet Maxie'nin de amiri olan Philip! "Şu anda saat..."

Imelda Hala'nın saati ileriydi. Hemen geri aldım. Birader Michael ölüm döşğinde bana verdiği hediye-nin böyle bir durumda kullanılacağını rüyasında görse inanmazdı.

"Yirmi dakika sonra kraliyet partisi verilecek. Toplantı tam on bir otuzda başlıyor; çiş molalarının saatine Philip karar verecek. Delegelerin öğlen yemeği Philip'in kararıyla ve işin önemli bir bölümünü bi-

tirdiğimizi varsayarak, saat on dört on beşte. Rahat bir atmosfer yaratacağız, lütfen, hiç gerilim olmasın. Philip öyle istiyor, biz de öyle olmasını sağlayacağız. Hava raporları çok iyi, demek ki açık hava tesislerinden de yararlanabileceğiz. Olayın kesin bitiş saati on yedi otuz. Janet, toplantı odasına Sigara İçilmez ilanları yerleştir, lütfen. Büyüklerinden olsun. Sinclair, bana lazımsın. Bu Sinclair hangi cehennemde?”

Mühürlü emirlerimin ikinci bölümünü almak üzereydim.

7

Maxie'nin ardından mahzene giden daracık merdivenleri inerken heyecanlandığımı inkâr edemem, ama ıslıl ıslıl muzip gözleriyle kepini çıkararak bize alaylı bir selam veren Spider'ı görünce biraz rahatladım. Beni rahatlatan başka bir şey de, çalışacağım yerin çok tanıdık gelmesiydi; Chat Odası'nın minyatürü gibi bir şeydi. Teknoloji bakımından Bay Anderson'un harikalar diyarıyla yarışamazdı belki, ama duvarlara bir kat yeşil boya ve onun ünlü öğütlerinin posterleri yapıştırılsa kendimi Northumberland Bulvarı'ndaki odada sanabilirdim.

Maxie ve Spider'ın delici bakışları altında odadaki tarih öncesi düzeneğe baktım. Koridordan gelen kablolar iki sıra teyp cihazı olan bir Meccano şebekesine bağlanıyor, her bir sıraya altı kablo giriyordu ve her teybin üstünde işlevini gösteren bir etiket vardı.

"KD nedir, kaptan?" diye sordum.

"Kraliyet daireleri."

"Ya MD?"

"Misafir dairesi."

Etiketleri gözden geçirdim. KD/misafir odası, KD/yatak odası bir, KD/yatak odası iki, KD/çalışma odası,

KD/hol, KD/banyo ve tuvalet, MD/oturma odası, MD/yatak odası, MD/banyo, batı verandası, doğu verandası, taş merdivenlerin üst kısmı, taş merdivenlerin alt kısmı, geçit, çakıllı patika 1,2 ve 3, balkon, sundurma, sera.

“Nasılmış, Brian?” diye beni dürttü Spider gururunu daha fazla gizleyemeyerek. “Bu dünyada hepimizin dijital olması gerekmez, yoksa birbirimizden farklı doğmazdık, değil mi? Eğer bir dolu yabancı balıkçının işimize burunlarını sokmalarını istemiyorsak, tabii.”

Çok da şaşırdığımı söylemeyeceğim. Açıklayamayacağım bir şekilde böyle bir şeyi bekliyordum. Dolaşısıyla sırtımın ürpermesinin ve tüylerimin dikilmesinin nedeni sahne korkusu olmalıydı. Odanın tam ortasında, Maxie’nin sıcak koltuğum olarak adlandırdığı ve gerçekten de ilk bakışta bir elektrikli sandalye kadar sevimsiz görünen koltuğu ısrarla beğenmemi istemesi de korkumun üstüne tuz biber ekiyordu. Yakından bakınca bunun eski bir pulman koltuk olduğunu anladım. Bir yanına kablolar bantla yapıştırılmıştı. Bir kolunda bir kulaklık takımı, bir tepsi içinde not defteri, A4 kâğıdı, uçları sivriltilmiş HB kurşun kalem ve bir telsiz cihazı vardı. Diğer koldaysa üstünde numaralar olan bir konsol duruyordu. Bu numaraların teypler üstündeki numaralarla aynı olduğunu anlamakta gecikmedim.

“Biz ara verir vermez sen hemen buraya koşuyorsun,” dedi Maxie buyurgan sesiyle. “Senden ne dinlemen istenirse onu dinliyor, hemen kulaklığındaki mikrofondan operasyon odasındaki Sam’e tercüme ediyorsun.”

“Sam kim, kaptan?”

“Senin koordinatörün. Bütün konuşmalar otomatik olarak kaydedilir. Sam, sana hangilerini canlı olarak dinleyeceğini söyleyecek. Boş zaman kalırsa, ikincil hedefleri gözden geçireceksin. Sam, sana bilgi

verecek, senden bilgi alacak ve senden öğrendiklerini bundan yararlanacak kişilere iletecek.”

“Ve Sam de Philip ile temasta olacak,” diye yumurtladım; hâlâ operasyonumuzun tepesindeki adama yaklaşmak için çabalıyordum, ama Maxie bu yemi kapmadı.

“Mola biter bitmez sen hemen toplantı odasına dönüp masadaki yerini alıyorsun ve normal davranıyorsun. Spider’ın görevi, kurduğu sistemin bakımını yapmak, mikrofonların her an açık ve devrede olup olmadığını kollamak, bütün bantların kaydını yapıp saklamak. Gözetleme ekibiyle canlı bağlantısı var, bu sayede toplantı delegelerinin nerede olduklarını izleyip haritasında bu noktaları ışıklı olarak gösteriyor.”

Haritası Londra metro planının acemice yapılmışına benziyordu; kalın bir kartona tutturulmuş, üstüne oyuncak tren setlerindeki gibi renkli, küçük ampuller serpiştirilmişti. Başında yamuk duran kepiyle Spider haritasının önüne geçip gururla kasıldı.

“Gözetim sorumlusu Anton,” diye devam etti Maxie. “Gözcüler Anton’a rapor edecekler, sonra Anton, Spider’a hedeflerin yerini bildirecek, Spider bu noktaları haritasında işaretledikten sonra sen onları dinleyecek ve birbirlerine söylediklerinin özetini Sam’e ileteceksin. Her hedefin renkli bir kodu var. Gözetim çıplak gözle, kalıcı noktalardan ve interkomla yapılacaktır. Göstersene ona.”

Ama önce Spider için bir “mesela” oyunu oynamak zorundaydım. “Bana iki tane renk söyle, delikanlı,” dedi Spider. “En sevdiğin iki renk.”

“Yeşil ve mavi,” dedim.

“Yer de söyle, evlat, yeri söyle.”

“Taş merdivenlerin üst kısmı,” dedim rastgele bir etiket seçerek.

Spider'ın parmakları uçuşarak dört düğmeye bastı. Yeraltı planının sol köşesinde yeşil ve mavi ışıklar göz kırparken, bir ses bandı ağır ağır dönmeye başladı.

"Beğendin mi, evlat? Beğendin mi?"

"Ona ana ışığı göster," dedi Maxie.

Kraliyet dairelerinin ortasında eflatun rengine parlak bir ışık belirdi ve bana misyondayken gizlice dikizlediğim misafir piskoposları hatırlattı.

"Philip tersini söylemediği sürece ana ışık ve kraliyet daireleri çalışma sınırimız dışında kalacak," diye uyardı Maxie. "İhtiyat mikrofוןları. Arşivlik, operasyon için değil. Kaydediyoruz, ama dinlemiyoruz. Anladın mı?"

"Anladım, kaptan." Sonra da kendimi bile şaşırtan bir cesaretle, "Philip kime danışmanlık ediyor, efendim?" diye sordum.

Maxie itaatsizlik ettiğimden kuşkullanmış gibi bir süre yüzüme baktı. Spider haritasının önünde kaya gibi dimdik duruyordu. Ama geri adım atacak değildim; bu da kendimle ilgili bir türlü anlayamadığım bir şeydir: en uygunsuz anlarda kendini gösteren o inatçı damarım.

"Philip bir danışman, değil mi?" diye bastırdım. "O halde kime danışmanlık ediyor? Sabırsızlık etmek istemem, kaptan, ama kim için çalıştığımı bilmek hakkımdır, değil mi?"

Maxie bir şey söyleyecekmiş gibi ağzını açıtıysa da, sonra vazgeçti. Gerçekten akli karışmış gibi görünüyordu: Cevabı bilmediğinden değil, benim bilmeme me şaşırmıştı.

"Anderson'un bütün bunları sana anlattığını sanıyordum."

"Bütün bunlar ne, kaptan? Ben sadece işle ilgili gerekli bilgileri öğrenmek istiyorum. Tam olarak bil-

gilendirilmezsem, gerektiği kadar başarılı olamayabilirim, öyle değil mi?"

Bir sessizlik oldu; Maxie şaşkınlığını Spider ile kıışarak paylaştı. "Philip bağımsız çalışır. Parayı kim verirse onun hesabına iş yapar. *Bağlantıları vardır.*"

"Devletle bağlantılar mı? Kartelle bağlantılar mı? Kimle bağlantıları var, kaptan? Eğer bir çukura düşmüşsen sakın altını kazma, derler. Ama içinde bulunduğum durumda, bir kez başladıktan sonra beni kimse çekemez."

"*Bağlantı* işte, be adam! Hiç *bağlantı* lafını duymadın mı? Benim de bağlantıları var. Spider'ın da bağlantıları var. Bizler resmi kişiler değiliz, paramiliter elemanlarız, ama bağlantılarımız var ve birbirimize fazla sokulmayız. Bütün dünyada işler böyle yürüyor, be adam." Sonra bana acır gibi oldu. "Philip bağımsız bir danışman. Sözleşmeli eleman. Uzmanlık alanı Afrika ve bu operasyonun patronu. Bu kadarı bana yettiğine göre sana da yetecek."

"Nasıl istiyorsan, kaptan."

"Delegeleri Philip topladı, sözleşmenin koşullarını o belirledi ve herkesi masaya getirdi. Kırk sekiz saat öncesine kadar hiç kimse bu insanların hep birlikte aynı odada oturacaklarına inanmazdı. Şimdi kes sesi ni ve bunu becerdiği için Philip'e hayran ol."

"Olacağım, kaptan. Sorun değil."

Maxie taş merdivenlerden ikişer ikişer atlayarak çıkarken ben de peşindeydim. Kütüphaneye gelince kendini koltuklardan birinin üstüne bıraktı, bana da aynısını yapmam için işaret etti. Bir süre iki beyefendi gibi oturup sakinleştik. Balkon kapısından görünen çiçekli bahçe insanı rahatlatıyordu.

"Buradan, Danimarka'dan bin mil bile olmayan uzaklıktaki bir yerde sürmekte olan bir seminer var," dedi Maxie. "Anlıyor musun?"

“Anlıyorum, kaptan.”

“Kendilerine Büyük Göller Forumu diyorlar. Duymuş muydun?”

Duymamıştım.

“Bir grup uzun saçlı İskandinav akademisyen seçimlerden önce Doğu Kongo’nun sorunlarını çözmek için resmi olmayan toplantılar düzenliyorlar. Birbirlerinden nefret eden bütün o insanları bir araya getir, öfkelerini boşaltsınlar, mutlaka sonunda çok iyi bir şey olur. Tabii, perilere inanıyorsan.”

Bilmiş bir ifadeyle gülümsedim. Rotamıza dönmüş, yine yoldaş olmuştuk.

“Bugün onların serbest günü. Balık tütsüleme atölyelerini ve heykel parklarını gezecekleri biliniyor, ama delegelerden üçü izin aldılar ve buraya geliyorlar. Kendi aralarında gayri resmi bir toplantı yapacaklar.” Aramızda bulunan sehpaye bir klasör attı. “İstediğin gerekli bilgiler burada işte. Biyografiler, diller, oyuncuların etnik kökenleri. Philip’in bize ikramı. Üç delege, habis bir üçgen. Birkaç ay öncesine kadar bu adamlar birbirlerinin gırtlığını kesiyor, birbirlerinin kanlarını doğruyor ve birbirlerinin topraklarını, sığırlarını, maden yataklarını çalıyorlardı. Biraz yardım sayesinde, şimdi bir ittifak oluşturuyorlar.”

“Bu defa kime karşı, kaptan?” diye sordum bezgin bir sesle.

Kuşkularım vardı, çünkü o cennet topraklarda ortak bir düşman olmadığı taktirde herhangi bir ittifak kurmanın ne amacı olabilirdi ki? Bu nedenle ondan gelecek cevabı eksiksiz anlamak için hazır bekledim.

“Her şeyden önce kime karşı değil. Kimin himayesinde. Kendisini Kongo’nun kurtarıcısı ilan eden eski bir profesör hakkında kulağına herhangi bir şey gelmiş miydi? Bu günlerde komisyonlarda çalışıyor;

kendine Mwangaza adını takmış... Işık demek oluyor, değil mi?"

"Ya da aydınlatan," diye ekleyerek çevirmen kılçıklığı yaptım. "Kelimeyi mecazi kullanıp kullanmamıza bağlı, kaptan."

"İşte bu Mwangaza bizim kilit adamımız, mecazi veya bilmem ne. Seçimlerden önce onu doğru yere oturtabilirsek, yırttık. Yoksa babayı yeriz. Bu işte ikincilik ödülü yok."

Sadece başımın döndüğünü söylemek durumumu çok hafife almak olurdu. Helezonlar çizerek yörüngeleme giriyor, bir yandan da Hannah'a çılgınca sinyaller gönderiyordum.

* * *

Onu dinledim, Salvo, diyor bana, Hannah Fransızcadan İngilizceye dönerek. Sevişmemize kısa bir ara vermişiz. O adam bir doğruluk ve uzlaşma havarisi. Kivu'da her an yerel radyo kanallarında onu duyabilirsin. İki hafta önce, izinli günümde arkadaşlarımla birlikte ta Birmingham'a gidip onun büyük bir kalabalık önünde yaptığı konuşmayı dinledik. Salonda iğne düşse sesi duyulurdu. Eyleminin adı Orta Yol. Hiçbir siyasi partinin yapamayacağı şeyi yapacak. Çünkü bu eylem yürekten geliyor, cüzdandan değil. Bütün Kivu halkını birleştirecek, kuzeyi de güneyi de. Kinshasa'nın tombul zenginleri Doğu Kongo'daki kokuşmuş askerlerini geri çekmek zorunda kalacaklar ve biz kendi kendimizi yöneteceğiz. Bu eylem Kongo'daki gözü kanlı paralı askerleri de ait oldukları Ruanda'ya geri püs-kürtecek. Burada kalmayı gerçekten hak edenler, gerçekten Kongolu olmayı istemeleri koşuluyla kalabilecekler. Bundan başka ne var, biliyor musun, Salvo?

Ne var, Hannah?

1964 yılında, büyük isyan sırasında Mwangaza, Patrice Lumumba'yla aynı safta savaştı ve yaralandı.

Ama bunu nasıl yapmış olabilir, Hannah? CIA, Belçikalıların da yardımıyla Lumumba'yı 1961 yılında öldürdü. Bu olay büyük isyan başlamadan üç yıl önce gerçekleşti.

Ayrıntılara takılma, Salvo. Büyük isyan bir Lumumba eylemiydi. Bunda yer alan herkes Patrice Lumumba'dan esinlenmişti. O insanlar özgür bir Kongo ve ölü ya da diri, Patrice için savaşıyorlardı.

O halde ihtilal şerefine sevişelim.

Şimdi saçmalamaya da başladın. Mwangaza ihtilalci değil. Ilımlı yol taraftarı; sadece disiplin, adalet ve ülkemizi hiç sevmedikleri halde değerlerini çalanları kovmak istiyor. Savaşçı olarak değil, Kongo'nun gerçek yurtseverlerine barış ve uyum getiren bir insan olarak tanınmak istiyor. Mwangaza bütün hastalıklarımızı tedavi etmek için gelmiş büyük bir kahraman. Seni sıkıyorum, galiba.

Onu ciddiye almadığımı iddia ederek üstündeki yatak giysilerini sıyrıp yatakta doğruluyor. Bunun ne anlama geldiğini kavrayabilmeniz için onun ne kadar güzel ve sevişirken ne kadar hınzır olduğunu bilmeniz gerek. Hayır, Hannah, beni sıkıyorsun. Sadece senin gibi bir hayali olan sevgili babamı iştirir gibi olduğum için dikkatim dağıldı.

Tek Kivu, oğlum Salvo... Kendisiyle barışık, Tanrı'nın ve Kongo bayrağının altında... Yabancı sömürücülerden kurtulmuş, ama doğal zenginlikleriyle birlikte bütün halkının aydınlanması için çalışmayı yürekten isteyen herkesi bağrına basmaya hazır... O güzel günü görecektir kadar yaşaman için dua edelim, oğlum Salvo.

* * *

Maxie cevabımı bekliyordu. Bu Kongolu kurtarıcı hakkında bir şey kulağıma gelmiş miydi? Mwangaza gibi, ben de Orta Yol'u seçtim.

“Duymuş olabilirim,” dedim, sesime doğru dozda bir ilgisizlik havası katarak. “Peşinde büyük kitleler olan şu geri dönüştürülmüş peygamber değil mi?”

“Demek, onunla tanıştın, öyle mi?”

“Yok canım!” Ona nasıl böyle saçma bir izlenim vermiş olabilirdim ki? “Doğrusunu isterseniz, kendimi Kongo politikasından uzak tutmaya çalışırım, kaptan. Aman ben bulaşmayayım.”

Kaldı ki Hannah’tan önce bu söylediğim doğru sayılırdı. Kendini kaptırırsan seçmek zorunda kalırsın.

“O halde hazır ol, çünkü birazdan onunla tanışacaksın,” dedi Maxie bir kez daha saatine göz atarak. “Büyük adamın yanında iki kişi olacak: biri onun tam sadık adamı ve politik danışmanı, diğeri yarı sadık Felix Tabizi adında Lübnanlı bir aracı: ona kısaca Tabby, diyorlar. Profesör bir Shi, yardımcısı da öyle.”

Tabby, diye içimden tekrar ederken aklım Berkeley Meydanı’ndaki görkemli eve gitti. Orada geçen konuşmalarda Tabby adından hiç de olumlu bahsedilmiyordu. Tam Mwangaza’nın heyetinde yarı sadık Lübnanlı bir aracının ne işi var diye soracakken, Maxie bunu açıklamaya başladı.

“Tabby, profesörün kirli işlerini görür. Afrikalı liderlerin tümünün böyle bir adamı vardır. Tabby eskiden Hamas’la çalışan aşırı uçta bir Müslümandı ama son zamanlarda sağlığını düşünüp din değiştirdi ve Hristiyan oldu. Profesörün kampanyalarını yönetiyor, yolunu temizliyor, mali işleriyle ilgilenip kirli çoraplarını yıkıyor.”

“Konuştuğu diller, kaptan? Bay Tabizi’nin?”

“Fransızca, İngilizce, Arapça ve gezdiği yerlerde bedavadan hangi dili öğrendiyse.”

“Ya Philip? O hangi dilleri konuşur?”

“Fransızca, Lingala, biraz Swahilice, ama fazla değil.”

“İngilizce?”

“Elbette. Herif İngiliz.”

“Profesör de kitapta yazan her dili konuşuyor herhalde. Eğitilmiş bir adam.” Bunu derken amacım Maxie’nin dil konusundaki zafiyetini vurgulamak değildi, ama kaşlarını çatmasından öyle algıladığını fark ettim.

“Ee, ne demek istiyorsun yani?” diye sordu tersçe.

“Yani bana gerçekten pek ihtiyacınız yok, değil mi, kaptan? Üst katta, demek istiyorum. Pek gerek yok. Mwangaza Fransızca ve Swahilice konuşabiliyorsa. Ben kazan dairesinde Spider ile birlikte oturup dinlerim.”

“Saçmalama. Sen bu gösterinin yıldızısın, unuttun mu? Dünyayı değiştirmeye soyunmuş insanlar kendi çevirmenliklerini yapmazlar. Ayrıca Tabizi bana herhangi bir dilde saati bile söylese ona inanmam.” Bir an düşündükten sonra devam etti. “Sen zorunlu donanımsın. Mwangaza Swahilice konuşmakta kararlı, çünkü Fransızca’yı sömürge dili olarak görüyor. Adamlardan biri kusursuz Fransızca biliyor ama Swahilicesi çok az. Başka biri biraz Swahilice ve yine çok az Fransızca biliyor.”

Gösterinin yıldızı olarak parlatılmam üzerine bir sorum daha olacaktı. Aslında bu Hannah’ın sorusuydu.

“Toplantıda hedeflenen sonuç nedir, kaptan? Hayal ettiğimiz sonuç? Bunu nasıl tanımlayabiliriz? Bu benim müşterilerime hep sorduğum bir sorudur.”

Aslında sormazdım, ama inatçılığım sinirine dokunmuş gibiydi. “Tanrı aşkına, biz burada ortalığı düzeltmeye çalışıyoruz, Sinclair!” diye uyardı beni. “Lanet bir tımarhaneye sağduyu getiriyoruz. Yoksulluktan nefesi kokan, ayaklar altında kalmış insanlara ülkelerini geri verip birbirlerine tahammül etmeye, para kazanmaya ve hayatlarını yaşamaya zorluyoruz. Bunda sana ters gelen bir şey var mı?”

Bugün bile hiç itirazım olmayan iyi niyeti beni bir an frenlediyse de pes ettirmedi.

“Hayır, kaptan. Ama daha önce namlunun ucundaki demokrasiden bahsetmiştiniz. Ben de doğal olarak, bunu söylerken kimi düşünüyordunuz diye merak ettim. Yani namlu kime çevrilmiş, diye. Yani zaten yakında seçimler olacak. Neden seçimlerin önüne geçiliyor, anlamında... anlatabildim mi?”

Hannah’ın, Bay Anderson’un deyişiyle pasifist olduğundan söz etmiş miydim? Devam ettiği Amerikan kaynaklı Pentecostal^(*) Misyon Okulunda bir grup rahibe onlara Quaker^(*) inancına özgü şiddet karşıtı vaazlar vermiş, özellikle de “öbür yanağını uzat” felsefesi üzerinde durmuşlar.

“Kongo’dan bahsediyoruz, değil mi?”

Evet, kaptan.

“Dünyanın en kötü mezarlıklarından biri, yalan mı?”

Değil. Tartışmasız öyle. Belki de en kötüsü.

“Biz burada konuşurken bile insanlar sinekler gibi ölüp duruyorlar. Anlamsız kabile katliamları, hastalıklar, açlık, on yaşındaki askerler... yönetimin hiçbir bok yapamayışı yüzünden her bir yanda tecavüzden ve karmaşadan geçilmiyor. Yalan mı?”

Değil, kaptan.

“Seçimler demokrasi değil, sadece kaos getirecek. Kazananlar havuzda ne toplanmışsa kepçeyle boşaltıp kaybedenlere ne halt ederseniz edin, diyecekler. Kaybedenler seçimde hile olduğunu söyleyip dağa çıkacaklar. Zaten herkesin oyu kendi etnik çizgisinde olduğu için, tekrar başladıkları yere dönecekler... Belki de daha kötüsüne. Eğer...”

* Hamsin Yortusu’na ait.

** Dostlar Derneği denilen Protestan Mezhebi.

Bekledim.

“Eğer seçimden önce kendi seçtiğimiz ılımlı bir lideri başa geçirip seçmenleri onun mesajlarıyla eğitip bunun işe yarayacağını kanıtlayıp bu kısırdöngüyü durdurmazsak. Anlıyor musun?”

Evet, kaptan.

“İşte Kartel’in planı bu ve bugün de bu planı uygulayacağız. Seçimler Batılıların mastürbasyonudur. Önceden ayarlayıp kendi adamını başa geçir, halka bir kereliğine olsun, pastadan adil bir pay ver ve barışa yol aç. Her çokuluslu yoksullardan nefret eder. Açlıktan ölen milyonları beslemek çok pahalıdır. Bu zavallıları özelleştirip ölmelerine izin vermek daha ucuzdur. Ama bizim küçük Kartel’imiz böyle düşünmüyor. Mwangaza da. Onların aklında altyapı, paylaşım ve uzun vadeli planlar var.”

Aklıma hemen Lord Brinkley ve onun çokuluslu destekçi grubu geldi. Küçük Kartel mi? Ben bugüne kadar hiç bu sayıda büyük insanın bir odada toplandığını görmemiştim.

“Yatırımcılar için bayağı büyük miktarda para söz konusu, ama neden olmasın?” diyordu Maxie. “Makul bir risk için yatırım yapan birine kızmayacaksın. Ama bütün o atışmalar çatışmalar bittikten sonra evdekilere de çok şey kalacak: okullar, hastaneler, yollar, temiz su. Ve gelecek kuşağın çocukları için tünelin ucunda ışık görünecek. Buna itirazın var mı?”

Nasıl olabilirdi ki? Hannah’ın ne itirazı olabilirdi ki? Nuh’un ve milyonlarca müridinin ne itirazı olabilirdi ki?

“O halde, ilk birkaç gün içinde birkaç yüz kişi tepelenirse ki öyle olacak, biz şimdi kötü adamlar mı oluruz, yoksa iyiler mi?” Maxie ayağa kalkıp kalçasını ovuşturdu. “Hazır konu açılmışken, bir şey daha var. Yerlilerle sıkı fıkı olmak yok. Buraya kalıcı dostluklar

kurmak için gelmedin, çalışmaya geldin. Öğlen yemeği saati gelince hemen kazan dairesine gelip Spider ile birlikte gemici peksimetinizi kemireceksiniz. Başka sorun var mı?”

Ben yerli miyim, dışında sorum yoktu.

* * *

Philip'in hazırladığı klasör elimde, önce yatağımın ucuna oturuyorum, sonra da sadece öne doğru giden sallanan koltuğa geçiyorum. Bir an gösterinin yıldızıyken, hemen sonra korkudan aklını oynatmak üzere, tek kişilik bir Büyük Göl oluyorum; dünyanın bütün nehirleri bana akıyor ve benim kenarlarımdan taşıyor. Pencereyken baktığımda her şey aldatıcı bir şekilde gayet dingin. Bahçeler Avrupa'nın Afrika yazı güneşiyle doyasıya yıkanıyor. Böyle bir günde kuşku-cu gözlerden ve kulaklardan uzak, o güzel bahçelerde keyifle dolaşmayı kim istemez? Çardaktaki o şezlong-ların çekiciliğine kim direnebilir?

Klasörü açıyorum. Bembeyaz bir kâğıt, hiçbir firma amblemi yok. Altında üstünde hiçbir gizlilik derecesi belirtilmemiş. Adres yok, yazar belli değil. Mesafeli. İlk sayfam alt yarıdan başlıyor ve on yedi olarak numaralanmış. İlk paragrafım on iki numaralı; bundan çıkardığım sonuç: birden on ikiye kadar olan paramiliterlerin hikâyesi, kalbi ülkesi için çarpan, su seviyesinin altında veya üstünde çalışacak garip çevirmenin meraklı gözleri için sakıncalı. On ikinci paramiliter başlığı SAVAŞ BEYLERİ.

Birinci Savaş Beyi'nin adı Dieudonné, yani Tanrı'nın Seçtiği, bir Munyamulenge, dolayısıyla ırk olarak Ruandalılardan ayırt edilemez. Hemen ilgimi çekiyor. Çoğul biçimiyle Banyamulenge, sevgili babamın bütün kabileler arasında en sevdiği kabileydi. Hep romantik olduğu için, bu kabilenin kendi dünya-

sına çekilmesi, savaş becerileri ve her gün Tanrı'yla doğrudan komünionda olmaları nedeniyle onlara Kivu'nun Musevileri adını takmıştı. Tutsi oldukları ve her işe karıştıkları için "safkan" Kongolu kardeşleri onlardan nefret ederlerdi; her fırsatta tepelerine binmeyi hak görürlerdi. Son yüz yıl boyunca Banyamulenge kabilesi Kivu'nun güneyindeki erişmesi zor Mulenge platosuna yerleşmiş durumdaydı. Sürekli tacize uğramalarına rağmen, çoğulcu hayatlarını sürdürmeye çalışırlar; koyunlarını, sığırlarını otlatıp sınırları içindeki değerli madenlere sırt çevirirlerdi. Her an savaşa hazır olmak zorunda olan bu insanların arasından Dieudonné en önemli örnekti.

Otuz iki yaşında, kendini kanıtlamış bir savaşçı. Savaşacak yaşa gelene kadar ormanda iskandinav Pentecostal misyonerleri tarafından kısmen eğitilmiş. Kişisel zenginleşmeyle ilgilenmediği biliniyor. Aşağıdaki belirtilen hedeflere ulaşmak için kabilesinin yaşlılarından tam yetkiyle donatılmış:

- a) Seçimler öncesinde Güney Kivu'da kurulacak yeni geçici hükümette Banyamulenge'nin yer alması
- b) Yüksek Plato'daki toprak çatışmalarına çözüm bulmak
- c) Öncelikle 2004 yılında Bukavu'daki çatışmalar sonucu ayrılanlar olmak üzere, Kongo'dan sürülen binlerce Banyamulenge'nin ülkelere dönme hakkı
- d) Banyamulenge'nin sivil Kongo toplumuyla birleştirilmesi ve son elli yılın zulmüne resmi bir son verilmesi

Bildiği diller: Kinyamulenge ve Kinyarwanda, Shi, Swahilice ve temel Fransızca.

İkinci Savaş Beyi'ne bakıyorum. Adı Franco; bu adı benim de Peder André'nin gramofonunda şarkılarını sıkça dinlediğim ünlü Afrikalı şarkıcıdan almış. Franco, Uvira bölgesinden gelen eski tarz bir Bembe savaşçısı, yaşı altmış beş civarında. Eğitimi hiç yok, ama son derece kurnaz ve sarsılmaz bir Kongolu yurtsever. Philip devamına geçmeden önce bir sağlık uyarısı eklemiş olmalıydı:

Mobutu yönetimi sırasında Walungu tepelerinde gayri resmi polis olarak çalıştı. 1996'da savaş patlayınca hapsedildi; kaçıp ormana sığındı ve eski yönetime bağlılığı yüzünden ceza görmek için Mai Mai'ye katıldı. Şu sıralarda rütbesinin albay veya daha üst olabileceği sanılıyor. Sol bacağındaki bir yara nedeniyle kısmen özürlü. Karılarından biri bir Mai Mai generalinin kızı. Çok zengin altı erkek kardeşi ve önemli miktarda arazisi var. Okuryazarlığı alt düzeyde. Bildiği diller, anadili olan Bembe, Swahilice, çok az Fransızca, hapishanede öğrenmiş olduğu Kinyarwanda ve bu dilin kuzeni sayılan Kinyamulenge.

Bu birkaç kelimenin benim gizli çocuk kafamda ne tuhaf görüntüler canlandırdığını tarif etmem çok zor. Mai Mai kabilesi babamın zamanındaki korkunç Simbalar kadar değilse de, barbarlık yarışında onların hemen ardından gelirler. Ve "albay" kelimesi kimseyi aldatmasın. Burada ütülü üniformalardan, subaylarla selamlaşan, göğsünde rozetleri, madalyaları olan birinden bahsetmiyoruz. Bu "albaylar" tüylü başlıklar,

beysbol kepleri, maymun derisi montlar, futbolcu şortları, eşofman giyer, gözlerine makyaj yaparlar. Ayaklarında da üstü kesilmiş lastik çizmeler vardır. Büyü gücü olarak da kurşunları suya dönüştürebilirler; Mai Mai olsun, onlardan önceki Simba olsun, bunu istedikleri anda yapabilirler. Yeter ki, gerekli ayın kurallarına uymuş olsunlar. Bu kuralların arasında ağzının içine hiç yağmur suyu girmemiş olması, renkli bir tabakta bir şey yememiş olmak, büyü lü iksir serpiştirilmemiş herhangi bir şeye dokunmamak gibi yasaklar var. Bu güçler doğrudan doğruya, Mai Mai'nin kanıyla canıyla savunmaya ant içtiği Kongo'nun temiz topraklarından gelir. Bu arada, modern büyücülüğün ve fiçılarla tüketilen biraların etkisiyle işlenen amaçsız cinayetlerden, adım başı tecavüzlerden ve her türlü insanlık suçundan da bahsediyoruz.

Dolayısıyla bu iki grubun (Mai Mai ve Banyamulenge'nin) nasıl olup da tek bir liderin yönetiminde bağımsız bir Kivu için uzlaşacaklarını aklım almıyor. Evet, zaman zaman Mai Mai, Banyamulenge ile taktik ittifaklar kurmuştu, fakat bu ittifaklar onların Banyamulenge köylerini yağmalamalarına, ekinlerini yakmalarına, hayvanlarını ve kadınlarını çalmalarına engel olmamıştı.

Franco bugünkü toplantıdan ne çıkarmayı umuyor?

- a) Orta Yol'u para, iktidar ve milislerine silah sağlamak için hızlı bir yol olarak görüyor
- b) Yeni kurulacak Kivu hükümetinde Mai Mai'nin temsil edilmesini bekliyor; bu şekilde sınır geçiş kontrolü (rüşvet ve gümrük gelirleri) ve madencilik imtiyazları ellerinde olacak (her ne kadar Ruandalıları sevmeseler de, Mai Mai onlara maden filizi satar)

- c) Kivu'daki Mai Mai etkisiyle Kinshasa'daki federal hükümet nezdinde değerlerini artıracığına güveniyor
- d) Mai Mai'nin maden filizlerine başka müşteri bulması koşuluyla, bütün Kongo'yu Ruandalıların etkisinden temizlemeye kararlı
- e) Yaklaşan seçimleri Mai Mai'nin varlığı için tehdit olarak görüyor ve bu seçimleri engellemek istiyor

Üçüncü Savaş Beyi aslında hiç de savaş beyi değil; Doğu Kongolu bir ticari imparatorluğun Fransa'da eğitim görmüş zengin vârisi. Tam adı Honoré Amour-Joyeuse, ama herkes onu takma adıyla Haj olarak tanıyor. Sorbonne'da işletme okuyup parlak bir dereceyle mezun olarak Paris'ten Kongo'ya yeni gelmiş. Etnik olarak o da Mwangaza gibi bir Shi, dolayısıyla safkan Kongolu. Philip'e göre bu adamın gücünün kaynağı Banyamulenge'nin Güney Yaylaları'nda veya Mai Mai'nin kuzeyden güneye uzanan tabyalarında değil, Bukavu'nun girişimci gençleriydi. Pencereden dışarı bakıyorum. Eğer çocukluğumun bir cenneti olmuşsa, o da Kivu Gölü'nün güneyinde, vadiler ve tepeleri buğulu dağların arasında kalan eski sömürge şehri Bukavu'ydu.

Ailenin iş alanları arasında kahve, sebze üretimi, otelcilik, bir kamyon filosu da olan bira fabrikası, elmas, altın ve kasiterit ticareti, Haj'ın pek gurur duyduğu iki, yeni edinilmiş diskotek. Bu kuruluşların çoğunun kazancı sınırı aşmış gelen Ruandalılarla yapılan ticarete dayanıyor.

Demek ki savaş beyi olmayan bir savaş beyi var ve bu adam hayatta kalmak için düşmanlarına muhtaç.

Haj işgücünün büyük saygısını kazanmış becerikli bir örgütçü. Bukavu civarındaki Kaziba ve Burhinyi bölgelerinin kabile reisleriyle olan güçlü bağları sayesinde istediği anda beş yüz kişilik bir milis ordusu oluşturabilir. Aile imparatorluğunun kurucusu olan babası Luc, kuzeydeki liman şehri Goma'da aynı derece kuvvetli bir operasyonu yürütüyor.

Burada gülümsemeden edemiyorum. Bukavu benim çocukluk cennetimse, Goma da Hannah'ın cennetiymiş.

Luc, Büyük İhtilal gazisi ve uzun zamandan beri Mwangaza'nın yoldaşı. Ruanda'nın Kivu'nun ticaret hayatını boyunduruk altında tutmasına onun kadar öfke duyan Gomalı diğer nüfuzlu tüccarların desteğini alıyor. Luc bugünkü toplantıya şahsen katılmak istemiş, fakat şu anda Cape Town'da bir kalp hastanesinde özel bakım altında. Bu nedenle onu Haj temsil ediyor.

Pekâlâ, bu baba-oğul şehirli krallar tam olarak ne öneriyorlar?

Gerektiği anda Luc ve onun Kuzey Kivu'daki çevresi Goma sokaklarında bir halk ayaklanması çıkarabilirler; Mwangaza'ya el altından askeri ve siyasi destek sağlayabilirler. Karşılık olarak da yeni kurulacak geçici hükümetten bazı yetkiler ve nüfuz isteyecekler.

Ya Haj?

Haj, Bukavu'daki arkadaşları olan aydınların ve tüccarların Ruanda'ya karşı duydukları öfkeyi

boşaltmak için Orta Yol'a dört elle sarılmalarını sağlayacak bir konumda.

Ama belki de Haj'ın bugün aramızda oluşunun daha sıradan bir nedeni var.

Luc, Orta Yol'a bağlılığının bir simgesi olarak komisyonu için SİLİNMIŞ tutarında bir avans almayı kabul etmiş ve karşılığında resmi bir makbuz vermiş.

Haj, Shi dilini biliyor, Swahilicesi zayıf, ticaret amacıyla kendi kendine Kinyarwanda dili öğrenmiş. Tercihi, üst düzey Fransızca konuşmak.

İşte hepsi bu, dedim Hannah'a, gürültüyle vurulan kapımı açmak üzere ayağa kalkarken. Munyamulengeli çiftçi bir asker, topal bir Mai Mai savaş atı ve bir de babasını temsil eden Fransız eğitimi görmüş şehir züppesi. Ne kadar idealist olursa olsun, yetmişlik bir profesörün bu aykırı üçlüyü demokrasi uğruna barışsever bir ittifaka razı etme ihtimali ne olabilirdi ki? Alınlarına silah dayansa bile...

"Kaptan ödevinin geri kalanını gönderdi," dedi Anton koluma bir klasör sıkıştırarak. "Gelmişken diğer müstehcen edebiyatı da geri alayım. Çocukların eline geçebilecek bir yerde kalmasını istemeyiz, değil mi?"

Ya da sade dille, Philip'in isimsiz brifing kâğıdını alıp sana Jasper'in isimsiz sözleşmesini vereyim.

* * *

Sallanan koltuğuma oturup sözleşmeyi okumaya başladım. Fransızca aksan işaretleri mürekkepli kalemle ilave edilmişti. Giriş kısmında isimsiz tarafların tanımı yapıliyordu.

Birinci Taraf, hayırsever bir off shore risk sermayesi yatırım kuruluşu olup zor durumdaki Orta Afrika devletlerine kendi kendilerine yeterli olabilmeleri amacıyla düşük maliyetli tarım gereçleri ve hizmetleri sağlamaktadır.

Yani bizim anonim kartel.

Bundan böyle Tarımcı adıyla anılacak olan İkinci Taraf, yerli nüfusun her kesiminde ilerleme sağlamak için, modası geçmiş yöntemleri kökten bir yeniden yapılanmayla değiştirmeye kendini adanmış üst düzey bir akademisyendir.

Ya da sade bir Fransızcayla, Mwangaza.

Bundan böyle İttifak adıyla anılacak olan Üçüncü Taraf, Tarımcı'nın (önceki paragrafa bkz.) rehberliğinde birlikte çalışmayı taahhüt etmiş toplum liderlerinden oluşan saygıdeğer bir kurumdur... Ortak amaçları, sahip oldukları bütün imkânları seferber ederek, bütün Kivu'yu kucaklayan bütünleşmiş bir toplumsal yapı yaratmak, bu arada ortak bir mali politika oluşturup halkının refahını sağlamak için Kivu'nun doğal kaynaklarına yine Kivuluların sahip olmasını sağlamaktır...

Bundan böyle Olay adıyla anılacak bu reformların gerçekleşmesi uğruna yapacağı parasal ve teknolojik yardımlar göz önünde tutularak, Tarımcı, İttifak içindeki ortaklarının da onayıyla, Kartel'e ve onun zaman zaman aday göstereceği kuruluşlara imtiyazlı bir statü vermeyi taahhüt eder...

Buna karşılık Kartel, elli milyon İsviçre frangı tutarındaki uzmanlık hizmetlerini, uzman per-

soneli ve özel teçhizatı ekte bulunan Ekler'de açıklandığı üzere bir kerelik bir ödemeyeyle sağlayacaktır...

Kartel adı geçen teçhizatın kullanımı konusunda yerel işgücünü eğitmek amacıyla kendi bütçesinden uzmanlar, teknisyenler, eğitmenler ve kadrolu personel sağlamayı; Olay tamamen gerçekleşene kadar ve her türlü koşulda, başlangıç tarihinden itibaren altı aydan az olmamak üzere görev başında kalmayı taahhüt eder...

Belge bu kadar kesinlikten uzakken, Ekler bölümü adamakıllı ayrıntılıydı. Sağlanacak temel gereçler arasında kürek, kazma, mala, orak, irili ufaklı el arabaları vardı. Bunlar nerede kullanılacaktı, peki? Geriye ne kalmışsa, yağmur ormanlarında mı? Gözlerimi açıp kapıyorum. Oraklarla, kazmalarla ve el arabalarıyla Kivu'ya modernizasyonu mu getireceğiz?

Talep edildiği taktirde ikinci kısım teçhizatın maliyeti Kartel tarafından karşılanmayacak, "hiçbir kesinti yapılmadan önce Olay tarafından yaratılacak brüt gelirden tahsis edilecekti." Yani Kartel'in hayırseverliği elli milyon İsviçre frangında bitiyordu.

Sayılarla, ödeme koşullarıyla dolu bir sayfada Olay'ın bitiminden sonra hasılanın nasıl bölüşüleceği açıklanıyordu. İlk altı ay boyunca Kartel, enlem ve boylamlarıyla Belirlenmiş Coğrafya Alanları'nda çıkarılacak her çeşit ürün üzerinde tek hak sahibi olacaktı. Bu hak verilmediği taktirde sözleşme geçerli sayılmazdı. Buna karşılık, iyi niyet simgesi olarak ve İttifak'ın da her zaman iyi niyetine bağlı olarak Kartel her ay brüt gelirinin yüzde onunu İttifak'a ödeyecekti.

Kartel ayrıca Belirlenmiş Alanlar'da her türlü yerel harç, resim ve vergilerden daimi olarak muaf tutula-

cağı garantisini istiyordu. İsteddiği başka bir garanti de, bütün ürünlerin hazırlığı, hasadı ve nakliyesi için güvenli bir ortam sağlanmasıydı. "Tek destekçi ve risk yatırımcısı olarak" genel masraflar ve idari maliyetler kesilmeden önce brüt hasılatın yüzde altmış yedisini alacaktı, ama bu, başlangıç tarihinden yedi ay sonra yürürlüğe girecekti...

Tam Kartel'in bu işte kendine çok fazla pay çıkardığını düşünmeye başlayacakken, son bir paragraf tıpkı Maxie'yle konuşmamdan sonra olduğu gibi beni yeniden ümitlendirdi:

Altı aylık dönemin bitiminden sonra bütün hasıla sağlık, eğitim ve refah alanlarında, toplumsal gelişmeyle ilgili uluslararası kabul görmüş ilkelere göre, tek bayrak altında birlik, karşılıklı hoşgörü ile uyum sağlamak amacıyla toplumun her kesimine eşit ve adil olarak dağıtılmak üzere İttifak'a devredilecektir.

Eğer hizipçilik yüzünden adil bir bölüşme gerçekleşmezse, Mwangaza kendi sorumluluğunda güvendiği kişilerden bir temsilciler paneli oluşturup Halk'ın Payı olarak tanımlanan bir paylaşma sağlayacak. Yaşasın! İşte nihayet okullar, yollar, hastaneler ve gelecek kuşaklar için para kaynağı bulunuyor. Tıpkı Maxie'nin bana vaat ettiği gibi. Hannah artık rahat uyuyabilir. Ben de.

Aynalı tuvalet masasındaki daktilonun başına oturup sözleşmeyi Swahiliceye çevirmeye başladım. İşimi bitirdikten sonra yatağa uzanıp heyecanımı yatıştırmak için kendime telkinlerde bulundum. Imelda Hala'nın saatine göre, saat on bir buçuktu. Hannah nöbetinden dönmüş, fakat uyumakta zorlanıyor. Üniforması hâlâ üstünde yatağa uzanmış, gözleri

tavana çevrili... birlikte uzanmış, ümitlerimizi ve hayallerimizi paylaşırken gözlerimizi diktiğimiz tavan. Hannah düşünüyor: Bu adam nerede, neden telefon etmedi, onu bir daha görebilecek miyim, yoksa o da diğerleri gibi yalancı mı? Oğlu Noah'ı düşünüyor ve bir gün onu Goma'ya geri götürmenin hayalini kuruyor.

Alçaktan uçan bir uçak çardağın üstünden geçti. İşaretlerini görebilmek ümidiyle pencereye fırladım, ama geç kaldım. Anton tercümemi almaya ve beni aşağıya çağırmaya gelene kadar, hayatımın en iyi performansını göstermeye yemin etmiştim.

8

Nefes nefese Anton'un peşinden o sabah Jasper'le karşılaştığım oyun odasına girdiğim zaman, odanın içinde yapılan değişiklikleri fark ettim. Konuşmacı için bir beyaz tahta tam sahne ortasına yerleştirilmiş, masa etrafındaki koltukların sayısı da sekizden ona çıkarılmıştı. Şöminenin üstünde bir duvar saati, onun yanıdaysa Sigara İçilmez posterı vardı. Tıraş olmuş, saçları fırçalanmış Jasper, Benny'nin yakın markajında evin içine açılan kapının yanında duruyordu.

Masanın üstüne bir göz attım. İsim kullanılmayan bir toplantıda isim kartı nasıl yerleştirilirdi ki? Mwangaza için MZEE adı kullanılmıştı ve masanın ortasında, şeref koltuğunda oturacaktı. Hemen yanında sadık yardımcısı M. LE SÉCRETAIRE ve daha az sadık, M. LE CONSEILLER, yani Maxie'nin saati bile sormak için güvenmediği Tabby vardı. Masada onların karşısında, sırtları balkon kapısına dönük olarak Üçlü Çete olacaktı; isimler sadece MÖSYÖ ve adların başharfleriyle belirtilmişti: DIEUDONNÉ için D, FRANCO için F ve Bukavu'nun yıldızı, herkesin Haj olarak tanıdığı HONORÉ AMOUR-JOYEUSE için H. En yaşlıları Franco

olduğu için Mwangaza'nın tam karşısında o oturacaktı.

Oval biçimli masanın kenarları bu şekilde doldurulduktan sonra diğer iki uçta ev sahibi takımın nasıl oturacağı kendilerine kalmıştı. Bir uçta, Maxie olduğunu tahmin ettiğim MÖSYÖ ALBAY, yanında MÖSYÖ PHILIPPE, karşı taraftaysa Jasper ve ben. Jasper'e gerekli saygı gösterilerek karta MÖSYÖ AVUKAT yazılmışken benimkinde sadece ÇEVİRMEN yazılı olması gözümünden kaçmadı.

Ve Philip'in koltuğunun önünde pirinç bir çan vardı. Şimdi hâlâ hatırlıyorum. Siyah ahşap elcik kısmıyla, İbadethane'de biz mahkûmların hayatını zindan eden o çanın minik bir kopyası gibiydi. Yataklarımızdan bizi sökerek çıkarır, dua edeceğimiz, tuvalete, spor salonuna, dersliğe ve futbol sahasına gideceğimiz zamanı bildirir, tekrar dua ettirip içimizdeki iblislerle boğuşmak üzere bizi yataklarımıza gönderirdi. Anton'un açıklamaya çalıştığı gibi, çok geçmeden çalacak, beni bir insan yoyosu gibi kazan dairesiyle bu oda arasında bir aşağıya bir yukarıya koşturup duracaktı.

"Dinlenme molası verdiği zaman zili çalacak, sonra kendini yalnız hissedince seni masada görmek istediği için bir daha çalacak. Ama bazılarımız hiç dinlenmeyecek, değil mi, patron?" diyordu Anton göz kırparak. "Aşağıda, örümcek Spider'ın kurduğu ağda sessizce dinlemeye koyulacağız."

Bana yoldaşlık ettiği için teşekkür anlamında ben de ona göz kırparak karşılık verdim. Orta avluya bir Jeep park ediyordu. Anton pire gibi hoplayıp balkon kapısından çıktı ve gözden kayboldu. Gözetleme ekibine kumanda etmeye gitmiş olmalıydı. Tepede ikinci bir uçak uğultusu duydum ama bunu da göremedim. Dakikalar ilerledikçe bakışlarım kendiliğinden oyun

odasını terk edip balkon kapısı dışındaki güzel bahçeye çevrildi. İşte o zaman başında Panama şapkası, açık kahverengi pantolonu, mavi ceket altında pembe gömleği ve kırmızı kravatıyla kusursuz görünümlü bir beyaz beyefendi gördüm. Adam ağır ağır çardağa yürüyüp iki direği arasında durdu; eski Mısır tarihi araştırmacılarını andırıyordu. Gelmiş olduğu yöne doğru dönüp gülümsedi. İşte şimdi ve burada söyleyeyim ki, o adamı ilk gördüğüm anda hayatıma yeni bir varlığın girdiğini fark ettim. Bu kişi bizim bağımsız çalışan Afrika danışmanımız; Maxie'nin ifadesiyle, *operasyonun patronu* Philip ya da Philippe'ydi; çok iyi Fransızca ile Lingala biliyor, Swahilicesi yok, toplan-tının mimarı, Mwangaza ve diğer delegelerin dostu olan adamdı.

Daha sonra ufuk çizgisinde saygın görünümlü, siyah bir Afrikalı adam belirdi. Sakallıydı ve takım elbise giyyordu; dalgın dalgın yürüyüşü bana Birader Michael'ı hatırlattı. Bu adamın nefret edilen, ama babamın çok sevdiği Banyamulenge'nin tam yetkili delegesi, savaş beyi Dieudonné olduğunu tahmin etmem zor olmadı.

Arkasından gelen ikinci Afrikalı onun tam zıddı görünümündeydi: saçı olmayan dev gibi bir adam, ceket küçük gelen kahverengi bir takım elbise içinde sol bacağını sürüyerek yürüyordu. Bu da sakat savaş atı, eski Mobutu zorbası ve önündeki adamın can düşmanı, Mai Mai ordusunda albay veya üstü olarak görev yapan Franco'dan başka kim olabilirdi ki?

Ve son olarak da sahneye üçüncü delegemiz giriyordu. Sorbonne diplomalı, Bukavu ticaret hayatının taşsız prensi Haj. Fakat diğer delegelere karşı öyle bir tepeden bakışı ve araya mesafe koyuşu vardı ki bir an acaba babasını temsil etmekten vazgeçebilir mi, diye düşünmeden edemedim. Ne Dieudonné

gibi sıska ne de Franco gibi pırıl pırıl parlayan bir keldi. Tipik bir şehir züppesiydi. Yanlardaki saçları çok kısa, tepesindeki kısmıysa dalgalıydı. Kıyafetine gelince, Hannah'ın yüce gönüllülüğü her ne kadar benim bu konudaki düşüncelerimi törpülemişse de, Bay Anderson'un gururunda açtığı yaradan sonra Haj'ın giyimini de görünce eski heveslerim tekrar yüzeye fırlayıverdi. Karşımda Zegna'nın en son yaz koleksiyonundan çıkma bir şey vardı: üç parçalı mantar rengi moher bir takım; altında, bence en az dört yüz sterlin etiketi olan sivri burunlu, timsah derisi İtalyan ayakkabıları...

O zaman haberim yoktu, ama şimdi o gördüğüm manzaranın Philip tarafından yönlendirilmiş bir çevreyi tanıma gezisi olduğunu biliyorum. Bu gezinin, dinleme cihazları yerleştirilmiş alanları ve konuk yatak odalarını da kapsadığını belirteyim. Biraz özel konuşabileceklerini ve dürüstçe fikir paylaşabileceklerini sandıkları her alan.

Philip'in talimatlarıyla üç delege uysal bir şekilde önce denize, sonra da mezarlığa baktılar. Haj da onlarla birlikte dönerken ceketinin ucu sıyrıldı ve hardal rengi ipek astarıyla birlikte güneşi yansıtan bir çelik görüldü. Ne olabilir? Merakım uyandı. Bir bıçağın ucu mu? Cep telefonu mu?... Eğer öyleyse Maxie'yi uyar-mam gerekir mi? Ama tabii, telefonu ödünç alıp hiç çaktırmadan Hannah'ı da arayabilirim. O sırada birisi, sanıyorum Philip, bir espri yapmış olmalı, çünkü adamların dördü birden katıla katıla gülmeye başladılar... kahkaha sesleri sıcak nedeniyle açık duran balkon kapılarından içeri kadar geliyordu. Ama bu beni sanılacağı kadar çok etkilemedi; küçük yaşlarımdan beri bildiğim bir şey varsa, o da nezaket düşkününü Kongoluların her zaman doğru sebeplerle gülmedikleri-ydi. Özellikle de Mai Mai iseler.

Gülme anı bittikten sonra grup süslü taş merdivenin tepesine geldi. Philip'in teşvikiyle özürlü dev Franco kolunu cılız Dieudonné'nin omzuna attı ve her ne kadar yeminli düşman olsalar da, onu baston niyetine kullandı. Fakat öyle bir dostluk havası vardı ki, yüreğim bu girişimden başarılı bir sonuç çıkacağı ümidiyle doldu. Ve Philip önde, kaynaşmış çift arkasında, Haj peşlerinde olarak merdivenlerden zorlu bir inişe başladılar. Buz mavisi göğün altında, tepelerinde minik kuşlar cıvıldaşırken birbirlerine dolanmış Mai Mai savaş beyiyle sıska destekçisinin tepeden aşağıya inişlerini hatırlıyorum. Haj gölge altına geldiğinde ceketinin iç cebindeki sır da çözülmüş oldu. Cebinde gururla taşıdığı bir Parker dolmakalem seti vardı.

Bundan sonra olanlar, her saygın toplantının "olmazsa olmaz"ı sayılan karmaşalardan biriydi. Programa göre bir karşılama sahnesi olacaktı. Anton daha önce bize anlatmıştı. Philip yanında Üçlü Çete'yle bahçe tarafından girerken, Maxie de yanında Mwangaza'nın ekibiyle birlikte ev tarafından gelecek, böylece toplantıya katılan tarafların tarihi buluşması vurgulanmış olacaktı. Geri kalanlarımız da sırada bekleyecek, konukların o andaki ruh hallerine göre elimiz sıkılacak veya sıkılmayacaktı.

Ne var ki işler planlandığı gibi gitmedi. Ya Maxie ile grubu kendi çevre turlarını çok yavaş tamamlamışlardı ya da Philip ile delegeler çok erken gelmişlerdi. Belki de sıska Dieudonné'nin desteğiyle yaşlı Franco sanılandan daha hızlı yürümüştü. Sonuç değişmedi: Philip ve grubu çocukluğumun tatlı Afrika kokularını taşıyarak içeriye girdiklerinde onları karşılayanlar sadece azınlık dilleri eksiltilmiş bir üst düzey çevirmen, bir Fransız noter ve atkuyruklu saçıyla koca Benny oldu. Benny olanları görür görmez Anton'u bulmak için dışarı fırladı.

Başka bir toplantıda olsa, ben hemen duruma müdahale ederdim, çünkü üst düzey çevirmenler gerektiğinde diplomat gibi davranmaya hazır olmalı; birçok kez böyle görevler üstlenmişimdir. Ama bu Philip'in operasyonuydu. Ve Philip'in etli çehresinin kırıksız yastıkları içinden fıldır fıldır bakan gözleri bir saniyede durum değerlendirmesi yaptı. Zarif bir hareketle şapkasını bana doğru çıkarınca pırl pırl, bembeyaz gür saçları ortaya çıktı.

"İzninizle kendimi tanıtayım," dedi cilalı bir Paris Fransızcasıyla. "Adım Philip, Kongo'nun tarımsal danışmanı ve sarsılmaz dostuyum. Ya siz, Sayın Bayım?" Sadece tek kulağı işitiyormuş gibi başını bana doğru eğdi.

"Adım Sinclair, efendim," dedim ben de Fransızca olarak ve aynı heveslilikle. "Bildiğim diller Fransızca, İngilizce ve Swahilice." Philip'in gözleri Jasper'e çevrilince hemen ipucunu değerlendirdim. "İzninizle size Besançonlu uzman hukukçumuz Mösyö Jasper Albin'i takdim edeyim." İyice parlatmak için de, "İzninizle," diye devam ettim. "Üçümüz adına saygıdeğer Afrikalı delegelere en içten selamlarımızı sunarım."

Bu doğaçlama sözlerim benim de Philip'in de beklediği sonuçlara yol açtı. Franco baston görevi yapan Dieudonné'yi dirseğiyle itip yanıma geldi ve elimi iki eli arasına alıp sıktı. Sanırım sıradan bir Avrupalıya bu adam, sadece parıltılı giysiler içinde Batılı jestleri uygulamaya çalışan devasa bir Afrikalı olarak görülürdü. Ama gizli çocuk Salvo için öyle değildi. Salvo için o, kendini misyonu korumakla görevlendirmiş, oradaki kardeşler olsun hizmetçiler olsun herkesin gözündeki Güzel Yüzlü, yalnız gezen çapulcu, sayısız çocuğun babası, gecenin bir yarısı gözlerinde ormanın büyüğü, bir elinde eski bir Belçika tüfeği, diğerinde bir kasa bira ve torbasında yeni vurduğu ördekle,

yirmi millik yolu sırf bizi yaklaşan bir tehlikeye karşı uyarmak için gelen adamdı. Ve şafak sökerken onu kapı girişinde oturmuş, tüfeği kucağında uyurken bulurdunuz. Aynı günün öğleden sonrası kasabanın pazarında talihsiz safari turistlerine tüyler ürperten hatıra eşyaları satardı: bir goril pençesi veya kurutulmuş, gözleri çıkartılmış bir ceylan kafası.

“Efendi Sinclair,” dedi bu saygın beyefendi, sessizliği sağlamak için sıkılı yumruğunu havaya kaldırmak. “Benim adım Franco, Mai Mai ordusunda üst rütbeli bir subayım. Benim toplumum kutsal yurdu-muzu savunmak için atalarımız tarafından kurulmuş özgün bir kuvvettir. Ben çocukken Ruandalı alçaklar köyümüzü işgal ettiler, ekinimizi ateşe verip nefret kusarak üç ineğimizi doğradılar. Annemiz bizi ormana götürüp sakladı. Döndüğümüzde babamın ve iki ağabeyimin parçalanmış cesetleriyle karşılaştık.” Parmağıyla arkasında duran Dieudonné’yi işaret etti. “Annem ölürken Banyamulenge alçakları hastaneye giden yoldan geçmemize izin vermediler. Tam on altı saat yol kenarında annemin can çekişmesini seyrettim. Bu yüzden ben yabancıların ve işgalcilerin dostu değilim.” Derin bir soluk alıp ardından iç geçirdi. “Anayasaya göre Mai Mai resmi olarak Kinshasa ordusuyla birleşti. Ama bu birleşme yapaydır. Kinshasa generalime güzel bir üniforma veriyor, ama askerlerine ücret ödemiyor. Ona yüksek rütbe veriyorlar, ama silah vermiyorlar. İşte bu yüzden generalimin ruhu ondan Mwangaza’nın söylemlerini dinlemesini istedi; siz de bize iyi ücret ve iyi silahlar vaat ettiğiniz için, generalimin emriyle buraya geldim.”

Bu ateşli konuşmanın heyecanıyla tam söylenenleri Fransızcaya çevirmek üzere ağzımı açmıştım ki Philip’in anlamlı bir bakışıyla dondum kaldım. Franco kalp çarpıntımı duymuş muydu? Ya arkasında diki-

len Dieudonné? Ya züppe Haj? Franco'nun belagatlı konuşmasını tercüme etmem için üçü birden hevesle bana bakıyordu. Fakat Philip sayesinde tam zamanında gerçeği görebilmiştım. Durumun vahameti karşısında çok heyecanlanan Franco anadili olan Bembece konuşmuştu; bu benim su seviyesi altındaki dillerimden biriydi.

Ama Philip'in yüzündeki ifadeye bakılırsa, bu tezgâhtan hiç haberi yokmuş gibiydi. Tatlı tatlı kıkırdayarak yaşlı Franco'ya yaptığı hata için takıldı. Onun arkasında duran Haj çakal gibi gülüyordu. Franco ciddiyetinden hiç kaybetmeden aynı konuşmayı bir kez daha Swahilice yaptı. O bunu yaparken neyse ki Benny iç taraftaki kapıyı açtı ve ortalarında Mwangaza olduğu halde Maxie ile üç konuğu soluk soluğa içeri daldılar.

* * *

Yer yanlıp beni içine almadı, kimse beni parmağıyla gösterip suçlamaya kalkmadı. Bir şekilde oyun masasında yerlerimizi aldık ve ben Philip'in hoş geldiniz anlamındaki konuşmasını Swahiliceye çeviriyorum. Swahili dilini kullanmak beni hep rahatlatmıştır. El sıkışmalar ve tanıştırma safhalarını olaysız geçiştirdikten sonra herkes kendisine ayrılan yere oturmuştu. Sadece Jasper yerinde yoktu. Mwangaza ve danışmanlarıyla tanıştırdıktan sonra Benny, onu odadan çıkarmıştı. Sanırım meslek vicdanını emniyete almak istemişlerdi. Philip'in konuşması esprili ve kısaydı; tam benim isteyeceğim yerlerde durmasını biliyordu.

Bir seansın ilk dakikalarında göz temasına girmek bir çevirmen için ölüm tuzağıdır; bu nedenle gözümü dikmek için yarım metre ötemdeki maden suyu şişesini seçmiştim. Gözünüz birinin gözüne takıldığı taktirde bir suç ortaklığı kıvılcımı çakar ve farkında

olmadan bütün seans boyunca o kişinin kontrolünde olursunuz. Bu nedenle arada bir kaçamak bakışlar atsam da çoğu zaman gözlerim aşağıya çevrilidir; böyle olunca Mwangaza, iki yardımcısının arasına tünemiş kuş gibi bir gölge olarak kalıyor: bir yanında tepeden tırnağa siyah giyinmiş, çiçek bozuğu yüzüyle eski Şii, şimdilerde Hristiyan olan korkunç Tabizi; diğer yanındaysa, kafasının çıplaklığı ve her an gülümsemesi nedeniyle içimden Yunus adını taktığım isimsiz yardımcı ve danışman. Maxie'nin kravatı askeri üniforma kravatına benziyor. Aldığım talimata göre, bana işaret etmediği sürece hiçbir konuşmayı İngilizceye çevirmiyorum.

Bu arada çok dil bilen çevirmeninizin psikolojisinden biraz söz etmek isterim. Çoğu zaman anadilinden başka bir Avrupa dilini konuşan birinin o sırada başka bir kişiliğe büründüğü belirlenmiş. Almanca konuşmaya başlayan bir İngiliz o sırada sesini yükseltiyor. Ağız şekli değişiyor, ses telleri daha çok açılıyor, ince alaycılık yerini egemen olma dürtüsüne bırakıyor. Fransızca konuşmaya başlayan bir İngiliz kadın daha yumuşak bir kişilik alıp arsızca dudaklarını şişiriyor; erkek İngiliz ise kendini beğenmiş bir ifade takınıyor. Ama Afrika dilleri bu ince farklılıkları ayırt etmez. Bu diller işlevseldir, dobradır... seçilen dil koloni Fransızcası bile olsa. Özünde dümdüz konuşmaya, Kongoluların sık yaptıkları gibi, tartışma sırasında bağırmaya elverişli köylü dilleridir. Gerekli incelikler ve manevralar sözel hamlelerden ziyade konu değiştirmekle veya emniyette olmak için, bir atasözü patlatmakla sağlanır. Bazen bir dilden diğerine atlarken gereken kısıklığı vermek için sesimi gırtlaktan çıkardığımı fark ederim. Bazen de, örneğin Kinyarwandaca konuşurken, dişlerimin arasında sıcak bir taş dolaştırıyormuşum gibi bir his duyarım. Ama işin aslı, o koltuğa

oturduğum anda benliğim tercüme ettiğim dil olur.

Philip hoş geldin konuşmasını bitiriyor. Birkaç saniye sonra ben de bitiriyorum. Philip koltuğuna oturup kendini bir yudum su içerek ödüllendiriyor. Ben de bardağımdan bir yudum alıyorum, ama susadığım için değil, onunla özdeşleştiğim için. Bir ara dev yapılı Franco'ya ve kemik yığını Dieudonné'ye kaçamak bir bakış atıyorum. Franco alnının tepesinden başlayıp burnunun altına kadar inen yara iziyle gururlu. Acaba kollarında ve bacaklarında da onu uçan kurşunlardan koruyacak büyü izleri var mı? Dieudonné'nin alnı uzun ve bir kız alnı gibi pürüzsüz; dalgın gözleri sanki geride bıraktığı tepelerde dolaşıyor. Franco'nun diğer yanında oturan züppe Haj ise ikisinin de varlığından habersizmiş gibi görünüyor.

* * *

"Günaydın, dostlarım! Hepiniz gözlerinizi bana çevirdiniz mi?"

O kadar ufak yapılı ki Salvo. Neden acaba ufak tefek adamlar iri olanlardan daha yürekli oluyor? Büyük Reis Cromwell de ufak tefekti ve çevresindekilerden iki kat fazla enerjiye sahipti. Yıkanabilir cinsten hafif bir pamuklu ceket. Her yanı aynı uzunlukta kırılmış saçlar. Bıyıksız, siyah bir Albert Einstein. Boynunda, kravat yerine Hannah'ın bana bahsetmiş olduğu altın sikke var: Bu onun köle tasması, Salvo. Bize onun satılık olmadığını bildiriyor. Daha önce satın alınmış, talihinize küsün. O artık bütün Kivu halkına ait ve bu da onu satın alan sikke. O artık Orta Yol'un kölesidir!

Evet, hepimiz gözlerimizi sana çevirdik, Mwangaza. Ben de. Onun söze başlamasını beklerken artık maden suyu şişesine sığınmak zorunda değilim. Daha önce Afrikalı nezaketi göstererek gözlerini ona dikmemiş olan üç delege şimdi tüm dikkatleriyle ona

bakıyorlar. Kim bu adam? Hangi ruhlar onu yönlendiriyor, hangi büyüü kullanıyor? Bizi azarlayacak mı? Bizi korkutacak mı, bağışlayacak mı, güldürecek mi, bizi zenginleştirecek mi, bizi dans ettirip birbirimizle kucaklaştırp neler hissettiğimizi mi söyletecek? Yoksa bizi azarlayıp mutsuz mu edecek, biz Kongoluların ve yanı Kongoluların her an tehdit edildiğimiz gibi, kendimizi suçlu hissettirip bizi birbirimize mi düşürecek? Afrika'nın alay konusu olan Kongo... Tecavüz edilmiş, yağmalanmış, kazıklanmış, batmış, yozlaşmış, katilleşmiş, aldatılmış ve hakarete uğramış; kıtadaki her ülke onu beceriksizliği, rüşvetçiliği ve anarşisiyle tanıyor.

Hepimiz onun ritmini bekliyoruz, enerjisini boşaltmasını, ama o bizi bekletiyor: Ağzımız kuruyana, kasıklarınız büzülene kadar bekletiyor ya da en azından gizli çocuk bunu bekliyor, çünkü büyük Kurtarıcımız, misyonumuzun vaizi Peder André'ye inanılmaz derecede benziyor. Tıpkı André gibi önce hepimize tek tek sert gözlerle bakıyor; önce Franco'ya, Dieudonné'ye ve Haj'a, sonra da bana uzun uzun bakıyor. Benim onlardan farkım, fazla mesai yapan belleğim yüzünden sadece gözlerini değil, ellerini de üzerimde hissediyor olmam.

"Pekâlâ, baylar! Artık gözleriniz benim üstümde olduğuna göre, bugün buraya gelmekle büyük bir hata ettiğinizi düşünmüyor musunuz? Belki de Mösyö Philippe'nin usta pilotu sizi başka bir adaya bırakmış olmalıydı."

Sesi ona çok büyük geliyor, ama ben her zamanki gibi Fransızca çevirimi alçak sesle yapıyorum.

"Burada ne aradığınızı kendime soruyorum," diye karşısında oturan Franco'ya bağınıyor. Yaşlı Franco öfkeyle çenesini kasmış. "Eminim, beni arıyor değilsiniz, değil mi? Ben kesinlikle sizin adamınız değilim! Ben

Işık Veren Mwaganza'yım, bütün Kivu için uyumlu bir ortak yaşamın ve refahın habercisiyim. Ben kafamla düşünürüm, tüfeğimle veya şeyimle değil. Senin gibi eli kanlı Mai Mai savaş beyleriyle işim olmaz!" Sert bakışını Dieudonné'ye çeviriyor. "Banyamulenge gibi ikinci sınıf vatandaşlarla da işim olmaz." Haj'a doğru çenesini yukarı kaldırıyor. "...Bukavu'lu zengin züppe gençlerle de ilişkim yoktur, teşekkür ederim." Bu arada eski silah arkadaşı ve Shi biraderi Luc'un oğluna gizli bir gülücük göndermeden edemiyor. "Bana bira ısmarlasalar, Ruandalıların işlettiği altın madeninde iş teklif etseler bile istemem. Ben Mwaganza'yım, Kongo'nun iyi yüreğiyim, birleşmiş ve güçlü Kivu'nun namuslu hizmetkârıyım. Eğer gerçekten görmek için geldiğiniz kişi buysa; yani bir ihtimal, ama yine de bir düşüneyim, belki de doğru adada inmiş olabilirsiniz."

Yüksek sesi sanki sır verirmiş gibi alçalırken, benim Fransızcam da aynı inişe geçti.

"Sizin herhangi bir şekilde bir Tutsi olmanız ihtimali var mı, efendim?" diye soruyor Dieudonné'nin kan çanağı gibi olmuş gözlerine bakarak. Aynı soruyu sırayla her delegeye sorduktan sonra hepsine birden aynı anda bir daha soruyor. Tutsi? Hutu? Bembe? Fuleri? Nande? Yoksa kendisi gibi Shiler mi?

"Eğer öyleyseniz, lütfen şimdi bu odayı terk edin. Derhal. Darılmaca yok." Gösterişli bir el hareketiyle balkon kapısını işaret ediyor. "Gidin! Size iyi günler dilerim, baylar! Ziyaretiniz için teşekkür ederiz. Lütfen, masraflarınız için bana faturanızı gönderin."

Haj dışında herkes put kesilmiş bakıyor; Haj ise gözlerini yuvarladıktan sonra dikkatle uyumsuz yoldaşlarına bakıyor.

"Size engel olan nedir, dostlarım? Çekinmeyin, haydi! O sevimli uçağınız hâlâ orada duruyor. İki tane sağlam motoru var. Sizi hiçbir ücret almadan

Danimarka'ya geri götürmek için bekliyor. Haydi, gidin evinize, bu konudan hiç söz edilmeyecek!"

Birden Einstein'ın yüzünde onu ikiye ayıran ve pırl pırl aydınlatan beş yıldızlık, safkan bir Afrikalı gülümsemesi beliriyor; delegelerimiz de rahatlayarak onunla birlikte gülmeye ve kıkırdamaya başlıyorlar. En çok sesi çıkaran da Haj oluyor. Peder André de bu numarayı iyi yapardı. Hiç beklenmedik anda harareti keser, siz de bunun için ona minnet duyup arkadaşı olmak isterdiniz. Maxie bile gülüyordu. Philip, Yunus ve Tabizi de.

"Ama eğer Kivu'luysanız, kuzeyi, güneyi ortası, her neresindense..." O güçlü sesi bir anda hepimizi kucaklıyor. "... eğer Tanrı korkusu bilen gerçek bir Kivuluysanız, Kongo'yu seven ve Kinshasa'da düzgün ve yetkin tek bir hükümete bağlı bir Kongo yurtseveri olarak kalmak istiyorsanız, eğer Ruandalı kasapları, sömürgecileri kendi sınırları içine püskürtmek istiyorsanız, o zaman lütfen olduğunuz yerde kalın. Lütfen kalın ve benimle konuşun. Ve birbirinizle konuşun. Sevgili kardeşlerim, birlikte ortak hedefimizin tanımını yapalım ve bunu gerçekleştirmek için nasıl bir yol seçeceğimize birlikte karar verelim. Birlik ve uzlaşmaya açılan Orta Yol'da birlikte yürüyelim."

Burada susup söylediklerini gözden geçiriyor ve o sırada aklına bir şey gelince tekrar konuşmaya başlıyor.

"Haa, sizlere Mwangaza'nın tehlikeli bir bölücü olduğu söylenmişti. Kaçık herifin çılgınca kişisel hırsları varmış. Sevgili Kongo'muzu parçalayıp sınırın ötesindeki çakallara lokmalar halinde ikram edecekmiş. Dostlarım, başkentimiz Kinshasa'ya, Kinshasa'nın kendisinden daha çok sadığım." Burada sesi tizleşiyor, ama daha da tizleşeceğine bahse girerim. "Köylerimizi yağmalayan, kadınlarımızı taciz eden

Kinshasa'nın parasız askerlerinden daha sadığım. O kadar sadığım ki, Kinshasa'nın işini Kinshasa'nın bugüne kadar yapmış olduğundan çok daha iyi yapmak istiyorum. Ben bolluk getirmek istiyorum, açlık değil. Okullarımızı, yollarımızı ve hastanelerimizi yapmak, ülkemize kokuşmuş rüşvetçiler yerine düzgün bir yönetim getirmek istiyorum. Kinshasa'nın vermiş olduğu bütün sözleri tutmak istiyorum. Hatta Kinshasa'yı bile tutmak istiyorum!"

* * *

Bize ümit veriyor, Salvo.

Bu sırada benim gözkapaklarımı öperek o bana ümit veriyor. Heykel gibi başı ellerimin arasında.

Doğu Kongo halkı için ümit ne demektir, anlayamıyormusun!

Seni seviyorum.

O zavallı Kongolular acı çekmekten o kadar usanmışlar ki, artık şifa bulmaya da inanmıyorlar. Eğer Mwangaza onlara ümit aşılayabilirse, onu herkes destekleyecektir. Eğer bu olmazsa, savaşlar ardı kesilmeden devam edecek, o da onları cehenneme götüren yolda başka bir kötü peygamber olarak kalacak.

O zaman dua edelim de mesajını seçmenlerine anlatabilsin, diye öneriyorum saygılı bir sesle.

Salvo, sen katıksız bir romantiksin. Mevcut hükümet iktidarda olduğu sürece her seçim sakat ve hileli olacak. Satın alınmayan insanlar kendi etnik çizgilerinde oy kullanacaklar, sonuçlar geçersiz sayılacak ve gerilim artacak. Bize önce istikrar ve dürüstlük lazım. Ondan sonra seçim yapılsın. Mwangaza'yı dinlemiş olsaydın, sen de benim gibi düşünürdün.

Seni dinlemeyi yeğlerim.

Dudakları gözkapaklarımı bırakıp daha doyurucu noktalar aramaya başlıyor.

Sanırım kendisinden başka hiçbir ölümlünün kaldıramayacağı kadar ağır bir sihirli sopayı yanından eksik etmeyen Canavar'ı duymuşsundur.

Hayır, Hannah, nasıl olmuşsa bunu duymamışım. Atıfta bulunduğu kişi artık ölmüş olan zavallı General Mobutu; Zaire'yi tek başına yöneten ve mahveden adam; Hannah'ın bugüne kadar tanıdığı tek nefret kaynağı.

İşte Mwangaza'nın da bir sopası var. Tıpkı Canavar gibi, o da bu sopayı her yere götürüyor, ama bunun farkı hafif olsun diye özel bir ağaçtan yapılmış olması. Orta Yol'a inanan herkes bunu kaldırabilir ve bu yoldaki yolculuğun ne kadar kolay olduğunu anlayabilir. Ve Mwangaza öldüğünde bu sopaya ne olacak, biliyor musun?

Başım karnına dayanmış halde, uykulu bir sesle, cennete gitmesine yardım edecek, diyorum.

Alay etme, Salvo. Bu sopa Kivu Gölü kıyısında inşa edilecek Birlik Müzesi'nde herkesin ziyaret edebileceği bir yerde sergilenecek. Kivu'nun, birleşmiş ve özgür Kongo'nun gururu olduğu günü anıtlatacaktır.

* * *

Ve işte burada. Sopa. Sözü edilen sopa. Gözlerimizin önünde, yeşil çuhalı masanın üstünde duruyor. Delegeler sihirli çentiklerini incelediler, avuçlarıyla tutup hafifliğine baktılar. Yaşlı Franco için bu, özelliği olan bir nesne, ama bu özelliği doğru cinsten mi? Haj için bu sopa bir mal. Ne çeşit malzeme kullanılmış? İşe yarıyor mu? Daha ucuza satabilir miyiz? Dieudonné'nin tepkisini çözmek daha zor. Halkıma barış ve eşitlik getirecek mi? Peygamberlerimiz onun gücünü onaylayacaklar mı? Bunun için savaşıyor olursak bizi Franco ve onun gibilerden koruyacak mı?

Maxie bacaklarını uzatabilmek için koltuğunu masaya yan çevirmiş. Gözleri kapalı, sırtını iyice arkasına

yaslamış, elleri ensesinde kenetlenmiş haliyle yarışmanın başlamasını bekleyen bir atleti andırıyor. Kurtarıcı Philip, dalgalı beyaz saçları ve dudaklarındaki sessiz gülümsemesiyle tipik bir organizatör. İngiliz tiyatro oyuncularını gibi yaşını hiç belli etmiyor. Otuz beş de olabilir, altmış beş de; seyirci hiç anlamaz. Tabiri ve Yunus benim tercümemi dinliyorlarsa da hiç belli etmiyorlar. Mwangaza'nın konuşmalarını ezbere biliyorlar, tıpkı benim Peder André'nin konuşmalarını bildiğim gibi. Ama üç delegenin de beni can kulağıyla dinlediklerini fark ediyorum. Mwangaza'yı Swahili dilinde dinledikten sonra şimdi benim daha az heyecan veren Fransızca çevirimle yetinmek zorundalar. Akademik eğitilmiş Haj sorgulayıcı bir ifadeyle dinliyor. Dieudonné düşünceli, sanki her bir değerli sözcük üzerinde ayrıca düşünür gibi. Franco ise yumrukları sıkılı halde dinliyor, karşı çıkan ilk adamı devirmeye hazır.

Mwangaza artık demagog rolü oynamayı bırakıp iktisat dersi veren bir profesör kimliğini alıyor. Ben de çevirimi buna uyduruyorum. Kivu soyuluyor, diye uyandırıyor bizi ciddi bir ifadeyle. Kivu'nun değerini ve bu değer karşılığını alamadığını biliyor. Elinde sayılarla bilgi var, benim bunları not defterime kaydetmemi bekliyor. Ona teşekkürlerimi örtülü bir gülümsemeyle iletıyorum. O da buna karşılık verdikten sonra doğal kaynaklarımızı yağmalayan Ruanda destekli madencilik şirketlerinin adlarını tek tek sıralıyor. Bunların çoğu Fransızca isimler olduğu için tercüme etmiyorum.

"Neden bunu yapmalarına izin veriyoruz?" diye öfkeyle bağırıyor. "Tek istediğimiz onları ülkemizden atmakken, neden düşmanlarımız bizim madenlerimizle zengin oluyor ve bizler buna seyirci kalıyoruz?"

Yanında bir Kivu haritası getirmiş. Danışman Yunus bunu alıp beyaz tahtaya iliştiirdikten sonra Mwangaza elindeki sihirli sopasıyla ikide bir harita-

ya vurarak anlatmayı sürdürüyor. O gümbür gümbür konuşurken ben de aynı gümbürtüyle masadaki yerimden tercüme ediyorum, ama onun sözlerini biraz yumuşatarak, daha ılımlı kıvama getirerek... Böyle yapmam dikkatini bana yöneltmesine yol açıyor; beni, etkin bir direnişçi gibi olmasa da, en azından kazanılması gereken biri olarak görmeye başlıyor.

Konuşmayı kesiyor, ben de duruyorum. Gözlerini dikip bana bakıyor. Büyücü doktorlara özgü bir hüneri var; bakarken göz kaslarını kasarak kendisini daha dikkat çekici ve etkili gösterebiliyor. Artık gözlerime değil, derime bakıyor. Yüzümü ve ellerimi inceliyor; orta karar esmer.

“Sayın Çevirmen!”

“Mwangaza.”

“Buraya gel, evladım!”

Şamar yemeğe mi? Derste başarısız olduğumu itiraf etmek için mi? Herkesin gözü üstümde masanın etrafından dolaşıp yanına gidiyorum; ondan bir baş boyu daha uzunum.

“Peki, sen hangi taraftansın, evladım?” Gülerek parmağını önce Maxie ve Philip’e, sonra da siyah üç delegeye çeviriyor. “Sen bizlerden biri misin, yoksa onlardan mısın?”

Böyle bir baskı altında kalınca hemen onun taktiklerine başvuruyorum. “Mwangaza, ben her iki taraftan bir parçayım!” diye haykırıyorum Swahilice.

Kahkahayı basıp sözlerimi benim yerime Fransızcaya çeviriyor. Masanın her iki ucundan alkış patlıyor ama Mwangaza’nın gök gürültüsü gibi sesi kolayca sessizliği sağlıyor.

“Baylar. Bu parlak genç adam Orta Yol’umuzun simgesidir! Onun bu çok kapsamlılığı bize örnek olsun. Hayır, hayır. Burada kal, evladım, lütfen biraz daha burada kal.”

Her ne kadar öyle hissetmesem de, bunu beni onurlandırmak için yapıyor. Bana parlak genç adam dedikten sonra yanında bekletip sihirli sopasıyla harita üstünde Doğu Kongo'nun maden zenginliklerini bir bir anlatıyor; bense, ellerim arkamda kenetlenmiş halde öğretmenimin ağzından çıkanları, not defterimden yararlanamadan tercüme ediyorum ve bu sayede toplantıdakilere belleğimin ne kadar güçlü olduğunu göstermiş oluyorum.

“Burada, Mwenga’da altın var, dostlarım. Burada, Kamituga’da: altın, uranyum, kasiterit, koltan ve sakın kimseye söylemeyin, elmas var. Burada, Kabambare’de altın, kasiterit, koltan ve burada...” Sopa harita üzerinden kalkıp biraz tereddütlü bir şekilde Albert Gölü yönünde dolanıyor, “...petrol var, dostlarım, ölçümü yapılmamış, belki de ölçülemeyecek miktarlarda paha biçilmez petrol. Bir de ne var, biliyor musunuz? Herkes deli gibi istediği halde, varlığı neredeyse hiç bilinmeyen bir mucizeye sahibiz. Bu o kadar ender bulunan bir şey ki, elmaslar onun yanında sokaktaki çakıl gibi kalır. Adı Kamitugaite’dir dostlarım ve bu, yüzde 56.71 uranyumdur. Böyle bir şeyi neden bu kadar çok isterler, anlayabilmiş değilim.”

Kahkahaların yükselmesini ve tekrar sessizliğin gelmesini bekliyor.

“Peki, söyleyin bana, bütün bu zenginlikler kime yarayacak?”

Gülümseyerek benim tercüme etmemi bekliyor; aynı soruyu sorduktan sonra ben de gülümsüyorum: Öğretmenin gözbebeği rolünü benimsemişim.

“Kinshasa’daki zenginler kendi paylarını alırlar, elbette! Ruanda gümüşlerinden aldıkları komisyonlardan vazgeçecek değiller, tabii. Ama bu paraları Doğu Kongo’da okullara, yollara ve hastanelere harcayacak değiller, tabii! Johannesburg’da, Nairobi’de ve Cape

Town'daki lüks mağazalarda belki, ama Kivu'da harcamazlar. Olur mu hiç?"

Tekrar duruyor. Bu kez bana değil, delegelere bakıp gülümsüyor. Sonra bir soru daha soruyor.

"Sınırımızı geçen koltan dolu her bir kamyonla Kivu halkı zenginleşiyor mu?"

Sihirli sopa amansızca Kivu Gölü üzerine kayıyor.

"Petrol Uganda içine doğru akmaya başladığında Kivu halkı daha varlıklı olacak mı? Dostlarım, bu petrol son damlasına kadar kurutulurken Kivu halkı her geçen gün daha da yoksullaşacak. Oysa bunlar bizim madenlerimiz, dostlarım, bizim petrolümüz, Tanrı'nın bize bahsettiği ve adını anarak yararlanmamızı istediği servetimiz. Bunlar her yağmur yağdığında tekrar dolan su kuyuları değil ki. Hırsızların bugün bizden çaldıkları şeyler yarın veya ertesi gün geri gelmeyecek."

Yapılan büyük haksızlığı vurgulamak için başını iki yana sallayarak birkaç kere hayır, diyor.

"Acaba, yasal sahiplerine bir kuruş bile koklatmadan bu çalıntı malları muazzam kârlarla satanlar kimler? Cevabını hepiniz biliyorsunuz, dostlarım! Ruandalı vurguncular! Uganda ve Burundi'nin serüvenci işadamları! Doğuştan hakkımız olan kaynaklarımızı yabancılara satıp zahmetimiz için bir de bizi vergilendiren rüşvetçi hükümetimiz ve Kinshasa'daki laf ebesi zenginlerimiz. Teşekkür ederim, evladım. Eline sağlık. Artık oturabilirsin."

Yerime oturur oturmaz koltan madenini düşünmeye başlıyorum, ama hiç ara vermeden Mwangaza'nın sözlerini tercüme ettiğim için bunu düşünmem tıpkı televizyon ekranında bir program gösterilirken flaş bir haberin verildiği alt şeride benziyor. Koltan nedir? Bu işi bilen tüccar müşterilerime sorarsanız bir zamanlar Doğu Kongo'da bol miktarda bulunan değerli bir metal. Eğer cep telefonunuzu sökmeye kalkarsa-

nız elinizde bol miktarda bu maddeden kalır. Onlarca yıl Amerika Birleşik Devletleri bu metalin stratejik bir stokunu yapmış; müşterilerimin bunu epey zarar ederek öğrenmeleri, Pentagon'un tonlarca koltanı bir anda dünya pazarlarına sürmesiyle olmuş.

Peki, başka hangi nedenle koltanın kafamda saygın bir yeri var? 2000 yılının Noel'ine dönüyorum. Her zengin İngiliz çocuğunun evinde "olmazsa olmaz" sayılan elektronik oyuncak Play Station 2 piyasalarda zor bulunuyor. Orta sınıf ebeveynler çaresizlik içinde ellerini ovuşturuyorlar; Penelope de o büyük gazetesinin ön sayfasında öfke kusuyor: NOEL'İMİZİ ÇALANLARI ORTAYA ÇIKARIP REZİL EDECEĞİZ! Ama öfkesinin hedefi yanlış. Oyunağın piyasada bulunmayışının nedeni üreticilerin beceriksizliğinden değil, Doğu Kongo'yu kana bulayan muazzam soykırım sonucu koltan teminindeki geçici kesinti.

Mwangaza'nın bizim Kongo tarihi profesörü olduğunu biliyor muydun, Salvo? Yaşamış olduğumuz dehşeti her ayrıntısına kadar ezbere biliyor. Kimlerin kimleri, kaç kişiyi ve hangi tarihte öldürdüğünü biliyor, ama birçok korkak gibi, bu gerçeği söylemekten korkmuyor.

Ben de bu korkaklardan biriyim, fakat oturmakta olduğum bu yeşil çuhalı masada gizlenebileceğim bir yer yok. Mwangaza'nın gitmeye cesaret ettiği her yere ben de gitmeliyim ve tercüme ettiğim her sözcüğün bilincinde olmalıyım. İki dakika önce üretimle ilgili sayısal bilgiler veriyordu. Şimdi de soykırımı ele almış, bir kez daha sayı bombardımanı yapıyor: kaç tane köyün yakıldığı, kaç kişinin çarmıha gerildiği, doğrandığı, zanlı büyücülerin yakıldığı, toplu tecavüzler... Doğu Kongo'da ülke dışından tezgâhlanan iç savaşta yaşanan katliamı anlatıyor. Bu sırada uluslararası toplumlar sadece konuşmakla yetiniyorlar; bense, eğer Penelope benden önce davranmamışsa,

televizyonu kapatıyorum. Ve ölümler Mwangaza konuştugu anda bile devam ediyor, ben de tercüme ediyorum. Her geçen ay içinde otuz sekiz bin Kongolu bu unutulmuş savaşlarda ölüyor.

“Günde bin iki yüz ölü, dostlarım, buna cumartesi ve pazarlar dahil! Yani bugün, yarın ve gelecek hafta her gün.”

Delegelerin yüzlerine bakıyorum. Hepsi mahcup görünüyor. Belki de bir kereliğine olsun, ben değil, onlar otomatik pilot yönetiminde. Ne düşündüklerini kim bilebilir; tabii eğer düşünmeye razı olmuşlarsa? Onlar öğlen güneşi altında yol kenarına oturmuş tipik Afrikalılardan farklı değil ki. Hiç kimse, belki kendileri bile kafalarının içinden ne geçtiğini bilemez. Peki, Mwangaza neden bu kısa süre içinde bize bütün bunları anlatıyor? Bizi yerden yere vurmak için mi? Hayır. Bizi yüreklendirmek için.

“İşte bu nedenle, dostlarım, artık harekete geçmek bizim hakkımızdır. İki kat, üç kat fazlasıyla hakkımızdır. Başka hiçbir ülke sevgili Kivu’muz kadar korkunç felaketlere katlanmamıştır. Başka hiçbir ülke, yeniden doğmaya bu kadar gerek duymamıştır. Başka hiçbir ülkenin kendi servetine el koyup acı çeken halkının önüne sermaye olarak koymaya ve onlara ‘Bu artık onların değil, senindir, zavallı halkım!’ demeye bu kadar hakkı yoktur.”

Mwangaza’nın sarsıcı sesi Albert Hall’u bile doldurabilirdi, ama zaten hepimizin yüreğindeki soru yeterince açıldı: Kivu’nun zengin kaynakları yanlış ellere geçmiş, tarihin adaletsizliği bu kaynakları geri almamızı haklı kılıyor; Kinshasa çürük elma ve Kivu’dan çıkan her şey zaten doğuya doğru ihraç ediliyor, peki biz bunun için ne yapmayı düşünüyoruz?

“Büyük milletimizin politikacılarına ve koruyucularına şöyle yakından bir bakın, dostlarım; bakalım

ne göreceksiniz. Yeni politikalar mı? Yaa, tabii, çok yeni politikalar, haklısınız. Hiç bozulmamış üstelik. Yeni siyasi partiler de bunlarla idare ediyorlar. Çok da şiirsel adları var. Bu orospular şehri Kinshasa'da o kadar çok yeni demokrasi var ki bu günlerde eski ayakka-bılarımla 30 Haziran Bulvarı'nda yürümeye bile korkuyorum... Orospular şehri! Sizlerin parasıyla, en güzel kerestelerden yapılan ne çok yeni parti binası var. Pırıl pırıl basılmış yirmi sayfalık manifestoları hep bize en geç gelecek haftaya kadar barış, para, sağlık hizmetleri, üniversite eğitimi getirmeyi vaat ediyor. O kadar çok rüşvete karşı yasa çıkarıldı ki insan, bu yasaları kaleme almak için kime rüşvet verildi diye sormadan edemiyor."

Bu kez kahkahalara kaygan ciltli Yunus ve çiçek bozuğu Tabizi öncülük ederken onları Philip ve Maxie izliyor. Mwangaza sesler kaybolana kadar bekliyor. Bizi nereye yönlendiriyor? Kendisi biliyor mu? Peder André'nin hiçbir zaman bir gündemi olmazdı. Mwangaza içinse, her ne kadar geç anladıysam da, başından beri bir gündem vardı.

"Ama, lütfen bu yeni politikacılarımıza da yakından bir göz atın, dostlarım. Lütfen, şapkalarının ucunu biraz kaldırıp bakın. Yüz bin dolarlık Mercedes limuzinlerinin içi biraz Afrika güneşiyle aydınlansın ve bana ne gördüğünüzü söyleyin. İyimserlik saçan yepyeni yüzler mi? Kariyerlerini Cumhuriyeti'mize hizmet için sunmaya hazır yeni diploma almış pırıl pırıl gençler mi? Ne yazık ki, hayır, dostlarım, öyle bir şey yok. Yine aynı eski hırsızların eskimiş yüzlerini görüyorsunuz!"

Kinshasa bugüne kadar Kivu için neyi başardı, diye soruyor. Cevap, hiçbir şey. Hani nerede vaat ettikleri barış, refah ve uyum? Nerede onların herkesi içine alan ülke, komşuluk ve toplum sevgisi? Mwan-

gaza kuzeyden güneye bütün Kivu'yu dolaşmış, bu vaatlerin kırıntısına bile rastlamamış. Halkın acıklı hikâyelerini dinlemiş: Evet, Orta Yol'u istiyoruz, Mwangaza! Bunun için dua ediyoruz! Şarkılar söylüyoruz! Dans ediyoruz! Ama bunu nasıl, nasıl elde edeceğiz? Gerçekten nasıl? Mwangaza onların bu yalvarışlarını mimikleriyle taklit ediyor. Ben de onu. "Düşmanlarımız üstümüze askerlerini saldırdığı zaman bizi kim koruyacak, Mwangaza? Sen barış adamısın, Mwangaza. Eski günlerindeki o büyük savaşçı değilsin. Kim bizi örgütleyip bizimle birlikte savaşacak ve birlik olduğumuz taktirde daha kuvvetli olacağımızı öğretecek?"

Halkın duasına cevabın masa başında oturmakta olduğunu en geç fark eden ben miyim? Belli ki, benim, çünkü Mwangaza'nın bir sonraki sözleriyle hayal dünyamdan öyle bir sarsılarak ayılıyorum ki Haj bile dönüp o komik gözleriyle bana bakıyor.

Adı yok mu, dostlarım?" diye bağıyor bize Mwangaza. "Bugün bizleri buraya sürükleyen Kartel'in adı yok mu? Bu çok kötü! Nerede bırakmış olabilirler acaba? Belki hepimiz gözlüklerimizi takıp aramalarına yardım etmeliyiz! Namuslu insanlar adlarını neden gizlesinler ki? Gizleyecek bir şeyleri mi var? Neden açık açık gelip bize kim olduklarını ve ne istediklerini söylemiyorlar?"

Ağır ol, Peder André. Ağır ağır ve alçaktan başla. Yükseklerle varmak için daha çok yolun var. Ama Mwangaza bu işlerde tecrübeli.

"Bakın, sevgili dostlarım," diye bitkin bir sesle devam ediyor. "Bu adsız baylarla uzun ve zorlu konuşmalar yaptığımı bilmenizi isterim." Yüzünü dönmeden parmağıyla Philip'i işaret ediyor. "Evet. Birlikte uzun süren sert tartışmalar yaptık. Gündoğumundan günbatımına kadar. Gerçekten çetin tartışmalar yap-

tık, zaten öyle de olması gerekiyordu. Bize ne istediğini söyle, Mwangaza, dediler bana. Lütfen, süslemeden, sözünü esirgmeden anlat bize. Sonra da biz sana ne istediğimizi söyleyelim. Buna göre birlikte iş yapabilecek miyiz, yoksa el sıkışıp vedalaşacak mıyız, anlayalım. Normal bir ticari görüşme böyle olur. Ben de onlara bu sikkenin anlamıyla karşılık verdim.” Bu sırada eli dalgınlıkla boynundaki altın köle tasma-sına gidiyor ve satılık olmadığını herkese hatırlatıyor. “Baylar, dedim onlara, benim ne istediğimi herkes bilir. Bütün Kivu’yu kapsayan barış, refah ve eşitlik. Serbest seçimler, ama ancak istikrar sağlandığı zaman. Ama çok iyi bilindiği gibi, baylar ne barış kendiliğinden gelir ne de özgürlük. Barışın düşmanları vardır. Barış kılıçla kazanılır. Barışın gerçekleşmesi için, kuvvetlerimizi koordine etmeliyiz, şehirlerimizi ve madenlerimizi tekrar mülkiyetimize geçirmeliyiz, düşmanlarımızı topraklarımızdan çıkarıp bütün Kivu için gerçek, kalıcı, demokratik bir refah devletinin temellerini atacak geçici bir hükümet kurmalıyız. Ama bütün bunları kendi kendimize nasıl yapabiliriz ki baylar? Bölünmüşlikle malulüz. Komşularımız bizden daha güçlü ve daha kurnazlar.”

Bu sırada Franco ve Dieudonné’ye sert bakışlar atarak, gözleriyle onları birbirlerine daha çok sokulmaya çağıyor; bir yandan da adsız baylarla yaptığı ticari görüşmeyi anlatmaya devam ediyor.

“Davamızı kazanmak için sizin teşkilatınıza ihtiyacımız var, baylar. Donanımınız ve uzmanlığınız bizim için çok gerekli. Bunlar olmaksızın sevgili Kivu’m için barış hep hayal olarak kalacaktır.’ Adsız baylara aynen böyle söyledim... kelimesi kelimesine. Ve bu adsız baylar, tahmin edeceğiniz gibi beni dikkatle dinlediler. Sonunda içlerinden biri hepsinin adına söz aldı; bu kişinin adını bugün bile ifşa etmemeliyim,

ama sizi temin ederim ki, o şimdi bu odada değil ve ülkemize olan sevgisini kanıtlamış bir insandır. İşte bana söyledikleri: ‘Söylediklerin güzel şeyler, Mwan-gaza. Bizler ticaret erbabı olabiliriz, ama ruhsuz değiliz. Risk de maliyet de çok yüksek. Eğer davayı destekleyecek olursak, her şey bittikten sonra ceplerimiz boş ve dayak yemiş olarak evimize dönmeyeceğimize nasıl emin olabiliriz?’ Buna karşılık benim cevabım da şöyle oldu: ‘Bu büyük yatırımımıza katılanlar ödülleri toplamaya da katılacaklardır.’”

Sesi iyice alçalıyor, ben de ona uyuyorum. Avucunun içine fısıldasam bile beni işitebilirler.

“Bize anlatıldığına göre Şeytan’ın pek çok adı varmış, dostlarım; şimdiye kadar Kongolular bu adların çoğunu öğrenmiş durumdalar. Ama bu Kartel’in bir adı yok. Adı Belçika İmparatorluğu değil, İspanya İmparatorluğu, Portekiz İmparatorluğu, Britanya İmparatorluğu, Fransız İmparatorluğu, Hollanda İmparatorluğu veya Amerika İmparatorluğu değil, hatta Çin İmparatorluğu bile değil. Kartel’in adı Hiçbir Şey. Hiçbir Şey Anonim Şirketi. Adsız demek, bayrağı da yok, demektir. Adsız, zenginleşmemize ve birleşmemize yardım edecek, ama bize veya halkımıza sahip olmayacak. Adsız sayesinde Kivu ilk kez kendisine sahip olacak. O günün şafağında Kinshasa’nın tombul zenginlerine gidip, ‘Günaydın, tombul zenginler,’ diyeceğiz. ‘Bugün nasılsınız, bakalım? Herhalde hepiniz akşamdan kalmasınızdır!’”

Ne bir kahkaha ne bir gülümseme. Hepimiz büyümüş gibi dinliyoruz.

“Ee, tombul zenginler, size iyi haberlerimiz var. Kivu artık yabancı işgalcilerden ve sömürücülerden kurtuldu. Bukavu’nun ve Goma’nın akıllı vatandaşları zalimlere karşı ayaklandı ve bizleri bağrına bastı. Ruanda’nın paralı askerleri ve soykırımcıları kaçıp

gittiler. Kivu madenlerini geri aldı ve onları ait olduğu yere, kamu mülkiyetine geçirdi. Artık üretim, dağıtım ve arz sadece tek bir şapka altından yapılacak ve bu şapka da halkın şapkası olacak. Artık her şeyi doğuya ihraç etmeyeceğiz. Başka ticari kanallar bulduk. Ama aynı zamanda hepimiz yurtseveriz ve anayasamızın yasal sınırları içinde birleşmiş tek bir Kongo Demokratik Cumhuriyeti'ne inanıyoruz. Şimdi size şartlarımızı söylüyorum, tombul zenginler... bir, iki, üç, ister kabul edersiniz, ister çekip gidersiniz! Çünkü biz sizin ayağınıza gelmeyeceğiz, tombul zenginler. Siz, bizim ayağımıza geleceksiniz!"

Mwangaza koltuğuna oturup gözlerini kapatıyor. Peder André de aynı şeyi yapardı. Böyle yapınca sözlerinin etkisi biraz daha uzun sürerdi. Tercümem bitince delegelerin tepkilerini görmek için şöyle bir göz gezdiriyorum. Kuvvetli konuşmalar peşinde küskünlükler de getirebilir. Bir dinleyici topluluğu ne kadar kendini kaptırırsa, tekrar yere basmaları da o kadar zor olur. Yerinde kıpır kıpır oturan Haj artık kımıldamıyor, sadece yüzünü buruşturmakla yetiniyor. Kemik yığını Dieudonné parmak uçlarını alnına dayamış, derin düşünceler içinde. Sakalının kenarlarında ter damlacıkları oluşmuş. Yanında oturan yaşlı Franco kucağındaki bir şeye danışmakla meşgul, bir fetiş olabilir.

Sessizliği Philip bozuyor. "Pekâlâ, şimdi kim ilk konuşmayı yaparak bizi şerefliendirecek?" Duvar saatine anlamlı bir bakış atıyor, çünkü ne de olsa zaman kısıtlı.

Herkesin gözü hepimizden yaşlı olan Franco'da. Bir süre kaşları çatık halde kocaman ellerine baktıktan sonra başını kaldırıyor.

"Mobutu iktidardan düşünce, Mai Mai askerleri ellerinde okları ve kargılarıyla ortada kaldılar," diye

Swahilice başlıyor konuşmaya. Ona karşı çıkmayı aklından geçiren biri var mı, diye masadakilere ters ters bakıyor. Karşı çıkan olmayınca devam ediyor. "Mai Mai geçmişte olanları gördü. Şimdi olacakları da göreceğiz. Tanrı bizi koruyacaktır."

Sınıftaki sıralamaya göre şimdi sıra Dieudonné'de.

"Banyamulenge'nin varlığını sürdürebilmesi için bizim federalist olmamız gerekiyor," diyor doğrudan Franco'ya hitap ederek. "Bizim sığırlarımızı çaldığınız zaman, biz ölürüz. Koyunlarımızı öldürdüğünüz zaman, biz ölürüz. Topraklarımızı aldığınız zaman, biz ölürüz. Kadınlarımızı kaçırdığınız zaman, biz ölürüz. Neden üstünde yaşayıp ter döküp dua ettiğimiz dağlık bölgeye ve yaylalara sahip olamıyoruz? Neden bizim kendi reisimiz olamıyor? Neden hayatlarımız bize statü tanımayan ve keyfine göre tutsak yapan uzak kabilelerin reisleri tarafından yönetilmek zorunda?" Mwangaza'ya dönüyor. "Banyamulenge de en az senin kadar barış istiyor. Ama asla topraklarımızdan feragat etmeyeceğiz."

Mwangaza'nın gözleri hâlâ kapalı; bu arada üstü kapalı soruya kaygan yüzlü Yunus cevap veriyor.

"Mwangaza da federalist," diyor alçak sesle. "Mwangaza bütünleşmek için ısrar etmiyor. Onun önerdiği anayasa Banyamulenge halkının topraklarını ve kendi reislerini tayin etme hakkını tanıyacak."

"Mulenge dağları bizim olarak tanınacak mı?"

"Evet."

"Geçmişte Kinshasa bize bu yasal hakkı tanımadı."

"Mwangaza geçmişe değil, geleceğe ait. Sizin yasanız çıkacak," diyor Yunus; aynı anda Franco'dan alaylı bir homurtu geliyor; ama belki de sadece genzini temizliyordu. Bu sırada Haj birden oturduğu yerde dikilip masadaki herkese delirmiş gibi bakmaya başlıyor.

“O halde bu bir darbe olacak, değil mi?” diyor Parisli bir entelektüel havasıyla. “Barış, refah, eşitlik. Ama bu saçmalıkları sıyrıp çıkardığınızda geriye sadece iktidar kalıyor. Bugün Bukavu, yarın Goma, Ruandalılar dışarı, BM’nin canı cehenneme ve Kinshasa da kışımızı yalasın.”

Masadakilere şöyle bir göz gezdirdiğimde tahmin ettiğim gibi, toplantımızın bir kültür şoku yaşadığını anlıyorum. Sanki kilise ihtiyarları ciddi bir toplantı yaparlarken sokaktan gelen şehirli bir kâfir içeriye dalıp ne dır dır ettiklerini soruyormuş gibi.

“Diyeceğim, bütün bunlara gerçekten ihtiyacımız var mı?” diye soruyor Haj, dramatik bir şekilde ellerini iki yana açarak. “Goma’nın zaten kendi sorunları var, isterseniz babama sorun. Goma’da mal var, Ruandalılarda para ve güç. Zor iş. Bukavu ise Goma değil. Geçen yıl askerler isyan ettiğinden beri bizim Ruandalılar Bukavu’da uslu durdular. Ve şehrimizin yöneticileri herkesten çok Ruandalılardan nefret ediyorlar.” Benden bu kadar, dercesine avuçları yukarıda, ellerini iki yana açıyor. “Sadece soruyorum, o kadar.”

Ne var ki Haj bu soruyu Mwangaza’ya değil bana soruyor. Bakışları masadakiler üstünde dolaşıyor veya büyük adamın üstünde saygıyla konaklıyor, ama ben tercüme etmeye başlar başlamaz gözleri hemen bana çevriliyor ve son söylediklerimin sesi kulaklarımda solmaya başlayana kadar da üstümden ayrılmıyor. Her an Mwangaza’nın buna karşılık vermesini bekliyorum ya da Yunus’un. Ama bir kez daha kurtarıcım Philip yan girişten sahneye geliyor ve onları zor durumdan kurtarıyor.

“Bu bugün, Haj,” diye açıklamaya başlıyor yılların kazandırdığı hoşgörülle. “Dün değil. Ve eğer tarihe değer veriyorsak, yarın da değil, tamam mı? Orta Yol

güçlü, kalıcı bir barış sağlamadan önce, seçim sonrası kaosunu ve yeni bir Ruanda istilasını beklemek zorunda mı? Yoksa, sayın babanızın da hemfikir olduğu gibi, Mwangaza'nın kendince en uygun zamanı ve yeri seçmesi daha mı iyi olur?"

Haj omuz sallıyor, kollarını geriyor, sırtıyor ve hayretler içinde başını iki yana sallıyor. Philip, ona konuşması için kısa bir süre tanıdıktan sonra zili eline alıp hafifçe sallıyor ve delegelerimizin duruşlarını gözden geçirmeleri için kısa bir ara veriyor.

9

Su seviyesi-altındaki-çevirmen sıfatımla ilk kez mahzene giden merdivenleri indiğim sırada sanki havada yürüyormuşum gibi bir his duyacağım hiç aklıma gelmezdi, ama gerçekten de öyle hissediyordum. Haj'ın hödükçe konuşması bir yana, her şey olabilecek en güzel biçimde çözülüyordu. Bugüne kadar acılar içindeki Kongo'muzun gölleriyle ormanları üstünde hiç bu kadar sağduyulu ve ılımlı bir ses dolaşmış mıydı? Hiç bugüne kadar eylem adamı Maxie ve keskin zekâlı büyük arabulucu Philip gibi iki becerikli profesyonel, ıstırap çeken bir halkın davası uğruna bir araya gelmiş miydi? Tarihe nasıl bir tokat atıyorduk ama! Her ne kadar kaydettiklerinden tek bir kelime bile anlamadığını itiraf etse de ve işimizin inceliğini anladığını hiç sanmasam da, yüreği nasır tutmuş Spider bile yaşanan olumlu havadan heyecanlanmıştı.

“Bana sorarsan hepsi iyi bir fırça yiyor,” dedi kulaklıkları kafama geçirirken; sonra mikrofonumu ayarlayıp beni sıcak koltuğuma oturttu. “Bence hepsini kafa kafaya tokuşturursan içlerinden biraz mantık çıkar belki.”

Ama benim asıl sesini duymak istediğim kişi Sam'di: benim koordinatörüm olan Sam, hangi mikrofona dikkat etmem gerektiğini söyleyecek, bana sürekli bilgi verip benden bilgi alacak olan Sam. Sam'le daha önce karşılaşmış mıydım? O da eski bir Chat Odası çalışanı, özel hünerlerini göstermek için gölgelerin içinden çıkıp gelen bir ses hırıslı mıydı? Bu nedenle kulaklığımda kendini tanıtan kişinin anaç sesli bir kadına ait olduğunu anlayınca çok şaşırdım.

Brian, iyi misin, hayatım?

Hiç daha iyi olmamıştım, Sam. Ya sen?

Yukarıda çok iyiydin. Herkes sana hayran olmuş.

Bu avutucu sözlerin içinde biraz İskoç aksanı mı fark ettim, ne?

Nerede oturuyorsun, Sam, diye soruyorum heyecanla, çünkü yukarıda henüz bir hareket yok.

Sana Wandsworth desem çok mu şaşırsın?

Şaşırmak mı? Biz komşuymuşuz, yahu! Alışverişimin yarısını Wandsworth'da yaparım.

Tuhaf bir sessizlik. Yaşadığım yerin bir posta kutusu olduğunu yine çok geç hatırlıyorum.

O zaman seninle çok iyi anlaşacağız, sevgili Brian, diyor Sam biraz resmileşerek. Sakıncası yoksa, yedilerle başlayacağız. Hedefler şimdi oraya geliyorlar.

Yediler dediği, misafir dairesi. Gözlerim Spider'ın yeraltı planında, delegelerin koridordan geçmelerini izliyorum, içlerinden biri anahtarını çıkarıp ön kapıyı açıyor. Philip kendilerini daha güvenli hissetmeleri için onlara anahtar vermekle çok akıllılık etmiş. Ayak sesleri duyuluyor, sonra tuvalet kullanılırken çıkan musluk, sifon vs. sesleri. Şimdi oturma odasına geçtiler, hafif içkiler bardaklara dolduruluyor, takır tukur sesler, gerinmeler, esneme sesleri.

Hiç görmemiş olduğum ve hiç göremeyeceğim bu daire bana çok tanıdık geliyor. Mwangaza'nın kraliyet

dairecini, Sam'in kriptolu uydu telefonunun bulunduğu operasyon odasını da hiç görmedim. Spider'ın boşboğazlığı sayesinde bu uydu telefonunun Kartel'le veya adı hiç geçmeyen bazı kişilerle güvenli görüşmeler yapmak için kullanıldığını öğreniyorum. Spider'a Chat Odası'nda ne gibi görevler yaptığını sorduğumda bana mütevazı bir böcekçi olduğunu söylüyor, yani Bay Anderson'un çok sevdiği şeyi yaparak, gizli ses alma cihazları yerleştiriyormuş. Ama en sevdiği şey savaş alanıymış:

"Başka hiçbir şeye benzemez, Brian. Burnum boka sürünürken her yanımdan ağır top ateşi geliyor, arkamda da altmış milimetrelık bir havan topu."

Çalıntı seslerimiz açık ve net geliyor; büyük bardaklara boca edilen buz küpleri ve bir senfoni orkestrasından daha fazla bas sesi çıkaran bir kahve makinesi. Bu işi defalarca yapmış olmasına rağmen Spider da benim kadar gergin; ama hiçbir teknik arıza veya atan bir sigorta falan yok.

Ama bir terslik var, çünkü delegelerin odasındayız ve hiç kimse konuşmuyor. Arka plan sesi var, ama ön plan yok. Homurtular, iç geçirmeler, ama tek kelime konuşulmuyor. Bir çarpma sesi, bir geçirme, bir gıcır-tı. Derken biraz uzaktan birisi mırıldanıyor, ama kim, kimin kulağına mırıldanıyor bilmek mümkün değil. Ama hâlâ doğru dürüst bir insan sesi duymuş değiliz. Mwangaza'nın konuşmasıyla herkes dilini mi yuttu?

Nefesimi tutuyorum. Spider da öyle. Hannah'ın yatağında fare gibi sinmiş, çıt çıkarmadan yatarak, orada yokmuş numarası yapıyorum; arkadaşı Grace kilitli kapıyı zorlayıp duruyor, Hannah'ın tenis oynamak için neden gelmediğini soruyor. Aldatmaktan hiç hoşlanmayan Hannah, başının ağrıdığını söylüyor.

Belki dualarını ediyorlardır, Sam.

Ama kime dua ediyorlar, Brian?

Galiba Sam, Afrika'yı pek tanımıyor, çünkü bu sorunun cevabı çok açık: Hıristiyan Tanrısı'na veya onun bir versiyonuna. Sevgili babamın çok sevdiği Banyamulenge'nin günün herhangi bir saatinde Tanrı'yla konuştuklarını herkes bilir. Hiç kuşku yok, Dieudonné içinden geldiği her zaman dua ediyordur. Mai Mailer savaşta korunmaktan başka hiçbir nedenle Tanrı'ya başvurmadıkları için, Franco'nun ilgisi daha çok bu işten ne koparabileceği üzerine yönelmiştir. Büyük ihtimalle bir büyücü doktor ona kuvvet vermek için vücuduna téké ağacının yapraklarını ezip sürmüştür. Haj'ın kime dua ettiği her türlü tahmine açık. Belki de hasta babası Luc'a dua ediyordur.

Neden hâlâ kimse konuşmadı? Neden bütün o gıcırtilar ve arka plandaki takırtılar arasında odada artan bir gerilim hissediyorum? Sanki birisi delegelerin kafasına silah dayamış gibi...

Birisi konuşsun artık, Tanrı aşkına!

Kafamın içinde onlara yol gösteriyorum, rica ediyorum. Bakın. Tamam. Anlıyorum. O toplantı odasında sindirildiniz, aşağılandınız, masanın etrafındaki beyaz yüzlerden rahatsız oldunuz. Mwangaza size tepeden bakarak konuştu, ama o böyledir işte, vaaz veren herkes böyledir. Üstelik düşünmeniz gereken sorumluluklarınız var, bunu da kabul ediyorum. Karılarınız, kabileleriniz, klanlarınız, büyücüleriniz, bilemeyeceğimiz bir sürü şey. Ama lütfen, İttifak hatırna, Hannah'ın hatırna, hepimizin hatırna... konuşun!

Brian?

Sam.

Merak ediyorum, acaba dua etmesi gerekenler bizler miyiz?

Aynı korkunç düşünce benim de aklımdan geçiyordu: Numaramız anlaşıldı. Delegelerimizden biri (Haj olabilir) bu ukala herif, bir parmağını dudakla-

ına götürüp diğer eliyle duvarları, telefonu veya televizyonu göstermiş olabilir veya pofuduk gözleriyle avizeyi işaret etmiş olabilir. Onlara söylediği şey de, “Arkadaşlar ben bu pislik dünyayı iyi tanırım, inanın bizi gizlice dinliyorlar,” olmuştur. Eğer durum buysa, Hedefler’in kim olduğuna bağlı olarak veya kendilerini fesat mağduru mu, yoksa fesat yapmaya mı istekli hissettiklerine bağlı olarak birkaç şeyden biri gerçekleşebilir. En iyi senaryo birinin kalkıp, “Canı cehenne, biz yine de konuşmamıza bakalım,” demesidir ki sıradan, makul birinin söyleyeceği şey budur, çünkü gizlice dinlenmeyi dert etmek için ne zamanı vardır ne de sabrı. Ama bu durum sıradan sayılmaz. Açıkçası beni de Sam’i de delirme sınırına getiren şey, bu üç delegemizin biraz akıllarını kullansalar önlerinde çok güzel bir yol olduğunu anlayabilecekleri; ben onların akıllarını kullanmaları için burada oturmuş bekliyordum.

İçinden onlara haykırmak gelmiyor mu, Brian?

Evet, Sam, geliyor, ama aklımda çok daha büyük bir korku kök salmaya başlamış. Açığa çıkan şey Spider’ın gizli mikrofonları değil: benim, Salvo. Tam zamanında Philip’in beni kurtarması aslında kurtarma olmadı. Franco ateşli konuşmasını yanlış adama yanlış dille yaptığı zaman Haj benim kıvırtmamı fark etti, bu yüzden de o patlak gözlerini üstümden ayırmıyordu. Benim karşılık vermek üzere ağzımı açtığımı, sonra da kapatıp boş bakmaya çalıştığımı gördü.

Ben bu düşünceler içinde kendimi kahrederken, birden bir kurtuluş mesajı gibi yaşlı Franco’nun kalın sesi duyuldu; Bembe dili değil, hapishanede öğrenmiş olduğu Kinyarwandaca konuşuyordu. Ve bu defa hiç numara yapmadan onu anlayabilecektim!

Bay Anderson'un hiç usanmadan müritlerine hatırlattığı bir şey vardı: Gizlice dinlemenin meyveleri çoğu zaman tutarsız, saçma sapan laflardır ve hüsran vericidir. Ona göre, arada bir çıkacak minik altın parçasını çöp denizinden ayıklamak için korkunç bir sabır bile yetersiz kalır. İşte üç delegemiz arasındaki muhabbetin başlayışı da bu kuralın dışına çıkmadı ve beklendiği gibi önce rahatlamaların ifade eden "dışkı" kültürüyle ilgili sözler sarf edildi, çok ender olarak yaklaşan çatışmayı işaret eden sözler kullanıldı.

Franco: *(Bir Kongo atasözünü seslendiriyor.)* Güzel sözler ineğin karnını doyurmuyor.

Dieudonné: *(Franco'nun atasözüne başka bir atasözüyle karşılık veriyor)* Dışleri gülüyor, ama ya yüreği?

Haj: Ne boktan iş bu be! Babam bana bu adamın ağır işçi olduğunu söylemişti, ama bu bambaşka bir şey. Hem neden Swahiliceyi kışına papaya kaçmış bir Tanzanyalı gibi konuşuyor? Ben onun doğma büyüme Shi olduğunu sanıyordum.

Kimse zahmet edip ona cevap vermeye kalkmıyor; zaten üç kişiyi bir odaya koyduğunda hep böyle olur. En gevezesi sazı eline alır, dinlemek istediğin diğer iki kişi susarlar.

Haj: *(Devam ediyor.)* O güzel yüzlü zebra da kim, sahi? *(Benimki dahil, derin bir sessizlik)* Şu muşamba ceketli çevirmeni diyorum. O herif kim oluyor?

Haj, bana zebra diyor. Bana hayatım boyunca bir sürü ad takılmıştır. Misyon okulunda tıraşlı domuz derlerdi. İbadethane'de tüylü kancadan siyah kuklaya kadar bir sürü adım olmuştu. Zebra bana yapılan en son hakaretti.

Haj: (*Devam ediyor.*) Bir zamanlar onun gibi birini tanı-
mıştım. Belki akrabadırlar. Muhasebeciydi. Baba-
mın defterlerini tutardı. Şehirdeki her kızın üstün-
den geçmişti; sonunda öfkeli bir koca herifi vurup
kışını uçurdu. Ama bunu yapan ben değildim. Ben
evli değilim ve adam öldürmem. Biz kendi kendi-
mizi yeterince öldürdük zaten. Ne bokuz be! Bir
daha asla. Sigara?

Haj'ın altın kaplı bir sigara tabakası var. Toplantı
odasında ceketinin ipek astarından görmüştüm. Ta-
bakayı açarken çıkan klik sesini duyuyorum. Franco
bir tane yakıyor ve hemen arkasından tipik bir mezar
kazıcı öksürüğüne tutuluyor.

Neydi o senin hakkında söyledikleri Brian?"

Benim etnik kökenim hakkında tahmin yürütü-
yorlar.

Bu normal midir?

Normal sayılır.

Önce ikramı reddeden Dieudonné kaderci bir ho-
murtuyla, "Neden olmasın?" deyip bir sigara da o ya-
kıyor.

Haj: Sen hasta falan mısın?

Dieudonné: Öyle gibi.

Oturuyorlar mı, ayakta mı duruyorlar? Dikkatle
kulak verirsen Franco'nun ayakkabılarının parke-
de çıkardığı farklı sesleri duyarsın. Haj timsah derisi
ayakkabılarıyla odanın bir yanından diğerine zıpla-
yarak yürüyor. Dikkatle dinlemeye devam edersen,
Dieudonné'nin bir koltuğa otururken ağzından çıkan
inlemeyi ve sünger yastığın çıkardığı sesi de duyabi-
lirsin. İşte, Bay Anderson'un öğretmenliğinde biz ses
hırsızları böylesine usta olduk.

Haj: Sana en baştan bir şey söyleyeyim, ahbap.

Dieudonné: *(Bu kadar teklifsiz hitap edilmekten rahatsız)*
Neymiş o?

Haj: Kivu'daki insanlar barış ve uzlaşmayı Kinshasa'daki hıyarlardan çok daha fazla istiyor. *(Halkı galeyana getiren birinin sesini çıkarıyor.)* Hepsini gebertin! Ruandalıların gözlerini oyun. Arkanızdayız, arkadaş. Çoğu kısmı cangıl olan iki bin kilometre arkanızdayız. *(Bir tepki görmek için bekliyor, ama çıt yok. Timsah derisi ayakkabılar volta atmaya sürdürüyor.)* Ve bizim yaşlı delikanlı da buna kendini kaptırıyor. *(Burada Mwangaza'nın taklidini çok güzel yapıyor.)* Arkadaşlar, yeşil yurdumuzu o kahrolası böceklerden temizleyelim. Ya, evet. Anayurdumuzu sevgili halkımıza iade edelim. Buna ben de katılıyorum. Hangimiz katılmaz ki? *(Tepki için bekliyor. Yine yok)* İsimsiz yürütülen bir eylem. Bence de, hepsini def edelim. Pat! Küt! Def olup Gidin! *(Çıt yok)* Ama şiddet olmadan. *(Timsah ayakkabılar yine ötüyor.)* Ama sorun, nerede duracağımız? Yani 1994'te gelenleri de mi atacağız? Bizim Dieudonné'yi de mi atacağız? Çocuklarını al ve git, ama ineklerini burada bırak mı diyeceğiz?

Haj, yukarıdayken korktuğum gibi, oyunbozan olmaya başlıyor. Birkaç dakika içinde, hiç zorlanmadan, ama sinsice sohbeti önümüzdeki en bölücü konuya getiriveriyor: Banyamulenge halkının muğlakta kalan statüsü ve Dieudonné'nin bu kuruluşumuzdaki üyeliğinin geçerliliği.

Franco: *(Bir atasözü daha patlatıyor, bu kez meydan okur gibi)* Bir kütük on yıl suyun içinde kalabilir. Hiçbir zaman timsah olamaz! *(Uzun süren gergin bir sessizlik)*
Dieudonné: Franco!

Kulaklığıma gelen gürültü az kalsın beni koltuğumdan fırlatacaktı. Öfke içindeki Dieudonné koltuğunu bir yana itiyor. Onun terli başını yana eğip Franco'ya doğru baktığını görür gibi oluyorum.

Dieudonné: Bu iş hiç bitmeyecek mi, Franco? Siz ve biz? Banyamulengeler Tutsi olabilir, ama biz Ruandalı değiliz ki! (Soluğu kesilmesine rağmen devam ediyor.) Biz Kongoluyuz, Franco, Mai Mai kadar biz de Kongoluyuz. (Franco'nun alaylı tepkisini bağırarak bastırıyor.) Mwangaza bunu anlıyor, bazen sen bile anlıyorsun! (Sonra daha iyi vurgulamak için Fransızcaya geçiyor.): *Nous sommes tous Zaïrois!*^(*) Mobutu zamanında bize okullarda öğrettikleri şarkıyı hatırlar mısın? Neden şimdi bu şarkıyı söyleyemiyoruz? *Nous sommes tous Congolais!*^(**)

Hayır, Dieudonné, hepimiz değil, diye içimden onu düzeltiyorum. Bana da okulda sınıf arkadaşlarımla birlikte söylememiz için bu şarkıyı öğretmişlerdi. Sonra bir gün arkadaşlarım parmaklarıyla gizli çocuğu göstererek bağırma-ya başladılar: *Pas, Salvo, pas le métis! Pas le cochon rasé!*^(***)

Dieudonné: (Devam ediyor.) 1964 isyanında bir Munyamulenge olan babamla, Simba olan baban omuz omuza savaştılar. (Soluk almak için duruyor.) Sen de o zaman genç bir asker olarak her ikisinin safında savaştın. Bu seni bizim müttefikimiz mi yaptı? (hırıltı) Dostumuz mu yaptı? (hırıltı) Hayır, yapmadı. (Öfke içinde yine Fransızcaya dönüyor.) *C'était une alliance contre la nature!* Böyle bir ittifak doğaya ay-

* Bizler hepimiz Zaireliyiz.

** Bizler hepimiz Kongoluyuz.

*** Ama, Salvo değil, o kırma! O tıraşlı bir domuz!

kınıydı. Simbalar bizi öldürmeye, askerleri için sı-ğırılarımızı çalmaya devam ettiler, tıpkı bugün Mai Mai'nin bizi öldürüp hayvanlarımızı çaldığı gibi. Biz karşılık verirsek bize Banyamulenge alçakları diyorsunuz. Kendimizi tutup bir şey yapmazsak, Banyamulenge korkakları diyorsunuz. (Boğulacak gibi sesler çıkarıyor.) Ama bunun (hırıltı) altında birleşebilirsek, öldürmeleri, nefreti, ölülerimizin ve doğranmış cesetlerimizin öcünü almayı bırakabilirsek... Eğer kendimize hâkim olup bunun ya da başka bir liderin yönetiminde birleşebilirsek..."

Dieudonné devamını getiremiyor. Solurken çıkardığı sesler o kadar kötü ki bana hastanedeki Jean-Pierre'i hatırlatıyor. Koltuğumun ucuna tünemiş, heyecanla Franco'nun karşılığını bekliyorum, ama bir kez daha çaresizlik içinde Haj'ı dinlemek zorunda kalıyorum.

Haj: Neyin ittifakıymış bu be? Neyi kazanmak için? Birleşmiş Kivu mu? Kuzeyi ve Güneyi mi? Arkadaşlar. Kaynaklarımıza el koyalım ve böylece kaderimizi kendimiz tayin edelim. Pöh Pöh! Bunlara zaten el konmuş, salak! Tepeden tırnağa silahlı, boş zamanlarında kadınlarımıza tecavüz eden bir grup Ruandalı manyak çoktan el koymuş her şeye. Bu herifler toprağın altına öyle güzel yerleşmişler ki o boktan BM uçakları bile onlardan izin almadan üstlerinden geçemiyor.

Dieudonné: (Tiksintiyle gülüyor.) BM mi? Eğer BM'nin bize barış getirmesini bekleyecek olursak çocuklarımız ve torunlarımız da ölene kadar bekleyeceğiz demektir.

Franco: O halde çocuklarınızı ve torunlarınızı da alıp Ruanda'ya dönün, biz de burada barış içinde yaşayalım.

Haj: (Tartışmanın önüne geçebilmek için olsa gerek, hızla Fransızcaya kayıyor.) Biz mi? Biz dediğini mi duydum? (Sadece onun ayakkabısının sesi var, kimseden cevap yok.) Siz ciddi bu meselenin bizim hakkımızda olduğunu mu sanıyorsunuz? Bu yaşlı adamın bizi falan istediği yok, o sadece iktidar istiyor. Gebermeden önce tarihe geçmek istiyor ve bunu sağlamak için de bize bu tuhaf kartel hikâyesini satıp dünyayı başımıza yıkacak.

Bu sözleri tercüme eder etmez Philip'in bizi ikinci raund için çağıran zili duyuluyor.

* * *

Tam burada size bir olaydan bahsetmek zorundayım; her ne kadar bu hadise olduğunda yorgun kafamda pek bir etki yapmadıysa da, daha sonra gelişen olayların ışığında yakından incelenmesi gerekiyor. Philip'in zili çalıyor, ben kulaklığımı çıkarıp ayağa kalkıyorum, Spider'ın göz kırpmasına karşılık verdikten sonra mahzen merdivenlerinden yukarı çıkıyorum. Tepeye vardığımda daha önceden anlaştığımız sinyali veriyorum: Demir kapıya üç hafif vuruş; Anton kapıyı aralayıp beni içeri alıyor ve kapıyı arkamdan kapatıyor ve maalesef biraz gürültülü bir şekilde. Aramızda hiçbir konuşma geçmeden Anton beni evin köşesinden do-laştırıp, kapalı geçidin doğu tarafındaki ucuna götürüyor; burası oyun odasına çok yakın. Planımız böyle. Ama bir fark var: Güneş ışığını hiç hesaba katmamışız; doğrudan gözüme giriyor ve ben geçici olarak hiçbir şey göremiyorum.

Gözlerimi güneşten kaçırmak için yere bakarak yürüdüğüm sırada geçidin diğer ucundan bana doğru gelmekte olan delegelerin ayak seslerini ve kahkahalarını işitiyorum. Kafa kafaya çarpışmak üzereyiz. O

anda evin yanlış tarafından ortaya çıkmamı açıklayacak inandırıcı bir hikâye uydurmam gerek. Acaba köşede beni kışkıırlayan Anton'u gördüler mi? Demir kapının kapanışını işittiler mi?

Neyse ki bütün yarı zamanlı çalışanların devam etmek zorunda olduğu Bir Günlük Personel Güvenliği Kursları sayesinde ayaküstü düşünme konusunda eğitimliyim. Delegelerimiz özel görüşmeleri için ara verdikleri sırada ben çok değerli boş zamanımı nasıl geçirmiştım? Cevap, toplantı aralarında hep yaptığım şeyi yaparak; zil tekrar çalana kadar sessiz bir köşede kafamı dinlendirerek. Hazırlığımı yapmış olmanın rahatlığıyla oyun odasına doğru yürümeye devam ediyorum. Kapıya varınca duruyorum. Onlar da varınca duruyorlar. Ya da Haj duruyor. Aralarında en çevik olan Haj önden yürürken, Franco ve Dieudonné birkaç adım geriden geliyorlardı. Hâlâ Haj'a yetişmiş değiller. Birkaç dakika önce benden zebra diye söz eden Haj abartılı bir nezaketle konuşuyor.

"Ee, Sayın Çevirmen, iyice dinlenebildiniz mi? Yeni bir savaşı hazır mısınız?"

Zararsız bir soruydu ve zararsız bir şekilde sorulmuştu. Tek sorun, Haj'ın Kinyarwandaca konuşmasıydı. Ne var ki bu kez Philip'in bana kaş göz etmesine gerek yoktu. Yüzüme şaşkın ve biraz hayıflanan bir gülücük oturttum. Bu işe yaramayınca, bir şey anlamadığımı göstermek için omuz silkip başımı iki yana salladım. Haj yaptığı hatadan dolayı bir an uyandı veya uyanmış gibi yaparak özür dolu bir kahkaha attı ve kolumun üstüne dokundu. Beni tuzağı düşürmek mi istemişti? Hayır. Ya da o sırada kendimi buna inandırmıştım. Çok dil bilenlerin kaçınamadıkları bir hata yapmıştı. Misafir dairesinde uzun süre Kinyarwandaca konuştuktan sonra makas değiştirmeyi unutmuştu. Hepimizin başına gelebilir. Dert etmemeli.

10

“Baylar, sizi albayla baş başa bırakıyorum!”

Donuk mavi gözlerinde savaşı pırıltılarla Maxie ortaya gelip portatif yazı tahtasının önünde dikiliyor. Ceketini çıkarmış, fakat kravatı hâlâ yerinde. Çok ender taktığı için çıkarmayı da unutmuş olmalı. Mevcudumuz azalmış. Bir zamanların yaman savaşı, ama şimdinin Barış Peygamberi, danışmanı ile birlikte kraliyet dairesindeki mevkiine çekilmiş. Sadece boksör omuzlarını kaldırmış, gözleri yarı kapalı, boyalı siyah saçını tepesindeki keli örtmek için özenle geriye taramış Tabizi var.

Ama benim gözümü ayıramadığım Maxie değil, Tabizi değil, delegeler de değil. Çocukluğuma bakıyorum. Karşımda Bukavu şehrinin büyük ölçekli bir askeri haritası var: Afrika'nın en yüksek, dolayısıyla suyu en soğuk gölünün güney ucunda yer alan, Orta Afrika'nın mücevheri, bazılarına göreyse bütün Afrika'nın mücevheri. Sevgili babama sorarsanız için için yanan tepelerin beşiğindeki üstü buğulu bu göl büyüldür. İskelede balıkçılar ağlarındaki balıkları sarı plastik kovalara boşaltırken babamla dedikodu yaparlardı, o zavallı balıklar benim gibi birinin gelip

onları tekrar suya atmalarını bekleyerek saatlerce debelenirlerdi. O balıkçılara yanı timsah yanı kadın olan *mamba mutu*'yu sorun; geceleri göl kıyısına gelip büyüçülük yaparak bu dünyada görecekleri iltimas karşılığında masum arkadaşlarının ruhlarını takas eden kötü adamları sorun. Bu nedenle Kivu Gölü'nün lanetli olduğu fısıldaşılır, bu yüzden *mamba mutu* tarafından beyinleri yenmek üzere aşağıya çekilen balıkçılar kaybolur. Balıkçılar böyle olduğunu babama yeminlerle anlatmışlar. Babam da onların inançlarını hiçbir zaman alaya almamış.

Ana caddenin iki yanında yuvarlak köşeli, uzun pencereli, laleler, jakaranda ve begonvillerle çevrili koloni tarzı evler uzanır. Civardaki tepeler muz bahçeleriyle dolu; çay ekim alanları yeşil şilteler gibi görünür. Tepe yamacına çıkınca aşağıya bakıp şehrin beş yarımadasını görebilirsiniz. En büyükleri İtalya gibi çizme şeklinde olan La Botte, Maxie'nin haritasında görünüyor: Gölün kenarına kadar inen birbirinden güzel evler ve bahçeler var. Mareşal Mobutu bile tenezzül edip burada bir villa yaptırmayı düşünmüştü. Gölün içine doğru pervasızca uzanan yarımada, ta Goma'ya kadar uzanır, derken birden keskin bir dönüşle sağa doğru kıvrılır ve Ruanda'ya doğru bir çıkıntı yapar.

Maxie'nin kâğıttan okları sadece stratejik amaçlı yerleştirilmiş. Valinin evi, radyo ve televizyon istasyonları, Birleşmiş Milletler karargâhı ve askeri kışlalar. Ama babamla sık sık gittiğimiz pazar yeri, ruhlarımızın ölümsüzlüğü için dua etmeye gittiğimiz, ters çevrilmiş iki gemiyi andıran yeşil çatılı katedral gösterilmemiş. Çok çalışırsam, belki benim de öğrencisi olabileceğim Katolik Üniversitesi ve bana şekerli bisküvi ikram edip ne tatlı amcam olduğunu söyleyen Beyaz Rahibeler'in misyon evi de haritada yok.

Maxie arkası bize dönük duruyor. Philip onun yanında oturmuş, yüz hatları o kadar değişken ki herhangi bir ifadesini yakalayabilmek için çok dikkatli bakmak lazım. Bir şey gördüğünüzü sanıyorsunuz, ama bir daha baktığınızda o ifade gitmiş. Üç delegemiz daha önce oturdukları yerdeler, Franco ortalarında. Dieudonné daha sert bakıyor. Franco'nun boyun kasları gergin. Sadece Haj toplantıya kışkırtıcı bir alaycılıkla bakıyor. Şık elbisesi içinde, haritadaki yurdundan çok pencereyle ilgilenir gibi. Kongo umurunda mı? Anılarımdaki Bukavu'yu benim kadar çok seviyor mu? Buna inanmak zor.

Elinde bilaro ıstakasıyla Anton odaya giriyor. Onu görünce şaşırıyorum. Neden gözcüleriyle birlikte olması gereken yerde değil? Sonra durumu anlıyorum. Delegelerimiz toplantı odasında bulunduğu sürece gözetlemesi gereken kimse yok; bu da gösteriyor ki üst düzey bir performans için bütün dikkatini veren ve üçüncü kulağı sürekli kırmızı alarm durumundaki çevirmenimiz, sağduyu söz konusu olduğunda pekâlâ kalın kafalı olabiliyor.

“Şimdi biraz askeri terimlerle konuşacağım, delikanlı,” diye mırıldanarak uyandırıyor beni Maxie. “Senin için sorun olur mu?”

Sorun mu, kaptan? Bana askeri terimler çevirebilir miyim, diye sormuştunuz, ben de evet demiştim. Anton, silah olarak kullanması için Mwangaza'nın sihirli sopası yerine bilaro ıstakasını Maxie'ye uzatıyor. Kıta eğitimindeki gibi. Askerden subaya. Maxie ıstakayı tam ortasından tutarak alıyor. Öz konuşuyor ve doğru yerlerde duruyor. Şimdi can kulağıyla dinleyip var gücümle tercüme edeceğim.

“Her şeyden önce şunun bilinmesini isterim, baylar. Kivu vilayetinde Kongolu olmayan askerler tarafından hiçbir silahlı müdahale yapılmayacaktır. Bunu çok iyi anlamaları gerek, delikanlı, tamam mı?”

Biraz şaşırsam da, benden isteneni yapıyorum. Haj önce bir sevinç sesi çıkıyor, sonra da kıkır kıkır gülererek başını iki yana sallıyor. Franco'nun yıpranmış yüzü hayret içinde buruşuyor. Dieudonné düşünceli bir halde gözlerini yere çeviriyor.

"Herhangi bir tepki, her zamanki muhalif kabilelerin saman alevi türünden ayaklanmalarından ibaret olacaktır," diye devam ediyor Maxie. "Goma'da olsun, Bukavu'da veya herhangi bir yerde olsun, Kongolu olmayan askerler hiçbir şekilde olaya karışmayacaklar, en azından görünürde. Haj'ın bunu iyi anlamasını sağla, delikanlı. Babası bu koşullara razı oldu. Ona bunu da söyle."

Söylüyorum. Haj tekrar pencereye dönüp rakip karga ve martı filolarının tutuştuğu ateşli hava savaşını seyrediyor.

"Hassas bir iç güçler dengesi geçici olarak bozulmuş olacak," diye devam ediyor Maxie. "Ateşi körükleyenlerin, yabancı kuruluşlar veya paralı askerler oldukları bilinmeyecek. Uluslararası toplulukların gördüğü kadıyla bu olay her zamanki gibi Kongo'nun işi olacak. Bunu da iyi anlat, olmaz mı, delikanlı?"

Kaptan için bunu da iyi anlatıyorum. Bu sırada Haj'ın kargaları üstün sayıdaki martılar tarafından püskürtülmüş.

"Bukavu'daki BM karargâhı, domuz kahvaltısı gibi," diye açıklıyor Maxie iyice vurgulayarak; ben bunu biraz yumuşatarak çeviriyorum. "Mayın korunmalı zırhlı personel kariyerleri olan bir mekanize piyade birliği, bir Uruguaylı muhafız birliği, bir Çinli istihkâm birliği, koridorlarda kafa kafaya çarpışan Ruanda ve Mai Mai temsilcileri, yalandan emekli olacak Nepalli bir yarbay. En küçük bir olayda merkeze telefon açıp ne yapacaklarını sorarlar. Bunu biliyoruz. Philip onların konuşmalarını dinliyordu."

Benim tercüme etmemi bekledikten sonra Philip bir baş selamı veriyor. BM karargâhını gizlice dinleyen bağımsız bir danışman? Ben hayretimi belli etmemeye çalışıyorum.

“Eğer çatışmanın Kongolular arasında olduğu sanılırsa Bukavu veya Goma’daki BM’nin yapacağı tek şey sızlanmak, sivilleri bölgeden tahliye etmek ve tesislerine çekilip sorunu çatışmayı çıkaranların çözmesini beklemek olacaktır. Ama –bu amayı iyi vurgula, olmaz mı, delikanlı– eğer BM veya başka birileri bizim dışarıdan geldiğimizi çakacak olursa, o zaman boku yeriz.”

Swahilice bunun dengi sözcükler bakımından zengindir, ben de kaptanın renkli ifadelerini sulandırmıyorum. Tercümem Franco’dan onaylayan bir kahkaha, Dieudonné’den solgun bir tebessüm getiriyor, fakat Haj yine alaycı bir ses çıkarmakla yetiniyor.

“Ne demek istiyor bu herif?” diye sertçe soruyor Maxie, sanki kabalık eden Haj değil, benmişim gibi.

“Çok heyecanlandı da ondan, kaptan.”

“Ona soruyorum, sana değil.”

Bu soruyu Haj’a iletiyorum; daha doğrusu arkası dönük olduğu için Zegna elbisesinin sırtına.

“Belki o gün kimsenin içinden ayaklanmak gelmiyordur,” diyor Haj omuz silkerek.

Sinyali alan Philip hemen devreye giriyor.

“Albay’ın burada bahsettiği şey, Haj, birkaç tane parçalanmış dükkân vitrininden ibaret. Tamam, biraz yağmalama ve silahlı çatışma olacak. Şurada burada yanan birkaç otomobil görünecek, ama kimse senden şehri ateşe vermeni istemiyor. Baban çok kararlı, Goma’da asgari tahribat olacak, eminim sen de Bukavu için aynı şeyi düşünürsün. Bize gereken tek şey, yeterince patırtı, yeterince karışıklık olması, babanın eski yoldaşı Mwangaza gibi karizmatik ve popüler bir

liderin barışı sağlamak için ortaya çıkacağı bir durum yaratılması. Luc'un Goma için çok iyi bir fikri vardı; hafifçe yoldan çıkan bir protesto gösterisiyle başlamayı düşünüyordu, sonra bira sarhoşluğu işin geri kalanını halledecekti. Bukavu için babanın fikrinden faydalanabilirsin."

Philip'in diplomatik hünerleri bile Haj'ın asabi tepkilerini yatıştıramamıştı. Aslında tam tersi etki yapıp elini kolunu sallayarak söylenen her şeye karşı çıkmasına neden oluyordu. Bu durum Felix Tabizi'nin sabrının taşmasına ve Arapça kokulu Fransızcasıyla araya girmesine yol açtı.

"Aynen şöyle olacak," diye, hata yapan hizmetçisini haşlar gibi kükredi. "Uygun zamanı gelince Mwangaza ve danışmanları ülke dışındaki yerlerinden kalkıp Bukavu havaalanına gelecekler. Baban ve senin tarafından oluşturulacak muazzam bir kalabalık onu zafer içinde şehre getirecekler. Anladın mı? O Bukavu'ya girdiği anda bütün çatışmalar derhal kesilecek. Senin adamların silahları indirip yağmalamayı ve ateş etmeyi bırakıp kutlamaya başlayacaklar. En başta baban olmak üzere, bu davasında Mwangaza'ya yardım edenler ödüllendirilecekler. Yardım etmeyenler o kadar talihli olmayacaklar. Yazık ki, baban bugün burada yok. Umarım bir an önce iyileşir. Baban, Mwangaza'yi çok sever. Yirmi yıldan beri birbirlerine çok şey borçlandılar. Şimdi hasat zamanı. Senin için de."

Haj artık pencereden kopmuş, masanın üstüne yaslanarak kocaman altın kol düğmesiyle oynuyor.

"Demek ki küçük bir savaş olacak," diyor epey düşündükten sonra.

"Yapma, Haj, buna savaş bile denmez," diye akıl yürütüyor Philip. "Sadece adı savaş. Barış da hemen köşenin ardında."

“Hep olduğu yerde,” diyor Haj, ilk başta Philip’in fikrini kabul eder gibi. “Zaten küçük bir savaş kimin umurunda ki?” dedikten sonra Fransızcaya geçiyor. “Yani birazcık ölümden ne çıkar ki? Hiç. Birazcık hami olmak gibi bir şey.” Bu yorumunu desteklemek için savaş sesleri çıkarmaya başlıyor: “Pof! Gümbür! Taka-taka-taka!” Sonra da ölmüş numarası yapıp kollarını iki yana açık masanın üstüne yığıyor. Tekrar başını kaldırdığında herkes boş gözlerle ona bakıyor.

* * *

Maxie, Bukavu havaalanını ele geçirecek, karşısına çıkanın da vay haline. Başarımızın anahtarı olan Kavumu adındaki bu havaalanı şehrin otuz beş kilometre kuzeyinde. Tahtaya alanın bir uydu fotoğrafı yerleştiriliyor. Yirmi yıl önce Bukavu’da havaalanı var mıydı? Belleğimde üstünde keçilerin otladığı bir çayır ve Peder Jan adındaki Polonyalı bir rahibin pilotluğunu yaptığı çift kanatlı, gümüş renkli bir uçak var.

“Havaalanını kontrolüne alırsan, Güney Kivu tepsi içinde önüne gelir. İki bin metrelik asfalt pist. Ne istiyorsan, kimi istiyorsan, ne zaman istiyorsan getirebilirsin. Kinshasa’nın da ciddi bir çıkarma yapabileceği tek havaalanını bloke etmiş olursun.” Ara sıra mesajını vurgulamak için bilardo istakasını haritaya çarpıyor. “Kavumu’dan doğuya, Nairobi’ye ihracat yapabilirsin...” Şrak, diye vuruyor istakayı. “...güneye, Johannesburg’a...” Şrak. “...kuzeye, Kahire ve ötesine. Ya da Sahra altı Afrika’yı boş verip doğrudan Avrupa pazarlarına gönderebilirsin. Bir Boeing 767 kırk ton yük alıp hiç ikmal yapmadan işini görür. Ruandalılara, Tanzanyalılara ve Ugandalılara da orta parmağını gösterirsiniz. Düşünsenize.”

Tercüme ediyorum ve düşünmeye başlıyoruz. Haj derin düşünüyor. Başını uzun elleri arasında sandviç

yapmış, patlak gözleri Maxie'nin üstünde; yanında, tıpkı onun pozuyla düşünmekte olan Dieudonné'nin farkında bile değil.

"Hiçbir aracı yok, eşkıya yok, koruma parası yok, gümrük memurlarına veya askerlere rüşvet vermek yok," diye güvence veriyor Maxie, ben de aynen söylüyorum. "Madenlerinizi, filizlerinizi çıktığı yerden doğruca müşterisine iletin, Kinshasa'ya pastadan tek bir dilim vermeden. Onlara bunu açık açık anlat, delikanlı."

Onlara açık açık anlatıyorum ve çok etkilendiklerini görüyorum... Haj hariç. Yine insanı delirten bir itirazla ortaya atlıyor.

"Goma'nın pisti daha uzundur," diyor ısrarla.

"Ama bir ucu lav tabakasıyla örtülü," diye açıklıyor Maxie, istakayla haritadaki volkan kümesini gösterecek.

"Ama pistin iki ucu var, değil mi? Bu bir pist."

Franco bir kahkaha patlatırken Dieudonné de ender gülümsemelerinden birini sergiliyor. Maxie derin bir soluk alıyor, ben de alıyorum. Şu Haj ile anadili olan Shice konuşarak beş dakika baş başa kalmak isterdim, erkek erkeğe. O zaman ona bu ucuz itirazlarıyla operasyonu çıkmaza sokmaya ne kadar yaklaştığını anlatabilirdim.

Maxie yılmadan devam ediyor: "Havaalanımız Kavumu olacak. Bu kadar." Yumruk yaptığı elini kabaca ağzının üstünden geçirdikten sonra bir kez daha başlıyor. Korkarım Haj iyice sinirini bozmuş. "Her birinden teker teker işitmek istiyorum. Hepsi bu işte var mı, yok mu? Kavumu'yu alarak operasyona başlıyor muyuz, yoksa yarım önlemlerle oyalanarak başkalarının da karışmasına izin verip Doğu Kongo'nun gerçek bir atılım yapması için yıllardan beri ilk kez karşısına çıkan en iyi fırsatı kaçırarak mıyız? Franco'yla başla."

Franco'yla başlıyorum. Her zamanki gibi acele etmiyor. Önce bana, sonra haritaya ve Maxie'ye kötü kötü bakıyor. Ama en uzun bakışı nefret ettiği Dieudonné'ye oluyor."

"Generalimin yargısına göre Sayın Albay mantıklı konuşuyor," diyor neden sonra.

"Ben daha açık bir cevap istiyorum. Ve hepsine soruyorum. Şehirlere ve madenlere doğru ilerlemeden önce havaalanını... Kavumu Havaalanı'nı alıyor muyuz? Çok açık bir soru ve açık bir cevap istiyorum. Ona bir daha sor."

Soruyorum. Franco sıkılı yumruğunu çözüp avucunun içindeki bir şeye kötü kötü baktıktan sonra tekrar kapatıyor. "Generalim kararlı. Önce havaalanını alıyoruz, sonra madenleri ve şehirleri."

"İttifak içinde mi?" diye üsteliyor Maxie. "Banyamulenge ile birlikte mi? Geleneksel farklılıkları bir yana bırakıp yoldaş olarak mı?"

"Kabul edildi," diyor Franco.

Haj'ın manyak gibi bir adamdan diğerine gidip gelen, sonra beni mıhlayan bakışlarından huzursuz olup gözlerimi yine maden suyu şişesine dikiyorum.

Dieudonné duyduklarına inanmakta zorlanıyor.

"Bizimle mi?" diye soruyor Franco'ya alçak sesle. "Bu girişimde Banyamulenge'yi eşit ortağınız olarak kabul ediyor musun?"

"Gerekliyorsa, evet."

"Ya sonra, kazandıktan sonra? Birlikte barışı koruyacak mıyız? Gerçekten burada kabul edilen şey bu mudur?"

"Generalim sizinle ittifak diyorsa, öyledir," diye hırlıyor Franco. Durumu perçinlemek için de deposunda hiç tükenmeyecek gibi duran atasözlerinden birini savuruyor. "Dostlarımmın dostları benim de dostumdur."

Şimdi sıra Dieudonné'nin. Soluğunu ayarlarken sadece Franco'ya bakıyor. "Eğer generalin sözünü tutarsa. Ve sen de sözünü tutarsan. Ve Mwangaza sözünü tutarsa. O zaman bu girişimde Banyamulenge sizlerle işbirliği yapacaktır."

Benimkiler dahil, bütün gözler Haj'a çevriliyor. Dikkatlerin üstünde toplandığının farkında, elini Zegna'sının hardal renkli astarına götürüp altın kaplı sigara tabakasını çıkaracakken, Sigara İçilmez posterini görüyor, suratını buruşturup tabakayı tekrar cebine bırakıyor ve omuz silkiyor. Bu omuz silkme Maxie için bardağı taşıran son damla.

"Sana zahmet, Haj'a benim için bir şeyler söyler misin, delikanlı?"

Emrin olur, kaptan.

"İkide bir öne sürdüğü o, 'ama-diğer-taraftan-da' saçmalıklarından hiç haz etmiyorum. Buraya bir ittifak kurmaya geldik, kıcımızın tepesine kadar engel çıkarmaya değil. Eğer burada babasını temsil ediyorsa, neden babasının dediklerini söylemiyor ve işin bokunu çıkarıyor? Çok saldırgan olmadan bu söylediklerimi ona aktarabilecek misin?"

En yetenekli çevirmenin bile böyle bir ifadeyi yumuşatabilmesinin sınırı vardır, özellikle de bu Maxie gibi lafını esirgemeyen bir müşteri tarafından söyleniyorsa. Elimden geleni yapıyorum; Haj'ın kontrolsüz tepkilerini, su seviyesi altında ve üstünde dinlemiş biri olarak da, ondan gelecek saldırıya karşı kendimi hazırlıyorum. Ama Sorbonne İşletme Fakültesi'nden taktirle mezun olmuş bir adamın son derece mantıklı fikirlerini tercüme etmeye başladığımda ne kadar şaşırdığımı düşünün. Konuşması en az bir beş dakika sürmüş olmalı, ama en küçük bir tereddüt gösterdiğini veya söylediği bir şeyi tekrar ettiğini hatırlamıyorum. Düşündürücüydü, duygusal değildi. Hem onun

hem benim sevgili anayurdumuzun kaderini tartıştığını gösteren en küçük bir belirti yoktu. İşte konuşmasının özeti:

Madenlerin işletilmesi yerel nüfusun rızası olmadan yapılamaz.

Askeri kuvvet tek başına yeterli değildir. Uzun vadeli bir çözüm için savaşız geçen bir dönem, yani çoğu insan tarafından barış olarak bilinen bir dönem yaşanması gereklidir.

Dolayısıyla burada delegelerin önüne getirilen mesele albayın madenleri en iyi yoldan çıkarıp nakledecek planı olup olmadığı değil, Mwangaza ve Orta Yol'un toplumsal bir mutabakat için verdikleri sözü tutup tutamayacaklarıdır.

Kullanım. Haj sadece madenlerin fiziki kullanımından değil, yasal kullanımından da söz ediyor. Belli ki, Mwangaza yönetimindeki geçici yeni Kivu hükümeti Kartel'e yerel yasaların gerektirdiği imtiyazları, hakları ve izinleri verecek.

Peki, ya Kongo yasaları ne olacak? Kinshasa iki bin kilometre uzakta olabilir, ama hâlâ ülkenin başkentidir. Uluslararası düzeyde Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin tamamı hakkında söz sahibidir ve doğu bölgeleri üzerindeki yetkileri de anayasa ile tanımlanmıştır. Uzun vadede Kinshasa anahtar niteliğindedir.

Haj dönüp Philip'e bakıyor:

"Böylece size sormak istediğim soru, Bay Philip, Karteli'niz Kinshasa'nın yasal otoritesini nasıl aşmayı düşünüyor? Mwangaza Kinshasa'dan söz ederken alaycı bir dil kullanıyor. Albay bize Kinshasa'nın bu

darbeden hiçbir mali yarar sağlamayacağını söylüyor. Ama her şey yerli yerine oturduktan sonra son söz Kinshasa'nın olacak, Mwangaza'nın değil."

Haj konuşmasını bitirene kadar onu hayranlık dolu bir gülümseme ve büyük bir dikkatle dinlemiş olan Philip elini dalgalı beyaz saçı üstünden geçiriyor, ama hiç değdirmen.

"Bu iş güçlü sınırlar ve güçlü adamlar gerektiriyor, Haj," diye açıklıyor gülümseyerek. "Bunlardan biri Mwangaza'ysa, diğeri de saygıdeğer babandır. Biraz zaman alacak, zaten öyle de olması gerekir. Uzlaşma sürecinde bazı safhalar var ki bunlarla ancak karşımıza çıktıkları zaman baş edebiliriz. Bence bu da o safhalardan biridir." Haj şaşırmış numarası yapıyor: bana kalırsa fazlaca şaşırmış gibi, ama neden? "Yani önceden Kinshasalı zenginlerle yarı anlaşmalar olmayacak mı? Bundan emin misiniz?"

"Kesinlikle."

"Fiyatları düşükken onları satın almayı düşünmediniz mi?"

"Elbette, hayır!" diyor Philip erdemli bir kahkahayla.

"Siz delirmişsiniz. Onlara ihtiyacınız olana kadar beklerseniz sizi kazıklayacaklardır."

Fakat Philip hiç sarsılmıyor; bunun için onu takir ediyorum. "Kinshasa'yla hiçbir ön görüşme yapılmadı, Haj. Hiçbir yan anlaşma, pastadan dilim vaadi falan olmadı. Belki ileride bunun bedelini ödemek zorunda kalırız, ama yapsaydık, öne sürdüğümüz her şeyi inkâr etmiş olurduk."

Maxie tekrar ayağa kalkıp haritaya gidiyor; ıstakası önce Goma üzerinde dolaştıktan sonra Kivu Gölü'nün batı kıyısına kadar uzanan yolu izliyor.

"Bay Franco. Duyumlarımıza göre, milisleriniz bu yol boyunca dönem dönem baskınlar yapıyormuş."

“Öyledir,” diyor Franco.

“Söz konusu günün ilk ışıklarında bu baskınların yoğunlaşmasını ve nakliye yolunun iki taraftan kapanmasını istiyoruz.”

Haj ince bir protesto çılgılığı atıyor. “Babamın bira kamyonlarını mı diyorsunuz? Kuzeye giden bira kamyonlarımız mı?”

“Müşterileriniz birkaç gün susayıverirler,” diyor Maxie ve tekrar Franco’ya dönüyor. “Yine duyumlarımıza göre, saygıdeğer generaliniz *burada...* Fizi ve Baraka’da konuşlanmış belli Mai Mai gruplarıyla temas halindeymiş.”

“Duyumunuz doğru olabilir,” diyor Franco.

“Kuzeyde, Walikale civarında da Mai Mai güçlüymüş.”

“Bunlar askeri sırlardır.”

“Söz konusu gün Mai Mai’nin Bukavu’da toplanmasını istiyorum. Uvira civarında da gruplarınız var. Onlar da destek için gelsinler.”

Haj bir kez daha müdahale ediyor. Maxie’nin sunumunu sabote etmeye mi çalışıyor, yoksa sadece tesadüf mü? Korkarım birincisi.

“Albayın Kavumu Havaalanı’nı ele geçirmek için uygulayacağı kesin planı bilmek istiyorum, lütfen. Kabul, askerler sarhoş durumda. Maaşlarını alamamışlar ve mutsuzlar. Ama silahları var ve adam vurmaya çok severler.”

Maxie tekdüze bir sesle cevap veriyor. “Gündelik kıyafetlerini giymiş tecrübeli ve disiplinli bir manga paralı askerin hiç silah atmadan kolayca içeri girebileceklerini düşünüyorum. Buraya kadar tamam mı?”

Haj yavaşça başını öne sallıyor. Çenesi elinde, öne uzanmış abartılı bir dikkat kesilmiş pozu veriyor.

“Ya sabah erkenden mesaiye gelen bakım işçileriyle birlikte girerler ya da bir cumartesi akşamı maç

yapmak isteyen bir futbol takımı numarasını yaparlar. İki tane futbol sahası var, bira bedava, köylerden bir sürü kız gelir, çok samimi bir hava olur. Buraya kadar tamam mı?”

Haj yine başını öne sallıyor.

“İçeri girdikten sonra koşmuyorlar, yürüyorlar. Sakin davranıyorlar. Silahları saklı, herkese gülümseyip el sallıyorlar. On dakika içinde kontrol kulesini, pisti ve cephaneliği ele geçiriyoruz. Etraftakilere sigara ve bira dağıtıyoruz, ceplerine biraz para sıkıştırıp sırtlarını sıvazlıyoruz; başlarındaki adamlarla konuşup uzlaşıyoruz. Onların bildiği kadıyla biz gümrükçülere bulaşmadan birtakım madencilik teçhizatı getirebilmek için gayri resmi olarak havaalanını kiralamaktayız.”

Haj’ın ses tonu ona hiç yakışmayacak kadar alçalıyor. “Albayın askeri bilgilerine saygım sonsuzdur, ama bu paralı asker mangasının nitelikleri tam olarak nedir?”

“Hepsi birinci sınıf profesyonel. Güney Afrikalı, Özel Kuvvetler’de eğitim görmüşler ve özenle seçilmişler.”

“Siyah mıdırlar, Sayın Albay’ım? Bunu sormak istiyorum.”

“Angola’dan getirttiğimiz Zulular ve Ovambolar. Hepsinin savaş tecrübesi var, aralarında maceracı yok. Dünyanın en iyi savaşçıları.”

“Kaç kişiler, Sayın Albay’ım?”

“Elliye aşmayacak; halen elimizde kırk kişi var.”

“Peki, bu adamlara çatışmada kim kumanda edecek?”

“Ben. Şahsen ben. Tabii ki, ben, başka kim olacak?” Maxie cümlelerini giderek daha kısaltıyor. “Artı, Anton. Artı benim birkaç yakın yoldaşım.”

“Ama bağışlayın. Sayın Albay’ım beyaz değil mi?”

Maxie gömlek kolunu sıvayınca, içimden eyvah, diyorum. Oysa, sadece ön kolunun iç tarafına bakıyormuş. "Vay canına, gerçekten de beyazmışım!" diyor ve başta Haj olmak üzere, masadakiler rahatlayıp neşeli sesler çıkarıyorlar.

"Peki, ya yoldaşlarınız, Sayın Albay'ım? Onlar da beyaz mı?" diye soruyor Haj kahkahalar biraz dinince.

"Kar gibi."

"O halde lütfen bize açıkla mısınız, kar gibi beyaz, küçük bir grup yabancı, oradaki o kadar talihli olmayan insanların biraz bile dikkatini çekmeden Bukavu havaalanını sürpriz bir saldırıyla nasıl ele geçirecekler?"

Bu defa kimse gülmüyor. Bu defa kulağımıza gelen tek şey martı ve karga sesleriyle, dışarıdaki sıcak rüzgârın çimlerde çıkardığı hışırtı.

"Çok kolayca. Söz konusu gün..." Maxie darbenin başlatılacağı günden hep böyle bahsediyor, "...hava trafik kontrol sistemlerinde uzman İsviçreli bir üretici firma, henüz açılmamış bir ihale teklifine hazırlık amacıyla havaalanı tesislerinde bir inceleme yapıyor olacak."

Sessizlik sadece benim tercümemle bozuluyor.

"Onların, ne olduğu açıklanmamış teknik teçhizatla yüklü uçakları..." Ne olduğu açıklanmamış ifadesini ben de onun gibi vurguluyorum. "...kontrol kulesine yakın bir yere park edilecek. İsviçre şirketinin teknisyenleri Avrupalıdır. Ben, Anton ve daha önce tanışmış olduğunuz Benny de onların arasında olacağız. O ana dek havaalanına ana kapıdan girmiş olan benim seçkin askerlerim işaretim üzerine uçağa girecekler. Uçağın içinde ağır makineli tüfekler, roketatarlar, el bombaları, ışıklı kol bantları, kumanya ve bol miktarda mühimmat olacak. Eğer onlara ateş edilirse, onlar da asgari düzeyde karşılık verecekler."

Philip'in bundan sonra yaptıklarına tamamen hak veriyorum. Yani gerçekten bu Haj kimin tarafındaydı? Onun ikide bir vıdı vıdı etmesine daha ne kadar katlanacaktık? Zaten bu toplantıya davetli bile değildi. Son dakikada babasına vekaleten getirilmişti. Artık ağzının payını vermek ve haddini bildirmek zamanı gelmişti.

"Sevgili Haj," diye başlıyor Philip. "Saygıdeğer babanı sevgiyle anıyor ve onu özlüyoruz. Şu ana kadar hepimiz çok ketum olduk, özellikle de Mwangaza'nın kampanyasını desteklerken senin oynayacağın hayati rol hakkında fazla ketum olduk. Bu parlak gelecek için sen nasıl bir hazırlık içinde olacaksın? Özellikle de senin bölgen olan Bukavu'da? Sanırım bu konuda bizi aydınlatman için en uygun zaman şimdi."

Haj önce Philip'i veya benim tercümemi duymamış gibi davrandı. Sonra da ağzından fısıltıyla Shi dilinde bir şeyler çıktı: *Tanrım bana bu salak herifle konuşmak için kuvvet ver, falan gibi şeyler...* Tabii, ben bunu anladığımı hiç belli etmedim, not defterime bir şeyler yazar gibi yaptım.

Sonra da delirmiş gibi yapmaya başladı. Ayağa fırladı, topukları üstünde dönüşler yaptı, parmaklarını şıklattı ve başını sağa sola salladı. Ve adım adım Philip'in sorusuna ritmik bir karşılık vermeye başladı. Benim tek müziğim kelimelerdir ve Kongo orkestralarını konusunda da kör kütük cahilimdir; size bugün bile Haj'ın o sırada hangi büyük sanatçıyı veya orkestrayı taklit ettiğini söyleyemem.

Ama odadaki diğerleri bunun ne olduğunu anlamıştı. Ben ve müzik konusunda benim gibi kütük olan Maxie dışındaki herkes. Karşımızda muazzam bir performans vardı, herkes anında bunu tanıdı ve çok komik buldu. Ciddi Dieudonné kahkahadan kınılacak

gibiydi ve el çırparak tempo tutuyordu. Franco'nun dev cüssesi keyifle sallanıyordu. Bu sırada, her türlü hava koşullarında çalışmak için eğitim görmüş olan üst düzey çevirmeniniz tercüme etmeyi sürdürmektedir... Bir ara Fransızca'ya, sonra Maxie'nin ters bakışı üzerine İngilizceye. Haj'ın şarkısını not tutabildiğim kadarıyla aşağıda göreceksiniz:

Askerleri satın alacağız.

Öğretmenleri ve doktorları satın alacağız.

Bukavu şehrinin Garnizon Komutanını ve emniyet müdürünü ve emniyet müdür yardımcısını satın alacağız.

Hapishanelerin kapısını açıp şehirdeki her sokağın başına kamyon dolusu bira koyacağız.

Ne kadar Ruanda karşıtı Ruandalı varsa onlara kamyonlarımızdan yepyeni tüfekler vereceğiz.

Tüfeğini alamayan varsa, böyle gelsin!

İçinizde Şeytan'ı gördüğü için size ateş eden ne kadar serseri ve kaçık varsa...

onlara da bira ve tüfek vereceğiz.

Ve İsa'yı sevip bela aramayan, bela çıkarmayı da istemeyen, iyi Hıristiyanların ne kadar az sayıda olduğunu bilen Bukavu'daki bütün Katoliklere, rahiplere ve rahibelere...

Yoksulluklar Prensi'nin kıcını gere gere Yeni Kudüs'e gelmekte olduğunu söyleyeceğiz!

O halde, hadi yavrum, bir bira daha aç, kendine bir Molotof kokteyli daha yap, birkaç güzel vitrin daha indir ve eski hesaplarını kapatmaya bak.

Çünkü Halk'ın Cenneti çok geçmeden yakına yapışacak!

Artık Philip de hayranlıkla başını sallayarak gülüyor, bir yandan da ara vermek için zili çalıyor. Ama benim dikkatimi çeken kişi Tabizi. Yüzünde başarısızca gizlemeye çalıştığı öfke dolu bir maske var. Kömür gibi siyah gözleri, bir çiftenin ikiz namlusu gibi Haj'ın alnına kilitlenmiş, nefret kusuyor.

11

Bunlar hangi cehennemde, Sam. Bu sessizlik beni sağır edecek

Bakıyorum, hayatım. Sabırlı ol.

Sabırlı olmaya çalışıyorum. Sam'in sesi önce Anton'a, sonra Philip'e sorarken kulağıma anlaşılmaz sesler geliyor.

Franco'yu bulduk.

Nerede?

Kraliyet dairesinde. Mwangaza'yla sohbet ediyor.

Oraya bağlansanıza, diyorum aşırı bir heveslilikle.

Hayır, Brian, sağ ol. Sen olmadan da işlerini görebilirler.

Kulaklığıma Haj'ın timsah derisi ayakkabılarının geçitte pat pat yürüme sesi geliyor. Ona eşlik eden bir çift ayak sesi daha var. Bunun Dieudonné olduğunu tahmin ediyorum. Sam hemen bu tahminimi doğruluyor. Gözcülerin raporuna göre Haj, Dieudonné'nin koluna girip onu bahçedeki patıkaya neredeyse çekiştirerek götürmüştü. Dahası, parmağını dudağına götürüp Dieudonné'ye evden çıkana kadar sessiz olmasını bildirmişti. Heyecanlanıyorum. Yarı zamanlı bir ses hırsızı için en güzel müzik: "Bizi işitemeyecekleri bir

yere gidelim,” veya “Ben bir telefon kulübesine gidene kadar olduğun yerde bekle,” gibi ifadelerdir.

Ama bu heyecanım içinde bile Dieudonné'ye acı-maktan alamıyorum kendimi; onu önce Maxie bir yöne doğru sürükledi, şimdi de Haj başka bir yöne çekmeye çalışıyor.

İki adam çardağa çıkan merdivenlerin başına vardılar; şimdi merdivenleri çıkıyorlar. Bu sırada Haj dans etmeye başlıyor. Dans ederken bir yandan soluk soluğa konuşuyor. Timsahlardan çıkan pat sesine iki üç kelimelik laflar karışıyor. Ses hırsızları körler gibi işitirler. Bazen de körler gibi görebilirler, yani şu anda benim yaptığım gibi. Haj'ın sümük yeşili timsah derisi ayakkabıları basamakların üstünden şappada-şak, şappada-şak diye sekiyor. Alnına düşen jöleli perçemini görüyorum, ince vücudu geriye doğru bükülüyor, ellerini göğre doğru kaldırmış, konuşma sesini ayakkabılarından çıkan sesin altında tutmaya çalışıyor. Vücudu delirmiş bir adamın hareketlerini yaparken sesi sabit; ne kadar alçak sesle konuşursa ayakkabısıyla o kadar çok gürültü çıkıyor. Tek bir cümle içinde başını ne kadar çok savurursa, mikrofonlara o kadar çok anlaşılmaz laflar geliyor.

Hangi dili konuşuyor? Dieudonné'nin de bildiği, anadili olan Shi. Demek ki bu tuhaf doğaçlamayla ve arada bir katıştırdığı Fransızcayla yaptığı veya yaptığını sandığı şey, onları gizlice dinleyenlerin asla anlayamayacağı bir dil kullanmak. Ama ben anlayabiliyorum.

Ve onun peşini bırakmıyorum. Oradayım, onlarla birlikte. O kadar sıkı takip ediyorum ki, gözlerimi sımsıkı kapattığım zaman sanal gözümle onu görebiliyorum. Haj bir basamak çıkıyor, Dieudonné hafif öksürek peşinden gidiyor ve üst düzey çevirmeniniz Salvo, başında kulaklığı elinde not defteriyle hemen onların

yanında. Haj bir basamak geri gelince Dieudonné hareketsiz duruyor; ben de duruyorum. Haj bir basamak sonra çimin üstüne varıyor, ben de yanına geliyorum. Ve Haj benim orada olduğumu biliyor. Bildiğini biliyorum. Benimle oyun oynuyor, ben de oyuna katılıyorum. Basamaklardan ine çıka zebraı peşinden sürük-lüyor, zebra da o ne yaparsa aynısını yapıyor.

Bilemeyeceği şey, ses sistemimizin ne kadar ilkel olduğu. Haj modern bir insan ve eminim bir ileri teknoloji manyağı. Chat Odası'ndaki gibi son model oyuncaklarımız olduğunu sanıyor: lazerler, uydu çanakları gibi, ama öyle değil. Ve burası Chat Odası değil, Haj. Her ne kadar sen, ben ve Dieudonné hareketliysek de, Spider'ın mikrofonları sabit. Spider'ın sistemi döküntü yapmayan kapalı kablo, ama bu zebra ona bayılıyor.

Bire bir maç yapıyoruz. Haj ile Salvo. Dieudonné masum seyirci. Haj'ın Shi diline, tap dansına kıvrır kıvrır hareketliliğine karşı Salvo'nun hırsız kulakları. Timsahlar parke taşlarda pata küte tepiniyor. Sesi bir yükselip bir alçalıyor, biraz Shi, biraz Kinyarwandaca, sonra araya bir iki Fransızca argo karıştırıp tam bir bulamaç yapıyor. Üç ayrı dilden gelen tek bir cümleyi üç ayrı mikrofondan yakalamaya çalışıyorum ve gelen ses de adamın kendisi kadar karmaşık. Ben de hayalimde dans ediyorum. Taş merdivenlerin tepesinde onunla bir kılıç savaşına tutuşmuşum, bana nefes alacak zaman tanıdığındaysa sıkıştırılmış tercümemi aceleyle Sam'e iletiyor, sol elimle not defterini masaya bastırırken, sağ elim Haj'ın söylediklerini kaydediyor.

Bağırmana gerek yok, sevgili Brian. Seni rahatça işitebiliyoruz.

Bu iş tam dokuz dakika sürüyor, verilen aranın üçte ikisi. Zebra hayatında bu kadar iyi hırsızlık yapmamıştı.

* * *

Haj: Sahi, senin hastalığın ne durumda? (Timsahlar birkaç kez yere vuruyor, sonra ani bir sessizlik) Çok mu hastasın? (Cevap yok. Yine bir kesinti. Ses tekrar geliyor.) Karıların da mı? Çocukların? (Dieudonné başıyla doğruluyor mu? Belli ki, öyle.) Hay lanet. Ne kadar ömrün kalmış? (Cevap yok.) Kimden bulaştığını biliyor musun?

Dieudonné: Bir kadından. Başka kimden olacak?

Haj: Ne zaman?

Dieudonné: Doksan sekizde.

Haj: Doksan sekiz savaşında mı?

Dieudonné: Başka ne olacak?

Haj: Ruandalılara karşı savaşırken mi? (Dieudonné yine belli ki başını sallayarak doğruluyor.) Ruandalılarla dövüşürken, bir yandan da tek gerçek Kongo Demokratik Cumhuriyeti için düzüşüyor muydun? Vay canına! Sana teşekkür eden oldu mu?

Dieudonné: Hastalık kaptım diye mi?

Haj: Başka bir yararsız savaşta dövüştün diye. (Merdivenlerden dans ederek inip çıkıyor.) Ne bok iş be. Lanet olsun, (biraz daha küfür). Bu adsız Kartel'in istediği şey senin kışın, bunu biliyorsun, değil mi? (parazit) Banyamulenge'nin elinde en iyi, disiplinli ve yürekli savaşçılar var, en iyi madenlere sahipsiniz... plato altın ve koltan dolu... ama bunu çıkarıyorsunuz; boktan ineklerinizi her şeyden çok seviyorsunuz...

Dieudonné: (öksürük nöbetleri arasında, ama çok sakın) O halde şartları biz koyacağız. Mwangaza'ya gidip şöyle diyeceğiz: Önce bize vaat ettiğin her şeyi vereceksin, yoksa senin için savaşa girmeyiz. Sana karşı savaşınız. Aynen böyle söyleyeceğiz.

Haj: Mwangaza mı? Bu işin başında Mwangaza mı var, sanıyorsun? Aman ne kahramandır o!... Dün-

ya çapında aydınlatıcıymış! Yoksulların fedakâr savunucusu ha! O herif İspanya'da hayatında göremeyeceğin, en fakir on milyon dolarlık villanın sahibidir. Babama sor... her helada bir plazma televizyon bulunur... *(Timsahlardan çıkan tepinme sesleri, konuşmalar iyice anlaşılmaz oluyor, sonra düzeliyor.)* Dieudonné. Beni iyi dinle. Sen iyi bir adamsın. Seni seviyorum.

Dieudonné: *(Anlaşılmaz sesler)*

Haj: Ölmeyeceksin. Ölmeni istemiyorum. Tamam mı? Anlaştık mı? Ne sen ne de Banyamulenge. Bir daha olmayacak. Savaş yüzünden, açlıktan, savaş sonrası yüzünden, kaptığın hastalıktan ölmeyeceksin. İlle de ölecekse bira içmekten öl. Söz mü?

Dieudonné: *(Acı acı gülüyor.)* Bira ve virüs ilaçlarından.

Haj: Yani Kongo'da, nerede olursa olsun uzun bir süre hiç kimsenin ölmesini istemiyorum; isteyen sakince, çok bira içmekten ölebilir. Orosu gibi terliyorsun. Otursana.

Ses alma kalitesi iyileşiyor. Anton'dan Sam aracılığıyla gelen habere göre, Dieudonné çardağın yanındaki bir ağacın altında, taş bankın üstüne oturmuş. Haj onun bir iki metre etrafında dolanıp duruyor. Ama ben hemen yanlarındayım.

Haj: ...Ruandalılar bizden kuvvetli, bunu biliyorsun, değil mi?... Banyamulenge'den de kuvvetli... Mai Mai maymunlarından *(Maymun sesleri çıkarıyor)* da kuvvetli... bütün Kivu'yu bir arada toplasan... onlardan da kuvvetli. Tamam mı? İtiraf et.

Dieudonné: Mümkün.

Haj: Kesinlikle öyle, bunu sen de biliyorsun. Dinle beni *(Dieudonné'nin yanına iyice yaklaşıp kulağına fısıldıyor, ama ağacın dallarındaki mikrofon sayesinde dört dört-*

lük ses alıyorum) babamı çok severim. Ben Afrikalıyım. Ona saygımı gösteririm. Baban hâlâ sağ mı?... Peki, o halde sen de onun ruhuna saygı gösterirsin. Onun ruhuyla konuşursun, onun ruhuna itaat edersin, onun ruhu sana kılavuzluk eder. Benimki sağ, tamam mı? Üç karısı, yiyebildiği kadar da orospusu var. Goma'nın bir parçasına, benim yüzde elli birime sahip ve Ruandalılar onun ticaretini yapıyorlar ya da babam öyle olduğunu sanıyor.

Anton yine Sam aracılığıyla Haj'ın ikide bir ağacın arkasında kaybolup tekrar ortaya çıktığını bildiriyor. Ses alımındaki değişiklikler de bunu doğruluyor.

Haj: Birkaç ay önce beni çağırıyor, tamam mı?... Önemli bir olay var... Öhö öhö... evine değil, ofisine... karılarının anahtar deliğinden dinlemelerini istemiyor... bana kendisinin de katıldığı bu 'Kivu için Yeni Düzen' işinden bahsediyor. Eski arkadaşları Mwangaza iç savaşa yol açacağı kesin olan seçimlerden önce yönetimi ele geçirecek, sevmediği herkesi kovup sevdiği herkesi zengin edecek. Tabii 'Halk' da buna dahil olacak, çünkü arkasında bu çok parası, iyi niyetleri, topu tüfeği ve mühimmatı olan hayırsever Kartel var. Ne güzel, diyorum babama. Tıpkı Kral Leopold'un Kongo'ya geldiği zamana benziyor. Babam köpürüyor, tabii. Ben de o sakinleşsin diye ertesi güne kadar bekliyorum. (Bir ara uzaklaşıp tekrar yerine dönüyor.) Bu sırada kötü bir şey çıkıyor. Bayağı kötü bir şey... Kinshasa'da tanıdığım birkaç çok kötü adam vardır... babam onları tanıdığımı bilse beni öldürür, öyle insanlar ki, eğer onlara saygıda kusur edersen ertesi güne sağ çıkamazsın. (Şu anda çok parazit oluyor). Bu adamlar bana ne söylediler dersin? Şu anda onlara

verdiğim gizlilik yeminini bozarak sana açıklıyorum. Kinshasa da bu işten pay alacak... hem de en kötü payı...

Ses harika geliyor. Sam'den gelen habere göre Haj ve Dieudonné yan yana bankta oturuyorlar. İki metre üstlerinde bir mikrofon var ve sesi bozacak hiç rüzgâr yok.

Haj: Ben de tekrar babama gidip aynen şöyle söylüyorum: Baba, seni severim ve beynimi geliştireyim diye harcadığın paralar için sana minnettarım; Mwangaza ve Doğu Kongo için iyi düşüncelerine de saygı duyuyorum. Bu nedenle izin verirsen, sorun çözücü profesyonel uzmanlığıma dayanarak sana iki konuda çok büyük hata yaptığını söylemek istiyorum. Sen ve Mwangaza kendinizi bu taşaksız Kartel'e çok ucuza sattınız. İkinci konu, lütfen saygısızlığımı bağışla, ama yeni bir savaş kimin işine yarar ki? Sen de ben de ticaretimiz için tamamen Ruanda'ya bağımlıyız. Bizim için mallarımızı dünyaya gönderiyorlar. Kongolular dışında herkes için bu ilişki kazançlı ve dostça bir ticaretin temeli olurdu. Bu ilişki birbirimizin kanlarını ve çocuklarını öldürmek veya onu ne kadar sevsen de, Ruanda kokusu sinmiş herkesi Kongo'dan kovmaya yeminli, yaşlı, denenmemiş bir lideri başımıza getirmek için sebep olamaz. Babama Kinshasa'daki dostlarımdan bahsettim mi? Deli miyim? Ama ona Paris'te beraber okuduğum, Hollandalı şişman arkadaşım Marius'tan bahsettim.

Ses alımı bir ara tamamen kesiliyor. Sam'in ekibinden gelen habere göre ikili yavaş yavaş çardağın diğer tarafına yürüyorlar. Ses çok zayıf.

Haj:... kırk yaşında... (iki saniye boyunca parazit)... kurum parası dağ gibi... Afrikalı (?)... başkan yardımcısıymış... (yedi saniye parazit) Ben de babama dedim ki... (dört saniye parazit) beni dinledi... bana hayatının en büyük başarısızlığı olduğumu, sü-lalenin yüz karası olduğumu söyledi... sonra bu Marius'u nerede bulabileceğini sordu... ona Ruanda-Kongo sınırını kapatmanın dünyanın sorunlarına karşı tek akli başında çözüm olduğunu söyleyecekmiş. Babam fikir değiştirdiği anlaşılmasın diye böyle konuşur.

Çılgılık gibi bir metal sesi, sünger yastıklardan çıkan hışırtı, sonra ses yine net gelmeye başlıyor. Sam'den gelen habere göre adamlar denize bakan, rüzgârdan korunaklı bir yere oturmuşlar. Haj'ın sesi telaşlı, neredeyse pervasız.

Haj: Bunun üzerine babam uçağına atlayıp Marius'u görmek için Nairobi'ye gidiyor. Luc, Nairobi'yi çok sever. Orada tanıdığı şahane bir fahişe vardır. Marius'u da sevmiş. Oturup birlikte birkaç puro içmişler. Sonra Marius, ona nasıl bir salak olduğunu söylemiş. "Sidikli oğlunun söylediği kadar varsın. Akıllı ve iyi bir adamsın. Demek ki sen ve Mwanga-za, sizi sömürmesinler diye Ruandalıları Kivu'dan kovmak istiyorsunuz; çok iyi bir fikir, ama bir şey var. Onların geri dönüp ağzınıza yapmayacağına, onlardan aldıklarınızı faiziyle geri almayacaklarına gerçekten inanıyor musunuz? Her defasında böyle yapmıyorlar mı? O halde, neden akıllı olup hayatında bir kez olsun düşünülemez bir şeyi yapmıyorsun? Ruandalıları kovacağına, aynada bir kendine bak, yüzüne kocaman bir gülücük yerleştir ve onları seviyormuş rolü yap. Hoşlansan

da hoşlanmasan da onlarla ticaret yapıyorsun, o halde hoşlanmaya bak. Sonra belki benim şirketim sana destek olur veya şirketini satın alır, yönetim kuruluna da senin sidikli oğlun gibi parlak gençleri getiririz. Kinshasa'yla iyi ilişkiler kurulur ve üç milyon kişi öleceğine barış içinde ortak bir varlık sürdürürüz."

Dieudonné: (Uzun süre düşündükten sonra) Baban bu adamla ittifak halinde mi?

Haj: O adam Luc, yahu. Goma'nın en iyi poker oyuncusu. Ama ne var, biliyor musun? O şişko Hollandalı haklı, çünkü Ruandalılar geri döndükleri zaman yanlarında ne getirecekler? Felaketin katmerlisini. Son defa olduğu gibi, belki daha beterini. Angolalılar, Zimbabveliler, bizden nefret eden, sahip olduğumuz şeylerde gözü olan kim varsa tepemize üşüşecek. Bu olduktan sonra, barış görüşmelerini, uluslararası baskıyı, seçimleri falan aklımdan çıkar, çünkü o arada siz zavallı Banyamulengeler sinekler gibi ölüp gideceksiniz; en iyi yaptığınız iş de bu zaten. Ama bana bir şey olmaz. Ben o zaman Paris'e dönmüş olurum, sizlere bakıp katıla katıla gülerim.

Olduğun yerde kal, Brian tatlım. Sana yardıma geliyorlar.

* * *

"Bu yazdığın ne böyle, delikanlı? Bana rulo yapılmış dikenli tel gibi görünüyor."

Maxie arkamdan bana doğru eğilmiş, elleri koltuğunun kollarına dayalı, Bay Anderson'un Babil çivi yazısı dediği notlarıma bakıyor. Spider yok, Maxie onu cihazları toplamaya gönderdi. Philip koridora çıkan kapı eşiğinde duruyor. Nedense kendimi kirlen-

miş hissediyorum. Hafta sonu seminerinden dönen Penelope'yle seviştikten sonra hissettiğim gibi.

“Benim geliştirdiğim bir tür bu, kaptan,” diyorum ona. “Biraz hızlı yazı, biraz steno ve bana ait bazı işaretler.” Bütün müşterilerime de bunu söylerim, çünkü öğrendiğim bir şey varsa, o da not defterinin mahkemeye götürülebilecek bir kayıt veya belge olduğunu sanmalarına izin vermeyeceksin.

“Şunu bize bir daha okusana, delikanlı.”

Emredildiği gibi, onlara bir daha okuyorum. Daha önce olduğu gibi, İngilizce olarak, ne kadar önemsiz görünse de en küçük bir ayrıntıyı bile çıkarmadan. Belli etmemeye çalışıyorum, ama Maxie ve Philip beni sinirlendiriyorlar. Onlara daha önce de söyledim; Bay Anderson'un ki gibi çok sofistike bir ses yükselticisi olmadan bütün gece uğraşsak bile sonuç alamayız. Ama pes edecekleri yok. Benim kulaklığıma gelen aktüel sesi dinlemek istiyorlar; bunu saçma buluyorum, çünkü benim su seviyesi altındaki dillerimden hiçbirini anlamıyorlar. Saplandıkları yer, puro içen şişko Hollandalının ilk kez adının geçtiği o yedi saniyelik parazitli bölüm. Eğer bundan ben bir şey çıkaramamışsam, onlar ne halt etmeye çıkarabileceklerini sanıyorlar ki?

Her ikisi birer ucunu kulağına takar sanarak Philip'e kulaklığımı uzatıyorum, ama Philip iki ucunu da kendisi takıyor. Bir kez dinliyor, üç kez dinliyor. Her dinledikten sonra da Maxie'ye bilmiş bir baş işareti çekiyor. Sonra kulaklığı Maxie'ye verip kasetteki o pasajı tekrar geçmemi istiyor; nihayet Maxie de ona aynı bilmiş baş işaretiyle karşılık verince benim en başından beri duyduğum kuşku doğrulanmış oluyor: Neyi dinlediklerini biliyorlar ama bana söylememişler. Bir üst düzey çevirmeni, işverenleri tarafından eksik bilgilendirilmek kadar budala ve yararsız duruma düşü-

ren bir şey yoktur. Üstelik bu benim kasetim, onların değil. Bu benim zafer madalyam. Bunu Haj'dan söke söke ben aldım, onlar değil. Bunun için Haj'la ben boğuştum, bizim düellomuzdu.

"Çok iyi, delikanlı," diyor Maxie, bana.

"Beğendiğinize sevindim, kaptan," diyorum nezaket gereği. Ama kafamdan geçen şey: Sırtımı hiç sıvazlama, sağ ol. Buna ihtiyacım yok; senden bile gelse.

"Harika olmuş," diye mırıldanıyor Philip.

Sonra ikisi birden gidiyor, ama ben merdivenlerden sadece bir kişinin çıkışını duyuyorum, çünkü Philip bizim sessiz danışmanımız; adamın gölgesi de yoksa hiç şaşırmam.

* * *

Onlar gittikten sonra uzunca bir süre hiçbir şey yapmadım. Kulaklığımı çıkarıp mendilimle yüzümü sildim, sonra tekrar kulaklığımı taktım ve o yedi saniyelik bölümü bilmem kaçınıcı kez dinledim. Maxie ve Philip'in işitip de söylemek için bana güvenmedikleri şey ne olabilirdi? Kaseti yavaş çaldım, hızlı çaldım, her şeyi denedim ama işe yaramadı. Sonu -er ile biten üç dört heceli bir kelime vardı; aklıma böyle biten en az bir düzine kelime geliyordu: *milyoner*, *lejyoner*, *militer*... Sonra bir boşluk ve -ak diye biten bir kelime, *atak*, gibi.

Kulaklığımı bir kez daha çıkarıp yüzümü ellerimin arasına aldım ve karanlığın içine fısıldamaya başladım. Tam olarak ne söylediğimi şimdi bile hatırlamıyorum. İhanete uğradığımı söylemek için çok erken olurdu. Şu kadarını itiraf edeyim ki içime kökenini araştırmamaya karar verdiğim bir ümitsizlik çökmüştü. Haj ile yaptığım teke tek savaş sonunda yenik düşmüştüm. Haj'ın misafir dairesine girdiği

andan itibaren gizli mikrofonlara karşı ne kadar temkinli olduğunu hatırlayana kadar, aramızdaki düello-nun da hayal ürünüml olabileceğini düşünüyordum. Ama inkârcılık konusunda Penelope'nin can arkadaşı Paula'nın iddia ettiği kadar vardım. Ne var ki neyi inkâr ettiğimi henüz çıkarabilmiş değildim. Eğer birini hayal kırıklığına uğrattığımı hissediyorsam, bu his içe dönüktü. Kendimi hayal kırıklığına uğratmışım.

Sam? Benim. Neler oluyor?

Hiçbir şey olduğu yoktu. Sam yerinde değil. Bir kadının ağzından avutucu bir iki söz duymayı ummuştum, ama kulaklığıma gelen arka plan sesi erkek erkeğe konuşmalardan ibaretti. Sam mikrofonunu kapamaya bile gerek görmemişti ki bence bu, güvenliği tehlikeye atan bir dikkatsizlikti. Imelda Hala'nın saatine bir göz atıyorum. Ara için verilen süreyi aştık. Babasının puro içen şişko Hollandalının yönettiği rakip kuruluşla flört ettiği konusunda Haj'ın anlattığı sonuçsuz hikâye galiba başına iş açacaktı. İyi olur, bana zebra demenin cezasını çeksin. Spider her nereye gittiyse, hâlâ dönmedi. Bu evin coğrafyası hakkında bana kimsenin anlatmadığı çok şey var. Örneğin operasyon odasının yeri. Veya Anton'un gözcülerini nereye yerleştirdiği. Jasper'in nerede gizlendiği. Benny'nin nerede olduğu. Ama benim bilmem gerekmiyor, değil mi? Ben sadece bir çevirmenim. Benden başka herkesin bilmesi yeterli.

Yeraltı planına bir göz atıyorum. Haj ve Dieudonné ayrılmışlar. Zavallı Dieudonné tek başına misafir da-iresinde. Herhalde hızlandırılmış bir dua ediyordur. Haj kendini tekrar çardağa atmış: zafer kazandığını sandığı yer. Oysa bir bilse! Patlak gözleriyle denize bakışını ve Mwangaza'nın tezgâhını bozduğu için kendini kutlayışını görür gibi oluyorum. Franco'nun ışığı sönük. Herhalde hâlâ Mwangaza ile kraliyet dai-

resinde. Erişim dışı. Konuşmaları sadece arşiv amaçlı kaydediliyor.

Bana ses lazım. Kafamın içinde yükselmeye başlayan suçlayıcı sesler duymak istemiyorum, en başta da Hannah'ın sesini. Buraya eleştirilmek için gelmedim. İşverenlerim için elimden geleni yaptım. Başka ne yapabilirdim ki? Haj'ın söylediklerini duymamış gibi mi davransaydım? Duyduklarımı kendime mi saklasaydım? Buraya bir iş yapmak için geldim ve bunun için bana para ödüyorlar. Nakit olarak. Her ne kadar Jasper'e verdiklerinin yanında çerez kalsa bile. Onlar konuşuyor, ben tercüme ediyorum. Birisi yanlış bir şey söylediği zaman tercümeyi kesmiyorum. Sansürlemem, redaksiyon yapmam, bazı meslektaşlarımın yaptığı gibi, yeniden gözden geçirip uydurma ekler koymam. Ne söylenirse onu çeviririm. Zaten böyle yapmasaydım, Bay Anderson'un en gözde evladı olmazdım. Alanımda dâhi olmazdım. Hukukla ilgili olsun, ticari, sivil veya askeri olsun, rengine, ırkına ve mezhebine bakmadan, herkesi eşit olarak, tarafsızca tercüme ederim. Ben bir köprüyüm, tamam mı?

Bir kez daha Sam'e ulaşmayı deniyorum. Hâlâ masasında değil. Operasyon odasındaki arka plan erkek sesleri kesilmiş. Bunun yerine, Sam'in dikkatsizliği sayesinde Philip'in sesini işitiyorum. Ne dediğini anlayabileceğim kadar net konuşuyor. Kimle konuştuğu belli değil ve sesi Sam'in mikrofonundan en az bir duvar ötede, ama bu benim işitmeme engel olmuyor. Haj ile giriştiğim düellodan sonra bende öyle bir ince ayar oluşmuş ki kulaklığıma bir sinek öksürse, onun yaşını ve cinsiyetini söyleyebilecek durumdayım. Fakat Philip'in sesi duymaya alıştığım o pırıltılı sestten çok farklı ve ona ait olduğuna hemen karar veremiyorum. Mark diye biriyle konuşuyor ve Philip'in buyurgan tonundan Mark'ın kıdemsiz biri olduğunu çıkarıyorum.

Philip: Doktorunun kim olduğunu bilmek istiyorum, teşhis neymiş, hastaya uygulanan tedavi, eğer taburcu edilecekse ne zaman edileceği, kanları, metresleri ve fedailerini dışında hasta yatağına kimi kabul ettiği... Hayır, hangi lanet hastanede yattığını bilmiyorum, Mark, bunu öğrenmek senin işin, bunun için para alıyorsun ve oradaki tek adamımız sensin. Yahu, Cape Town'da topu topu kaç tane kalp hastanesi vardır ki?

Telefon görüşmesi bitiyor. Üst düzey bağımsız danışmanlar çok önemli oldukları için görüşme sonunda veda sözcükleri söylemezler. Philip'in şimdi de Pat ile görüşmesi gerekiyor. Yeni bir numara çevirdi ve telefona çıkan kişiden Pat'i istedi.

Philip: Adı Marius, Hollandalı, şişman, kırk yaşlarında ve puro içiyor. Yakınlarda Nairobi'deymiş ve bildiğim kadarıyla hâlâ orada. Paris'te işletme okumuş ve eski dostumuz Union Minière des Grand Lacs şirketini temsil ediyor. Bunun dışında neymiş? (*Doksan saniye boyunca Philip ikide bir, evet, dinliyorum ve not tutuyorum, diyor; tabii ben de not tutuyorum. Neden sonra...*) Çok teşekkür ederim, Pat. Çok iyi. Tam korktuğum gibi, ama daha da kötüsü. Tam da bilmek istemediğimiz şeyler. Sana çok müteşekkirim, Pat. Hoşça kal.

Eh, şimdi öğrenmiş olduk. O kelime *milyoner*; *lejyoner* veya *militer* değildi. Minière'di, diğeri de atak değil, Lacs'dı. Haj, şişman Hollandalı'nın Afrika temsilciliğini yaptığı bir madencilik konsorsiyumundan bahsediyordu. Gözümün ucuyla Spider'ı fark ediyorum; düzeneginin başına geçmiş, döner levhasını kontrol ediyor, bant değiştirip yenilerini işaretliyordu. Soğuk-

luk olmasın diye kulaklıklarından birini çıkarıp ona gülümsüyorum.

“Sanırım sayende epey yoğun bir yemek tatili yapacağız, Brian,” diyor Spider tuhaf bir hevesle. “Şöyle ya da böyle, epey etkinlik planlandı.”

“Nasıl etkinlik?”

“Şimdi söylersem doğru olmaz, değil mi? Bay Anderson bize, sakın bir sırnı paylaşmayın, derdi, unuttun mu? Yoksa her zaman kazık yersin.”

Kulaklığımı tekrar kafama geçirip daha uzun bir süre yeraltı planına bakıyorum. Mwangaza’nın eflatun rengi ışığı tıpkı bir genelev davetiyesi gibi beni kışkırtıyor. *Hadisene, Salvo. Sana engel olan mı var? Okul kurallarını mı?* Philip tersini söyleyene kadar bu odalar dinlenmeyecek. Arşiv amaçlı, operasyonda kullanılmayacak. Kaydediyoruz, ama dinlemiyoruz. Eğer zebra çevirmenseniz, dinlemiyorsunuz. Peki, eğer güvenlik nedeniyle ben dinlemeyeceksem, kim dinleyecek? Kuzey İngiltere İngilizcesi dışında tek kelime bilmeyen Bay Anderson mu? Veya Haj’ın deyimiyle, taşaksız Kartel mi? Onlar dinliyorlar mı? Belki oyalanmak için dinliyorlardır.

Gerçekten ben böyle mi düşünüyorum? Haj’ın fesatlığı ben fark etmeden içime mi işledi yoksa? Afrikalı kalbim belli ettiğinden daha yüksek sesle mi çarpıyor? Ya Hannah’ınki? Öyle değilse, neden sağ elim, tıpkı Penelope’nin tavuk yemeğini çöp öğütme makinesine atarkenki kararlılığını gösteriyor? Tereddüt ediyorum, ama son andaki vicdan sızlamasından falan değil. Düğmeye bastığım anda bütün evi alarm sesi kaplar mı? Yeraltı planındaki o eflatun renkli ışık birden tehlike sinyalleri mi yayacak? Anton’un anoraklı adamları beni yakalamak için mahzen merdivenlerine mi koşacaklar?

Yine de düğmeye basıyorum ve yasaklı kraliyet dairesinin misafir odasına giriyorum. Franco Swahilice

konusuyor. Ses alımı çok iyi, ne bir yankılanma var, ne de bir yan gürültü. Gözümün önüne tüylü halılar, perdeler ve rahat koltuklar geliyor. Franco gevşemiş. Belki de ona viski vermişlerdir. Neden aklıma viski geliyor? Franco viskici olmalı. Konuşma Franco ile Yunus arasında. Şu ana kadar Mwangaza'nın orada olduğunu gösteren kesin bir ipucu yok, ama onların sesindeki bir şey bana çok uzakta olmadığını söylüyor.

Franco: Duyduğumuza göre bu savaşta epey uçak kullanılacakmış.

Yunus: Doğru.

Franco: Bir erkek kardeşim var. Aslında epey erkek kardeşim var.

Yunus: Talihlisin.

Franco: En iyi erkek kardeşim çok iyi bir savaşçıdır, ama ne yazık ki sadece kız çocuğu var. Dört tane karısı, beş tane kızı var.

Yunus: (Bir atasözü) Gece ne kadar uzun sürse de mutlaka sabah olur.

Franco: Bu kızlarından en büyüğünün boynunda bir kist var; evlenmesini zorlaştırıyor. (Franco bu arada uflaya puflaya kistin olduğu yeri kendi boynunda gösteriyor.) Mwangaza, kardeşimin kızını gizli bir tedavi görmesi için bir uçakla Johannesburg'a gönderirse, kardeşim Orta Yol'a sevgiyle bakar.

Yunus: Işık kaynağımız Mwangaza iyi bir eş ve birçok çocuğun babasıdır. Hastaneye ulaşım sağlanacaktır.

Kadeh tokuşturma sesi bu vaadi imzalıyor. Karşılıklı saygı ifadeleri uçuşuyor.

Franco: Bu kardeşim de çok yeteneklidir ve adamları tarafından çok sevilir. Mwangaza Güney Kivu vali-

si olduğu zaman ona, bu kardeşimi bütün bölgenin emniyet amiri yapmasını tavsiye ederim.

Yunus: Yeni demokraside bütün atamalar şeffaf danışmalar sonunda yapılacak.

Franco: Kardeşim üç yıllık bir görev için yüz inek ve elli bin dolar ödeyecektir.

Yunus: Bu teklif demokratik olarak gözden geçirilecek.

Düzeneginin diğer tarafından Spider, bana bakıyor, kaşları kalkmış. Bir kulaklığı çıkıyorum.

“Bir şey mi oldu?” diye soruyorum.

“Bildiğim kadarıyla, hayır.”

“O halde neden gözünü dikmiş bana bakıyorsun?”

“Zil çaldı da ondan. Dinlemeye kendini o kadar kaptırmışsın ki zili duymadın.”

12

“Üç üs var, baylar! Her biri açık madencilik alanı, asgari işletme altında ve Kivu’nun kalkınması için kilit nokta konumunda.” Elinde bilardo ıstakası, Maxie yine bize masanın başından nutuk atıyor. Havaalanı elimizde, Mwangaza makamına oturtulmuş. Yakında Kartel bütün Güney Kivu madenlerini kontrolü altına alacak, ama bu arada sahiplenilmesi gereken bu üç maden var. Üçü de uzakta ve muhatap alınacak yasal bir imtiyaz sahibi yok. Toplantı odasına tekrar girdiğim zaman oda sakinlerinin tiyatroya bir dönüşüm geçirdiklerini seziyorum. Daha dakikalar önce fesat dolu bir konuşma sürdürmüş olan Haj ve Dieudonné sanki birbirlerini daha önce hiç görmemiş gibi davranıyorlar. Haj kendi kendine bir şarkı mırıldanıp pis pis sırtıyor. Dieudonné, düşüncelere dalmış, kemikli parmaklarını sakalında gezdiriyor. Aralarında oturan Franco’nun yamuk yüzü sanki bir dürüstlük maskesi. Biraz önce kanatsız melek Yunus’a rüşvet teklif ettiğini kim düşünebilir ki? Ve tabii, az önce uydu telefonuyla emirler yağdıran adam da Philip olamazdı, değil mi? Rahiplere özgü bir sükûnet içinde, ellerini gömleğinin önünde

kenetlemiş oturuyor. Sahneye her çıkışından önce dalgalı beyaz saçlarını tarıyor mu acaba? Kulaklarının ardındaki kıvrıkcık saçları düzeltiyor mu? İçinden geçen baş eğmez düşünceleri saklayamayan tek kişi Tabizi. Vücudunun geri kalanını kontrol altında tutabiliyor, ama petrol karası gözlerindeki kinci ifade gizlenebilecek gibi değil.

Maxie'nin haritası o kadar büyük ki Anton onu masanın bir ucuna yatak örtüsü gibi sermek zorunda kalıyor. O da kaptanı gibi ceketini çıkarmış. Çıplak kolları bileğinden dirseğine kadar dövmelerle kaplı. Nikaragualı Helikopter filosunun anısı: iki başlı bir kartal, pençeleri arasında bir yerküre tutuyor, yıldız üzerinde bir kurukafa. Anton'un getirdiği tepsinin içinde küçük plastik oyuncaklar var: uskurları eğik savaş helikopterleri, pervanesiz çift motorlu uçaklar, havan topları, kimi süngüyle saldıran, kimi yerde tam siper olmuş piyade askerleri.

Maxie elinde ıstakasıyla masaya yaklaşıyor. Ben, Haj'la göz göze gelmemeye çalışıyorum. Maxie ne zaman ıstakasının ucuyla bir şey gösterecek olsa başımı not defterimden kaldırıyorum ve Haj'ın bana bakan patlak gözleriyle karşılaşıyorum. Bana ne anlatmaya çalışıyor? Ona ihanet ettiğimi mi? Hiç aramızda düello olmadığını mı? Canciğer dost olduğumuzu mu?

"Lulingu adında küçük bir yer," diyor Maxie, Franco'ya haritada göstererek. "Mai Mai bölgesinin kalbi, öyle değil mi?" Birden bana doğru dönüyor: "Ondan en iyi üç yüz adamını buraya yerleştirmesini istesem, bunu yapabilir mi?"

Franco benim tercüme ettiğim teklifi düşünürken Maxie, Dieudonné'ye dönüyor. Ona bir şişe aspirin yuvarlamasını mı tavsiye edecek ya da artık zamanı geldiğini, sürünün arkasında oyalanmamasını mı söyleyecek?

“Burası senin bölgen, değil mi? Senin halkın. Senin otlakların. Senin hayvanların. Senin platon.”

Istaka Tanganika Gölü’nün güney kıyıları üstünde dolaştıktan sonra yan yolda durup sola gidiyor ve yine duruyor.

“Bizim bölgemiz,” diyor Dieudonné.

“Burada benim için tahkim edilmiş bir üs bulundurabilir misin?”

Dieudonné’nin yüzü donuklaşıyor. “Senin için mi?”

“Banyamulenge için. Birleşmiş Kivu için. Barış için, bütünlük için, herkesin refaha kavuşması için.” Belli ki Maxie, Mwangaza’nın bütün kutsal sloganlarını benimsemiş.

“Bizi kim destekleyecek?”

“Biz destekleyeceğiz. Havadan. Size ne gerekirse, istediğiniz sürece havadan bırakacağız.”

Dieudonné önce Haj’a bakıyor, sanki ondan yardım ister gibi, sonra yüzünü ince uzun elleri arasına alıp bir süre öyle kalıyor; bir an için onun karanlığında ona katılıyorum. Haj, onu ikna etti mi? Eğer öyleyse, beni de ikna etti mi? Dieudonné başını kaldırdığında yüzünde bir kararlılık ifadesi var, ama neyin kararlılığı olduğu belli değil. Gözleri boşluğa bakarak yüksek sesle, kısa ve kararlı cümlelerle mantık yürütmeye başlıyor.

“Bizi Kinshasa ordusuna katılmaya davet ediyorlar. Ama sadece bizi etkisiz hale getirmek için. Bizi yetkili olduğu izlenimi veren mevkilere tayin ediyorlar, ama aslında hepsinin içi boş. Eğer seçim yapılırsa Kinshasa’nın çizeceği sınırla parlamentoda Banyamulenge’ye söz hakkı verilmeyecek. Eğer bizi öldürmeye başlarsa Kinshasa bizi kurtarmak için kılını bile kıpırdatmayacak. Ama Ruandalılar bizi korumaya gelirler. Ve bu da Kongo için başka bir felaket olur.” Parmaklarının açarak nihai kararını açıklıyor.

“Halkım bu fırsatı kaçırmayı göze alamaz. Mwangaza için savaşıcağız.”

Haj hayretle açılan gözleriyle ona bakarken, ağzından kız gibi bir kıkırdama çıkıyor. Maxie ıstakanın ucuyla Bukavu’nun güneybatısındaki tepe yamaçlarını işaret ediyor.

“Ve bu güzel maden sana ait, değil mi, Haj? Sana ve Luc’a.”

“İsmen öyle,” diyor Haj sinir bozucu bir omuz silkmesiyle.

“Ee, eğer sizin değilse kimin?” diye yarı şaka yarı meydan okur gibi soruyor Maxie; tercüme ederken hiç yumuşatmaya kalkmıyorum.

“Şirketimiz bunu taşeronla verdi.”

“Kime?”

“Babamın bazı iş arkadaşlarına,” diyor Haj, sesindeki terslenmeyi benden başka fark eden olmadı mı, diye merak ediyorum.

“Ruandalılara mı?”

“Kongoluları seven Ruandalılara. Böyle insanlar da var.”

“Ve babana sadıklar, değil mi?”

“Birçok durumda ona sadıklar. Bazı durumlardaysa kendilerine sadıklar ki bu da çok normal.”

“Madenin üretimini üç katına çıkarsak ve onlara pay versek, bize de sadık olurlar mı?”

“Biz mi?”

“Kartel’e. Onların silahlandırılmış ve saldırıya karşı donanımlı olduğunu varsayıyoruz. Baban son adamlarına kadar bizim için savaşıacaklarını söyledi.”

“Eğer babam böyle dediyse, o zaman babamın söylediği doğrudur.”

Maxie hüsrana içinde Philip’e dönüyor. “Bu işte herkesin önceden hemfikir olduğunu sanıyordum.”

“Elbette herkes hemfikir,” diye yatıştırıcı bir sesle karşılık veriyor Philip. “Anlaşma yapıldı, imzalandı bitti. Luc bütün bu koşullara çok önceden imzasını attı.”

İngilizce yapılan ve özel nitelikte olan bu tartışmayı tercüme etmeye kalkmıyorum, ama Haj başını çevirip duruyor ve geri zekâlı gibi sırtıyor; bu da Felix Tabizi’nin sessiz öfkesini kabartmaya yarıyor.

“Üç lider, üç bağımsız yerleşim bölgesi,” diye devam ediyor Maxie ortaya hitaben. “Her birinin kendi iniş pisti var, kimi kullanılmıyor kimiyse kısmen kullanılıyor. Her biri Bukavu dışından hava yoluyla ikmal alıyor. Bütün ulaşım, madeni çıkarma ve nakliye sorununuz bir çırpıda halloluvverecek. Kimsenin bulamayacağı ve düşman hava gücü olmayacağı için de ele geçirilemez.”

Düşman hava gücü mü? Peki, *düşman* tam olarak kim oluyor? Bunu merak eden Haj mı, yoksa ben miyim?

“Yahu kaç tane askeri operasyonda para ödediğin adamlar kamp kurduğun toprakların sakinleri olur ki?” diye bastırıyor Maxie, muhalefeti ezip geçen bir ifadeyle. “Ve bu işi yaparken de ülkeneye yararlı olduğunu bilmenin hazzı var. Onlara bunu da söyle, olmaz mı, delikanlı. Sosyal hoşlukları iyice vurgula. Her bir asker yerel kabile reisleriyle ahbapça işbirliği yapıyor, kabilesine pay vermek şartıyla her reisin de cebine üç beş kuruş giriyor. Uzun vadede bu üslerin kendi kendini besleyen toplumlar haline gelmemesi için hiçbir neden yok. Okullar, dükkânlar, yollar, sağlık merkezleri, ne istersen olabilir.”

Anton haritaya, Franco’nun cangıl üssü olarak belirtilen yere oyuncak bir uçak koyarken herkes seyreliyor. Maxie bu uçağın bir Antonov-12 olduğunu açıklıyor. Hafriyat araçları, damperli kamyonlar, forkliftler ve mühendisleri taşıyacak nakliye uçağı. Bura-

daki piste kolayca inebilir. Başka neye gerek duyulursa bu Antonov uçağı rahatça getirebilir. Ama bir kez daha Haj, onu susturuyor. Bu kez parmak kaldırıp söz isteyen cici öğrenci havasında.

“Mösyö Philip.”

“Haj.”

“Yanlış anlamadıysam teklif edilen anlaşmaya göre askerler en az altı ay boyunca üslerden ayrılacaklar.”

“Doğru.”

“Peki, altı aydan sonra?”

“Altı ay sonra Mwangaza ‘Halk’ın seçimiyle göreve getirilecek ve bütünleşmiş Kivu’nun yaratılması süreci başlamış olacak.”

“Ama o altı ay boyunca... madenler ‘Halk’ın eline geçmeden önce, kimin kontrolünde olacak?”

“Kartel’in tabii, başka kimin olacak?”

“Madeni Kartel mi çıkaracak?”

“Umanm, öyle olur.” Bu şaka, tabii.

“Ve nakliyesini de onlar mı yapacak?”

“Elbette. Biz bütün bunları Luc’a anlatmıştık.”

“Madenin satışını da Kartel mi yapacak?”

“Pazarlamasını, demek istiyorsun.”

“Satışını, dedim.”

“Ben de pazarlamasını, diyorum,” diyor Philip tatlı tatlı gülümseyerek.

“Ve kazancın tamamı kendisinde mi kalacak?”

Masanın diğer ucunda Tabizi patlayacak gibi, ama Philip bir kez daha ondan önce davranıyor.

“Şuna kazanç yerine daha ılımlı bir kelime olan gelir, diyelim, Haj. Senin dediğin gibi, bu gelir ilk altı ay boyunca, yapmış olduğu peşin yatırımına karşılık Kartel’e gidecek. Bu yatırımın içine, tabii, Mwangaza’yi iktidara getirmenin yüksek maliyeti de dahil.”

Herkesin gözü üstünde, Haj bunu ölçüp biçiyor. "Peki, bu madenler, Kartel'in her birimiz için seçmiş olduğu üç üs..." diye başlıyor.

"Ne olmuş onlara?"

"Onlar rastgele seçilmiş üç maden değil, yanılıyor muyum? Görünüşleri öyle olmayabilir, ama fevkalade özelliği olan yerler."

"Korkarım bu konuda takılıp kalıyorum, Haj. Teknik konulardan hiç anlamam."

"Madenlerde altın ve elmas var, değil mi?"

"Umarım öyledir! Yoksa korkunç bir hata yapmış oluruz."

"Bu madenler aynı zamanda çöp yığınları."

"Gerçekten mi?"

"Gerçekten. Hepsinin etrafında tepeleme yığılmış koltan filizi var. Maden çıkarılmış, stok halinde istiflenmiş ve biz ölmekle çok meşgul olduğumuz, bunu nakledemediğimiz için orada terk edilmiş duruyorlar. Yapacağınız tek şey ağırlığını azaltmak için ayrıştırıp nakletmek... İşte size muazzam bir kazanç kaynağı. Altı aya bile ihtiyacınız yok. İki ay bol bol yeter."

Gözümün ucuyla Tabizi'ye bakıyorum, yüzüklü parmaklarıyla çenesini ovalıyor. Anladığım kadarıyla asıl ovalamak istediği şey Haj'ın çenesi.

"Bu bilgi için teşekkür ederim, Haj," diyor Philip kaymak gibi yumuşak bir sesle. "Uzmanlarımızın bunu gözden kaçırmış olduklarını hiç sanmam, ama yine de bu bilgiyi ileteceğim. Ne yazık ki koltan bir zamanlar olduğu gibi harika maden değil, ama eminim bunu sen de bilirsin."

* * *

"Gezginci nedir, kaptan?"

Elim havada, açıklama bekliyorum. Maxie yüzünü buruşturarak açıklıyor. İyi de, gezginci radyoların bir

frekanstan diğerine büyük bir hızla geçtiğini ve bırakın Bukavu'yu, koca Afrika'da bunu dinleyecek bir cihaz olmadığını ben nereden bilebilirdim ki?

“Parek nedir, kaptan?”

“Paralı asker, tabii! Ne sandın? Otomobil markası mı? Askeri terimleri biliyorsun sanıyordum.”

“Bir de ÖAB var, kaptan,” diye soruyorum iki dakika bile geçmeden.

“Özel Askeri Birlik. Yahu, Sinclair sen nerede yaşıyordun ki?”

Bir üst düzey çevirmenin asla yapmaması gereken şeyi yapıp özür diliyorum.

“Kordonlar: Bunu anladın mı, delikanlı? Fransızca olduğu için bilmen gerekir. Üsleri emniyete alır almaz etrafını hemen bir kordonla çeviriyoruz. Yirmi kilometre yarıçapı olan alana bizim iznimiz olmadan hiç kimse girmeyecek. Her türlü ikmal havadan helikopterle yapılacak. Bizim helikopterimiz, bizim pilotumuz, ama sizin üssünüz.”

Anton her bir üssün üstüne oyuncak bir helikopter yerleştiriyor. Gözlerimi Haj'dan kaçırmaya çalışırken, Philip'in sahne aldığını görüyorum.

“Ve bu helikopterler, baylar...” Gerçek bir şovmen olan Philip tam sessizlik oluşana kadar bekledikten sonra tekrar başlıyor. “Operasyonumuz için hayati önemi olan bu helikopterler, tanınması kolay olsun diye beyaza boyalı olacak. Geçiş kolaylığını düşünerek de, üstlerine BM işaretleri boyamayı öneririz,” diye keyif bağışlar gibi ekliyor. Aynı tonda onu taklit etmeye çalışıyorum. Gözlerim maden suyu şişesine yapışmış gibi, içimde haykırp duran Hannah'ın sesini de duymamak için elimden geleni yapıyorum.

Maxie yine sahne alıyor. O da Spider'ın en sevdiği cehennem silahı olan altmış milimetrelilik havan topunu tercih ediyor. Dokuz yüz metre menzili olan ve

havadayken kendi kendine patlayıp ölüm yağdıran roket güdümlü el bombalarını da beğenmiyor değil, ama gönlünde altmışlık havan var. Söylediklerini tercüme ediyorum, ama sanki uzun bir tünel içindeyim ve karanlığın içinden kendi sesim üstüme geliyor.

- Önce yakıtı, sonra mühimmatı getiriyoruz.
- Her askerin kendi Çek yapımı Kalaşnikov'u olacak. Ondan daha iyi bir yanı otomatik düşünemiyorum.
- Her üsse üç adet 7.62'lik Rus makineli tüfek, on bin mermi, asker ve yük nakliyatı için bir beyaz helikopter verilecek.
- Her beyaz helikopterin burun kısmında dakikada dört bin adet 12.7'lik mermi atabilen bir Gatling makineli tüfek bulunacak.
- Eğitim için yeterince zamanımız var. Bugüne kadar eğitim gerekmeyen bir askeri birlik görmedim.

Bunu onlara anlat, delikanlı.

Anlatıyorum.

Zil çaldığı falan yoktu, ama duvar saati bize saatin kaç olduğunu gösteriyordu. Biz askerler her şeyi saatinde yapmaya düşkünüzdük. Kütüphaneye çıkan ikili kapı birden sonuna kadar açılıyor. O ana dek unuttuğumuz kadınlarımız damalı önlükleriyle krallara layık bir büfe önünde dizilmişler. Bulunduğum yerden buz üstündeki ıstakozları görüyorum; salatalıklarla birlikte somon, söğüş et, çeşitli peynirler, soğutulmuş gümüş kovalar içinde beyaz şarap ve taç üstündeki mücevher gibi duran iki katlı pasta: tepesinde Kivu ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti bayrakları var. Harika bir zamanlamayla balkon kapısı açılıyor ve önde Mwangaza, ardında sekreteri Yunus ve Anton içeri giriyorlar.

“Yemek tatili, baylar!” diye neşeli bir sesle anons yapıyor Philip; hemen uysalca yerimizden kalkıyoruz. “Lütfen sofrayı elinizden geldiğince kurutun!”

Üstünde BM işaretleri olan beyaz helikopterler, diye içimden tekrar ediyorum. Barış, Kivu’nun bütünleşmesi ve refahı için burun kısımlarına yerleştirilmiş, dakikada dört bin mermi atabilen Gatlin maki-neli tüfekleri var.

* * *

Şunu peşinen söylemeliyim ki, onca yıllık çevirmenlik hayatımda ister smokinli resmi bir ziyafet olsun, ister günün sonundaki bir kokteyl, müşterilerimin ısrarla beni davet etmedikleri bir durum yaşamamıştım. Fakat kaptanın emirleri kesindi. Maxie’nin gemici peksimeti diye bahsettiği nefis sandviçler kazan dairesinde beni bekliyordu, ama içimde kötü bir şey olacağı hissi yiyecek konusunu aklımdan silip atmıştı.

“Bizim yerimiz burası, delikanlı,” diyor Spider, bir eliyle sandviçini ağzına götürürken diğeriyle teypleri gösteriyor. “Arada sırada masalara bir göz at, sonra da yeni emirler gelene kadar bacaklarını uzatıp dinlen.”

“Kim söyledi bunu?”

“Philip.”

Spider’ın halinden memnun oluşu beni rahatlatmıyor, hem de hiç. Daha önce çok yoğun bir yemek tatili geçireceğimizi söylerken yüzünde olan o bilmiş sırıtma, şimdi yapacak bir şey olmadığını söylerken yine yüzünde duruyor. Kulaklığımı takıyorum ama tık yok. Bu defa Sam mikrofونunu kapatmayı unutmamış. Spider buruşmuş bir askeri dergiyi incelerken bir yandan da sandviçini kemiriyor. Konsolumda KÜTÜPHANE’yi seçiyorum ve kulağıma servise çık-

cak tabak çanağın gürültüsü geliyor. Gladys'in belki de Janet'in sesini duyuyorum: "Bir dilim daha ister misiniz?" diye soruyor şaşırtacak kadar iyi bir Swahiliceyle. Açık büfe self-service ama garsonlar da hizmet ediyor. Benim konsolumda görüldüğü kadarıyla iki tane iki kişilik, bir tane de dört kişilik masa var; her biri gizli mikrofonlu. Hava almak isteyenler için teras kapısı açık. Belki açık havayı tercih eden olur diye bahçe masaları da mikrofonlu. Philip şef garson rolünde.

"Mösyö Dieudonné, buraya oturamaz mısınız? Mösyö Franco, o bacağınız en çok nerede rahat eder?"

Ben neyi dinliyorum ki? Neden bu kadar gerginim? Rastgele bir masa seçiyorum: Franco, Mwangaza ve Yunus ile sohbet ediyor. Görmüş olduğu bir rüyayı anlatıyor. Gizli çocuk ve misyon hizmetkârlarının sadık bir dinleyicisi olarak zamanında pek çok rüya dinlemiştim, bu yüzden Franco'nun rüyasını anlatması veya buna yaptığı uçuk yorum beni şaşırtmıyor.

"Komşumun bahçesine girdim ve çamurun içinde yüzükoyun yatan bir ceset gördüm. Cesedin yüzünü çevirince bana bakan gözler kendi gözlerimdi. O zaman anladım ki artık generalimin emirlerine saygı göstermemin ve bu büyük savaşta Mai Mai için iyi şartlar sağlamamın zamanı gelmişti."

Yunus salak bir sırtışla bunu onaylıyor. Mwangaza'dan ses yok. Ama ben asıl işitemediğim bir şeye kulak kesilmişim: parke zeminde timsah derisi ayakkabıların sesine, o alaycı kahkahaya. Birinci masaya geçiyorum ve Philip ile Dieudonné'nin Swahilice-Fransızca karışımıyla kırsal uygulamaları tartıştıklarını duyuyorum. İkinci masaya bakıyorum, hiçbir şey yok. Maxie nerede? Tabizi nerede? Ama ben onların bakıcısı değilim. Haj'ın bakıcısıyım, ama nerede bu adam? Tekrar büyük masaya dönüyorum;

belki büyük adamın babasıyla olan dostluğuna saygısından, fikirlerini kendine saklıyordur, diye umuyorum. Duyduğum tek ses masaya vurulan ve atılan nesne sesleri, hiç insan sesi yok. Mwangaza'nın sesi bile. Yavaş yavaş ne olduğunu anlıyorum. Franco elbisesinin bir yerine gizlediği fetiş çantasını çıkarmış, içindekileri yeni liderine gösteriyor: bir maymunun el kemiği, bir zamanlar dedesine ait olan bir kutu merhem, artık var olmayan bir cangıl şehrinde alınmış bir bazalt parçası. Mwangaza ve Yunus nazik bir şekilde onu dinliyorlar. Tabizi aralarındaysa, hiç sesini çıkarmıyor. Ve hâlâ Haj yok; ne kadar kulak kabartsam da onun sesini duyamıyorum.

Tekrar Philip ile Dieudonné'ye dönüyorum ve Maxie'nin de onlara katıldığını fark ediyorum; korkunç Fransızcasıyla o da Banyamulenge'nin kırsal uygulamaları hakkında yorum yapıyor. Sonra da beş dakika önce yapmış olmam gerekeni yaparak Mwangaza'nın MİSAFİR ODASI'na giriyorum ve Haj'ın çılgılık attığını duyuyorum.

* * *

Tamam, ilk yorumum o kadar kesin değildi. O çılgılık daha önce Haj'dan işittiğim seslerden farklıydı, ama onun korkudan veya acı çekerken çıkardığı sesleri daha önce duymamıştım. Ama inlemeyle karışık söylediği kelimelerin yardımıyla kimliğinden emin olabildim. Bu kelimelerin tam olarak değilse de, yaklaşık anlamıyla neler olduğunu söyleyebilirim. Hayatımda ilk kez kalemim hemen altındaki not defterine erişemiyordu. Duyduğum kelimeler sıradan şeylerdi... *lütfen, Tanrı aşkına veya yeter artık. Maria* diyordu, ama bununla Meryem Ana'yı mı kastediyordu, yoksa bir metresini veya annesini mi, bilmem mümkün değildi.

İlk duyduğumda çığlığın çok yüksek sesli oluşu da dikkatimi çekmişti, ama daha sonra buna anlam verebilecektim. Sanki kulaklıklarımın arasında, beynimin içinde gerili bir tel vardı ve bu akkor haline gelmişti. Çığlık o kadar yüksek sesliydi ki, bunu Spider'ın işitmemiş olduğuna inanamadım. Ona belli etmeden baktığım zaman daha önceki pozunun hiç değişmemiş olduğunu gördüm. Elindeki dergiye bakıyor, bir yandan da sandviçini kemiriyordu.

Aklımı toplamaya çalışırken çabucak kütüphaneye dönüyorum. Mwangaza Afrika demokrasisi hakkındaki düşüncelerinden bir derleme yapıp yayınlamayı öneriyordu. Diğer masada Philip, Maxie ve Dieudonné sulama sistemleri hakkında tartışmaktaydılar. Bir an duyduğum çığlıkların hayal ürünü olduğuna kendimi inandırmaya çalıştım, ama çok inandırıcı olmam mümkün değildi, çünkü bir anda kendimi yeniden Mwangaza'nın misafir odasında buluvermiştim.

Sahnedeki diğer kişileri tanımlayabilmem için birkaç çığlık daha işitmem gerekecekti. Daha önce de fark ettiğim gibi, işin içinde başka ayakların olduğunu gösteren belirtiler vardı: iki çift, sürekli hareket eden lastik tabanlı ayakkabı ve kedi gibi hareket ettiği için Tabizi'ye atfettiğim, ince kösele tabanlı bir çift ayakkabı. Timsah derili ayakkabı sesini duymuyordum; ya Haj'ın ayakları yerden kesilmişti veya ayakları çıplaktı veya her ikisi de. Haj ile ona eziyet edenlerin arasında geçen konuşmalardan onun bağlı olduğunu ve en azından belden aşağısının çıplak olduğu sonucuna vardım.

Mikrofona yakın olduğu halde işittiğim çığlıklar boğuktu, domuz böğürmesine benziyordu. Sesini bastırmak için Haj'ın ağzına havlu gibi bir şey tıklıyor, ancak söyleyecek bir şeyi olduğunu işaret ederse bu havlu ağzından alınıyor, sonra tekrar yerine tıklıyor-

du. Belli olan başka bir şey de Haj'ın bu işaret verme işini fazla kullanmasıydı, kaldı ki bu sayede Benny'nin sesini tanıyabildim. "Bir daha bunu yapmaya kalkarsan taşaklarını yakarım." Hemen ardından da Anton, Haj'a başka bir vaatte bulunuyordu. "Bunu sonuna kadar kıcına sokarım."

Peki, bu dediği şey neydi?

Son zamanlarda işkence yöntemlerinden o kadar çok söz edildi ki artık kimsenin hayal gücüne ihtiyaç kalmıyor. Bu dediği şeyin elektrikle ilgili olduğu hemen belli oldu. Anton voltajı artırmakla tehdit ediyor ya da arada bir Benny kabloya takılmaması için Tabizi'yi sertçe uyarıyordu. Bu, sıgır dürtmeye yarayan bir elektrikli sopa mıydı? Bir çift elektrot muydu? Eğer öyleyse sıradaki soru şu olacaktı: Bunu nasıl edindiler? Tıpkı bulutlu bir günde insanın yanına şemsiyesini alması gibi, belki lazım olur, diye getirilen standart teçhizat mıydı? Ya da bunu burada mı imal etmişlerdi: sağda solda buldukları biraz kablo, bir transformatör, bir karartma ayarlı anahtar, bir ocak demiri?

Eğer öyle olduysa teknik bilgi ve beceri için kime başvurmuşlardı? Zihnimde Spider'ın sırtışına bir ziyaret daha yapıyorum. O sırtımda bir şey yaratmış olmanın gururu vardı. Görev yerinden çağrıldığı zaman bu işi mi yapmıştı? Çocuklara tamir çantasındaki şeylerle ayak üstü bir sıgır dürtme sopası mı yapmıştı? En inatçı tutsağın bile hem kalbini hem de aklını çalacağı garantili bir işkence aleti. Eğer öyleyse, bu görevi hiç iştahını kaçırmışa benzemiyordu, çünkü hâlâ zevkle sandviçini çiğnemekle meşguldü.

Burada Tabizi'nin sıradan sorgulaması ve Haj'ın (neyse ki) hemen itiraflara dönüşen yararsız inkârları dışında bir şey anlatmaya kalkışmayacağım. Bir taraftan yağmur gibi yağan küfürleri ve tehditleri, diğer

taraftaki çığlıkları, ağlamaları ve yakanışları sizlerin hayal gücüne bırakıyorum. Tabizi'nin işkencenin yabancı olmadığı belliydi. Etkili tehditleri, duygu sömürüsü ve kullandığı dil bu işte çok tecrübeli olduğunu gösteriyordu. Haj ise önce biraz babalanmışsa da fazla bir metanet gösterememişti. İşkencede hemen çözülen insanlardandı.

Bu arada bahsetmem gereken önemli bir şey de, Tabizi'nin kaynağını saklamak için hiçbir çaba göstermemesi idi. Kullandığı bilgiyi çardağa çıkan merdivenlerdeki düellodan almıştı, ama kaynağını maskelemek için her zaman yapılan kıvırtmalara hiç gerek görmemişti. Bay Anderson'un ekibindeki görevlilerin gizli mikrofonlarını perdelemek için kullandıkları "güvenilir bir kaynaktan öğrendiğimize göre..." gibi ifadeler yoktu. Ancak kurbanlarının bir daha gün ışığını göremeyeceklerini bilen bir sorgulamacı bu kadar temkinsiz olabilirdi.

Tabizi önce aksanlı Fransızcasıyla Haj'a babası Luc'un sağlık durumunu soruyor.

Kötü. Çok kötü. Ölüyor.

Nerede?

Hastanede.

Neredeki hastanede?

Cape Town.

Hangisinde?

Haj'ın açık cevaplar vermemesinin nedeni var. Yalan söylüyor. Ona sığır sopasını tattırmışlar, ama henüz tam muamele görmemiş. Tabizi bir kez daha hangi hastane diye soruyor. Ayakkabısından gelen seslerde tedirginlik var. Gözümün önüne onun Haj'ın etrafında dolanıp durması geliyor, ara sıra bir tane patlatıyor, ama o işi daha çok iki yardımcısına bırakıyor.

Tabizi: Luc'un hiçbir hastaneye falan gittiği yok, değil mi?... değil mi?... değil mi? Pekâlâ. Demek, yalandı... Kimin yalanı? Luc'un mu?... Senin kışından uydurduğun bir yalan mı?... Peki, Luc nerede şimdi?... Luc nerede?... Sana Luc nerede dedim?... Cape Town'da, tamam. Gelecek sefer bu kadar sıkıntıya girme. Luc Cape Town'da, fakat hastanede değil. Peki, ne yapıyor? Konuşsana! Golf... bayılım. Kimle golf oynuyor? O şişman Hollandalı zatla mı?... Erkek kardeşiyle oynuyor, öyle mi? Kendi erkek kardeşi mi, yoksa şişman Hollandalının kardeşi mi?... Kendi kardeşi... güzel... bu kardeşin adı ne, peki?... Étienne... Étienne Amcan... babanın büyüğü mü küçüğü mü?... küçüğü... Pekâlâ, şimdi bu şişman Hollandalının adı ne bakalım? Hollandalının, dedim. Sana şişman Hollandalı dedim... Az önce bahsettiğimiz şişman Hollandalı dedim... bugün babanın golf oynamadığı şişman Hollandalı... Senin Paris'te okula birlikte gittiğin, puro içen şişman Hollandalı... hatırladın mı?... Onu hatırladın mı? Babanın Nairobi'de sizin ofisinizde bulunduğu şişman Hollandalı, seni bok parçası... Biraz daha bundan ister misin?... Nasıl olduğunu anlaman için çocukların tam güç vermelerini ister misin?... Marius... Adı Marius... Bay Marius, Marius kim? Bırakın bir dakika dinlensin... Hayır dinlendirmeyin, ona tam voltajı ver... van Tonge... adı Marius van Tonge. Peki bu Marius van Tonge ne iş yapar? Riskli sermaye ortaklığı... beş ortaktan biri... bak ne güzel konuşuyoruz artık, hep böyle devam ettirelim, bana maval okumaya kalkmazsan ısıyı biraz düşürürüz... Çok fazla düşürmeyiz, yoksa neden burada olduğunu unutursun... Demek bu Marius bize casusluk edersin diye seni gönderdi... Marius hesabına casusluk ediyorsun... O şişman Hollandalı puşt için casusluk

ediyorsun, konuştuğumuz her şeyi ona anlataşın diye sana dünyanın parasını veriyor... Evet mi?... Evet mi?... Evet mi? HAYIR! Cevabın hayır. Hayır, dedin herhalde... Marius hesabına değil, Luc hesabına casusluk ediyorsun, öyle mi? Sen Luc'un casususun ve eve döner dönmez babacığına her şeyi anlatacaksın, o da Marius'a gidip daha kaymaklı bir anlaşma yapabilsin... doğru değil... Doğru değil... Hâlâ mı doğru değil? Sakın uyumaya kalkayım deme... burada uyumana izin verecek değiliz... aç gözlerini... on beş saniye içinde gözlerini açmazsan hayatında hiç uyanmadığın gibi uyandırırız seni... Daha iyi... Şimdi çok daha iyi oldu... Demek öyle, buraya kendi isteğinle geldin... Bağımsız çalışıyorsun... Sen buraya kendi isteğinle gelesin diye baban hasta numarası yaptı... İstemediğin şey ne?... Savaş!... Başka bir savaş daha istemiyorsun... Ruanda ile uzlaşma taraftarısın... Ruanda ile bir ticaret arılaşması istiyorsun... Ne zaman? Gelecek bin yılda mı? (Kahkaha sesleri) Büyük Göller'in bütün ülkele-ri için ortak pazar olsun istiyorsun... Marius da bu işin komisyoncusu olacak... Gerçekten de buna inanıyorsun... tebrik ederim. (İngilizce olarak) Ona biraz su verin... şimdi bize biraz Kinshasa'daki kötü arkadaşlarından bahset, bakalım... Mwangaza hakkında sana boktan hikâyeler anlatan arkadaşların... senin Kinshasa'da arkadaşın falan yok... Kinshasa'da kimse seninle konuşmadı... sabaha sağ çıkartmayan adamlarmış... UYAN HAYDİ pis... (tam işitemediğim İngilizce bir şey): Ver şuna, Benny, tam voltaı ver bu herife... Bu zenciden nefret ediyorum... Nefret ediyorum... Nefret ediyorum...

O ana kadar Haj'ın cevapları pek işitilmiyordu, bu nedenle de Tabizi bağıra bağıra tekrar ediyordu...

sanırım bana gösterilmeyen kontenjan mikrofonları ve başka bir hatta dinleyen biri için. Aklıma özellikle Philip geliyor. Fakat Kinshasa adı geçer geçmez odanın havası aniden değişiveriyor... Haj da değişiyor. Birden canlanıveriyor. Duyduğu acı ve aşağılanma aniden öfkeye dönüşmüş; sesi daha güçlü, konuşması düzgün, mucizevi bir şekilde eski meydan okuyan Haj yeniden yaratılmış. Artık işkence altında sızlanarak itiraf etmeler yok. Bunun yerine öfkeli ve kendiliğinden akıp giden, sövgülerle süslü bir suçlama sağanağı başlıyor.

Haj: Kinshasa'da konuştuğum bu uyanık heriflerin kim olduğunu bilmek istiyor musun? Sizin aşağılık dostlarınız! Mwangaza'nın aşağılık dostları! Kivu'da yeni bir Kudüs yaratana kadar hiç bulamayacağı tombul zenginler! Bu fedakâr devlet memurları fahişe düzerken ve hangi model Mercedes alacaklarını düşünüürken kendilerine ne isim veriyorlar, biliyor musun?... Yüzde Otuz Kulübü. Yüzde otuz nedir? Orta Yol'a yapacakları kıyaklar karşılığında kendilerini ödüllendirmeyi önerdikleri Halk'ın Payı. Babam gibi salaklar okullar, hastaneler, yollar yapılacak diye bu saçma sapan operasyona inanırken, o herifler ceplerini dolduracaklar. Bu tombul zenginlerin Halk'ın Payı'nı hak etmek için ne yapmaları gerekecek? En sevdikleri şeyi: hiçbir şey. Başlarını diğer yana çevirecekler. Askerlerine birkaç gün kışladan çıkmamalarını ve bir süre kadınlara tecavüz etmemelerini söyleyecekler.

Haj tipik bir sokak satıcısının ses tonlarını kullanıyor. Elini kolunu da sallayabilse, daha mutlu olurdu.

Haj: Hiç sorun değil, Bay Mwangaza! Bukavu ve Goma'da birkaç ayaklanma düzenlenmesini, seçimlerden önce başa geçmeyi, Ruandalıları kovup küçük bir savaş başlatmayı mı istiyorsun? Hiç sorun değil! Kavumu Havaalanı'nı ele geçirip madencilik oynamak, stok yığınlarını çalıp Avrupa'ya götürmek ve satışla dünya piyasalarını altüst etmek mi istiyorsun? Yap! Küçük bir ayrıntı var. Halk'ın Payı'nı biz dağıtacağız, sen değil. Ve bunu nasıl dağıtacağımız da bize kalmış. Sen Mwangaza'nın Güney Kivu Valisi olmasını mı istiyorsun? Ona bütün desteğimizi veririz. Çünkü vereceğin her inşaat işinden, yaptıracağın her yoldan, Patrice Lumumba Caddesine dikeceğin her çiçekten üçte bir alırsın. Eğer bize bok atmaya kalkarsan da anayasa kitabını suratına fırlatır, seni don gömlek ülkeden atarız. Bize zaman ayırdığın için teşekkürler.

Haj'm sözü, hiç beklenmedik bir nedenle, telefonun çalmasıyla kesildi; buna çok şaşırdım, çünkü evdeki tek telefonun operasyon odasındaki uydu telefonu olduğunu sanıyordum. Anton açıp, "Evet, burada," diyor ve telefonu Tabizi'ye veriyor. Tabizi bir süre dinledikten sonra isyan dolu bir sesle, İngilizce olarak bağınıyor.

"Herifi daha yeni çözdüm. Benim hakkım."

Ama protestosu belli ki işe yaramıyor, çünkü telefonu kapar kapamaz Haj'a Fransızca veda etmeye başlıyor: "Eyvallah. Şimdi gitmem gerekiyor. Ama seni bir daha göreceğim olursam, kendi ellerimle öldürürüm. Bir kere değil. Önce kadınlarını öldürürüm, sonra çocuklarını, kız ve erkek kardeşlerini, babanı ve seni sevdiğini sanan kim varsa. Sonra da seni öldürürüm. Günler sürer. Talihim varsa haftalar bile sürebilir. Çözün şu herifi."

Kapıyı çarparak çıkıyor. Anton'un sesi bir sırı paylaşıyor gibi yumuşak.

“İyi misin, evlat? Bu hayatta ne görev verilirse yapmak zorundayız, değil mi, Benny? Bizler sadece basit askerleriz.”

Benny de aynı derecede gönül alıcı. “Hadi, ahbap, üstünü başını biraz temizleyelim. Bize darılmadın, değil mi? Gelecek sefere aynı takımda oluruz.”

Temkinli olup tekrar kütüphane mikrofonunu açmam gerektiğini biliyorum, fakat Haj'ın acıları yüzünden kıpırdayamıyorum. Omuzlarım tutulmuş, sırtım ter içinde ve tırnaklarımı gömdüğüm için avuçlarımda kırmızı izler var. Spider'a bakıyorum: keyifle limonlu pastasını yerken, dergisine bakmayı ya da bakar gibi yapmayı sürdürüyor. Anton ve Benny gelip ona bir kullanıcı raporu verecekler mi? Harika bir sığır dürtme sopası, Spider, göz açıp kapayana kadar adam ağlaya ağlaya her şeyi anlattı...

Uzaktan su sesi duyunca, MİSAFİR ODASINDAN BANYOYA geçiyorum ve kurbanlarını süngerle yıkarlarken Benny ile Anton'un konuşmalarına yetişiyorum. Acaba artık onu tek başına iyileşmesi için bıraksam mı, diye aklımdan geçirirken, uzaktan kapının açılış sesini duyuyorum. Hiç ayak sesi gelmediği için de bunun ipeksi Philip olduğunu anlıyorum. İşgüzar Tabizi'nin yerini almaya gelmiş.

Philip: Sağ olun, çocuklar.

Onlara teşekkür ettiği falan yok, sadece gitmelerini söylüyor. Aynı kapı açılıp kapanıyor ve Philip orada tek başına kalıyor. Hoş bir kadeh şingirtisi duyuyorum. Philip içki tepsisini almış, bunu kafasına göre uygun bir yere koyuyor. Koltuğu veya kanepeyi deniyor, başka birine geçiyor. Bunu yaparken tim-

sah derisi ayakkabıların yavaşça geldiğini işitiyorum.

Philip: Oturacak durumda mısınız?

Haj kanepeye veya bir koltuğa oturup küfrediyor.

Philip: Yemeği kaçırdın. Sana biraz ton balığı salatası getirdim. İstemiyor musun? Yazık. Çok güzeldi. Bir parmak viski? *(Cevap beklemeden bir kadehi dolduruyor; bir fırt viski, bolca soda iki tane buz)*

Philip'in ses tonu meraksız. Az önce olanların onunla ilgisi yok.

Philip: Şu Marius... Senin Paris'teki parlak okul arkadaşın, değil mi? Union Minière des Grand Lacs adındaki çokuluslu riskli sermaye yatırım şirketinin sekiz genç ortağından biri. Bu şirketin Johannesburg'daki iki numaralı adamı ve Doğu Kongo'ya özel bir ilgisi var.

Katlanmış bir kâğıdın açılma sesi geliyor.

Haj: *(İngilizce olarak bildiği birkaç deyimden biri olmalı):*
Git de kendini becer!

Philip: Union Minière des Grand Lacs, Antiller'de kayıtlı, tamamı Hollandalı bir şirketler grubuna ait çokuluslu bir kuruluş. Buraya kadar tamam mı? Evet. Bu şirketler grubunun adı da... evet?

Haj: *(Hırıltılı ses)* Hogen(?)

Philip: İlkeleri nedir?

Haj: Savaş yapma, ticaret yap.

Philip: Ama Hogen'in sahibi kim? Bunu soruşturmadın. Hogen'in sahibi, Liechtenstein'daki bir kuru-

luş; normal olarak izlerin burada bitmesi gerekir, değil mi? Ama tamamen şans eseri, elimize bir dö-küm listesi geçti.

Listede okuduğu isimler bana bir şey ifade etmiyor; sanırım Haj'a da etmiyor. Ama Philip bu isimlerin görev unvanlarını okumaya başlayınca midem kasılmaya başlıyor.

Philip: Wall Street simsarı ve başkanın eski özel kalem müdürü... Denver, Colorado'daki PanAtlantic Petrol Şirketi CEO'su, Ulusal Güvenlik Konseyi eski üyesi ve Teksas, Dallas'daki Amermine Altın ve Finans Şirketi'nin başkan yardımcısı... gerekli madenlerin edinimi ve stoklanması konusunda Pentagon'un başdanışmanı... Grayson-Halliburton Komünikasyon Şirketi başkan yardımcısı...

Philip listenin sonuna gelene kadar dokuz ismi defterime kaydetmiş oluyorum; Philip'e inanılırsa, Amerikan şirket ve siyasi gücünün Kim Kimdir listesi gibi bir şey bu... Philip'in memnuniyetle vurguladığı gibi, Amerikan hükümetinden ayırt edilemeyecek isimler.

Philip: Her biri de gözü kara ve kavramsal düşünen kişiler. Neo-muhafazakâr jeo-politikacılar. Kayak merkezlerinde buluşup ülkelerin kaderlerini tayin eden kişiler. Daha önce de gündemlerine gelmiş olan Doğu Kongo'ya son defa baktıklarında ne görüyorlar dersin? Yaklaşan bir seçim ve bunun sonunda kuvvetle muhtemel bir anarşi. Çinliler kaynak arıyorlar ve kapıya yığılmışlar. Peki ne yapmalı? Kongolular Amerikalıları sevmezler, onlar da Kongoluları. Ruandalılar Kongolulardan nefret

ederler ve onlara göz açtırmazlar. Hepsinden öte, iş bitiricidirler. Böylece Amerika'nın oyun planı, Doğu Kongo'da Ruanda'nın hiçbir zaman geri çevrilemeyecek bir biçimde ticari ve ekonomik varlığını tesis etmek oluyor. CIA'in de yardımını hesaba katarak, kansız bir ilhakı oldu bittiye getirmek istiyorlar. İşte burada senin arkadaşın Marius devreye giriyor.

Eğer benim beynim aşırı hızla çalışıyorsa, Haj'ınki yörüngesinden çıkmış olmalı.

Philip: Tamam, sana hak veriyorum, Mwangaza Kinshasa'yla kirli bir anlaşma yapmış. Kendi poposunu koruyan ilk Kongolu politikacı o olmayacak, değil mi? *(Kıkırdama)* Ama Ruandalıların yönetimine girilmesindense onun gelmesi kesinlikle daha iyi olur. *(Ne yazık ki Haj'dan onaylayan bir baş işareti gelmesi için bir an susuyor.)* Hiç olmazsa Mwangaza bağımsız bir Kivu yaratmak için çalışıyor, Amerikan kolonisi yaratmak için değil. Böylece Kivu ait olduğu federal aile içinde kalacak, *(buzların kadehe dökülme sesi... Sanırım Haj'ın içkisi tazeleniyor)* Yani bir hesap yapacak olursan, adamımızın lehine çok şey söylenebilir. Bence sen ona karşı fazla katıslın, gerçekten. Adam çok saf, ama çoğu idealist de böyledir zaten. Ve gerçekten de niyeti iyi şeyler yapmak, bunları pek seslendirmese de öyle. *(Birden ses tonu değişiyor.)* Bana ne söylemeye çalışıyorsun? Ne istiyorsun? Ceketini mi? Al işte, ceketin. Üşüyor musun? Konuşamıyorsun. Dolmakalemin var. Başka ne istiyorsun? Kâğıt. Al sana kâğıt. *(Bir şeyden bir sayfa yırtıyor.)*

Haj'ın hiperaktif diline ne oldu acaba? Viski başına mı vurdu? Sığır dürtme sopasından mı? Parker

dolmakalemlerinden birinin kâğıt üstünde çıkardığı sesler geliyor. Kime yazıyor? Ne hakkında? Yeni bir düello var. Tekrar ilk baştaki misafir odasındayız ve Haj yanındakileri uyarmak için parmağını dudaklarına götürüyor. Çardağa çıkan merdivenlerdeyiz; Haj gizli mikrofonları ve beni şaşırtmaya çalışıyor. Fakat bu kez yazdığı şeyleri Philip'e uzatıyor.

Philip: Bu ne, kötü bir şaka mı?

Haj: (Çok alçak sesle) İyi bir şaka.

Philip: Bana öyle görünmüyor.

Haj: (Hâlâ çok alçak sesle) Bana ve babama göre çok iyi.

Philip: Sen delirmişsin.

Haj: Bu işi yap, tamam mı? Bunun hakkında konuşmak istemiyorum.

Benim önümde mi? Ben dinlemedeyken konuşmak istemiyor mu? Philip'e söylediği bu mu? Bir elden diğerine geçirilen kâğıt hışırtısı. Philip'in sesi buz gibi.

Philip: Neden bunu konuşmak istemediğini çok iyi anlıyorum. Bir fatura karalayıp bizden bir üç milyon dolar daha koparabileceğine gerçekten inanıyor musun?

Haj: (Aniden haykırıyor.) Bizim fiyatımız bu işte, bok herif! Nakit olacak, tamam mı?"

Philip: Tabii ki, Kinshasa, Mwangaza'yi Güney Kivu valisi olarak atadığı gün.

Haj: Hayır! Şimdi! Bugün!

Philip: Bugün cumartesi.

Haj: Pazartesi gecesine kadar! Yoksa anlaşma falan yok! Babamın Bulgaristan'daki banka hesabına veya hangi cehennemde hesabı varsa oraya. Duydun mu?

Haj'ın sesi alçalıyor. Öfke kusan Kongolunun yerini haşin Sorbonne mezunu alıyor:

Haj: Babam anlaşmayı çok ucuza imzalamış. Gücünün ağırlığını ortaya koymamış, şimdi ben bu hatayı düzeltmeyi öneriyorum. Yeni fiyatımız eskisine ilave üç milyon Amerikan dolarıdır, yoksa anlaşma falan yok. Bir milyonu Bukavu, bir milyonu Goma için, bir milyonu da beni burada maymun gibi bağlayıp işkenceyle ağzıma sıçtığınız için. Hadi şimdi o taşaksız Kartel'ine telefon aç ve kimden, evet, cevabı alacaksan onunla görüş.

Philip bir yandan saygınlığını korumak için uğraşırken, bir yandan da pazarlık ediyor: Hiç mümkün görünmüyor, ama Kartel Haj'ın teklifini düşünecek olursa, yarım milyonu şimdi, gerisi iş bittikten sonra olmaz mı? Haj ona, ikinci kez git kendini becer, diyor. Bu kez, hâlâ yaşıyorsa, annesini de dahil ediyor.

Kusura bakma, seni ihmal ettik, Brian tatlım. Zamanın nasıl geçti?

Sam'in dikkatimi dağıtan sesi başka bir dünyadan gelmiş gibi, ama sakın cevap veriyorum.

Olaysız geçti, denebilir, Sam. Bir dolu yemek, ama pek konuşma yok. Yukarıda işin başlaması gerekmiyor mu?

Her an başlayabilir, hayatım. Philip tuvalete gitti.

Kapı kapanıyor; Haj odada tek başına dolanıyor. Ne yapıyor? Aynanın karşısına geçip, pazartesiye kadar alacağı üç milyon dolara kendini sattıktan sonra nasıl görüldüğüne mi bakıyor? Tabii, eğer satış gerçekleşmişse... Bir şarkı mırıldanmaya başlıyor. Ben bunu yapmam. Müzikle hiç aram yoktur. Tek başımayken bile şarkı mırıldanmaya utanırım. Ama Haj müzikal bir insan ve kendini neşelendirmek için şarkı mırıl-

danıyor. Belki ikimizi de neşelendirir. Odanın içinde müziğinin temposuna uygun adımlarla volta atıyor, şlap, şlap, şlap. Böylece utancını üstünden atıyor... benimkini de. Seçtiği melodiyi daha önce onun ağzından duymadım; bu bir misyon kilisesi şarkısı ve bana günün erken saatlerinde Pazar Okulunda geçirdiğim zamanları hatırlatıyor. Mavi üniformalarımız içinde sıraya geçmiştik. El çırpıp, *bum bum* diye ayaklarımızı yere vuruyoruz ve kendimize moral yükseltici bir hikâye anlatıyoruz. Bu hikâye, herkese karşı iffetini koruyacağına Tanrı'ya yemin eden küçük bir kız hakkında, *bum*. Buna karşılık Tanrı da ona yardım ediyor. Ne zaman akıllı çelinebilecek gibi olsa Tanrı aşağıya uzanıp onu tekrar doğru yola sokuyor, *bum*. Melun amcasının isteklerine boyun eğmektense ölmeyi seçtiği için de Tanrı onu Cennet'in Kapısı'nda karşılamaları için Melekler Korosu'nu gönderiyor. *Bum bum*.

Philip'in zili oturumun başlayacağını duyuruyor. Haj bunu işitti. Bunu mikrofonlardan ben de duyuyorum, ama Spider'a belli etmiyorum. Kulaklıklarım başımda, hiç renk vermeden not defterime bir şeyler karalıyorum. Haj kapıyı açıp şarkı söyleyerek gün ışığına çıkıyor. Yol boyunca gizlenmiş bütün mikrofonlar onun faziletin zaferi hakkındaki acıklı türküsünü kaydediyor.

13

Yerin altındaki hücremden çıkıp son oturum için toplanmış, hâlâ imanı yerinde birkaç kişilik grubun arasına katıldığım sırada bugün bile içimdeki çatışan duyguları açıklamakta zorluk çekerim. Mahzendeysen insanlık adına hiçbir ümit kalmadığına inanmıştım, ama toplantı odasına yürürken kendimi Tanrı'nın inayetine mazhar olduğuma inandırdım. Dünyaya bir baktığım zaman benim yokluğumda bir yaz fırtınasının havayı temizlediğine ve her bir yaprağın, her bir çim tanesinin üstüne bir pırıltı bıraktığı sonucuna vardım. Öğleden sonrası güneşinde çardak bir Yunan tapmağı gibi görünüyordu. Mucizevi bir hayatta kalış olayını kutladığımı düşündüm. Hem Haj'ın hem de benim.

En az birincisi kadar övülesi olmayan ikinci yanılgımsa, ikide bir su seviyesinin altına inip çıkmaktan hasar görmüş olan aklımın, iyice fantezilerin etkisi altına girmiş olmasındandı: Sanki Haj'ın çığlıklarıyla başlayıp onun şerbetli türküleriyle biten olaylar zinciri, aşırı gerilmem sonucu oluşan bir halüsinasyondur. Merdivenlerdeki işitsel düellomuz, kâğıt üstüne yazı-

lan notların pas edilmesi, rüşvetler üstündeki pazarlıklar da bunun gibi hayal ürünleriydi.

Yeşil çuhalı oyun masasındaki yerime otururken bu uygun teoriyi doğrulamak ümidiyle hayal ürünüm olan dramdaki oyunculara çabucak bir göz attım. Anton yanında getirdiği klasörleri resmigeçit havasında her oyuncunun önüne bırakıyordu. Ne kıyafetinde ne de yüzünde az önceki fiziki etkinliğin herhangi bir izi vardı. Yumruk kemikleri biraz kızarmış gibiydi, ama bundan başka hiçbir iz yoktu. Ayakkabıları pırl pırl parlıyor, pantolonunun ütü çizgisi bıçak gibiydi. Benny henüz ortalarda yoktu; onun yemek molasını Jasper'le geçirdiğine kendimi inandırmam zor olmadı.

Philip de Haj da henüz aramızda olmadıklarından, dikkatimi Tabizi'ye yönelttim; endişeli görünüyordu, ama öyle de olması gerekirdi, çünkü duvar saatimiz on altı yirmiye gösteriyordu ve toplantının sonuna yaklaşmıştık. Onun yanında efendisi Mwangaza oturmaktaydı. Güneş ışınıyla parıldayan köle tasması ve tepesinde hale gibi duran beyaz saçlarıyla Işık Kaynağımız, Hannah'ın rüyalarının vücut bulmuş hali gibiydi. Fantezimde Kinshasa'nın tombul zenginleriyle uzlaşmak için Halk'ın Payı'nı satan kişi gerçekten bu adam olabilir miydi? Mwangaza'nın diğer yanında, yüzünden eksik olmayan neşeli gülümsemesiyle Yunus vardı. Philip'in boş koltuğu yanında bacaklarını uzatmış oturan Maxie'ye bir bakmam bile o odadaki garip tek kişinin ben olduğumu anlamama yetti; başka herkes olduğunu iddia ettiği kişiydi.

Sanki bu noktayı desteklermiş gibi kurtarıcım Philip iç kapıdan odaya girdi. Dieudonné ve Franco'ya eliyle bir selam verdi. Tabizi'nin yanından geçerken kulağına eğilip bir şeyler mırıldandı. Tabizi ifadesiz bir yüzle başını salladı. Philip az ötede Haj için ay-

rılan koltuğa gelince ceket cebinden kapalı bir zarf çıkarıp onun klasörünün arasına sıkıştırdı. Sonra masanın uzak ucundaki yerine oturduğunda, artık Paula'nın diyeceği gibi, benim inkâr kaynağım kurumuştı. Philip'in Londra'ya telefon ettiğini ve evet, diyecek adamla konuştuğunu biliyorum. Tabizi'nin surat asmasından, Haj'ın Kartel'in zafiyetini doğru hesapladığını biliyorum. Bu da, hazırlıkların çok ileri bir aşamaya gelmesi, ödülün bu aşamadayken vazgeçilemeyecek kadar büyük olması, onca yatırım yaptıktan sonra biraz daha yapabilecekleri, şimdi geri çekilecek olurlarsa bir daha böyle bir fırsatın uzun süre ele geçmeyeceğiydi.

Gerçeğin kasvetli ışığı altında Mwangaza'ya bir kez daha bakıyorum. Başındaki hale fönle mi kabartılmış? Sırtından aşağıya bir ocak süngüsü mü sokmuşlar? Çoktan ölmüş de onu da El Cid gibi atına kayışlarla mı bağlamışlar? Hannah, onu idealizmin pembe gözlükleriyle görmüştü, ama ben şimdi ona açıkça bakabildiğim için hayatının acıklı eğrisinin buruşmuş yüzüne nasıl yansıdığını görebiliyorum. Bir zamanlar kahramandı... siciline bakmak yeter. Hayatı boyunca akıllı, sebatlı, sadık ve becerikli olmuştu. Her işini doğru yapmış, fakat ödül hep ondan sonra gelen adama veya onun altındaki kişiye gitmişti. Bunun da nedeni yeterince acımasız veya namussuz olmayışı veya yeterince iki yüzlülük etmeyişiydi. Eh, artık öyle olacaktı. Yapmamaya yemin ettiği şeyi yapacak ve onların oyununu oynayacaktı. O zaman da ödül elinin altında olacaktı, ama gerçekte öyle değildi. Bu ödül aslında tepeye tırmanmak için ruhunu sattığı insanlara ait olacaktı. Her türlü rüyası on katıyla ipotek edilmiş durumdaydı. Bu rüyalarının arasında, iktidara geldikten sonra borçlarını ödemek zorunda kalmayacağı da vardı.

Haj en çok birkaç dakika gecikti, ama bana bir ömür boyu bekletmiş gibi geldi. Masadaki herkes klasörünü açınca ben de onlar gibi yapıyorum. İçindeki belgeler tanıdık geliyor... neden olmasın? Daha önceki bir hayatta ben bunları Fransızcadan Swahiliceye çevirmiştım. Her iki dilde sunuluyor. Ayrıca bir düzine sayfada geleceğe yönelik sayılar ve hesaplar var; tahmini maden çıkarımı, nakliye maliyetleri, depolama, brüt satışlar, brüt kârlar ve brüt aldatmacalar.

Philip'in kuaför elinde düzeltilmiş beyaz başı kalkıyor. Klasörüme bakarken görüş alanımın en tepesinden onu görüyorum. Arkamdan gelen birine bakıyor ve yüzünde sıcak, suç ortaklığının güvenini yansıtan bir gülümseme beliriyor. Yaklaşan timsah derisi ayakkabıların şapırtısını duyunca midem bulanıyor. Şapırtı hızı ortalama hızın altında. Haj odaya giriyor; ceketinin önü açık, hardal renkli astarı görünüyor; Parker dolmakalemler yerli yerinde, jöleli kâkülü de sanki hiç bozulmamış gibi. İbadethane'de dayak yedikten sonra arkadaşlarımızın arasına katıldığımız zaman etik kurallar gereği hiçbir şey olmamış gibi davranırdık. Haj da aynı kuralı uyguluyor. Elleri doğal olarak bulunması gereken yerde, yani ceplerinde, kalçalarını sallayarak yürüyor. Ama her hareket ettiğinde canının yandığını biliyorum. Koltuğuna erişmeden önce benimle göz göze gelip bana gülümsüyor. Önümdeki klasörü açmışım, yani normal olarak onun gülümsemesine karşılık verip tekrar okumaya devam edebilirim. Ama öyle yapmıyorum. Ben de onun gözlerinin içine bakmayı sürdürüyorum.

Gözlerimiz birbirine kilitleniyor ve bir süre birbirimize bakıyoruz. Bunun ne kadar sürdüğünü hiç bilmiyorum. Duvar saatinin bir iki saniyeden fazla ilerlediğini sanmam. Ama benim her şeyi bildiğimi anlamasına yetecek kadar uzun bir süre... Bu konu-

da ikimizin de kuşkusu kalmamıştı. Bu süre benim de onun bildiğini anlamam için yeterli olmuştu. Bizi seyreden üçüncü kişilerin bizi ya birbirlerine sinyaller gönderen iki eşcinsel sanmalarına ya da bilmememiz gereken bir bilgiyi paylaştığımızı düşünmelerine yetecek kadar uzun bir süreydi. Haj'ın patlak gözlerinin eski ışıltısı kalmamıştı, ama çektiği işkenceden sonra nasıl kalabilirdi ki? Bana, seni alçak, bana ihanet ettin, mi diyordu? Ben onu, kendisine ve Kongo'ya ihanet ettiği için suçluyor muydum? Bugün o anın üstünde düşünecek zamanım var ve bu bakışmayı ikimiz tarafından da temkinli bir kabullenme olarak yorumluyorum. İkimiz de melezdik. Ben doğuştan, Haj ise eğitimi sonucu. İkimiz de herhangi bir yere rahatça ait olamayacak kadar uzun süre bizi hayata getiren ülkeden uzaklaşmıştık.

Haj yerine otururken yüzünü buruşturdu, klasörünün ucundan sarkan beyaz zarfı fark etti. Parmağının ucuyla zarfı çekip çıkardı, kokladı, sonra da herkesin gözü önünde açtı. Kartpostal büyüklüğünde katlanmış beyaz bir kâğıdı açıp çabucak içindeki iki satıra göz gezdirdi; sanırım bu az önce kendisi ve babası için uzlaştığı anlaşmanın uygun bir dille yazılmış onaylanma metniydi. Philip'e başıyla bir işaret verir sanıyordum, ama hiç zahmet etmedi. Kâğıt parçasını buruşturup top yaptıktan sonra odanın köşesindeki çöp sepetine fırlattı ve içine sokmayı başardı.

"Tam isabet!" dedi Fransızca olarak; ellerini başının üstünde kavuşturup masadakilerin gülüşmesine yol açtı.

Sonu gelmeyecek gibi görünen müzakereleri, her bir delegenin kendi toplumunun çıkarlarını korumak ve yanında oturan delegelerden daha akıllı olduğunu göstermek üzere nasıl saçmaladığını anlatacak değilim. Kendimi otomatik pilota aldım; bu süreyi kafamı

ve duygularımı kontrol etmeye çalışmak için kullandım. Haj'ın söylediği hiçbir şeyin üstünde düşünmeyerek, onunla ortak bir bilincimiz olduğu fikrini aklımdan kovmaya gayret ettim. Bir yandan da Haj'ın iç organlarında bir hasar, bir iç kanama olabilir mi, diye endişe etmekteydim, ama Mwangaza'nın resmi gelirleri konusu ortaya gelince endişem giderilmiş, oldu.

"Ama Sayın Mwangaza," diye itiraz ediyor Haj kolunu kaldırarak. "Sayın Mwangaza, bir dakika durun," diyor Fransızca olarak; konuşan Haj olduğu için ben gözlerimi önümdeki maden suyu şişesinden ayırmadan tercüme ediyorum. "...bu rakamlar açıkçası, gülünç. Yani bu ne be?" diye destek beklercesine yanındaki delegelelere bakıyor. "Kurtarıcımızın bu miktarlarla geçinebileceğini düşünebiliyor musunuz? Yani nasıl yiyip içeceksiniz, Sayın Mwangaza? Kiranızı, yakıt faturalarınızı, yolculuklarınızı ve eğlence masraflarınızı kim ödeyecek? Bütün bu masrafların kamu bütçesinden çıkması gerekir, sizin İsviçre'deki banka hesabınızdan değil."

Haj kan çıkarmıştı, ama bir damlası bile görünmüyordu. Tabizi'nin yüzü taş kesildi, fakat zaten hep böyle gibiydi. Philip'in gülümsemesinde herhangi bir dalgalanma olmadı; buna efendisi adına Yunus cevap verdi.

"Sevgili Mwangaza'mız Halk'm seçimi olduğu sürece, her zamanki gibi yaşayacaktır, yani sadece öğretmen maaşı ve kitaplarından gelen mütevazı gelirle. Güzel sorunuz için size teşekkür ediyor."

Felix Tabizi kilise görevlisine dönüşmüş bir canavar gibi masanın etrafında dolaşıyor. Ama herkesin önüne bıraktığı şey okunacak ilahinin sözleri değil, bir çevrim tablosu. Yani kazma, kürek, balta, ağır ve hafif el arabaları... bu gibi şeylerle ilgili. Bu bilgiler Fransızca ve Swahilice olarak verildiği için ben de odadaki

herkes gibi sessiz kalıp kelimelerle anlamları üstünde felsefi kıyaslamalar yapıyorum.

Ve bugün bile neyin ne olduğunu söyleyecek durumda değilim. En iyi *hafif el arabaları* Bulgaristan'dan getirilecek, ama nedir bunlar yahu? Beyaz helikopterlerin burnuna yerleştirilen roketler mi? Orak nedir, traktör veya *biçer döver* nedir diye bana bugün sorsanız yine cevap veremem. O an acaba ayağa kalkıp itiraz etmek aklımdan geçmiş olabilir mi? Tıpkı o İtalyan lokantasındaki ufak tefek beyefendi gibi cesurca davranmak? Klasörümü masanın üstüne vurup, konuşacağım, bunu kendime borçluyum. Bu nedenle konuşacağım, demeyi düşünmüş olabilir miyim? Eğer öyle olmuşsa, ben bunu aklımda tartarken iç kapı açılıyor ve yanında bakıcısı Benny ile birlikte saygın noterimiz Mösyö Jasper içeri giriyor.

Jasper'ın artık bir statüsü var. Daha önce, satın alınabilir oluşu dışında verecek hiçbir şeyi olmamakla övündüğünde statüsü yoktu. O zaman, böylesine cüretkâr bir kuruluşun yasal işlerini onun gibi birine teslim edişine şaşırdığımı hatırlıyorum. Ama işte Jasper oradaydı ve ona verilen rolü tiyatro sahnesindeymişçesine oynuyordu. Neyse ki bu sahneye ait sesler belleğimden silindi, sadece mimikler kaldı. Öğleden sonrası güneşi balkon kapısından içeri dolmaya devam ederken Jasper tombul çantasını açıp içinden iki tane birbirinin aynısı deri klasör çıkarıyor. Kapaklarında tek kelime, SÖZLEŞME yazılı. Parmaklarının ucuyla her iki klasörü de açtıktan sonra arkasına dayanıyor ve bir nüshası Jasper'ın Fransızcasıyla, diğeri benim Swahilicemle yazılmış özgün belgeyi herkesin görmesi için bekliyor.

Jasper sihirbaz çantasından antika görünümlü bir şey çıkarıyor; o anda ben bunu Imelda Hala'nın portakal sıkacağına benzetiyorum. Ardından tek bir sayfa

yağ geçirmez A4 kâğıdı çıkıyor... üstünde Sovyet biçimindeki kırmızı yıldızlar var. Philip'in baş işareti üzerine yerimden kalkıp delegelere hitap eden Jasper'in yanına gidiyorum. Yaptığı konuşma pek heyecan verici değil. Kendisine, sözleşmedeki tarafların anlaşmış olduğunun bildirildiğini söylüyor. Müzakerelere katılmadığı için ve tarımla ilgili karmaşık konular onun ihtisas alanı dışında kaldığından sözleşmenin teknik ifadeleri konusunda sorumluluk almayacağını, zaten bir anlaşmazlık durumunda sonucu mahkemenin tayin edeceğini açıklıyor. Bütün bunları tercüme ederken gözlerimi Haj'dan kaçırmaya çalışıyorum.

Philip sözleşmede imzası olacak herkesi ayağa kalkmaya davet ediyor. Franco başta olmak üzere sıra oluyorlar. Çok önemli olduğu için sıraya girmeyen Mwangaza bir kenara çekiliyor, iki yanında yardımcıları. Hâlâ bakmamaya çalıştığım Haj sıranın sonunda. Franco benim Swahilice nüshamın önünde eğilip imzalamaya başlarken birden geri çekiliyor. Hakaret veya uğursuzluk olarak algıladığı bir şey mi fark etti? Öyle değilse, ihtiyar gözleri neden gözyaşıyla doluyor? Sakat bacağını sürüyerek dönüyor ve nicedir düşmanı olan ve şimdi kim bilir ne kadar süre silah kardeşi olacak olan Dieudonné'nin yüzüne bakıyor. Kocaman yumrukları omuz hizasına kalkıyor? Yeni dostunu parçalamak için mi?

"Bunu yapmak istiyor musun?" diye Fransızca haykırıyor.

"Evet, Franco," diyor Dieudonné mahcup bir sesle; bunun üzerine iki adam öyle şiddetle kucaklaşıyorlar ki Dieudonné'nin kaburgası kırılacak diye korkuyorum. Biraz şakalaşıyorlar. Franco gözyaşları içinde sözleşmeyi imzalıyor. Dieudonné onu itip imzalamak istiyor, fakat Franco onu kolundan çekiyor ve imzalamadan önce bir kez daha sarılıyor. Haj, ona uzatılan

dolmakalemi geri çevirip cebinden kendi kalemını çıkarıyor: Okur gibi yapmaya bile gerek görmeden her iki nüshayı da imzalıyor. Philip'in başlattığı alkışlamaya Mwangaza grubu da katılıyor. Ben de herkes gibi alkışlıyorum.

Şampanya tepsileriyle kadınlarımız ortaya çıkıyor. Kadeh tokuşturuyoruz, Philip Kartel adına özenle seçilmiş güzel sözler söylerken, Mwangaza vakur bir havada karşılık veriyor, ben de bunları zevkle tercüme ediyorum. Doyurucu olmasa da, bana da teşekkür ediliyor. Ön avluya bir Jeep geliyor. Mwangaza'nın yardımcıları onu götürüyorlar. Franco ve Dieudonné kapıda Afrika usulü el tutuşup şakalaşırlarken, Philip onları Jeep'e doğru iteliyor. Haj el sıkışmak için bana elini uzatıyor. Canını yakma endişesiyle elini çok dikkatli sıkıyorum.

"Bir kartvizitin var mı?" diye soruyor. "Londra'da bir ofis açmayı düşünüyorum. Belki senden faydalanabilirim."

Terden ıslanmış ceketimin cebinden güçbela bulduğum kartı ona uzatıyorum: Brian Sinclair, yeminli çevirmen; ikamet adresi Brixton'da bir posta kutusu. Haj önce bunu, sonra beni inceliyor. Kahkahayı basıyor, ama alıştığımız sırtlan kahkahası değil. Bana Dieudonné'yle çardak merdivenlerinde konuştuğu Shi diliyle hitap etmiş olduğunu çok geç fark ediyorum.

"İleride Bukavu'ya gelmeyi düşünürsen, bana bir e-posta gönder," diye bu kez Fransızca ekliyor ve Zegna ceketinin derinliklerinden platin bir kartvizit kutusu çıkarıyor.

Bu kart şu anda önümde duruyor; belki cismen değil, ama görsel belleğime hiç silinmeyecek gibi kazılmış. Kenarları yaldızlı, 7,5 cm'ye 5 cm. Yaldızlı çerçevenin içinde geçmişten bugüne Kivu'da yaşamış hayvanlar

koşuşuyor: goril, aslan, çita, fil, birbirlerine kilitlenmiş neşe içinde dans eden yılanlar, ama hiç zebra yok. Arka planda pembe bir göğün altında kızıl tepeler var. Kartın diğer yüzündeysen elinde şampanya kadehiyle bacak sallayan dansçı bir kız. Haj'ın adıyla nitelikleri Fransızca, İngilizce ve Swahilice olarak alt alta yazılmış. Onun altında Paris ile Bukavu'daki iş ve ev adresleri, bir dizi telefon numarası var. Dansçı kızın olduğu tarafa dolmakalemle bir e-posta adresi yazılmış.

* * *

Üstü kapalı geçitten yürürken, manzara tüm toplanmaların kapanış anlarında olduğu gibiydi; Spider ve yardımcılar etrafa yayılmış, düzeneklerini sökmekle meşguldüler. Başında kepi, üstünde montuyla Spider, Haj'ın merdivenlerinde dikilmiş, bir yandan ıslık çalarken, bir yandan da elektrik kablolarını sarıyordu. Çardağa dayanmış merdivenin üstünde anoraklı iki herif duruyordu. Üçüncü bir adam taş bankta dizlerinin üstünde bir şeyler yapıyordu. Kazan dairesinde yeraltı planı ters yüz edilip duvara dayanmış, kablolar rulo yapıp bağlanmıştı. Teyp bantları siyah kutuya yerleştirilmişti.

Spider'ın masasının üstünde ağzı açık, yarı dolu, kahverengi bir imha çantası vardı. Boş çekmeceler tipik Chat Odası geleneğindeki gibi sonuna kadar çekilip açılmıştı. Bay Anderson'un tedrisatından geçen biri onun, Arkadaşına Neleri Söyleyebilirsin Neleri Söyleyemezsin'den, çantana elma çekirdeği koymamaya kadar uzanan Kişisel Güvenlik kurallarının kölesi olur; Spider da istisna değildi. Dijital ses bantları titizlikle etiketlenmiş ve tepsilerine yerleştirilmişti. Bunların yanında egzersiz kitabı ve bunun içinde sakladığı ajandası vardı. Kullanılmamış bantlar hâlâ kullarının içinde, bir üst raftaydı.

Kendi seçimimi yapmak için ajandasına baktım. Ön sayfada elle yazılmış liste benim de bildiğim beş banttı oluşuyordu: misafir dairesi, kraliyet daireleri, falan filan. Beş tanesini seçtim. Peki, arkadaki yine elle yazılmış liste neydi? Ve bu S kimdi veya neydi? Mikrofon mahallinin yazılması gereken yerde neden bunun yerine sadece S harfi vardı? Bu harf Spider için miydi? Sinclair için miydi? Yoksa uydu anlamına gelen *satellite* miydi? Philip ya da Maxie veya Sam ya da Lord Brinkley veya onun isimsiz ortaklarından biri kendini korumak amacıyla kayıtlarda ya da arşivde bulunması için kendi telefon görüşmelerini kaydetmiş olabilirler miydi? Böyle olduğuna karar verdim. Tükenmez kalemle S yazılmış üç tane bant vardı. Üç tane boş bant alıp üstüne aynı biçimde S yazıp orijinaleri ben aldım.

Şimdi yapacağım iş bu bantları vücudumda saklamaktı. Eski ceketim bir kez daha işime yaradı. Aşırı büyük iç cepleri sanki terzi tarafından böyle bir amaçla yapılmış gibiydi. Gri pantolonumun bel kısmı da amacım için elverişliydi. Ne var ki not defterlerim bükülmediği ve sırtları spiralli olduğu için üstümde saklayamıyordum. Ne yapayım, diye düşünürken Philip'in sahnede kullandığı kaygan sesini duydum.

"Brian, sevgili dostum. Demek *buradaydın*. Seni tebrik etmek için can atıyordum. Artık bunu yapabilirim."

Kapı eşiğinde durmuş bana bakıyordu. İçimden nezaketle cevap vermek geldi, ama böyle bir toplantıda görev yaptıktan sonra tükenmiş ve biraz huysuz hissetmem gerektiğini hatırladım.

"Beğendiğinize sevindim," dedim.

"Toparlanıyor musun?"

"Evet."

Göstermek için de not defterlerimden birini imha çantama attım. Döndüğümde Philip yanıma gelmiş tam karşımda duruyordu. Belimin hizasındaki şişkinliği fark etmiş olabilir miydi? Ellerini kaldırıncı üstümü arayacak sandım, ama yanımdan geçip imha çantasındaki not defterimi çıkardı.

“Şu işe bak,” diye hayretle mırıldandı, parmağını yalayıp kurşunkalemle doldurduğum sayfaları çevirirken. “Bana Çince gibi geliyor, diye yakınmanın anlamı yok, değil mi? Eminim Çinliler de bundan bir şey anlamazlar.”

“Bay Anderson buna benim yarattığım Babil çivi yazısı, diyor.”

“Peki şu boşluklara karaladığın şeyler nedir?”

“Kendim için aldığım notlar.”

“Kendin için aldığın notlar sana ne diyor?”

“Üslup incelikleri. İmalı ifadeler. Tercüme ettiğim sırada yakaladığım şeyler.”

“Ne gibi şeyler?”

“Düz cümle biçiminde sorulmuş sorular. Bir şeyin espri amacıyla söylendiği ama aslında öyle olmadığı. İğneleme. İğnelemeye tercüme sırasında bir şey yapılamaz. Nakletmek mümkün olmuyor.”

“Müthiş bir şey. Bütün bunları aklında mı tutuyorsun?”

“Pek değil. Bu yüzden çoğunu not ediyorum.”

Philip o anda, Heathrow Havaalanı’nda zebra olduğun için seni sıradan çıkarıp yanına çağıran gümrük görevlisi gibi... Kokaini nereye sakladığını veya El Kaide eğitim kursuna mı devam ettiğini sormuyor. Tatilini nerede geçirdiğini, otelin iyi miydi gibi şeyleri anlattırırken vücut dilini okuyor, göz kırpmı hızına ve ses düzeyindeki değişikliklere bakıyor.

“Doğrusu hayran kaldım. Yukarıda o kadar iyiydin ki. Yukarıda, aşağıda, her yerde iyiydin.” Not defte-

rimi imha çantasına geri bırakıyor. “Ve evliymişsin. Sanırım tanınmış bir gazeteciyle.”

“Doğru.”

“Çok da güzel bir kadın olduğunu söylüyorlar.”

“Öyle derler.”

“Çok güzel bir çift olmalısınız.”

“Öyleyiz.”

“Aman unutma, yatakta boşboğazlık insanın hayatına mal olabilir.”

Philip gitti. Gittiğinden emin olmak için peşinden taş merdivenlerin tepesine kadar çıktım ve onun binanın köşesinden döndüğünü gördüm. Tepe yamacında Spider ve adamları hâlâ yoğun bir çalışma içindeydiler. Kazan dairesine dönüp çantadaki not defterini ve diğer üçünü de yanıma aldım. Defter yığınının kullanılmamış dört tane çıkardım, kapaklarını buruşturup kullanmış olduklarımda olduğu gibi üstlerine numara yazdım ve diğerlerinin yerine imha çantasına attım. Ceplerim ve belim patlayacak gibi kabarmıştı. İki not defterini sırtıma ve diğer her birini bir cebime yerleştirdikten sonra merdivenleri çıktım, kapalı geçitten yürüyüp nispeten güvenli yatak odama geldim.

* * *

Nihayet dönüş yolundayız! Deniz seviyesinden bin metre yükseklikteyiz ve uçağın içinde bir festival havası var ki bu da çok normal. Tekrar kendimiz olduk, yirmi dört saat önce Luton’dan isimsiz bir uçakla yola çıkan kardeşler birliği, şimdi kuyruklarımız havada, cebimizde bir sözleşme, Kupa’yı kazanmış halde eve dönüyoruz! Philip aramızda değil. Nereye gittiğini bilmediğim gibi umurumda da değil. Herhalde Şeytan’a gitmiştir, öyle olduğunu umarım. Başına uydurduğu bir aşçı şapkasıyla Spider arada yürüyerek herkese

plastik tabaklar, bardaklar, çatal ve bıçak dağıtıyor. Anton bir el havlusunu önlük niyetine beline takmış, isimsiz bağışçımızın gönderdiği, Messrs Fortnum & Mason of Piccadilly şirketinin yiyecek sepetini dolaştırıyor. Hemen arkasından iyi huylu devimiz Benny neredeyse soğuk sayılabilecek şampanya ikramı yapıyor. En uçtaki kafeste oturan büyük hukukçumuz Jasper bile kendini bayram havasına kaptırmış. Tamam, ilk başta ikram edilen her şeyi geri çevirme numarası yapıyor, ama Benny'den gelen sert bir uyarı ve şampanya şişesinin etiketine bir bakış attıktan sonra havaya giriyor. Tıpkı benim gibi, çünkü görevini kursosuz yapmış olan üst düzey bir çevirmen de asla oyunbozanlık yapmamalıdır. Suni deri seyahat çantam tepemdeki file rafta duruyor.

"Onları nasıl buldun, delikanlı?" diye soruyor Maxie. Arabistanlı Lawrence havalarında, elinde bardağıyla yanıma diz çökmüş, kaptanımızı maden suyu yerine doğru dürüst bir şey içerken görmek iyi oluyor. Onu başarının verdiği neşeli hava içinde görmek de hoş.

"Delegeleri mi, kaptan?" diye soruyorum temkinle. "Onları mı nasıl buldum?"

"Sence sözlerini tutacaklar mı? Bir ara Haj epey pürüz çıkarıyor, diye düşünmüştüm. Diğer ikisi sağlam görünüyorlardı. Ama iki hafta sonra aynı kararlılıkta olacaklar mı acaba?"

Haj'ın pürüz çıkarması kısmını bir yana bırakıyorum. "Kaptan, sizinle açık konuşayım. Kongolularla iş yaparken en önemli şey ne kadar bilmediğinizi bilmektir. Bunu daha önce söyleyemezdim, ama şimdi söyleyebilirim."

"Soruma cevap vermedin."

"Kaptan, bu adamların iki hafta sonra da söz verdikleri gibi sizin tarafınızda olacaklarına kesinlikle

inanıyorum,” diyorum, onu memnun etme ihtiyacımı bastıramayarak.

“Arkadaşlar!” diye sesleniyor Maxie. “Sinclair için alkış istiyorum. Onun canını çıkardık, ama gözünü bile kırpmadı.”

Alkışların ardından kadehler kalkıyor. Suçluluk, gurur, dayanışma ve minnet duygularından yapılmış bir bulut üstünde gibiyim. Gözlerimi tekrar odaklayabildiğimde Maxie’nin bana beyaz bir zarf uzattığını görüyorum; Haj’ın klasörüne sıkıştırılan zarfın aynısı.

“Beş bin Amerikan, delikanlı. Sana Anderson’un söylediği miktar buydu, değil mi?”

Öyle olduğunu söylüyorum.

“Onları yedi vermeye zorladım. Bana göre bu bile yeterli değil, ama elimden bu kadarı geldi.”

Ona teşekkür etmeye başlıyorum, ama başım aşağıya eğik olduğu için beni işittiğine emin değilim. Kurşun geçirmez eli son kez omzumu sıvazlıyor; sonra başımı kaldırdığımda bir de bakıyorum Maxie uçağın diğer ucuna gitmiş. Benny iniş için popomuzu kollamamızı söylüyor. Bu uyarıya hemen itaat edip popomu kollamak için seyahat çantama uzanıyorum, ama geç kaldım, indik bile.

Onların gidişini hiç görmedim. Belki de görmek istemedim. Söylenecek başka ne kalmıştı ki? Aklımda onlara sonradan yakıştırdığım bir görüntü var; Kwai Köprüsü ıslığı çalarak yeşil kulübeden çıkmış, kısa bir yokuşu tırmandıktan sonra isimsiz bir otobüse biniyorlar.

Bir kadın güvenlik görevlisi havaalanı koridorlarında bana eşlik ediyor. Seyahat çantam kalçama çarpa çarpa şişman bir adamın masasının önüne gelip duruyorum. Seyahat çantam yerde, ayaklarımın dibinde. Masanın üstünde kırmızı naylondan bir spor çantası.

Şişman adam yüzüme bakmadan, “Eşyalarınızı sayarak kontrol edeceksiniz,” diyor.

Spor çantasının fermuarını açıyorum: koyu kırmızı bir smokin ceket ve bunun pantolonu, beyaz, ipek bir smokin gömleği, bunların hepsi deri ayakkabılarının üstüne top gibi sarılmış. İçinde pasaportum, cüzdanım, günlüğüm ve çeşitli özel eşyalarımın bulunduğu yastıklı zarf. Siyah ipek çoraplarım sol ayakkabımın içine tıktırılmış. Bunları çekince cep telefonum ortaya çıkıyor.

Gece yarısı mavisi Volvo Estate’in arka koltuğunda zindanına doğru yola çıkıyorum. Şoförüm aynı güvenlik görevlisi kadın. Başında vizörlü bir kep var. Sürücü aynasından onun kısa burnunu görebiliyorum. Seyahat çantam bacaklarımın arasında. Naylon spor çantası yanımdaki koltukta duruyor. Cep telefonumu göğsüme bastırmışım.

Hava kararıyor. Hangarların, makine atölyelerinin ve tuğla duvarlı binaların arasından geçiyoruz. Karşımıza projektörle aydınlatılmış demir giriş kapısı çıkıyor. Etrafında silahlı polisler var. Şoförüm otomobili kapalı kapıya doğru yönelttikten sonra gaza basıyor. Kapı açılıyor. Göl gibi duran asfalt bir alanı geçtikten sonra üstü sarı kırmızı çiçeklerle örtülü bir trafik adasının yanında duruyoruz.

Volvo’nun kapı kilitleri kendiliğinden açılıyor. Artık özgürüm. Terminal koridorunun saati, yirmi bir yirmiyi gösteriyor; sıcak bir cumartesi akşamı. Yine hiç ayrılmamış olduğum İngiltere’deyim ve dolar bozdurmam gerekiyor.

“İyi tatiller,” diyorum şoföre; anlamı, Luton havaalanından bantlanımı ve not defterlerimi gizlice geçirmeme yardım ettiğin için sağ ol.

Victoria istasyonuna giden yolcu otobüsü boş bekliyor; içi karanlık. Sürücüler yanı başında sigara içip

sohbet ediyorlar. Kaçak mahkûm arkada bir koltuk seçip seyahat çantasını ayakları arasına alıyor, spor çantasını üstteki rafa koyuyor. Telefonunun açma düğmesine basıyor. Ekranı aydınlanınca hafif bir titreme başlıyor. 121 numarayı tuşlayıp yeşile basıyor. Ciddi bir kadın sesi ona beş mesajı olduğunu söylüyor.

Penelope, Cuma, 19.15: Salvo, seni kaçık serseri. Hangi cehennemdesin? Her yere baktık. Geç gelmişsin ve birkaç tanık seni partinin yansıundayken ara kapıdan sıvışırken görmüş. Neden? Fergus helalara ve alt kattaki barlara adam gönderip baktırdı, yola çıkıp adını seslendiler... *(bastırılmış bir ses tonuyla, "evet, sevgilim, biliyorum")* ...şimdi limuzindeyiz, Salvo ve akşam yemeğine Sir Matthew'in evine gidiyoruz. Belki kaybetmişsindir diye Fergus, sana adresi söyleyecek. Yani âlemsin, Salvo!

Borazan Thorne, Cuma, 19.20: *(Londra ağırlıklı İskoç aksanı)* Salvo, dinle, seni çok merak ettik be adam. Eğer bir saate kadar yaşayanlar arasında olduğunu bildirmezsen adamlarıma nehirleri taramalarını söyleyeceğim. Şimdi, elinde bir kalem var mı? Bir kâğıt? Ne?... *(Kaba bir kahkaha)*... Penelope senin her şeyi koluna yazdığını söylüyor! Başka nerene yazıyorsun, bakayım? *(Belgravia'da bir adres veriliyor. Mesajın sonu.)*

Penelope, Cuma, 20.30: Şimdi Sir Matthew'in malikânesindeyiz, Salvo. Muhteşem bir yer. Mesajını aldım, sağ ol. En eski ve en iyi şirket müşterinin kim olduğu umurumda değil, beni böyle küçük düşürmeye hakkın yok. Bir dakika, Fergus. Belki bilmiyorsun, Salvo, ama Sir Matthew son de-

rece batıl inançları olan bir adam. Senin yüzünden bir cuma akşamı sofrada tam on üç kişiyiz. Bu durumda Fergus deli gibi sağa sola telefon edip –hah, birini buldu!– kimi buldun, Fergus? (*Telefonun üstüne bir el iniyor*) Jellicoe’yu bulmuş. Jelly sofraya katılacak. Smokin ceketini yokmuş, ama Fergus ona hemen ayılmasını ve olduğu gibi gelmesini emretti. O halde, ne yaparsan yap, buraya gelme, Salvo. Bu ana kadar ne bok yemekteysen, devam et. Sir Matthew’in sofrası on beş kişi almıyor ve ben bir gece için yeterince mahcubiyet yaşadım zaten!

Penelope, Cumartesi, 09.50: Benim, sevgilim. Dün biraz hırçınlaştıysam, özür dilerim. Seni çok merak ettim. Hâlâ öfkeli olmadığımı söyleyemem, ama bana neler olduğunu anlatınca herhalde anlarım. Yemek partisi çok eğlenceliydi, böyle havalı partilerin hep olduğu gibi işte. Jelly çok huzursuz olmadı, ama Fergus onun bir saçmalık yapmasına engel oldu. Başka bir şey daha oldu ki anlatınca sen de güleceksin. Eve giremedim. Ofisteyken çantamı değiştirmiştım, nasıl olsa sevgili kocam beni eve götürür ve icabıma bakar diye anahtarımı diğer çantamda bırakmıştım. Paula dışarıda sürtüyor olduğundan onun anahtarını da kullanamadım ve geceyi Brown Otel’de geçirmek zorunda kaldım. Umarım faturayı gazete öder. Ve bugün –aşlında sıkıcı bir görev, ama madem sen yoksun, bari bu işi yapayım dedim– iyi bir ajan gibi Fergus’un Sussex’te zengin bir kır malikânesinde üst düzey reklam verenlere yapacağı konuşmayı dinlemeye gideceğim. Sonra da aralarında ünlü sanayicilerin de bulunacağı samimi bir parti olacak; bu da ileride işime yarayabilir. Onlarla gayri resmi bir ortamda bir arada bulunmam, yani. Sir Matthew de gele-

ceği için yalnızlık çekmem. Her neyse, şimdi ofise gidiyorum. Bir iki şeyimi alıp çabucak üstümü değiştireceğim. Seninle yakında görüşürüz, sevgilim. Bu gece olmazsa, yarın. Tabii, sana hâlâ çok kızgıyım. Bu nedenle kendini affettirmek için çok güzel şeyler yapman gerekecek. Lütfen, dün gece için kendini suçlama; gerçekten anlıyorum. Anlamaz gibi davransam da. Haa, ben oradayken telefonlar kapalı olacağı için bana erişemezsin. Önemli bir şey olursa, Paula'yı ararsın. Hoşça kaaal.

Hannah, Cumartesi, 10.14: SALVO? Salvo? *(Telefonun şarjı bitmek üzere)* Neden aramadın?... *(Şarj iyice zayıflarken Hannah çaresizlik içinde İngilizceden Swahili'ceye geçiyor.)*... Söz vermiştin, Salvo!... ah, Tanrım... olamaz! *(Şarj bitti)*

Eğer Chat Odası'nda veya yine kazan dairesinde olsaydım ya mikrofonda bozukluk var derdim ya da Hedef bilhassa alçak sesle konuşuyor diye düşünürdüm. Ama hat hâlâ açık. Bir arka plan gürültüsü var, anlaşılmaz konuşmalar, gelip geçen ayak sesleri, Hannah'ın odasının dışından gelen birbirine geçmiş insan sesleri, ama ön planda çıt yok. Hannah herhalde ağlarken telefonu tutan elini aşağıya indirdi ve kapatmayı hatırlayana kadar geçen elli üç saniye boyunca öylece kaldı, diye düşünüyorum. Onun numarasını çeviriyorum, telesekreter çıkıyor. Hastaneyi arıyorum. Tanımadığım bir ses, gece vardiyasındayken personelin kişisel telefonlara cevap veremeyeceklerini söylüyor. Otobüs yavaş yavaş doluyor. İki kadın önce bana, sonra da üstümdeki rafta duran kırmızı naylon spor çantasına bakıyorlar. Sonra daha emniyetli olacağını düşünerek ön tarafta oturmaya karar veriyorlar.

14

Komşularımızı uyandırmamak için ortak merdivenlerden sessizce indim. Tırabzanlara çarparak gürültü çıkarırım endişesiyle kırmızı naylon spor çantasını bebek tutar gibi göğsüme bastırmışım. Yazın cumartesi günleri Prince of Wales sakinlerinin ne yapacağı belli olmaz. Bazı geceler şamatanın ve gürültünün sonu gelmez. Penelope, eğer evdeyse, hemen polise şikâyet eder, yeterince devriyeleri yok diye gazetesinde haber yapacağını söyleyerek tehdit eder. Bazı gecelerdeyse, okullar tatil olduğundan ve bomba korkusuyla herkesin ikinci bir evi olduğu şu günlerde Norfolk Konaklarına girerken duyacağınız tek ses kendi ayak seslerinizle, Battersea Park'taki baykuşların Apaçiler gibi ötüşleri olur. Ne var ki şu anda aklımdaki tek ses, Hannah'ın beni suçlayan kırıncı sesiydi.

Her zamanki gibi ön kapı kilidi önce beni geri çevirdi; bu gece bunu sembolik buldum. Her zamanki gibi anahtarı biraz geri çekip sağa sola oynatarak bir daha denedim. Hole girdiğim anda kendimi hayalet gibi hissettim. Öldüğümünden beri değışen bir şey yoktu. Işıklar açıldı, eh, bu normaldi. Smokinimi giymek için geldi-

ğimde açık bırakmıştım ve Penelope de o zamandan beri eve uğramamıştı. İğrenç ayakkabılarımı çıkardıktan sonra karşımdaki duvarda asılı ve beş yıldan beri kimsenin dikkatini çekmeden öylece duran Tintagel Şatosu gravürüne baktım. Bunu bize Penelope'nin kız kardeşi düğün hediyesi olarak vermişti. İkisi de birbirinden nefret ederdi. İkisinin de Tintagel Şatosu'yla bir ilişkisi yoktu. Oraya hiç gitmemişler, gitmeyi de istememişlerdi. Bazen hediyeler her şeyi çok güzel anlatır.

Yatak odamıza varınca üstümdeki mahpus kıyafetini tiksintiyle çıkarıp çamaşır sepetine attım. Rulo halinde buruşmuş smokin ceketimi de sepete bıraktım. Borazan Thorne belki sonra bu ceketı diyet yapmaya değer bulurdu. Banyodan tıraş takımlarımı alırken Penelope'nin üstünde ayı resmi olan ve şeytanca, Basın Gereçlerim, adını verdiği çantasının hâlâ yerinde olmadığını gördüm. Tam da Sussex'te üst düzey reklam verenlerle birlikte hafta sonu geçirecek bir kıza gereken şeydi.

Tekrar yatak odasına dönüp çalıntı mallarımı yatağın üstüne boşalttım, yani teyp bantlarını ve not defterlerimi. Saplantı derecesinde düzenli olduğum için Bay Anderson'un plastik seyahat çantasından nasıl kurtulacağımı uzun uzun düşündükten sonra aklıma mutfaktaki çöp öğütme makinesi geldi. Brian Sinclair kartvizitlerini de bunun ardından makineye atacakken, şimdi hatırlayamadığım bir nedenle, Imelda Hala'nın sakla samanı, diye başlayan deyişine uyarak saklamaya karar verdim. Sonra da özgür bir insanın giyeceği kıyafetimi giyindim. Kot pantolon, spor ayakkabıların ve Penelope öncesi, ilk mezuniyetimde satın almış olduğum deri ceketim. Kıyafeti tamamlamak için de, Penelope'nin fazla Afro bulduğu için giymemi yasakladığı lacivert yün şapkamı başıma geçirdim.

Bu hareketlerimi çizgisel bir ayrıntıyla anlatmanın nedeni bunu bir seremoni olarak düşünmem. Attığım her adım, beni Hannah'a biraz daha yaklaştırıyordu... tabii, beni tekrar kabul eder ümidiyle ki bunu da şüpheli görüyordum. Çekmecelerimden seçtiğim her parça beni buradan ayrıldıktan sonra yeni hayatımda giydirecek olan gardırobumu oluşturacaktı. Şifreli kilidi ve tekerlekli sürme donanımı olan büyük valizimi çıkardım. Bir zamanlar anlamsız olan hayatımın en değerli hazinelerinden biriydi. Bunun içine önce eski bir gömleğime sardığım teyp bantlarını ve not defterlerini yerleştirdim. Sonra dizüstü bilgisayarımı ve aksesuarlarını aldım. Çok yer kaplayacağı için yazıcıyı bıraktım. Biri cebe sığan, diğeri masa üstü iki teybimi aldım, küçük transistorlu radyom ve iki adet kulaklık da sandıktaki yerlerini aldılar. Babamın üstü lekeli dua kitabı, Birader Michael'ın ölüm döşeginde yazdığı öğüt verici mektupları, Imelda Hala'nın bir tutam beyaz saçı; aralarında Lord Brinkley'in bana yazdığı mektup, Noel kartının da bulunduğu kişisel yazışma klasörüm ve eski fakat hâlâ sağlam kumaş omuz çantam.

Cumba penceresinin yanındaki masanın çekmesinden üstünde BRUNO'NUN NÜSHASI yazılı, balmumuyla mühürlenmiş bir zarfı çıkardım. İçinde Penelope'nin uzağı gören babası tarafından tam bu an için hazırlanmış bir evlilik öncesi sözleşmesi var. Adamın bu evliliğe benden çok daha gerçekçi baktığını oldum olası bilirdim zaten. Büyük bir özenle çift imzalı sözleşmeyi Penelope'nin yastığının üstüne koydum; nikâh yüzüğümü de parmağımdan çıkarıp sözleşmenin tam ortasına yerleştirdim. Bu yüzükle seni boşuyorum.

İçimdeki his sadece bir işi tamamlama duygusuydu; ne bir öfke ne de kırgınlık vardı. İtalyan lokanta-

sındaki ufak tefek beyefendinin yaptığı çıkıştan çok daha önce içimde başlamış olan uyanış, varabileceği tek muhtemel sonuca varmıştı. Penelope ile onu, hiç olmak istemediği kişi sanarak evlenmişim: İngiliz basınının korkusuz savaşçısı, benim sadık ve her şeye katlanan sevgilim, hayat tarzımı yönlendiren öğretmenim, doğacak çocuklarımın annesi ve en zayıf anlarımda yanımda olacak benim beyaz annem. Oysa Penelope benimle sırf beni egzotik bulduğu için evlenmişti; benim nasıl bir uzlaşmacı olduğumu anlayınca da müthiş bir hayal kırıklığı yaşamış olmalıydı. Bu konuda ona acıyordum. Not falan bırakmadım.

Tekerlekli valizimi kapadıktan sonra içimden eve son bir kez bakmak gelmedi; doğruca ön kapıya giden yolu tuttum. Bu sırada kilidin her zamanki gibi zorluk çıkarmadan açıldığını ve bir kadına ait olabilecek ayak seslerini duydum. İlk tepkim korkmak oldu. Penelope'den değil, o iş bitmişti artık. Az önce eyleme geçirdiğim şeyi sözcüklere dökmek zorunda kalmanın korkusu. Gecikme korkusu, içimdeki dürtüyü kaybetme ve değerli zamanımı tartışarak geçirme korkusu. Borazan Thorne ile olan ilişkisinin hüsrarla sonuçlanmış ve teselli aramak için eve dönmüş olması ihtimali, teselli yerine bir kez daha aşağılayıcı şekilde terk edildiğini anlaması, bunun kendisine asla direnemeyeceğini sandığı birinden, benden gelmesi. Bu nedenle karşımda Penelope yerine, kapı komşumuz ve psikolojik danışmanımız Paula'yı görünce adamakıllı rahatladım. Paula'nın üstünde bir yağmurluk vardı ve görebildiğim kadanyla başka hiçbir şey de yoktu.

"Geldiğini Hannibal duydu, Salvo," dedi Paula.

Paula'nın tekdüze bir sesi vardır, insana kasvet verir. Hannibal onun koruyucu köpeğidir.

“Parlak çocuklar sessizce gizli bir şeyler çevirmeye kalktığında Hannibal onları duyar,” diye devam etti kasvetli sesiyle. “Nereye gidiyorsun sen? Çok heyecanlısın.”

“İşe,” dedim. “Az önce aradılar. Çok acilmiş. Kusura bakma, Paula. Gitmem gerek.”

“Bu kıyafetle mi? Başka bir yalan uydur. Sana bir içki lazım. İçkin var mı?”

“Sana içki ısmarlayamam, anlıyorsun, değil mi?” diyorum şakayla.

“Bir kere olsun ben sana ısmarlayacağım o zaman. Aradığın şey oysa, yatağım da var. Sen hiç benim de düzüştüğümü düşünmezdin, değil mi? Kıçımı hep sizin şöminenin önünde ısıtırım sanıyordun. Penelope artık burada yaşamıyor, Salvo. Burada göstermelik bulunuyor.”

“Paula, lütfen. Gitmem gerek.”

“Gerçek Penelope güvensiz, her şeyi abartan, kuşkularını hemen eyleme döken bir cadıdır. Ayrıca psikopattır, paranoyaktır ve en iyi arkadaşımdır. Benim Vücudunun İçini Tanı grubuma katılsana. Daha üst bir düşünce düzeyine çıkarsın. Ne işiymiş bu?”

“Hastanede.”

“Bu valizle mi? Neredeymiş bu hastane? Hong Kong’da mı?”

“Paula, lütfen. Acelem var.”

“O halde önce düzüşelim, hastaneye sonra git.”

“Üzgünüm, ama olmaz.”

“O halde önce hastane, sonra düzüşme?” diye hâlâ ümitle soruyor. “Penelope yatakta çok iyi olduğunu söylüyor.”

“Teşekkür ederim, ama olmaz.”

Paula kenara çekilince hemen kendimi merdivenlere attım. Başka bir zaman olsaydı, evimizden hiç çıkmayan ve sayısız şarap şişemi tüketmiş olan ha-

yat danışmanımızın bilgelik sınırını hiç zorlanmadan aşip bir nemfoman oluşuna şaşırırdım, ama şimdi bunu düşünecek zamanım yok.

* * *

Saat 07.00 olduğunda hastanenin ana kapısı karşısındaki bir parkın bankında yerimi aldım. Resepsiyondakilerden öğrendiğime göre gece vardiyasında çalışanlar en erken 08.30'da çıkıyorlardı. Tam önümde dikilen modern heykel sayesinde kendim görünmeden kapıyı gözetleyebiliyordum. Cam kapının her iki tarafında üniformalı özel güvenlik görevlileri vardı. Maxie'nin, Zulular ve Ovambolar, değişini duyar gibi oluyorum. Dünyanın en iyi savaşçılarıdır. Zemin kat otoparkında ambulanslar yaralıları getirip duruyorlar. Hemen yanı başımda içine teyp bantlarını ve not defterlerimi koyduğum sırt çantam var. Hayata ne kadar cılız bir bağla tutunduğumu bildiğim için omuz kayışını elime sarmıştım.

Aynı anda hem süper uyanık hem de yanı uyku-dayım. Bir zebra olarak bombalama mevsiminde gece yarısı elinde sandık gibi bir valizle kalacak yer bulmak kolay iş değildi. Bu nedenle, iyi kalpli bir polis memuru bana yakından bakmak için devriye otosunu durdurdu ve beni, parasını ödediği sürece her renkten insanı kabul edeceğini söyleyen kriket hastası Bay Hakim'in Kilburn High Sokağındaki pansiyonuna yönlendirdiği için kendimi talihli saydım. Maxie'nin, sterline çevirmiş olduğum dolarlarıyla peşin ödeme yaptıktan sonra cumba penceresinden minik bir sebze bahçesine bakan çift kişilik yatak odasının kiracısı oluvermiştim.

Saat sabahın üçü olmuştu, ama hayatının kadınıyla buluşmak için bu kadar kararlı bir adamın gözüne kolay kolay uyku girmiyordu. Bana odamı gösteren

Bay Hakim'in karısı dışarı çıkar çıkmaz kulaklıklarını takıp teyp bantlarını dinlemeye başlamıştı. S harfi gerçekten de *satellite*, yani uydu anlamına geliyordu. Philip bunun kopyasını çıkarmıştı. Ona, evet, diyecek yetkili kişiyle konuşmuştu. Ve büyük bir hayal kırıklığı içinde, evet, diyen sesin yıllardır benim kahramanım olan, Penelope'nin gazetesinin sataştığı Lord Brinkley olduğunu öğrenmiştim. Sesindeki öfke bana biraz ümit verir gibiydi. İlk başta hayretler içindeydi.

"Philip, seni doğru mu işitiyorum? Seni tanımasam Tabby'nin numaralarından birini yapıyorsun sanırdım."

Philip, ona aksi taktirde anlaşmanın suya düşeceğini söylediğinde:

"Hayatımda duyduğum en ahlaksızca şey. İnsanlar başka ne için el sıkışırlar ki? Bir kısmı peşin, kalanı sonraya teklifini de kabul etmiyor diyorsun, öyle mi? Ama kabul etmek zorunda. Ona akıl yolunu göster."

Philip, ona akıl vermek için her yolu denediklerini söylediği zaman, Lord Brinkley'in sesinde beni rahatlatan kırılgan bir masumiyet beliriyor:

"Bu çocuk aklını kaçırmış. Babasıyla görüşeceğim. Pekâlâ, ne istiyorsa verin. Bu ödeme gelecek kazançlar hesabından çıkacak ve daha ilk günden bunu telafi etmenin yollarını arayacağız. Bunu ona açık açık söyle, lütfen, Philip. Doğrusu, sen de beni hayal kırıklığına uğrattın. O da hayal kırıklığına uğrattı. Seni tanımasam, kimin kime ne yaptığını merak ederdim."

* * *

Sekizi on yedi gece beyaz tulum giymiş genç bir adam hastane merdivenlerinden hızlı adımlarla indi. Onu iki rahibe izledi. Yirmi gece çoğu siyah olan kadınlı erkekli bir hemşire grubu çıktı. Her ne kadar topluluk içinde olmayı sevse de, Hannah'ın bugün o grup içinde olma-

yacağını biliyordum. Sekizi otuz üç gece yine neşeli bir grup çıktı. Hannah onların arasında da olabilirdi. Ama bugün değil. Saat sekiz kırkta kapıdan tek başına çıktı ve cep telefonu dinleyenlere özgü o yamuk yürüyüşle yürümeye başladı. Üstünde üniforması vardı, ama kepi yoktu. O ana kadar onu ya üniformalı ya da çıplak görmüştüm. Jean-Pierre'in nabzını alırken veya benimle seviştiği sırada olduğu gibi kaşları çatıktı. En alt merdivene vardığında birden durdu, yukarı çıkan veya aşağıya inenlerin yolunu kapadığına aldırılmaz bir haldeydi; başkalarını o kadar düşünen bir kadın için bu yaptığı şaşılacak bir şeydi, ama ben şaşırmadım.

Hiç kıpırdamadan durmuş, azarlar gibi cep telefonuna bakıyordu. Telefonu sarsacağını veya nefretle fırlatıp atacağını aklımdan geçirmediğim değil. Neden sonra uzun boynunu yana eğip tekrar kulağına dayadı. Günün erken saatlerinde ona gönderdiğim sekiz mesajı dinlediğini biliyordum. Başını tekrar doğrulurken telefonu tutan eli de aşağıya indi ve ben onun yine kapat düğmesine basmadığını tahmin ettim. Yanına vardığımda gülmeye başlamıştı, ama onu tuttuğum anda kahkahaları gözyaşlarına dönüşüverdi. Takside, Bay Hakim'in pansiyonuna giderken de kâh ağladı kâh güldü; ben de ondan geri kalmıyordum. Ama oraya vardığımızda her ciddi âşık gibi birbirimizi bıraktık ve ön kapıdan ayrı ayrı girdik. Birbirimizin kolları arasına atılmadan önce bazı açıklamaların yapılması gerektiğini ikimiz de biliyorduk. Ben de durumun gerektirdiği resmiyeti göstererek yatak odamın kapısını açtım ve onu hiç zorlama olmadan içeri davet ettim. Hannah birkaç saniyelik bir tereddütten sonra daveti kabul etti. Ardından ben de içeri girip kapının sürgüsünü çektim, fakat kollarının hâlâ kararlılıkla yanda olduğunu görünce içimdeki ona sarılma arzusunu bastırdım.

Ama gözlerinin bir an bile benim gözlerimden ayrılmadığını da belirtmeliyim. Bakışlarında hiçbir suçlama veya düşmanlık izi yoktu. Sadece beni ince-liyordu; kafamın içindeki karmaşanın ne kadarını gö-rebiliyordu acaba? Günlerini zor durumdaki hastalara bakarak geçiren bu kadın yüz ifadelerinden pek çok şey çıkarabilirdi. Beni yeterince inceledikten sonra elimi tutup odanın içinde gezindi; niyeti eşyalarımı benimle bağdaştırmaktı. Imelda Hala'nın madalyonu, babamın dua kitabı falan filan... ve hastasıyla ilgili hiçbir şeyi gözünden kaçırmayan diplomalı bir hem-şire olduğu için yüzük parmağımdaki beyaz iz gözün-den kaçmadı, tabii. Sonra da dört not defterimden birini, tesadüfen üç numara olanı aldı ve on altı saat önce Philip'in yaptığı gibi benden açıklama istedi. Onu bilgilendirmek için ciddi bir hazırlık gerektiğini düşündüğümünden bu açıklamayı yapmakta tereddüt ediyordum.

"Ya bu?" diye benim karmaşık çivi yazılarımdan birini göstererek sordu.

"Kivu."

"Kivu hakkında mı konuşuyordunuz?"

"Bütün hafta sonu. Yani müşterilerim konuştu, di-yelim."

"Olumlu bir şekilde mi?"

"Yaratıcı bir şekilde, diyelim."

Biraz beceriksizce de olsa, tohumları atmıştım. Kısa bir suskunluktan sonra, yüzünde hüznünlü bir gülümseme belirdi. "Bugünlerde Kivu hakkında kim yaratıcı olabilir ki? Galiba hiç kimse. Ama Baptiste'ye göre yaralar iyileşmeye başlıyormuş. Eğer bu şekilde sürdürebilsek, belki bir gün Kongo'da savaşı tanı-mayan çocuklar olacak. Kinshasa'da nihayet seçim konusu ciddi olarak konuşuluyormuş."

"Baptiste kim?"

Benim çivi yazıma kendisini öyle kaptırmıştı ki önce sorumu duymadı. “Baptiste, Mwangaza’nın Londra’daki gayri resmi temsilcisidir,” dedi not defterimi geri vererek.

Ben hâlâ onun hayatında bir Baptiste oluşunu sindirmeye çalışırken, telaş içinde bir çığlık attı; ondan işittiğim ilk ve son çığlıktı bu. Elinde, içinde Maxie’nin henüz bozduurmamış olduğum altı bin doları bulunan zarf vardı. Yüzündeki suçlayıcı ifadeyi anlamak zor olmadı.

“Hannah, o para çalıntı değil. Kazanılmış para. Benim tarafımdan. Namuslu bir şekilde.”

“Namuslu bir şekilde mi?”

“Yani en azından yasal. Bu parayı bana...” Tam İngiliz Hükümeti verdi diyecekken, Bay Anderson’un hatırına değiştirdim, “...hafta sonu birlikte çalıştığım müşterilerim verdi.” Hannah’ın kuşkularını biraz eşelemiş olduysam, şömine rafında gördüğü Brian Sinclair kartvizitleri iyice durumu alevlendirdi. “Brian bir arkadaşım olur,” diye kurnazlık etmeye çalıştım. “Aslında ikimizin de tanıdığı biri. Daha sonra sana onun hakkındaki her şeyi anlatırım.”

Ona baktığım anda ikna edememiş olduğumu anladım; tam her şeyi oracıkta anlatayım mı, Bay Anderson, ada, Philip, Maxie, Haj, Anton, Benny, Spider ve on kere Haj’dan bahsedeyim mi, diye aklımdan geçirirken, Hannah sanki bir defasında benden yeterince şey işitmiş gibi yorgunluk belirtileri göstermeye başladı. Bana soru yağdırmayı bırakıp elbisesi üstünde yatağın bir kenarına uzandı ve uykuya daldı; en az bu hareketi kadar şaşırtan şey, yüzünde hâlâ silinmemiş olan gülümsemesiydi. Ben de hevesle aynı şeyi yapıp yanına uzandım ve gözlerimi kapadım. Ülkesine karşı yapılacak silahlı bir darbeye gönülsüz bir suç ortağı olduğumu ona nasıl açıklayacaktım? Baptiste, diye

içimden tekrar ettim. Mwangaza'ya olan hayranlığının onun örgütündeki üyelerine kadar uzanacağı hiç aklıma gelmemişti. Aklım bu kadar dolu olduğu halde doğa yardımına koşmuş olmalı, çünkü uyandığımda üstümde hâlâ kot pantolonumla gömleğim vardı ve Hannah kollarımın arasında cırtlıdı.

* * *

Ben her şeyi çok açık anlatma meraklısı değilimdir; bu konuda Birader Michael de benim gibiydi. Ona göre aşkla ilgili hareketler dua etmek gibi mahrem bir şeydi ve öyle kalmalıydı. Bu yüzden, cumba penceresinden içeri dolan sabah güneşinin aydınlığında, Bayan Hakim'in rengârenk yatak örtüsü üstünde coşku içindeki birleşmemizin ayrıntılarına girmeyeceğim. Hannah insanı dinliyor. Bunu yapabilen insanlarla karşılaşmaya alışkın değildim. Onun acı sözler söyleyeceğinden, hatta bana inanmayacağından korkuyordum. Ama karşımdaki Penelope değil, Hannah'dı. Tamam, arada bir, örneğin ona Mwangaza hakkında hayallerini yıkan şeyler söylediğimde yanaklarından aşağıya birkaç damla gözyaşı akıp Bayan Hakim'in gök mavisi yastık kılıfında lekeler bıraktı, ama benim için duyduğu kaygı ve acıma bir an olsun eksilmedi. İki gün önce bir adama ölmekte olduğunu söylerken gösterdiği inceliğe hayran kalmıştım, şimdi ben de onu taklit etmek istiyordum, ama ne o becerim vardı, ne de ağzıma hâkim olabiliyordum. Konuşmaya başladıktan sonra ona bir çırpıda her şeyi anlatma dürtümü bastıramadım. Yarı zamanlı da olsa, şanlı İngiliz Gizli Servisi hesabına çalıştığımı açıkladığım zaman soluğu kesilir gibi oldu.

“Ve sen gerçekten de bu insanlara sadık mısın, Salvo?”

Ben İngilizce konuştuğum için o da İngilizceye dönmüştü.

“Hannah, hep öyle olmaya çalıştım. Bundan sonra da öyle olması için elimden geleni yapacağım,” dedim. Hannah bunu bile anlamış gibiydi.

Uykulu küçük bir çocuk gibi yanıma kıvrılıp Güney Audley Caddesindeki tavan arasından, Berkeley Meydanı'ndaki yaldızlı saraya, helikopter ve uçakla kuzeydeki isimsiz bir adaya yaptığım sihirli yolculuğun hikâyesini heyecanla dinledi. Ona savaş beyle-rimizi tanıttığım sırada yüzünde üç mevsim dolaştı: Franco'nun sakat bacağından ve savaşa olan tutkusundan bahsederken yüzü öfkeyle karardı, AIDS hastası Dieudonné için üzüntü duydu. Fransız eğitimi görmüş, Bukavulu gece kulübü sahibi züppe Haj'dan söz etmeye başlar başlamaz, karşımda Pentecostal Misyon Evi kızını buluverdim ve hemen uygun biçimde ikaz edildim.

“Gece kulübü sahipleri dolandırıcı olurlar, Salvo. Haj da onlardan farklı olmayacak. Bira ve maden sattığına göre uyuşturucu ve kadın da satıyordur. Kivu'nun şimdiki seçkinleri böyle davranıyorlar artık. Kara gözlükler takıyorlar, son model dört çeker araçlara binip arkadaşlarıyla pornografik filmler seyrediyorlar. Sana söylemekte sakınca görmüyorum, onun babası Luc'un Goma'da çok kötü bir şöhreti var. Siyaset oyununu kişisel çıkarları için oynar, asla halkın çıkarı için değil.” Çok geçmeden kaşlarını indirdi ve isteksizce de olsa yargısını biraz değiştirdi. “Ne var ki günümüz Kongo'sunda dolandırıcılık yapmadan para kazanmanın mümkün olmadığını da kabul etmek zorundayız. En azından adamın zekâsını taktir etmek gerekiyor.”

Birden susup düşünceli gözlerle beni incelemeye başladı. Hannah bunu yaparken insanın Kişisel Gü-

venliğini koruması kolay olmuyor. “Bu Haj’dan söz ederken özel bir ses çıkarıyorsun. Ona karşı özel duyguların da var mı?”

“Hepsi için özel duygularım var,” dedim lafı kıvrıtarak.

“O halde neden bu Haj farklı? Batılılaşmış olduğu için mi?”

“Onu hayal kırıklığına uğrattım.”

“Nasıl, Salvo? Sana inanmıyorum. Belki de kendini hayal kırıklığına uğratmışsındır. Bu aynı şey değil.”

“Ona işkence ettiler.”

“Haj’a mı?”

“Elektrikli çubukla. Çığlık attı. Sonra onlara bilmek istedikleri her şeyi anlattı. Sonra da kendini sattı.”

Gözlerini yumdu, sonra açtı. “Sen de dinledin mi?”

“Dinlememem gerekiyordu. Ama dinledim işte.”

“Ve sesini kaydettin, öyle mi?”

“Onlar kaydetti.”

“İşkence edilirken mi?”

“Arşiv için. Kullanmak için değildi.”

“Bu kayıt şimdi bizde mi?” Yataktan fırlayıp cumba penceresinin önündeki masaya koştu. “Bu mu?”

“Hayır.”

“Bu mu?” Yüzüme baktıktan sonra bandı tekrar masanın üstüne bırakıp yatağa geldi ve yanıma oturdu. “Bir şeyler yememiz lazım. Yedikten sonra bandı dinleriz. Tamam mı?”

“Tamam,” dedim.

Ama yemekten önce normal günlük kıyafetine ihtiyacı vardı; üstünü değiştirmek için kaldığı yurda gitmek zorundaydı. Bir saat kadar düşüncelerimle baş başa yatakta uzandım. Bir daha dönmeyecek. Benim kaçık olduğuma karar verdi ve haksız da değil. Baptiste’ye gitti. Merdivenlerden çıkan ayak sesleri Hannah’a değil, Bayan Hakim’e ait. Ama Bayan

Hakim dağ gibi bir kadın, oysa Hannah zargana gibidir.

* * *

Hannah bana oğlu Noah'ı anlatıyor. Bir eliyle pizza-sını yerken diğeriyle benim elimi tutuyor ve Swahili dilinde bana Noah'ı anlatıyor. Hannah'la ilk beraber olduğumuzda oğlundan bahsederken çekingendi. Şimdiyse her şeyi anlatmak zorunda, oğlunun nasıl peydahlandığını ve onun için ne anlama geldiğini... Noah onun aşk çocuğu, ama Salvo, inan bana, hiç aşk yoktu, bir damlası bile.

“Babam hemşirelik eğitimi görmem için beni Uganda'ya gönderdiği zaman bir tıp öğrencisine âşık oldum. Ondan hamile kalınca bana evli olduğunu söyledi. Yattığı başka bir kıza da eşcinsel olduğunu söylemiş.”

O sırada on altı yaşındaymış ve karnındaki bebekle birlikte şişeceği yerde, yedi kilo vermiş. Bütün cesaretini toplayıp HIV testi yaptırmış; sonuç negatif çıkmış. Bugün bile sevimsiz bir şey yapması gerekiyor, bekleme zamanını kısaltmak için bunu hemen yapıyor. Bebeği doğurduktan sonra, eğitimini tamamlayana kadar çocuğuna halası bakmış. Bütün tıp öğrencileri ve genç doktorlar onunla yatmak istemişler, ama o bana kadar başka hiç kimseyle yatmamış.

Hannah kahkahayı basıyor. “Şu işe bak, Salvo! Sen de evlisin!”

Artık değilim, diyorum.

Gülüp başını iki yana sallıyor ve ucuz şaraptan bir yudum alıyor. Hayatımızda içtiğimiz en kötü şarabın bu olduğunda hemfikiriz... Hastanenin yıllık balosunda zorla içirdiklerinden bile kötü, diyor ve bunu hafife alma, diye ekliyor. Ben de karşılık olarak Giancarlo'nun İtalyan lokantasındaki korkunç şarap-

tan söz ediyorum ve ona Trattoria Bella Vista'daki cesur ufak tefek beyefendiyi anlatıyorum.

Noah doğduktan iki yıl sonra Hannah eğitimini bitiriyor. Kıdemli hemşireliğe yükseliyor, kendi kendine İngilizce öğreniyor ve haftada üç kere kiliseye gidiyor. Bunu hâlâ yapıyor musun, Hannah? Biraz. Genç doktorlara göre Tanrı bilimle uyumlu değil, hastane koğuşlarında da, açıkçası Tanrı'dan herhangi bir iz görmediğini söylüyor. Ama bu onun Noah için, ailesi ve Kivu için dua etmesine engel değil. Pazar Okulu çocuklarıyla birlikte, geride kalan birazcık imanıyla dua etmeye gittiği Kuzey Londra Kilisesinde insanlara yardım etmesine de engel değil.

Hannah bir Nande olmaktan gurur duyuyor ve bunda son derece haklı, çünkü Nandeler girişimcilikleriyle ün yapmış bir toplum. Kahvelerimizi içip o iğrenç şaraptan bir kadeh daha yudumladığımız sırada, yirmi üç yaşındayken bir acente kanalıyla İngiltere'ye geldiğini anlatıyor. Bunu bana daha önce de anlatmıştı, ama oynadığımız bu oyunda eğer bir süreliğine dışarı çıkmışsan, tekrar başa dönülüyor. İngilizler fena değilmişler, ama acente ona bok gibi davranmış. Ağzından ilk defa küfür çıktığını duyuyorum. Noah'ı Uganda'da, halasının yanında bırakırken yüreği parçalanmış, ama bir falcının yardımıyla kaderinin ne olduğunu öğrenmiş; bu da Batı'nın tıp uygulamaları ve teknolojisi hakkındaki bilgisini geliştirip Noah'a para göndermekmiş. Yeterince bilgi edinip para biriktirdikten sonra oğluyla birlikte Kivu'ya dönecekmiş.

İngiltere'de ilk zamanlarında her gece rüyasında Noah'ı görüyormuş. Sık sık telefon etmesi bütçesini çok sarstığından bunu haftada bir, ucuz tarifeli görüşmelerle sınırlamış. Acente ona burada bir uyum okuluna devam etmek zorunda olduğundan hiç söz etmemiş; bu okula ödediği ücret bütün birikimlerini

silip süpürmüş, ama aksi taktirde hemşirelik mesleğine sıfırdan başlamak zorunda kalacaktı. Birlikte kaldığı Nijeryalılar kirayı ödeyemeyince ev sahibi, Hannah da dahil, hepsini kapı dışarı etmiş. Hastane-
de terfi edebilmek için beyaz rakiplerinden iki kat fazla çalışmak ve onlardan iyi olmak zorundaymış. Ama Tanrı'nın yardımıyla ya da bana göre kahramanca çabası sayesinde başarmış. Haftada iki gün, yoksul ülkelerde uygulanacak basit cerrahi müdahaleler üzerine bir kursa devam ediyor. Bu akşam da orada olması lazım, ama ileride telafi edebilecek. Noah'ı almadan bu vasfı kazanmak için kendine söz vermiş.

En önemli bölümü sona saklıyor. Başhemşireden bir hafta daha ücretsiz izin koparmayı başarmış; bunun iki gününü Pazar Okulu çocuklarının deniz kenarındaki kampında geçirecek.

"Bu izni sadece Pazar Okulu çocukları için mi aldın?" diye soruyorum ümitle.

Bu soruyu *hadi canım sen de*, dercesine geçiştiriyor. Geceleri uçan bir çevirmen belki sözünde durur, diye bir haftalık izin mi alacaktı yani? Olacak şey değil.

Kahveler bittikten sonra Maxie'nin bozdurulmuş dolarlarıyla hesabı ödüyorum. Birazdan eve, Bay Hakim'in pansiyonuna dönüş vakti gelecek. Hannah bir elimi almış avucumdaki çizgileri inceliyor.

"Sonsuza kadar yaşayacak mıyım?" diye soruyorum.

Başını iki yana sallayıp avucumu incelemeye devam ediyor. Beş kişiymişler, diye Swahilice mırıldanıyor. Yeğenleri değil. Kuzenleri. Ama onları hâlâ yeğenleriymiş gibi düşünüyor. Uganda'da Hannah'a bakan, şu anda da Noah'a bakan halasının çocukları. Hepsi kız. Yaşları altı ile on altı arasında değişiyor. Hannah, tümü de İncil'den alıntı olan adlarını sıralıyor. Gözleri hâlâ avucumda ve sanki elimle konuşur

gibi, sesi de tekdüze olmuş. Yoldan yürüyerek eve dönüyorlarmış. Eniştem ve kızları, hepsinin de üstünde en iyi kıyafetleri var. Kiliseye gitmişler ve kafalarının içi dualarla dolu. Halam hasta olduğu için evde kalmış. Yolda karşılarına bir grup genç çıkmış. Ruanda sınırından geçmiş olan Interahamwe'ler kafayı iyice bulmuş, eğlence arıyorlar. Eniştemi Tutsi casusu olmakla suçlamışlar; kızların tendonlarını kesip tecavüz ettikten sonra hepsini nehre atmışlar. Çocuklar boğulurken de *tereyağı! tereyağı!* diye şakıyorlarmış. Bütün Tutsileri tereyağı yapacaklarını söylemek istemişler.

“Eniştene ne yapmışlar?” diye soruyorum.

Onu bir ağaca bağlayıp seyretmeye zorlamışlar. Köydekilere anlatsın diye sağ bırakmışlar.

Karşılık olarak ben de ona babamı ve kamçılama direğini anlatıyorum. Bunu Birader Michael'dan başka kimseye anlatmamıştım. Yürüyerek eve geldikten sonra Haj'ın işkence edilişini dinliyoruz.

* * *

Odanın diğer ucunda benden mümkün olduğunca uzakta oturuyor. Yüzüne resmi hemşire ifadesini oturtmuş, hiç değiştirmiyor. Haj çılgık atıyor, Tabizi tehditler savuruyor, Benny ve Anton, Spider'ın onlar için hazırladığı alet kutusundan yararlanıp yapabileceklerinin en kötüsünü yapıyorlar, ama Hannah'ın yüzü tamamen ifadesiz, sanki hiç ayırım yapmayan bir yargıç gibi... Bana bakışı da öyle. Haj merhamet dilendiğinde Hannah gayet metanetli. Haj, Mwangaza'nın Kinshasa ile kirli bir anlaşma yaptığını söyleyip Tabizi'yle alay ettiğinde ifadesi biraz değişir gibi oluyor. Anton ve Benny, Haj'ı banyoda yıkarlarken ağzından bastırılmış bir tiksinti sesi çıkıyor, ama yüzüne hiç yansımıyor bu. Philip odaya gelip de Haj

ile tatlı dille konuşmaya başladığındaysa, sanki hasta yatağının başucunda ona bakan bir hemşire gibi onun çektiği acıların her saniyesini paylaştığını fark ediyorum. Haj ülkesini satmak için üç milyon dolar istediği zaman, artık en azından Hannah'ın öfkeleneneğini sanıyorum, ama o sadece gözlerini öne eğip merhametle başını sallıyor.

"Zavallı, gösterişçi çocuk," diye mırıldanıyor. "Onun ruhunu öldürdüler."

Son bölümdeki soytarlıkları duymasın diye teybi kapatmak üzere düğmeye uzanıyorum, ama elimi tutuyor.

"Bundan sonra sırf şarkı söyleyişi var. Haj durumunu düzeltmeye çalışıyor. Yapamıyor," diye açıklıyorum üzüntüyle.

Ne var ki ısrarı üzerine bandı sonuna kadar dinletiyorum... Haj'ın Mwangaza'nın misafir odasından çıkıp da timsah derisi ayakkabılarını şaplatarak, meydana okur gibi salona girişine kadar olan bölümü...

"Bir daha," diye buyuruyor Hannah.

Bir kez daha dinletiyorum; sonra uzunca bir süre kıınıldamadan oturuyor.

"Fark ettin mi, bir ayağını sürüyor? Kalbi hasar görmüş olabilir."

Hayır, Hannah, ayağını sürdüğünü fark etmedim. Teybi kapatıyorum, ama Hannah yerinden kııırdamıyor.

"Bu şarkıyı tanıyor musun?" diye soruyor.

"Hep söylediğimiz şarkılara benziyor."

"Peki, o halde neden bu şarkıyı söyledi?"

"Moralini düzeltmek için, herhalde."

"Belki senin moralini düzeltiyordur."

"Belki öyledir," diyorum.

Hannah çok pratiktir. Karşısına bir sorun çıkarsa doğrudan onun köküne iner ve çözüme oradan başlar. Benim Birader Michael'ım var, onun da Rahibe Imogène'si. Bildiği her şeyi misyon okulunda ona Imogène öğretmiş. Uganda'da hamileyken Imogène, ona avutucu mektuplar göndermiş. Imogène'nin, Hannah tarafından asla unutulmayacak bir yasası var: Hiçbir sorun tek başına değildir; bu nedenle önce onu temel bileşenlerine ayırmak gerekir, sonra her bir bileşeni çözmeye çalışmalıyız. Bunu hakkıyla yaptıktan sonra... ve sadece o andan sonra Tanrı bize doğru yolu gösterecektir. Bunun Hannah'ın hayat felsefesi olduğunu ve bunu hem işinde hem de özel hayatında uyguladığını bildiğimden, beni nazıkçe, arada bir okşayarak ve netlik sağlamak için Fransızca konuşarak sorguya çekmesine itiraz edemedim.

"Bantları ve not defterlerini nasıl ve ne zaman çaldın, Salvo?"

Ona kazan dairesine son kez inişimi, Philip'in ani ziyaretini ve kılıpayı kaçışımı anlattım.

"Luton'a dönüş yolunda sana kuşkuyla bakan veya seyahat çantanda ne olduğunu soran çıktı mı?"

Hiç kimse.

"Emin misin?"

Daha emin olamam.

"Şu anda senin bantları çalmış olduğunu kim biliyor?" Duraksıyorum. Eğer ekip ayrıldıktan sonra Philip tekrar kazan dairesine döndüyse ve imha çantasına bir daha bakmaya karar verdiyse, durumu anlamışlardır. Eğer İngiltere'ye vardıktan sonra Spider bantları arşive teslim etmeden önce kontrol etmişse, biliyorlardır. Veya bantları Spider'dan teslim alanlar bir de kendileri kontrol etmek istemişlerse, biliyorlardır. Bu noktada sesime neden koruyucu bir ton takındığımı bilmiyorum, ama sanırım kendimi savunma amaçlıydı.

“Ne var ki,” diye bastırıyorum, ara sıra çevirmenlik yaptığım avukatların stiline başvurarak, “Bilseler de bilmeseler de, Devlet Sırları Kanunu’nu ciddi bir şekilde ihlal etmiş bulunuyorum. Ama gerçekten öyle mi? Eğer benim varlığım inkâr edilebiliyorsa, o halde o sırlar da inkâr edilebilir. Adı olmayan, kendi varlığını inkâr eden bir Kartel adına çalışırken var olmayan bir çevirmen, var olmayan sırları çalmaktan nasıl suçlanabilir ki?”

Tahmin ettiğim gibi, Hannah benim mahkeme salonu sunumumdan fazla etkilenmiyor.

“Salvo. Çok güçlü patronlarından onlar için değerli bir şey çaldın. Soru, bunun farkına varıp varmayacakları ve eğer seni yakalarlarsa sana ne yapacakları. İki hafta sonra Bukavu’ya saldıracaklarını söyledin. Bunu nasıl biliyorsun?”

“Bana Maxie söyledi. Uçakta buraya dönerken. Havaalanını ele geçirecekler. Cumartesi futbol günü. Paralı askerlerden beyaz olanları kiralık bir İsviçre uçağıyla gelecekler. Siyah olanlar ise misafir futbol takımı rolü yapacaklar.”

“Demek ki artık iki hafta değil, on üç günümüz var.”

“Evet.”

“Ve kesin olmasa da, kuvvetle muhtemel seni arıyorlar.”

“Sanırım öyle.”

“O halde Baptiste’ye gitmemiz gerekiyor.”

Beni kollarının arasına alıyor ve bir süreliğine bir-birimizden başka her şeyi unutuveriyoruz.

* * *

Sırtüstü yatmış tavana bakıyoruz ve Hannah bana Baptiste’yi anlatıyor. Adam Kongolu bir milliyetçi ve en büyük tutkusu Kivu’nun birleşmesi; Afrika-

lı bilinci üzerine bir foruma katılmak üzere gittiği Washington'dan yeni dönmüş. Ruandalı zorbalardan onun izini bulup öldürmek için çok çabalamışlar, ama Baptiste o kadar akıllı ki her defasında onları atlatmış. Bütün Kongolu grupları tanıyor... kötülerini bile. Avrupa'daki, Amerika'daki ve Kinshasa'daki tüm grupları.

"Kinshasa tombul zenginlerin bulunduğu yer," diye araya giriyorum.

"Evet, Salvo. Tombul zenginler orada. Ama Kinshasa'da Baptiste gibi, Doğu Kongo için kaygı duyan, bizi düşmanlarımızdan ve sömürücülerimizden kurtarmak için tehlikeye atılmaya hazır insanlar da var."

Söylediği her şeyi kayıtsız şartsız kabul etmek istiyorum. Onun kadar Kongolu olmak istiyorum. Ancak zamanında Birader Michael'ın dediği gibi, kıskançlık sıçanı iç organlarımı kemirip duruyor.

"O halde, Mwangaza'nın veya onun adına Tabizi ve adamlarının Kinshasa'yla kirli bir anlaşma yaptığını bildiğimiz halde," diyorum. "Mwangaza'nın Londra'daki temsilcisine gidip her şeyi anlatmayı hâlâ güvenli buluyor musun? O adama bu kadar güveniyor musun?"

Yüzünü yana çevirip bana bakıyor.

"Evet, Salvo. Ona o kadar güveniyorum. Eğer Baptiste bizim anlattıklarımızı dinledikten sonra Mwangaza'nın çürük olduğuna karar verirse ki ben hâlâ buna inanmıyorum, o zaman Baptiste namuslu ve bizim gibi Kivu'nun barış içinde yaşamasını hayal eden bir adam olarak yaklaşan felaketi önlemek adına kimi uyarması gerektiğini bilecektir."

Tekrar başını yastığa koyuyor ve Bayan Hakim'in tavanını incelemeye devam ediyoruz. Nihayet kaçınılmaz soruyu patlatıyorum: Baptiste'yle nasıl tanıştın?

"Birmingham'a otobüs gezisini düzenleyenlerin grubuydu. O da Mwangaza gibi Shi'dir, bu yüzden Mwangaza'yi kurtarıcı olarak görmesi doğal. Ama bu bağlılığı Mwangaza'nın zaaflarını görmesine engel değil."

Elbette değildir, diye onu destekliyorum.

"Ve son anda, otobüsümüz kalkmadan biraz önce hiç beklenmedik bir şekilde otobüsün içine daldı. Kivu için barışın ve bütünleşmenin ne kadar önemli olduğu hakkında çok etkileyici bir konuşma yaptı."

Konuşmayı şahsen sana mı yaptı, diye soruyorum.

"Evet, Salvo. Şahsen bana yaptı. Otobüsteki otuz altı kişiden sadece benimle konuştu. Ve ben çırılçıplaktım."

* * *

Hannah'ın benim bir numaram Lord Brinkley'e itirazı o kadar kesindi ki bir an Rahibe Imogène'nin kökten-ciliğini görür gibi oldum.

"Ama Salvo... Eğer kötü insanlar bizi savaşa sürük-lüyorlarsa ve kaynaklarımızı çalışıyorlarsa, onların arasında suçluluk derecesi diye bir şey olabilir mi? Aynı suça bulaştıklarına göre, tabii ki her biri de diğeri kadar kötüdür."

"Ama Brinkley diğerleri gibi değil," dedim sabırla. "O da Mwangaza gibi bir lider. Diğerleri kendi hırsızlıklarını yapmak isterken, vazgeçip peşinden gidecekleri bir adam."

"Aynı zamanda da, evet, deme yetkisi olan adam."

"Doğru. Hatırlarsan, ortadaki ahlaksızlık karşısında şoke olup isyan eden de o adam. Ve o arada Philip'i resmen ikili oynamakla suçlamıştı." İyice ikna etmek için bastırdım. "Eğer telefonu açıp evet, diyebiliyorsa, aynı telefonla, hayır da diyebilir."

Bununla da yetinmeyip şirketler dünyasındaki en-
gin tecrübelerimi ortaya koydum. Sık sık tanık oldu-
ğum bir durum var, dedim. Dümendeki adamlar, pi-
yasayı incelemekle ve yükselen fonları takip etmekle
o kadar meşguldürler ki kendi adları kullanılarak ne-
ler yapıldığının farkında bile olmazlar. Hannah benim
bilgi sahibi olduğum alanların onunkilerden fazla ol-
duğunu anlayarak söylediklerimi yavaş yavaş kabul-
lenmeye başladı. Peşini bırakmıyordum. Ona Berkeley
Meydanı'nda, Brinkley'le aramızda geçen konuşmayı
hatırlattım: "Ona Bay Anderson'un adından bahset-
tiğim zaman ne oldu? Adamın adını bile duymamış-
tı!" diye bitirdim ve vereceği karşılığı bekledim. Artık
Baptiste'yi savunmayı bırakacağını umuyordum. Son
olarak ona Brinkley'in, desteklerim için bana teşekkür
eden mektubunu gösterdim: *Sevgili Bruno*, imzası,
Saygılarımla, Jack. Buna rağmen Hannah hâlâ tam ola-
rak pes etmiş değildi.

"Eğer Kartel bu kadar anonimse, lider olarak
Brinkley'i nasıl kullanıyorlar?" Buna hemen cevap ve-
remediğim için de devam etti: "İlle de senin tanıdık-
larından birine gideceksen, bari çok güvendiğin Bay
Anderson'a git. Ona hikâyeyi anlat ve kendini onun
insafına bırak."

Gizli servisler dünyası hakkındaki bilgimi orta-
ya dökerek onu bir kez daha mat ettim. "Daha onun
güvenlikli ofisinden çıkmadan önce Anderson, beni
kaydından silmişti. Bu operasyon da, benim varlığım
da inkâr edilebilirdi. Şimdi gidip ona bütün bu işin bir
dalavere olduğunu söylediğim zaman inkârını geri
alacağını mı sanıyorsun?"

Yan yana oturup dizüstü bilgisayarımda çalışma-
ya başladık. Lord Brinkley'in web sitesinde yaşadığı
yer belirtilmiyordu. Ona yazmak isteyenler adres
olarak Lordlar Kamarası'nı kullanabilirlerdi. Brinkley

hakkında benim toplamış olduğum gazete kupürleri de işe yaramadı. Jack, Lady Kitty adında, kendini Britanya'nın muhtaçlarına adanmış bir aristokratla evliydi; tabii bu özelliği hemen onu Hannah'a çekti. Lady Kitty'nin de bir web sitesi vardı. Sitede onun himayesinde gerçekleştirilen bağışların listesi, ayrıca bağışçıların çeklerini gönderebilecekleri bir adres ve önceden randevulu olarak yardımseverlerin davetli olduğu, *Evde* perşembe sabahı kahvesi için bir duyuru vardı. *Evde* diye belirtilen yer Londra'nın altın üçgeninin can noktası olan Knightsbridge'di.

* * *

Bir saat sonrası. Uyanık halde yatıyorum, kafam tamamen açık. Hannah, fırsat bulduğu anda uyuma-ya eğitilmiş olduğu için kıpırdamıyor bile. Sessizce pantolonumu ve gömleğimi giydikten sonra cep telefonumu alıp Bayan Hakim'in kahvaltı sofralarını toplamakta olduğu misafir salonuna iniyorum. Birbirimize günaydın dedikten sonra yüksek binaların arasında bir kanyon gibi kalan küçük bahçeye çıkıyorum. Penelope'den bir karşılık geleceğine neredeyse eminim. Thorne ile ihtirash bir hafta sonu geçirdikten sonra çetin bir haftaya başlamadan önce kendine çekidüzen vermek için Norfolk Konakları'na gitmiştir. Penelope en uzun telefon görüşmelerini, gazetesine fatura etmek için taksilerden yapar. Her iyi gazeteci gibi açılış konuşmasını epey düşünmüş olmalı.

Canın cehenneme, Salvo sevgilim! Bir hafta daha bekleseydin seni bu zahmetten kurtarmış olacaktım! Gazete sahibinin önünde beni alay konusu ettikten sonra hafta sonunu nerede geçirdiğini soracak değilim. Umarım o kadın buna

değerdir, Salvo. Yoksa o adam mı demeliydim? Fergus seninle tuvalete birlikte gitmekten çekindiğini söylüyor da...

Yatak odasına döndüm. Hannah hâlâ onu bıraktığım gibi yatıyordu. Yaz sıcağında yatak çarşafı tıpkı ressam tablolarında olduğu gibi bir göğsünü örterek bacaklarının arasında kalmıştı. “Neredeydin?”

“Bahçede. Boşanıyordum.”

15

Hannah'ın ısrarı üzerine Brinkley malikânesine giderken teyp bantlarını ve not defterlerimi yanıma almamaya razı oldum. Evin kapısına kadar benimle geldikten sonra çalıntı mallarımla birlikte dışarıda, köşedeki bir kafede bekleyecek, zamanın uygun olduğuna karar verdiğim anda onu cep telefonumla arayınca bunları bana ön kapıda verdikten sonra beni beklemek üzere tekrar kafeye dönecekti.

Pazartesi günü saat tam on yedide Bay Hakim'in pansiyonundan çıktık ve Finchley Sokağında metro istasyonuna giden bir otobüse bindik. Karşı kaldırımdan Knightsbridge terasının yumuşak kıvrımlarına baktığımız sırada saat on sekiz, Hannah'ı kafede, pencere kenarında bir masaya yerleştirdiğimdeyse on sekizi yirmi geçiyordu. Otobüs yolculuğumuz sırasında Hannah'ın güveni azalmaya başlamıştı; oysa ben kendimi gittikçe daha iyi hissediyordum.

"Birkaç saat sonra bütün dertlerimiz bitmiş olacak," dedim, bir yandan da onu rahatlatmak için sırtına masaj yapıyordum. Hannah'ın verdiği tek karşılık benim için dua edeceğini söylemek oldu.

Hedef eve yaklaşırken iki seçeneğim olduğunu gördüm: ya mahzene giden merdivenlerden inecektim ya da sütunlu ön kapıya giden merdivenleri çıkacaktım. İkincisini seçtim. Kapıyı tombul yüzlü, beyaz yakalı, siyah üniforma içindeki Latin kökenli bir kadın açtı.

“Lord Brinkley ile görüşmek istiyorum, lütfen,” dedim, üst düzey müşterilerimin buyurgan sesini taklit ederek.

“Ofiste olmak.”

“Peki, ya Lady Kitty?” diye sordum, bir elimle kapıyı tutup diğeriyle bir Brian Sinclair kartı çıkararak. Takma adımın altına BRUNO SALVADOR yazmıştım. Arka tarafında da KARTEL ÇEVİRMENİ.

“Gelme,” diye tersledi hizmetçi ve ardından kapıyı suratıma kapadı. Ama birkaç saniye sonra Lady Kitty’nin kendisi kapıyı açtı.

Çoğu yüksek sosyete hanımefendisi gibi, yaşını tahmin etmek imkânsızdı. Kısa bir etek giymiş, belinde Gucci kemeri ve kül sarısı düz saçları vardı. Bileğindeki kaliteli mücevherler arasında altın Cartier saati gözümünden kaçmadı. İpeksi beyaz bacaklarının altında son derece zarif İtalyan ayakkabıları vardı. Mavi gözleri korkunç bir şeye bakıyormuş gibi sürekli ürküntü içindeydi.

“Brinkley’i istiyorsunuz,” dedi; sanki portremi çiziyormuş gibi gözleri yüzümle kartvizitim arasında gidip geliyordu.

“Hafta sonunda onun hesabına epey önemli bir çalışma yaptım,” diye açıkladım, ama güvenlik yetkisinin ne kadar olduğunu bilmediğim için daha fazla açılmadım.

“Bu hafta sonu mu?”

“Onunla konuşmam lazım. Kişisel bir konuda.”

“Telefon edemez miydiniz?” diye sordu gözleri daha da ürkmüş bakarak.

“Korkarım bu mümkün değildi.” Devlet Sırları Kanunu’na sığınıyordum. “Temkinli olmazdı... güvenli değildi,” diye açıkladım. “Telefonda olmuyor. Bunu yapmamıza izin verilmiyor.”

“Yapmanıza mı?”

“Lord Brinkley adına çalışan insanlar.”

Yüksek kırmızı duvarları ve yaldızlı aynaları olan bir misafir odasına çıktık.

“Sizi buraya alayım,” dedi, birincisinin kopyası olan küçük bir odayı göstererek. “Birazdan evde olur. Size bir içki hazırlayayım mı? İstemiyorsunuz. O halde gazeteleri falan okursunuz.”

Yalnız kalınca çaktırmadan gözlerimle odanın bir keşfini yaptım. Kilitli bir antika yazı masası. Eton’da okuyan çocukların ve Orta Afrika liderlerinin fotoğrafları. Bütün heybetiyle Mareşal Mobutu’nun üniformalı bir resmi: *Sadık dostum Jacques’e*, 1980. Kapı açıldı. Lady Kitty büfeye gidip gümüş bir kokteyl çalkalama kabıyla bir kadeh çıkardı.

“O pespaye küçük sekreteri yok mu...” diye yakındı; sonra işçi sınıfı aksanını taklit ederek: “‘Jack toplantıda, Kitty.’ Onlardan nasıl nefret ediyorum... Herkes sana Jack derse, arkadaşın olmanın ne anlamı kalıyor? Onları uyarmaya kalksan hemen seni mahkemeye verirler.” Lady Kitty kanepenin koluna oturup özenle bacak bacak üstüne attı. “Sekretere bir kriz durumu var, dedim. Öyle mi?”

“Eğer zamanında müdahale edebilirsek, kriz çıkmaz,” dedim onu yatıştırmak için.

“Eminim başarırız. Brinkley bu işlerde çok iyidir. Zamanında müdahale etmede. Maxie kim?”

Yarı zamanlı bir gizli servis ajanının hayatında doğrudan yalan söylemenin yeterli olduğu anlar vardır.

“Maxie adını hiç duymadım.”

“Tabii ki, duydun, yoksa kaşların öyle çatılmazdı. Her neyse, adını duymuş olsan da olmasan da, ben o adama çok güvenirim.” Dalgın gözlerle bakarken bir yandan bluzunun düğmesini tırnaklıyordu. “Sen evli misin, Bruno?”

Yine bir inkâra mı kalkışayım? Yoksa güvenlik sınırları içinde gerçeğe olabildiğince yakın mı kalayım?

“Evliyim.” Hannah ile, Penelope ile değil.

“Minik güzel bebekleriniz var mı?”

“Korkarım, henüz yok.” Noah dışında.

“Ama çocuklarınız olacak. Zamanı gelince. Gece gündüz bunun için gayret ediyorsunuz. Eşin çalışıyor mu?”

“Evet.”

“Çok mu çalışıyor?”

“Çok.”

“Zavallı kadın. Bu hafta sonu sen Brinkley adına şeytanlıklar yaparken seninle gelebildi mi?”

“O şekilde bir hafta sonu geçirmedik,” dedim. Kazan dairesinde yanımda çıplak halde oturan Hannah’ın görüntüsünü aklıma getirmemeye çalıştım.

“Philip de orada mıydı?”

“Philip mi?”

“Evet, Philip. Bana numara yapma.”

“Korkarım, Philip diye birini tanımıyorum.”

“Elbette tanıyorsun. O sizlerin Büyük Şefi’dir. Brinkley’i elleriyle besler.”

Kaldı ki bu da tam olarak Brinkley’in sorunu oluyor, diye düşündüm. Tahminlerimin doğrulanması hoşuma gitmişti.

“Ve Philip asla telefon mesajı bırakmaz. Hiçbiriniz bırakmazsınız. ‘Philip aradı dersiniz,’ sanki dünyadaki tek Philip o. Şimdi onu tanımadığını söyle bakalım.”

“Size söyledim, onu tanımıyorum.”

"Evet, söyledin ve yüzün kızarıyor; bu çok hoş. Herhalde sana asılmıştır. Brinkley, ona Afrika Kraliçesi der. Hangi dillerde tercüme yapıyorsun?"

"Korkarım bunu söylememe izin verilmiyor."

Lady Kitty'nin gözleri ayaklarının dibine bıraktığım omuz çantama çevrildi.

"Sen orada ne saklıyorsun, bakayım? Brinkley eve giren herkesi aramamız gerektiğini söylüyor. Ön kapının her yanında güvenlik kameraları var, ama o eve getirdiği kadınları arka kapıdan içeri alır."

"Sadece teybim var," diyerek teybi ona gösterdim.

"Ne için?"

"Belki sizde yoktur, diye."

"Buradayız, sevgilim."

Kocasının gelişini benden önce duymuştu. Ayağa kalkıp kokteyl çalkalayıcıyı ve kadehi büfedeki yerine bırakıp kapısını çarparak kapadı. Bluzunun cebinden çıkardığı soluk alma cihazından ağzına bir şey püskürttükten sonra suçlu bir okul çocuğu gibi büyük misafir odasına yürüdü.

"Adı Bruno'ymuş," diye neşe içinde yaklaşan ayak seslerine doğru konuştu. "Maxie ve Philip'i tanıyor, ama tanıımıyormuş numarası yapıyor; çok çalışan bir kadınla evli, çocuk istiyor ama henüz değil ve belki bizde yoktur diye yanında teyp getirmiş."

* * *

Benim için gerçeklerin ortaya çıkması anı gelmişti. Lady Kitty ortadan kaybolmuş, kocası otuzlu yılların kesimi olan lacivert çizgili kruvaze takım elbisesiyle karşımda duruyordu. Yüz metreden yakın bir mesafede Hannah onu çağırmamı beklemekteydi. Onun cep telefonunun numarası kendi telefonumda hazır-
dı. Her şey plana göre gelişirse, birkaç dakika içinde Jack Brinkley'e, düşündüklerinin tam tersi bir durum

olduğunu, onca yıldan beri Afrika'ya yaptığı hayırlı işleri bir anda silip götürmek üzere olduğunu delillerle gösterecektim. Önce bana baktı, sonra dikkatle odanın içinde bakındı, sonra yine bana baktı.

"Bu senin mi?" diye sordu kartvizitimi sanki ıslakmış gibi en ucundan tutarak.

"Evet, efendim."

"Tam olarak Bay Kim'sin?"

"Sinclair, efendim. Ama resmi olarak değil. Sinclair hafta sonunda kullandığım takma isimdi. Beni gerçek adımla daha iyi tanırırsınız, Bruno Salvador. Sizinle yazışmıştık."

Noel kartlarından söz etmedim, çünkü bunlar kişiselleşmiş şeyler değildi, ama onu destekleyen mektubumu hatırlayacağını biliyordum; gerçekten de öyle oldu ve başını kaldırıp uzun boyuyla, tıpkı mahkemede yargıçların yaptığı gibi bana tepeden baktı.

"Pekâlâ, önce şu şeyi bir halledelim, Salvador, olmaz mı?" diyerek teybimi elimden aldı; içinde bant olmadığını gördükten sonra geri verdi. Hatırladığım kadarıyla el sıkışmaya en yakın sayılabilecek davranışı buydu.

Yazı masasının kilidini açıp önünde yanlamasına oturdu. Bana yazmış olduğu mektubu inceliyordu; sonundaki not kısmına el yazısıyla bir gün karşılaşacağımızı ümit ettiğini ve o sıralar parlamento üyesi olduğu için, onun seçim bölgesinde bulunmayışımın ne büyük bir kayıp olduğunu eklemişti. Cümlelerin sonuna oturttuğu iki ünlem işareti beni hep güldürürdü. Okuyuş tarzı öyle neşeliydi ki mektup sanki ona yazılmıştı. Bitirdikten sonra da gülümsemesi devam etti; sonra bir kez daha bakacağını ima edercesine masasının üstüne bıraktı.

"Pekâlâ, Salvador, senin sorunun tam olarak nedir?"

“Kusura bakmayın, efendim ama aslında bu sizin sorunuz. Ben sadece çevirmendim.”

“Öyle mi? Neyi tercüme ediyordun?”

“Herkesi, efendim. En çok da Maxie’yi. Hiçbir dili bilmiyor. İngilizce hariç. Philip Swahiliceyi pek anlamıyor. Ben de, deyim yerindeyse, iki ateş arasında kaldım. Her konuşulana bir oraya bir buraya tercüme ederek. Su seviyesinin altından ve üstünden.”

İçimden güldüm. Şu ana kadar onun adına ne kadar başarılı bir iş yaptığım kulağına gelmiştir, diye umuyordum; gerçekten de, her ne kadar sonunda onlarla ters düşmüşsem de yaptıklarımı bir toplayacak olursam hiç de hafife alınacak şeyler değildi. Onun gözündeki itibarımı kurtarmak için de neden ters düştüğümü açıklamak istiyordum.

“Su seviyesi mi? Hangi su seviyesi?”

“Aslında bu Maxie’nin deyişiydi, efendim. Benim değil. Çünkü ben kazan dairesindeyken. Verilen aralarda delegelerin konuşmalarını dinlerken. Maxie’nin Spider adında bir adamı vardı.” Bu isim ona birini hatırlattı mı diye susup bekledim, ama belli ki hiç duymamıştı. “Spider profesyonel bir gizli dinleme uzmanıydı. Son dakikada uç uca eklediği bir sürü antika olmuş teçhizatı vardı. Bir çeşit Kendin Yap takımı gibi. Ama sanırım bundan da haberiniz yoktur.”

“Tam olarak neden haberim yoktur?”

Bir kez daha başladım. Hiçbir şeyi saklamanın anlamı yoktu. Korktuğumdan beter bir durumdu. Philip, ona olup bitenlerin bir damlasını bile anlatmamıştı.

“Bütün ada dinleme cihazlarıyla örülmüştü, efendim. Tepenin üstündeki çardakta bile mikrofonlar vardı. Müzakereler sırasında kritik bir noktaya gelindiği zaman Philip mola veriyordu ve ben hemen kazan dairesine koşup özel konuşmaları dinliyordum; özetini üst kattaki Sam’e iletiyordum. Böylece tekrar

toplandığımızda Philip ve Maxie avantajlı olabiliyorlardı. Gerekli görürlerse uydu telefonuyla Kartel'den ve Philip'in dostlarından fikir alabiliyorlardı. Bu sayede Haj üzerine odaklanabildik. O yaptı. Philip. Eh, biraz da Tabizi'nin yardımıyla sanırım. Ben de bilmeden bu işlere alet oldum."

"Peki, Haj kim, sorabilir miyim?"

Hayret vericiydi, ama doğruydu işte. Tıpkı tahmin ettiğim gibi, Lord Brinkley kendi himayesinde ne suçlar işlendiğini bilmiyordu... evet, deme yetkisi olan tek kişi olduğu halde.

"Haj delegelerden biriydi, efendim," diye açıklamaya başladım. "Üç kişiydiler. İki milis şefleri, isterseniz savaş beyleri diyelim... ve Haj. Sizden fazladan bir üç milyon dolar koparan odur." Bunu söylerken üzgün bir gülümseme çıkardım; o da karşılık verir gibi oldu. Uydu telefonunda buna nasıl isyan ettiği düşünülecek olursa, elbette karşılık verecekti.

"Diğer iki reis kim?" diye sordu hâlâ aklı karışmış halde.

"Mai Mai olan Franco ve Munyamulenge olan Dieudonné. Haj'ın onlar gibi bir askeri gücü yok, ama ihtiyacı olduğu anda hemen bir ordu kurabilir. Ayrıca Bukavu'da bir maden şirketi, bira ticareti, birkaç tane oteli ve gece kulübü var. Babası Luc ise Goma'da büyük işler çeviren biri. Ama siz bunları biliyorsunuz, değil mi?"

Başını sallamasından ve gülümsemesinden artık bir bağ kurabildiğimizi anlıyordum. Normal olarak bu aşamada masasındaki bir düğmeye basıp bu fiyaskodan sorumlu talihsiz yöneticisini çağırır, diye düşünmüştüm, ama hiç de öyle bir hali yoktu; tersine, uzun bir hikâye dinlemeye hazırlananlara özgü bir şekilde ellerini çenesinin altında kavuşturunca ben de tıpkı Hannah'a yaptığım gibi, bütün hikâyeyi en başından

anlatmaya karar verdim. Tabii, biraz daha kısaltılmış biçimiyle ve saygın dinleyicimin neyi anlayıp anlamayacağına fazla özen göstermeden. Fakat en korkunç gerçek olan Haj'ın hırpalanması anına yaklaşıırken bir şeyleri eksik bıraktığımdan korkmaya başladım.

"Peki, sence bütün bunlar bizi neye yönlendiriyor?" diye sordu aynı gülümsemeyle. "Sonunda neye getirmek istiyorsun, Salvador? Durumu doğruca Başbakan'a mı götürelim? Amerika Birleşik Devletleri Başkanı'na mı? Afrika Birliği'ne mi? Ya da aynı anda hepsine birden mi?"

Onu rahatlatmak için gülümsedim. "Hayır, efendim, bunun gerekli olduğunu sanmıyorum. Doğrusu bu kadar büyütmemize gerek yok."

"Bunu duyduğuma sevindim."

"Bence yapılacak iş hemen bir durdurma emri çıkarmak ve hareketin durdurulduğuna kesinlikle emin olmak. Eyleme başlamalarına on iki gün var, bu süre bize yeter. Savaş planını durdurun, doğru dürüst – yani sizin gibi, efendim– destekçiler bulana kadar Mwangaza'yı geri çekin, sözleşmeyi yırtıp atın..."

"Bir de sözleşme var, öyle mi?"

"Evet, efendim. Üstelik karanlık bir sözleşme, diyebilirim. Kaleme alan kişi, daha önce kullandığınız ve sanırım adamlarınızın ileride de kullanmayı düşündüğü Besançonlu Mösyö Jasper Albin. Bunu Swahiliceye de bendeniz çevirdim."

Artık iyice kendimi kaptırmıştım. Galiba birazdan Hannah ile gölgelerin içinden çıkıp normal hayatlarımızı sürebileceğimiz düşüncesi beni sarhoş ediyordu.

"Bu sözleşmenin bir nüshası var mı sende?"

"Hayır, ama gördüm, tabii. Bölüm bölüm de bellege yerleştirdim... Aslında bunu otomatik olarak hep yaparım."

"Neden bunun karanlık olduğunu düşünüyorsun?"

“Sahte olduğu için. Bakın, ben bir sürü sözleşme gördüm. Bu sözleşme farazi. Tarımla ilgili gibi ifadeler verilmiş, ama aslında küçük çaplı bir savaş çıkarmak için silah ve malzeme sağlamakla ilgili. Ama Kongo’daki bir savaşın küçük olması mümkün mü? Biraz hamile olmak gibi bir şey,” diye Haj’ın ifadesini kullanarak cüretkâr bir benzetme yaptım. Karşılığında ev sahibimden yüreklendirici bir gülümseme geldi. “Ve madenlerden elde edilecek kazançlar, yani sözde Halk’ın Payı, düpedüz bir aldatmaca. Bu işten Halk’a hiçbir şey kalmıyor. Halk’ın Payı falan yok, kazançlar sadece sizin Kartel’inize, Mwangaza’ya ve onun suç ortaklarına gidiyor.”

“Korkunç,” diye mırıldandı Lord Brinkley başını iki yana sallayarak.

“Lütfen, beni yanlış anlamayın, efendim. Mwangaza birçok bakımdan büyük adamdır. Ama çok yaşlı. Bağışlayın, yani bu iş için çok yaşlı. Daha şimdiden kuklaya çevirmişler. Ve öyle ağır taahhütler altına girmiş ki bunlardan kendini nasıl sıyrabileceğini düşünemiyorum. Gerçekten üzgünüm, efendim, ama söylediklerimin hepsi doğru.”

“Bu oyunun en eski hikâyesi budur.”

Bunun üzerine, birbirimize ilk başta büyük adam izlenimi verip birkaç yıl sonra bozulan Afrikalı liderlerden örnekler verdik. Arkasındaki masada resmi bulunan Mobutu’nun bu gruba dahil olup olmadığına karar veremiyordum. Ne var ki aklımdan geçen başka bir şey vardı: Acaba Lord Brinkley doğru zamandaki bu müdahalemi ödüllendirmek için beni kendi tarafında tutmayı düşünür müydü? Teşkilatında bana bir görev vermesi ikimiz için de çok uygun olurdu, çünkü yapılacak temizlik için birine öyle çok ihtiyaçları vardı ki!

Bu yüzden de bir sonraki sorusu beni adamakıllı şaşırttı.

"Ve sen o gece beni gördüğüne eminsin."

"Hangi gece, efendim?"

"Sen hangi gece diyorsan... Cuma gecesi idi, değil mi? Bir an ipin ucunu kaçırdım. Beni cuma gecesi Berkeley Meydanı'nda gördün. Bir evde."

"Evet."

"Ne giydiğini hatırlıyor musun?"

"Gündelik şık bir kıyafet. Bej pantolon, yumuşak süet ceket ve mokasen."

"Evle ilgili hatırladığın bir şey var mı, bakamadığın ya da unutmuş olduğun numarası dışında?"

"Evet. Her şeyi hatırlıyorum."

"Tarif eder misin? Kendi sözcüklerinle."

Anlatmaya başladım, ama başım dönüyordu ve bir anda evle ilgili en belirgin özellikleri seçmekte zorlandım. "Büyük bir giriş holü ve ayrılmış merdivenler..."

"Ayrılmış mı?"

"...kapıların üstünde kartallar..."

"Canlı kartallar mı?"

"Sizden başka farklı yerlerden gelmiş birçok insan vardı. Ne olur, orada değilmiş gibi davranmayın, efendim. Sizinle konuştum. Afrika konusundaki tutumunuz için size teşekkür ettim."

"Birkaç kişinin adını verebilir misin?"

Her zamanki özgüvenimle olmasa da isimleri saymaya başladım. Kafam atmaya başlıyordu ve böyle olduğum zaman kendimi kontrol etmem zorlaşır. Gözü bantlı olduğu için Amiral Nelson diye tanınan şirketler sahibi adam. Pop dünyasından ünlü televizyon sunucusu. Londra'nın Batı Yakası'nın büyük bir kısmına sahip olan genç aristokrat. Sürgündeki sabık Afrikalı maliye bakanı. Hintli tekstil milyarder. Son günlerde büyük ulusal gazetelerimizden birini sırf "hobi" olsun diye satın alan süpermarket kralı. Artık dağılmak üzereydim, ama hâlâ çabalıyordum.

“Marcel, dediğiniz kişi, efendim!” diye haykırdım. “Telefonda konferans görüşmesi yaparken yanında olmasını istediğiniz Afrikalı adam...”

“Kraliçe orada mıydı?”

“Philip’i mi kastediyorsunuz? Sizin Afrika Kraliçesi dediğiniz adamı mı? Hayır, o yoktu! Ama Maxie oradaydı. Philip adaya gidene kadar ortaya çıkmadı.”

Sesimi yükseltmeye niyetim yoktu, ama yükseltmiştim; Lord Brinkley’in tepkisi kendi sesini iyice alçaltmak oldu.

“Bu Philip ve Maxie’den sanki benim yakın dostlarıymış gibi söz edip duruyorsun,” diye yakındı. “Onlarla hiç karşılaşmadım. Adlarını bile duymuş değilim. Kimden bahsettiğini bilmiyorum.”

“O halde onları o lanet karınıza sorsanıza!”

İyice kopmuştum artık. Karşınızdaki insanın da hayatında hiç öfkeden gözü kararmamışsa, bunu tarif etmeniz imkânsızdır. Dudaklara iğnelerin batışı, baş dönmesi, geçici astigmat, mide bulantısı, çok yakınındaki nesneleri ve renklerini ayırt edememe. Ve bir de, dilinin ucuna gelip de söyleyemediğin şey dururken ağızından tam olarak ne çıktığını bilememe.

“Kitty!” Lord Brinkley ara kapıyı açıp karısına sesleniyordu. “Lanet karıma sormam gereken bir şey var. Bir dakika yanımıza gelebilir misin?”

* * *

Lady Kitty karşımızda put gibi duruyordu. Kıvılcımı gitmiş mavi gözlerini kocasının gözlerine dikmişti.

“Kitty, sevgilim. Çabuk cevap istediğim iki soru soracağım. İsimler. Bunları sorduğum anda hiç düşünmeden cevap vereceksin. Maxie.”

“Bu ismi hiç duymadım. Hayatımda duymadım. Son tanıdığım Max yıllar önce öldü. Ona da sadece esnaf, Maxie derdi.”

"Philip. Bu dostumuz benim ona Afrika Kraliçesi adını verdiğimi söylüyor ki doğrusu ben bunu ikimiz için de aşağılayıcı buluyorum."

Lady Kitty'nin alnı kırıştı ve parmağını dudaklarına götürdü. "Üzgünüm. Philip'i de çıkaramadım. Philippa Perry-Onslow var ama o bir kız ya da öyle olduğunu söylüyor."

"Hazır yanımızdayken, sevgilim, geçen cuma akşamı... Saat kaçta demiştin?"

"Şu saatlerdeydi," dedim hemen.

"O halde, tam tamına söyleyecek olursak, tam yetmiş iki saat önce cuma -hatırlarsan normal olarak hep şehir dışına çıkarız, ama bunu bir an aklından çıkar, seni yönlendirmek istemiyorum- neredeydik?" Saatine baktı. "Akşam yirmi ikiyi yedi geçe. Lütfen, iyi düşün."

"Marlborough yolundaydık, tabii ki."

"Ne amaçla?"

"Hafta sonu için. Başka ne için olacak?"

"Peki, gerekirse bunun için mahkemede yemin eder misin? Çünkü burada, çok yetenekli, yakışıklı ve eminim iyi niyetli bir genç adam var. Kendisi çok ciddi, hepimiz için tehlikeli olabilecek bir yanılgı içinde."

"Elbette yemin ederim, sevgilim. Etmez miyim hiç?"

"Peki, sevgilim, Marlborough'ya nasıl gittik? Hangi araçla?"

"Otomobille, tabii. Brinkley, sen ne yapmaya çalışıyorsun, kuzum?"

"Otomobili Henry mi kullandı?"

"Sen kullandın. Henry izinliydi."

"Hatırladığın kadıyla saat kaçta evden ayrıldık?"

"Ah, sevgilim. Çok iyi biliyorsun. Saat on beşte ben valizleri yapmış, hazırdım, ama sen yine geç saatte bir öğlen yemeği yediğin için trafiğin en kötü olduğu

saatte yola çıktık ve Hall'a vardığımızda saat yirmi bir olmuş, akşam yemeğimiz mahvolmuştu."

"Hafta sonunu kim bizimle geçirdi?"

"Gus ve Tara, tabii. Her zamanki gibi beleşçilik ettiler. Artık bizi Wilton'a götürmelerinin vakti geldi. Hep götüreceğiz derler, hiç sözlerini tutmazlar," derken anlayacağımı sanarak bana döndü.

Sakinleşir gibi oluyordum, ama onun dimdik bakan ifadesiz gözleriyle karşılaşınca yine alevlendim.

"Oradaydınız!" diye bağırdım Lord Brinkley'e. Sonra karısına döndüm: "Kocanızın elini sıktım. Maxie de oradaydı! Kivu'da başarılı olacağını sanıyor, ama olamaz. O adam asker, planlamacı değil. Hepsi adadaydılar ve Kartel'in koltan piyasasını temizleyip açıktan satması için savaş çıkarmayı planladılar. Haj'a da işkence ettiler! Spider'ın yaptığı bir sığır dürtme sopasıyla. Bunu kanıtlayabilirim."

Bu laf ağzımdan çıktı ve artık geri alamazdım, ama en azından devam etmeyecek kadar aklım vardı.

"Nasıl kanıtlayacaksın?" diye sordu Brinkley.

"Notlarımla."

"Ne notu?"

Geri adım atmaya başlamıştım. Hannah'ı hatırladım. "Adadan döner dönmez notlarımı yazdım," diye yalan söyledim. "Kusursuz bir hafızam vardır. Kısa süreli. Hemen davranırsam her şeyi yazabilirim... kelimesi kelimesine. Ben de öyle yaptım işte."

"Nerede?"

"Evime gelir gelmez. Hemen."

"Ev dediğin neresi oluyor?" Bakışı masasında duran mektuba çevrildi: *Sevgili Bruno*. "Battersea'deki evin, yani. Hemen oturdun, hatırladığın her şeyi kelimesi kelimesine yazdın. Müthiş bir şey."

"Her şeyi."

"Nereden başlayarak?"

"Bay Anderson'dan itibaren."

"Ondan itibaren nereye doğru?"

"Berkeley Meydanı. Battersea Elektrik Santrali. Luton havaalanı. Ada. Sonra geri dönüş."

"Yani *senin* adanda *senin* gördüklerin ve işittiklerin hakkında, saatler sonra Battersea'deki evinde *sakin* kafayla hatırlanıp kaleme alınmış *senin* hikâyen."

"Evet."

"Eminim akıllı bir insansındır, ama korkarım bu söylediğin *kanıt* veya *delil* yerine geçmez. Ben hukukçuyum. Bu notlar yanında mı?"

"Hayır."

"Herhalde evde bıraktın."

"Olabilir."

"Olabilir. Ama bana şantaj yapmayı veya bu saçma hikâyeyi medyaya götürmeyi aklından geçirecek olursan, hemen bulabileceğin bir yerdedir, tabii." Üzücü bir sonuca varan iyi yürekli bir adam gibi iç geçirdi. "İşte, hepsi bu, değil mi? Senin için üzülüyorum. Çok inandırıncı konuşuyorsun ve eminim söylediğin her şeye inanıyorsun. Ama seni uyarayım, iddialarını bu dört duvar dışında tekrarlamadan önce çok iyi düşün. Herkes bizim kadar hoşgörülü olmaz. Sen ya çok tecrübeli bir suçlusun ya da bir doktora görünmen gerek. Galiba her ikisi de geçerli."

"Evliymiş, sevgilim," diye yardımcı olmak istedi Lady Kitty.

"Eşine anlattın mı?"

Galiba, hayır dedim.

"Ona neden teyp getirdiğini sorsana."

"Neden getirdin?"

"Hep yanımda bulundururum. Başkaları bilgisayar bulundurur. Ben üst düzey çevirmenim, bu yüzden yanımda teyp bulundururum."

"Ama bant yok," diye bize hatırlattı Lady Kitty.

“Onları ayrı taşıyım,” dedim.

Bir an Brinkley’in bana ceplerimi boşaltmamı söyleyeceğini sandım; bunu söyleseydi artık yapacaklarımdan sorumlu tutulamazdım; ama şimdi düşündüğüm zaman, buna cesaret edemediğini sanıyorum. Lady Kitty’nin güvenlik kameralarının altından geçip çıktıktan sonra sola döneceğim yerde seve seve sağa da dönebilirdim ya da budalalığımın, öfkemin ve aşağılanmamın ne boyutlarda olduğunu sevgili Hannah’ıma itiraf etmektense kendimi yoldan geçen bir taşıtın altına atmayı yeğlerdim. Neyse ki ayaklarım benden daha akıllıydı. Kafeye girmek üzereyken, beni gören Hannah kapıda karşıladı. Uzaktan yüzümü görmesi her şeyi anlamasına yetmişti. Bantları ve not defterlerini geri aldım. İki eliyle kolumu tutarak, kaza mahallinden bir yaralıyı çıkarır gibi yürümeme yardım etti.

* * *

Bir yerde bir süpermarketten Hakim’in mikrodalgasında pişirmek üzere lazanya ve balıklı börek; yanında salata, meyve, ekmek, peynir, süt, altı kutu sardalye, çay ve iki şişe de şarap aldık. Bir taksi durdurdum ve Bay Hakim’in pansiyonuna yirmi ev ötedeki bir sokağın adresini vermeyi başardım. Kendimden çok Hannah için endişe ediyordum. Hatta bir ara yersiz bir kahramanlık taslayarak ona kaldığı yurttan çıkmasını bile söyledim.

“İyi fikir, Salvo. Kendime güzel, genç bir doktor bulup Kivu’yu kurtarma işini sana bırakayım.”

Ama birlikte ilk kez evde yaptığımız yemeğe oturduğumuzda Hannah tekrar neşesini bulmuştu.

“Ne var, biliyor musun?”

“Sanmam.”

“Şu senin Lord Brinkley'in. Sanırım çok kötü bir kabileden geliyor,” dedi ve başını geri savurarak kahkahayı bastı; aynısını yapmaktan başka seçeneğim yoktu.

* * *

Hannah, cep telefonumun vızıldadığını söylemek için beni uyandırdığında saat dördü çeyrek geçiyordu. Lord Brinkley ile görüşmem sırasında açık bıraktığım telefonu eve geldikten sonra kapatmayı unutmuş-tum. Ben açana kadar telesekreter arayanın mesajını kaydetmişti.

Penelope: Benim evim, Salvo! Sen o evi terk ettin, beni değil. Ne arsız, ne boktan adamsın be... Dolaplarım. Babamın yazı masası... senin masan... sana kullan diye verdiği... kilitleri kırılmış... kâğıtların her bir yana savrulmuş... (soluk alıyor) elbiselerim yatak odasında yere atılmış, seni sapık... (soluk) Pekâlâ. Fergus birazdan burada olacak. Kıçını kollasan iyi edersin. Fergus çilingir değildir, ama bu eve bir daha benim anahtarım la asla girememeni sağlayacak. Bunu yaptıktan sonra da senin peşine düşecek. Yerinde olsam deli gibi kaçmaya başlardım. Çünkü Salvo, Fergus'un tanıdığı insanlar var ve hepsi de düzgün insanlar değil. Ve bir dakika düşünecek olursan...

Yatağın üstüne uzanıp geriye doğru düşünerek bulmacayı çözmeye çalıştık. Ben Brinkley'in evinden çıktığımda saat on dokuz yirmiydi. Bundan yarım dakika sonra Brinkley, Philip'i ya da her kimse, onu aramıştı. On dokuz otuzda Philip ya da her kimse, Penelope'nin akşam kokteyl turunda olduğunu öğ-

renmişti. Bu arada, daha önce kendileri fark etmemişlerse bile artık Spider'ın imha çantasında bana ait görünen not defterlerinin ve arşiv için ayrılan ses bantlarının da boş olduğunu öğrenmişlerdi. Eh, bunu aramak için evli adamın evinden daha iyi bir yer olabilir miydi?

* * *

“Salvo?”

İkimizin de konuşmadığı, kısmen uyukladığı bir yarım saat geçmiş.

“İşkence edilmiş bir adam neden bir çocuk şarkısı söyler? Hastalarım acı çekerken şarkı söylemezler.”

“Belki de içinde birikenleri itiraf ettiği için memnun olmuştur,” diye cevap veriyor cici Katolik Salvo.

Gözüme uyku girmediği için transistörlü radyomu alıp banyoya gidiyorum ve kulaklıklarımı takıp Radio 4'te BBC haberlerini dinliyorum. Irak'ta otomobil bombaları. Direnişçiler düzinelerce insanı öldürmüşler. Ama kaçak, yarı zamanlı İngiliz gizli servis ajanı, üst düzey çevirmen hakkında henüz bir haber yok.

16

“Tek bir adamı bulmak için bütün öğleden sonrası mı?” Gidişini geciktirmek için kiskanç koca rolü yapıp protesto ediyorum. “Bulduktan sonra onunla ne yapacaksınız?”

“Salvo, yine gülünç oluyorsun. Baptiste telefonu açtığın anda karşında bulacağın biri değil. Ruandalılar çok kurnazdır. Baptiste izini, onu destekleyenlerden bile saklamak zorunda. Şimdi lütfen, bırak gideyim. Kırk dakika sonra kilisede olmalıyım.”

Kilise dediği, Kuzey Londra’da bir yerdeki Bethany Pentecostal Misyon Kilisesi.

“Orada kiminle buluşacaksın?”

“Bunu biliyorsun. Arkadaşım Grace ve Pazar Okulu çocukları için otobüs parasını ödeyip kalacak yer bulan hayırsever hanımlarla. Şimdi bırak da gideyim, lütfen.”

Başında şirin bir şapka, altında mavi uzun eteği ve ipekli kısa ceketi var. Bu kıyafetin hikâyesini bana anlatmadan biliyorum. Noel veya doğum günü gibi özel bir günde, kirasını ödedikten ve Noah’ın aylık harcamasını halasına gönderdikten sonra paraya kıyıp

kendisine yeni elbise almıştır. Bunu yüz kere yıkamış ve ütölemiş olmalı; elbise artık son turları atıyor.

“Peki o genç ve yakışıklı rahip?” diye hesap soruyorum.

“Elli beş yaşında ve ona göz açtırmayan bir hanımla evli.”

Ondan son bir öpücük alıyorum, sonra özür dileyip bir öpücük daha koparıyorum. Birkaç saniye sonra Hannah evden çıkıyor ve uzun eteği savrularak yürürken pencereden onu seyrediyorum. Önceki geceyi sevişerek ve tartışarak geçirdik. Sanırım başka çiftler hayatları boyunca bizim şu dört gün içinde yaşadığımız gerilimi yaşamamışlardır. Benim yüzümden utanç duymaması için, kendisi için, Noah için, kariyeri için, falan filan için bir an önce kaçmasını rica ettim, ama beni dinlemedi. Kaderi benim yanımda olmakmış. Alın yazısıymış. Tanrı'nın, Entebbe'deki falcının ve Noah'ın çizdiği kader.

“Noah'ın mı?” diyerek gülüyorum.

“Ona yeni babasıyla tanıştığımı söyledim, buna çok sevindi.”

Bazen onun karşısında fazla İngiliz oluyorum, fazla dolaylı ve üstü örtülü konuşuyorum. Anılarının içinde kaybolmuş sürgündeki bir Afrikalı kadın olarak bazen erişilmez oluyor. Norfolk Konakları'ndaki eve yapılan baskının ardından benim tercihim olan strateji, derhal gizlenme yerimizi değiştirip şehrin başka bir yerine taşınmaktı. Hannah aynı fikirde değildi; eğer peşimizdeyseler hayatımızda yapacağımız ani değişiklikler dikkatleri üstümüze çekerd. En iyisi olduğumuz yerde kalıp doğal davranmak, dedi. Onun bu düşüncesine hak verdim ve bir odaya korku içine tikişmiş iki kaçak gibi davranmaktansa, pansiyonun salonunda diğer müşterilerle birlikte keyifli bir sabah kahvaltısı yaptık. Sofradan kalktıktan sonra Hannah,

kadınlara karşı zayıf, kendini çok beğenen Bay Hakim ile özel konuşacağını söyleyerek beni yukarı kışkııladı.

“Ona ne söyledin?” diye gülerek sordum yukarı döndüğünde.

“Gerçeği, Salvo. Sadece gerçeği. Biraz eksiğiyle, o kadar.”

Ondan tam bir itiraf istedim. İngilizce olarak.

“Adama kaçak sevgililer olduğumuzu söyledim. Öfkeli akrabalarımız peşimize düşmüşler ve hakkımızda olmadık yalanlar söylüyorlar. Bizi koruyacağına güvenmek istiyoruz, yoksa başka bir pansiyona gitmek zorunda kalacağız.”

“Ne dedi?”

“En az bir ay daha kalabileceğimizi ve hayatı pahasına bizi koruyacağını.”

“Yapar mı dersin?”

“Senin o kirli parandan ona haftada bir elli sterlin daha verirse aslanlar gibi korur. Sonra karısı yanıımıza geldi ve bizi para almadan koruyacağını söyledi. Eğer gençken birisi ona koruma teklif etseymiş, kesinlikle Bay Hakim ile evlenmezmiş. Buna ikisi de çok güldü.”

Haberleşmemiz hassasiyet gerektiren bir konuydu; Chat Odası tecrübelerimden bildiğim kadınla bir gizli ajanın en zayıf halkası bu olurdu. Bay Hakim'in evinde jetonlu telefon yoktu. Ev telefonu mutfaktaydı. Ajanlık bilgilerimi ortaya sürerek Hannah'a cep telefonumun ölüm tuzağı olduğunu anlattım. Günümüz teknolojisiyle açık bir cep telefonu benim gezegenin herhangi bir yerinde bulunduğum noktayı birkaç saniye içinde belli ederdi. Bunu gördüm, Hannah ve bundan ben de yararlandım. Benim o Bir Günlük Kurslar'da neler duyduğumu tahmin edemezsin. Konuya iyice ısındıktan sonra, ona bir cep telefonunun

radio ışınına öldürücü bir füze yerleştirip telefonu kullananın kafasının uçurulduğunu bile anlattım.

“Pekâlâ, benim cep telefonum senin kafanı uçurmaz,” dedi ve çantasından gökkuşağı rengine bir telefon çıkardı.

İşte, bir çırpıda gizli hattımız kuruluvermişti. Ben onun telefonunu alırken, o da Grace’inkini ödünç alacaktı. Hannah kilisedeyken onu aramak istersem, Grace kanalıyla ona ulaşacaktım.

“Ya kiliseden sonra?” diye bastırdım. “Sen dışarıda Baptiste’yi ararken, seninle nasıl temas kuracağım?”

Yüzünün ifadesinden bir kez daha kültür farklılığına tosladığımı anladım. Hannah belki Chat Odası’nın karanlık sanatlarına yabancı olabilirdi, ama Salvo Londra’nın Kongolu toplumu veya onun ileri gelenlerinin nerelerde gizlendiği hakkında ne bilecekti ki?

“Baptiste bir hafta önce Amerika’dan döndü. Yeni bir adresi, belki yeni bir adı bile vardır. Önce Louis ile konuşacağım.”

Louis, Orta Yol’un Avrupa bürosunda Baptiste’nin gayrı resmi başkan yardımcısıdır, diye açıkladı Hannah. Ayrıca Baptiste’nin Brüksel’deki kız kardeşi Rose’un arkadaşı Salomé’nin de yakın arkadaşıymış. Ne var ki şu sıralar Louis gizleniyormuş ve her şey Rose’un, yeğeninin düğünü için gittiği Kinshasa’dan dönüp dönmediğine bağlıymış. Eğer dönmemişse, Rose’un sevgilisi olan Bien-Aimé ile konuşulabilir-miş, ama eğer Bien-Aimé’nin karısı şehirdeyse, bu da mümkün olmazmış.

Pes, dedim.

* * *

Bu geceye kadar yalnız ve yoksunum. Norfolk Konakları’ndaki eve yapılan baskından sonra kendi koyduğum kesin kurala göre cep telefonumu kullanmak

için Bay Hakim'in pansiyonundan iki kilometre uzak-taki üstü kapalı boş bir otobüs durağına gidiyorum. Yavaş adımlarla yürüyerek durağa gelip boş bir ban-kın üstüne oturuyorum. Yeşile, 121'e ve sonra tekrar yeşile basıyorum. Gelen tek mesaj Bay Anderson'un yardımcısı uçarı çapkın Barney'den. Chat Odası'ndaki balkonundan aşağıya bakar ve her dinleyici bölmesi-ni, özellikle de kadın çalışanların bluzlarından görü-neni dikizler. Araması rutin bir şey. Aramasa şaşırırdım, ama aramış. Mesajı iki kez dinliyorum.

Selam, Salv: Hangi cehennemdesin, be adam? Battersea'yi aradım, Penelope'den fırça yedim. Sana her zamankine benzer bir iş var. Öyle ölüm kalım meselesi değil, ama bu mesajı alır almaz bizi ara ve ne zaman gelebileceğini bildir. Hoşça kal.

Bu masum gibi görünen mesajla Barney benim içimdeki bütün kuşkuları ayaklandırmış oluyor. Her zaman rahat bir tiptir, ama bu sabah sesi o kadar rahat ki, söylediklerinin tek kelimesine bile inanmıyorum. Bu mesajı alır almaz. Her zamankine benzer bir işse, neden o kadar acele edeyim? Yoksa, kuşkulandığım gibi, beni tavlayıp Chat Odası'na getirtmek ve bana Haj'a yaptıklarını yapmak için bekleyen Philip ile çetesinin kucağına atmak için emir mi almış?

Yine yürümeye başlıyorum, ama artık kendimi daha iyi hissediyorum. Brinkley'in evindeki fiyaskomdan sonra gururumu kurtarma ve Hannah'ın gözündeki saygınlığımı tekrar kazanma isteğim çok güçlü. Onca aşağılanmanın sonunda hiç beklenmedik bir ilham pırıltısı beliriyor.

Bana Lord hazretleri yerine Anderson'a gitmemi tavsiye eden Hannah değil miydi? Peki, o halde ona

giderim! Ama kendi koşullarımla, Anderson'un veya Barney'nin değil. Zamanı, mekânı ve silahı ben seçerim, onlar değil. Ve her şey yerli yerine oturana kadar da planımı Hannah'a anlatmayacağım.

Önce ufak işler. Bozuk para edinmek için küçük bir marketten bir *Guardian* gazetesi alıyorum. Karşıma ıssız bir telefon kulübesi çıkana kadar yürüyorum. Telefonu kullanan kişi her tarafı görebilsin diye sertleştirilmiş camla kaplı ve bozuk parayla işliyor. Omuz çantamı ayaklanmanın arasına yerleştirip genzimi temizliyorum, rahatlatmak için omuzlarımı biraz salladıktan sonra Barney'nin ricasını yerine getirip onu arıyorum.

"Salv! Mesajımı aldın mı? Adamım benim! Bu öğleden sonraki vardiyaya gelsene, sonra birlikte bira içmeye gideriz."

Barney hayatında bir kez bile bira içmeyi teklif etmemiştir, ne işten önce ne de sonra; ama üstelemiyorum. Ben de onun kadar rahatım.

"Bugün benim için biraz zor olur, Barnes. Çok yoğun mahkeme işlerim var. Sıkıcı iş, ama ücret bomba gibi. İşinize yararsa yarın bir şeyler yapabilirim. Tercihim de akşam, on altı ile yirmi arası."

Parlak planım gereği olta sallıyorum. Barney de ben de olta sallıyoruz. Aradaki fark, o benim olta salladığımı bilmiyor. Bu defa cevap vermesi biraz uzun sürüyor. Tepesinde biri dikilmiş olabilir.

"Ne bok yemeye şimdi gelmiyorsun ki?" diye çıkışıyor; zaten hiç ona uymayan o yumuşak tarzdan kopmuş. "Ek o herifleri. Birkaç saat onlar için fark etmez. Hem biz eski müşteriyiz. Sahi, sen neredesin?"

Nerede olduğumu çok iyi biliyor. Şu anda ekranında gördüğü halde neden soruyor ki? Bir yandan talimat alırken zaman kazanmak için mi?

"Bir telefon kulübesindeyim," diye neşe içinde yakınıyorum. "Cep telefonum hastalandı."

Bir kez daha bekliyoruz. Bu Barney'nin yavaş gösterimdeki hali.

"Atla bir taksiye o halde. Masrafa yazarsın. Patron seni bağrına basmak istiyor. Dediğine bakılırsa, hafta sonunda ülkeyi kurtarmışsın, ama bunu nasıl yaptığını anlatmıyor."

Kalbim ikili perende atıyor. Barney kucağıma düştü. Ama sakinim. Hiç zorlamıyorum. Bay Anderson görse benimle gurur duyardı.

"Yarın akşamdan önce gelemem, Barney," diyorum sakince. "Patron o zaman beni bağrına basar."

Bu kez cevapta gecikme yok.

"Sen kafayı mı yedin? Yarın *çarşamba*, be. Kutsal Gece!"

Kalbim bir iki numara daha çekiyor, ama sesime zafer tınıları sızmasına izin vermiyorum.

"O halde, ya perşembe ya da hiç, Barnes. Ancak bu kadarını yapabilirim, tabii, ölüm kalım meselesi değilse, kaldı ki öyle olmadığını söylüyorsun. Kusura bakma, ama işte durum bu."

Telefonu kapatıyorum. Ne kusura bakması be? Yarın Kutsal Gece ve Bay Anderson'un yirmi yıldır bir Kutsal Gece'yi kaçırdığını tarih yazmamış. Philip ile adamları kapısını kınıyor olabilirler, hayati önemi olan not defterleri imha edilmemiş ve ses bantları kayıp. Ama *çarşamba* gecesi Kutsal Gece ve Bay Anderson Sevenoaks Koro Cemiyeti'nde bariton solist olarak şarkı söylüyor.

Kararsızım. Grace'in telefonundan Hannah'ı arayıp dahice planımı anlatma isteğini bastırdıktan sonra, bilinmeyen numaralar servisini bularak, birkaç saniye içinde Sevenoaks Argus'un sanat danışmanına bağlanıyorum. Bir amcam var, diye güzelce açıklamaya başlıyorum. Mahalli koro cemiyetinde solist bariton. Yarın onun doğum günü. Lütfen, bana *çarşamba*

gecesi Sevenoaks Koro Cemiyeti'nin nerede toplandığını söyleyebilir mi?

Ah. Bakın, diyor kadın. Hem evet hem hayır. Amcamın lisanslı ya da lisanssız olduğunu biliyor muyum?

Bilmediğimi itiraf ediyorum.

Buna memnun oluyor. Sevenoaks'da herkesten farklı olarak iki korumuz var, diye açıklamaya başlıyor. Albert Hall'da yapılacak Birleşik Krallık çapındaki Şarkı Festivali'ne üç hafta var. Her iki cemiyet de festivale katılacak, her ikisi de ödülü kazanmaya hevesli."

Ne olur bana aralarındaki farkı açıklayabilir mi, diye rica ediyorum.

Edebilir, ama ondan duyduğumu kimseye söylemeyeceğim. Lisanslı demek, saygın bir kiliseye bağlı demek. Tecrübeli öğretmenleri ve şefleri var, fakat profesyonel değiller, çünkü paraları yok. Sadece yerel yetenekler kullanılıyor ve dışarıdan şarkıcı davet edilmiyor.

Peki, lisanssızlar?

Yine ondan öğrendiğimi kimseye söylemeyeceğim. Lisanssız demek, hiçbir kiliseyle ilişkisi yok demek, yeni para demek, yani dışarıdan birini bul ve neye mal olduğuna bakmadan satın al, ödünç al veya çal, demek. İkamet ettiği yerin önemi yok, açıkçası koroyu bir profesyonel futbol takımı gibi görüyorlar. Anlatabildi mi?

Doğrusu çok güzel anlattı.

Maxie'nin taktik şaşırtmalar diyeceği biçimde yürüyerek Bay Hakim'in pansiyonuna döndükten sonra hiç zaman kaybetmeden, o ana kadar başardıklarını anlatmak için Hannah'ı arıyorum. Telefonu Grace açıyor; haberler kötü.

"Hannah'ın morali çok bozuk, Salvo. Bu hayırseverlerin öyle çok sorunları var ki bağışları nereden alıyorlar diye merak ediyor insan."

Telefonu Hannah alınca sesini tanımakta zorlanıyorum. İngilizce konuşuyor.

“Biraz daha az siyah olsaydık, Salvo. Kanımızda bir yerde birazcık beyazlık olsaymış. Sen değil, sen tamamsın. Ama biz insanları sarsıyoruz. Simsiyahız. Bizim için hafifletici bir şey yok.” Sesi biraz titredikten sonra tekrar kendine geliyor. “Bayan Lemon adında bir kadının yanında kalacak üç çocuğumuz vardı. Çocuklar Bayan Lemon’u hiç görmediler, ama onu çok seviyorlar, tamam mı?”

“Tamam.”

“Kadının deniz kenarındaki pansiyonunda iki gece geçirmek bu çocuklar için rüya gibi bir şey.”

“Elbette, öyle.”

Kendini toparlayana kadar bekliyor. “Bayan Lemon iyi bir Hristiyan olduğu için para almayacaktı. Pazar Okulu çocuklarından biri Amelia. Güneşin denizin üstünde parladığı suluboya bir resim yapmış; güneş de gülümseyen bir limon olmuş, tamam mı?”

“Tamam.”

“Şimdi birden Bayan Lemon kendini iyi hissetmediğini söylüyor.” Kadının konuşmasını taklit ederken Hannah’ın sesi yükseliyor. “Hayatım, kalbimden sorunum var. Sinirlenmemem gerekiyor. Daha önce bilmiyordum. Bu çocukların sadece yoksul olduğunu sanıyorduk.”

Telefonu Grace alıyor; onun da sesi Hannah’ınki gibi sert. “Bognor yolunda güzel bir kafe var. Şehirlerarası otobüsler uğrar. Hannah ile birlikte bu kafeye bir anlaşma yaptık. Otuz tane piliç budu, şoför ve bakıcılar için yemek ikramı. Adam başı bir tane alkolsüz içecek. Yüz sterlin. Makul mü?”

“Söylediklerine göre çok makul, Grace.”

“Şoförümüz on beş yıldan beri bu kafeye grup götürüyormuş. Okul çocukları, her türlü çocuk grubu.

Ama hepsi beyazmış. Kafe sahibi bizim çocukların hepsinin siyah olduğunu öğrenince birden yeni bir prensibi olduğunu hatırlayıvermiş. Pansiyon sakinleri,' diye açıklıyor bize. 'Bilirsiniz, buraya sessizlik aradıkları için gelirler. Bu yüzden sadece beyaz çocukları alıyoruz.'

"Ne var, biliyor musun, Salvo?" Telefonu yine Hannah alıyor, bu kez savaşçı ruhu kabarmış.

"Neyi biliyor muyum, sevgilim?"

"Belki de Kongo'nun Bognor'u işgal etmesi iyi olacak." Gülüyorum, o da gülüyor. Ona dâhiyane planımı anlatıp endişelerini artırayım mı, yoksa daha sonraya mı saklayayım? Sakla, diyorum içimden. Zaten Baptiste için kaygılanırken bir de benimle uğraşmasın.

Dâhiyane planım yazı işleri gerektiriyor.

Beş saat boyunca sadece bir lokma soğuk lazanya yiyerek dizüstü bilgisayarında çalışıyorum. Bantlarla not defterlerimden seçtiğim ve gerektiğinde İngilizceye tercüme ettiğim bazı bölümler, Philip'in uydu telefonuyla yaptığı konuşmalardan kelimesi kelimesine alınmış bir derleme eşliğinde Bay Anderson'un ülkemizin çıkarları diye öne sürdüğü komploju lanetleyen bir suçlama yazıyorum. Geleneksel hitap olan Sayın Bay Anderson ifadesi yerine, saldırıma Şerefli ve dürüst bir insan olarak bildiğim siz, diye başlıyorum. Bildiğim başka bir şey de onun çok ağır ve her kelimeyi titizlikle okuduğu, sade İngilizce kullanımına önem verdiği. Bu nedenle içine Norfolk Konakları baskını da katarak yazımı yirmi sayfayla sınırlıyorum. Süslemek için eserime Émile Zola'nın Albay Dreyfus'u savunmak için yazdığı *Suçluyorum!* adlı kitabından esinlenerek *J'Accuse!* adını veriyorum. Ahlak dersi veren bu eser Birader Michael'ın en sevdiği kitaptı. Yazımı bir diskete kaydedip bir bilgisayar kurdu olan Bayan Hakim'in yanına iniyorum. Çalıntı teyp bantlarıyla

not defterlerini benim *J'Accuse!* nüshamla birlikte gardırobumuzun arkasına gizledikten ve güvenlik gereği disketi de parçalayıp Bayan Hakim'in çöp kutusuna attıktan sonra akşam haberlerini açıyorum; hâlâ kaçak bir deli zebra hakkında huzur bozucu bir haber olmaması beni memnun ediyor.

* * *

Baptiste ile buluşmamız için yapılan düzenleme pek hoşuma gitmemişti, ama öyle olmasını da beklediğim yoktu. Adresini vermek istemediği için benim bilgim dışında Hannah ile anlaşmışlar, buna göre o gece saat yirmi iki otuzda Hannah beni Fleet Caddesinde Rico'nun Kafesi'ne getirecek. Bizi buradan isimsiz ve silahlı bir yoldaş alıp isimsiz buluşma yerine götürecekti. Teyp bantlarını ve not defterlerini ne yapacağımı düşündüm. Yanıma alsa mıydım, yoksa gizlendikleri yerde mi bıraksaydım? Daha ilk buluşmamızda bunları Baptiste'ye vermeyi düşünmüyordum, ama Hannah'a sadakatim gereği yanıma almak zorunda olduğumu biliyordum.

O sabah yaşadığı tatsız olaylar ve öğleden sonraki yorgunluğu nedeniyle Hannah'ın bezgin bir ruh halinde olacağını sanmıştım, ama öyle olmadığını görünce rahatladım. Onu birden neşelendiren şey, bir saat önce Noah ile uzun uzun konuşabilmiş olmasıydı. Her zamanki gibi önce kötü bir haber var mı, diye halasıyla konuşmuş, fakat halası, "Sana kendisi söylesin, Hannah," diyerek telefonu çocuğa vermişti.

"Sınıf üçüncüsü olmuş, Salvo, düşünebiliyor musun?" dedi Hannah sevinçle parıldayarak. "Telefonda İngilizce konuştuk ve İngilizcesinin ne kadar geliştiğine şaşırdım. Dün okul futbol takımı Kampala'nın on yaş altı kupasını kazanmış ve Noah az kalsın bir gol atıyormuş."

Onun sevincini paylaşıırken içinden rap müziği taşan eflatun renkli bir BMW kafenin önünde durdu. Şoförün gözünde kara gözlük, çenesinde Dieudonné'ninki gibi sivri sakalı vardı. Yanındaki iri yapılı Afrikalı bana Franco'yu hatırlattı. Biz biner binmez şoför gaza bastı, trafik ışıklarına ve otobüs şeritlerine aldırmaksızın hızla güneye doğru yol almaya başladı. Atılmış oto lastikleri yığınlarıyla dolu bir sanayi çöplüğünden geçtikten sonra aracımız bir ara yolda durunca, şoförümüz, "Şimdi," dedi. Bizi pis kokan parke taşlı ara sokakta bıraktıktan sonra hızla oradan uzaklaştı. Fabrika bacaları ve zürafa gibi görünen dev vinçler tepemizden bakıyorlardı. İki Afrikalı adam bize doğru yaklaştı. Uzun boylu olanın üstünde ipek bir ceket vardı ve her yanında altın takılar görünüyordu.

"İsimsiz adam bu mu?" diye Hannah'a Swahilice sordu.

Sen sadece İngilizce konuş, Salvo, diye beni uyarmıştı Hannah. Bizim dillerimizi konuşan birini fazla ilginç bulabilirler. Buna karşılık ben de onunla bir anlaşma yapmıştım: Yapacağımız görüşmenin amacına uygun olması için, onunla sadece tanıdık olacaktık, sevgili değil. Onun bu işlerle ilgilenebileceğini ben tahmin etmiş olacaktım. Hannah'ı mümkün olduğu kadar bu insanlardan uzak tutmaya kararlıydım.

"Çantada ne var?" diye sordu kısa boylu olanı Swahilice.

"Baptiste'ye verilecek, özel bir şey," diye cevapladı Hannah.

Uzun boylu olanı yanıma gelip ince parmaklarıyla omuz çantamı üstünden yokladı, ama açmaya kalkmadı. Biri arkamızda, diğeri önde yol göstererek bir taş merdivenden çıktık ve gümbür gümbür rap müziği çalan binaya girdik. Burası neonla aydınlatılmış

bir kafeydi; yaşlıca Afrikalılar büyük ekran plazma televizyonda kendilerini yırtarcasına müzik yapan Kongolu bir grubu seyrediyorlardı. Erkekler bira, kadınlar meyve suyu içmekteydiler. Aynı masalarda başlarında kapüşonlarıyla oturan erkek çocukları fısıfısı konuşuyorlardı. Bir merdivenden çıkıp basma örtülü kanepeleri, süslü duvar kâğıtları ve leopar desenli naylon halılarla kaplı bir salona girdik. Duvarda, pazar günü cicilerini giymiş Afrikalı bir ailenin fotoğrafı asılıydı. Anne ve baba ortada, çeşitli boylardaki yedi çocuk onların yanlarında dizilmişlerdi. Hannah kanepeye oturdu, ben de onun karşısındaki koltuğa geçtim. Uzun boylu adam kapıda durmuş, ayağını vurarak aşağıdaki kafeden gelen müzik sesine eşlik ediyordu.

“İçecek bir şey ister misiniz? Kola ya da başka bir şey?”

Ben hayır anlamında başımı salladım.

“Ya o?” diye Hannah’ı işaret etti.

Bir otomobil sessizce dışarıdaki sokağa yanaşıyordu. Pahalı bir otomobil kapısının açılıp kapandığını, ardından merdivenleri çıkan ayak seslerini işittik. Baptiste, Haj’a benziyordu, ama onun zarafetine sahip değildi. İnce yapılıydı, kolları ve bacakları uzundu. Gözünde Ray-Ban gözlüğü, geyik derisi ceket, ayaklarında, kovboy şapkalıyla süslü Teksas çizimleri vardı. Adama gerçekdışı bir hava hâkimdi, sanki sadece kıyafetleri değil, içindeki vücut da yeni satın alınmış gibiydi. Sağ bileğinde bir altın Rolex saat göze çarpıyordu. Hannah, onu görür görmez sevinçle ayağa fırladı ve adını seslendi. Baptiste, ona cevap vermeden önce ceketini çıkarıp bir iskemlenin üstüne bıraktı ve bizi getiren adamına, “Toz ol,” diye mırıldandı. Adam hemen merdivenlere gidip kayboldu. Baptiste bacaklarını iki yana açıp kalçasını öne çıkardı.

rarak Hannah'a sarılmak üzere kollarını açtı. Hannah bir anlık şaşkınlıktan sonra kendisinden bekleneni yaptı, ardından da kahkahalarla gülmeye başladı.

"Amerika sana ne yapmış böyle, Baptiste?" dedi önceden sözleştiğimiz gibi İngilizce olarak. "Birden öyle çok..." Uygun sözcüğü düşündü. "Zengin olmuşsun ki!"

Baptiste buna da cevap vermedi ve bence, onu aşırı bir sahiplenmeyle öpmeye başladı: sol yanak, sağ yanak, sonra bir daha sol yanak. Bu arada yan gözle beni tartmayı da ihmal etmedi.

* * *

Hannah tekrar kanepedeki yerine geçti. Ben onun karşısına oturdum, omuz çantam yan tarafımda. İkimizden de daha rahat bir konumda olan Baptiste, sanki arasına almayı teklif edercesine dizleri Hannah'a doğru açılmış halde bir koltuğa yayıldı.

"Neymiş bakalım başını ağrıtan şey?" diye sordu; başparmakları Blair-Bush tarzında, Gucci kemerine geçmişti.

Onu birazdan yaşatacağım şoka hazırlamam gerektiğini bildiğim için çok temkinli başladım. Elimden geldiğince acıtmadan ve farkında olmadan Bay Anderson'un ifadelerini kullanarak, ona birazdan anlatacaklarımın bazı inançlarını ve Kongo sahnesindeki karizmatik, saygın bir siyasi kişi hakkındaki beklentilerini sarsacağını söyledim.

"Mwangaza'dan mı söz ediyorsun?"

"Ne yazık ki öyle," dedim üzüntüyle.

Ona kötü haberi vermekten hiç hoşlanmadığımı, fakat adını vermeyeceğim bir tanışma söz verdiğim için şimdi bunu anlatmak zorunda olduğumu söyledim. Hannah ile uzun süren bir tartışma sonunda böyle hayali bir kişi yaratmaya karar vermiştik. Şunu

da eklemek zorundayım ki karşımdakinin gözleri güneş gözlüğüyle örtülüyken konuşmaktan hiç haz etmem. Bazı had safhadaki durumlarda müşterilerime gözlüğü çıkarmazlarsa iletişim gücümü kaybedeceğimi söylemişimdir. Ama bu kez Hannah'ın hatın için gülüp geçmeye karar verdim.

"Bu kişi erkek mi? Kadın mı? Ne biçim bir kişiden söz ediyoruz?"

"Ne yazık ki bunu ifşa edebilecek durumda değilim." Böylece konuşma daha fazla ilerlemeden sınırımı belirlemiş olduğuma sevindim. "Ondan söz ederken kolaylık olsun diye, erkekmiş gibi bahsedelim. Benim son derece güvenilir ve dürüst olduğumu bildiğim bu arkadaşım, gizlilik derecesi çok yüksek bir devlet operasyonunda görev yapıyor."

"O boktan Britanya devleti mi?" Britanya derken yüzündeki sırtıma, gözündeki Ray-Ban gözlük ve Amerikan aksanıyla birleşince tepem atar gibi oldu, ama Hannah'ın değer verdiği bir arkadaşı olduğu için yine sustum.

"Arkadaşımın görevleri," diye devam ettim. "Ona Afrikalı milletlerle onların ilişkide bulunduğu Avrupalı kuruluşlar arasındaki haberleşmelere erişim sağlıyor."

"Kuruluş da ne halt oluyor? Devletleri falan mı kastediyorsun?"

"İlle de devlet olması gerekmiyor, Baptiste. Bütün kuruluşlar devlet değil. Bunların çoğu bazı ülkelerden daha güçlü ve kimseye hesap vermek durumunda değil. Üstelik çok daha zengindirler." Biraz cesaret almak için Hannah'a baktım, ama o sanki dua ediyormuş gibi gözlerini kapatmıştı.

"Ve bu arkadaşım çok büyük bir gizlilik içinde." Artık sadede gelmeye karar vermiştim. "Bana kısa bir zaman önce Kuzey Denizinde bir yerdeki bir adada

gizli bir toplantı yapıldığını söyledi.” İyice sindirmesi için biraz durdum. “Üzülerek söylüyorum, bu toplantı sizin Mwangaza’nız ve Doğu Kongolu milis temsilcileriyle...” Bir yandan da yüzünde bir hayret belirtisi görmeyi bekleyerek yüzünün alt yarısına bakıyordum, ama gördüğüm tek şey dudaklarını biraz germesiydi. “...uluslararası yatırımcılardan oluşan isimsiz bir off shore kartelin temsilcileri arasındaydı. Bu toplantıda varılan karar, Batılı ve Afrikalı paralı askerlerin desteğiyle Kivu’ya karşı ortak askeri bir darbe başlatmak oldu.” Yine bir tepki gelecek diye bekledim, ama gelmedi. “Kimden geldiği belli olmayan bir darbe. Gerektiğinde sahiplenilmeyecek, inkâr edilebilecek bir darbe. Anlaştıkları yerel milisleri kullanacaklar. Bunlardan biri Mai Mai, diğeri Banyamulenge birlikleri.”

İçimdeki sese uyup Haj ve Luc’u bu denklemin dışında bıraktım. Bu haberi nasıl karşıladığını görmek için tekrar Baptiste’ye baktığımda, Ray-Ban gözlüklerinin Hannah’ın göğüslerine odaklanmış olduğunu fark ettim.

“Bu operasyonun *görünürdeki* amacı,” diye daha yüksek sesle bastırdım. “Kuzeyle güneyin birleştiği, bütünleşmiş ve demokratik Kivu’yu yaratmak. Ama asıl amaç farklı. Kartel’in asıl amacı, muazzam koltan stokları da dahil, elini attığı bütün madenleri Doğu Kongo’dan çalmak ve Kivu halkına zırnık vermeden, yatırımcılarına milyonlar kazandırmak.”

Baptiste’nin başı hiç kıpırdamıyordu; Ray-Ban’ların baktığı yönde de değişiklik yoktu.

“Halk yine her zamanki gibi soyulacak. Onları yollacaklar.” Artık kendi kendime konuştuğumu hissediyordum ve adamakıllı bozulmuştum. “Eski hikâye. Soygunun sadece adı değişmiş.” Büyük kozumu en sona saklamıştım. “Bu komplo içinde Kinshasa da var. Ganimetten pay aldıkları sürece olaya göz yu-

macaklar... Tabii, bu da Halk'ın Payı olacak. Hepsini alacaklar."

Üst katta bir çocuk çığlık attı, sonra yatıştırıldı. Hannah belli belirsiz gülümsedi, ama bana değil, çocuk sesineydi. Baptiste'nin karartma altındaki bakışlarında en küçük bir değişiklik olmaması ve tepkisizliği benim anlatım gücümü de fena halde geriletiyordu.

"Bu bok ne zaman olmuş?"

"Benim arkadaşım ile konuşmamı mı kastediyorsunuz?"

"O lanet adadaki toplantıyı söylüyorum. Ne zaman?"

"Kısa bir zaman önce demiştim."

"Kısa zaman ne demek anlamıyorum. Ne kadar kısa zaman? Ne zaman?"

"Geçen hafta içinde," dedim. Kararsız kalınca gerçeğe en yakın şeyi söylemek en iyisidir.

"Senin bu adını vermediğin arkadaşın o toplantıya katılmış mı? O adada onlarla beraber oturmuş, onlar anlaşma yaparlarken dinlemiş mi?"

"Belgeleri incelemiş. Raporları. Size söylemiştim."

"Belgeleri incelemiş. Sonra, vay canına be, deyip sana gelmiş."

"Evet."

"Neden?"

"Vicdanlı bir insan. Bu aldatmacanın ne boyutlarda olduğunu anlamış. Kongo'yu seviyor. Kendi çıkarları için savaş başlatanlardan nefret ediyor. Bu neden yeterli değil mi?"

Belli ki değildi. "Neden sana gelmiş, be adam? Bu herif beyaz bir liberal falan herhalde, sen de onun konuşabileceği siyaha en yakın kişi olduğun için mi?"

"Bana gelmesinin nedeni duyduğu kaygı. Bilmeniz gereken bu kadar. Çok eski bir dostum, nasıl dostum olduğunu söylemeyeceğim. Kongo'yla bağlanım olduğunu ve yüreğimin nerede attığını biliyor."

“Hadi oradan lan. Benimle dalga geçiyorsun.”

Birden ayağa fırlayıp odanın içinde volta atmaya başladı. Teksas çizmeleri uzun tüylü naylon halıda kayar gibi ses çıkarıyordu. Birkaç tur attıktan sonra Hannah’ın önünde durdu.

“Belki bu herife inanabilirim,” dedi Hannah’a; kuru kafa gibi görünen başını bana doğru eğdi. “Belki inanır gibi olabilirim. Belki onu bana getirmekle doğru işi yaptın. Yarı Ruandalı olma ihtimali var mı hiç? Bence yarı Ruandalıdır. Sanırım bu, onun duruşunu açıklayabilir.”

“Baptiste,” diye fısıldadı Hannah, fakat Baptiste, ona aldırmadı. “Tamam, cevap verme. Sadece gerçeklerden bahsedelim. Bu arkadaşın seni düzüyor, değil mi? Arkadaşının arkadaşı onun seni düzdüğünü bildiği için senin arkadaşına geliyor. Ve arkadaşına bir hikâye anlatıyor; arkadaşın da seni düzdüğü için gelip bunu sana anlatıyor. Sen haklı olarak bu hikâyeden çok etkileniyorsun ve aynı şeyi anlatması için seni düzen arkadaşını bana getiriyorsun. Arkadaşının arkadaşı en başından beri böyle olacağını hesaplamıştı zaten. Biz buna *dezenformasyon* deriz. Yanlış bilgiyle yanlış yönlendirme. Ruandalılar bu işte çok ustadır. Bütün işi sadece *dezenformasyon* yaymak olan adamları var. Bak sana bunun nasıl işlediğini anlatayım. Tamam mı?”

Hâlâ Hannah’ın önünde dikilmiş dururken, karartmalı gözlerini bir an bana çevirip tekrar Hannah’a dönüyor.

“Bak şimdi. Büyük bir adam –gerçekten büyük adam– benim Mwangaza’mı kastediyorum... ülkem için bir ümit mesajı veriyor. Barış, refah, bütünleşme, birlik. Ama bu büyük adam Ruandalıların dostu değil. Ruandalılar kendi savaşları için bizim topraklarımızı kullanırken, ekonomimizi ve insanlarımızı sömürür-

ken, soyumuzu kurutmak için katillerini üstümüze salarken vizyonunu gerçekleştiremeyeceğini biliyor. Bu nedenle o puştlardan nefret ediyor. Onlar da ondan nefret ediyorlar. Benden de nefret ediyorlar. Kaç kere beni tepelemeye kalkıştıklarını biliyor musun? Şimdi de Mwangaza'yı sahneden çıkarmaya çalışıyorlar. Nasıl mı? Onun saflarına bir yalan tohumu ekerek. O yalan ne mi? Az önce işittin, işte. Seni düzen arkadaşın anlattı: *Mwangaza beyaz adama satıldı! Mwangaza doğuştan hakkımız olanı Kinshasa'nın tombul zenginlerine ipotek etti!*"

Hannah'ın yanından ayrılıp benim karşıma dikildi. Halının altından gelen rap müziği yüzünden sesini yükseltmek zorunda.

"Kivu'da çakılacak bir kibritin bütün bölgeyi alevler içinde bırakabileceğini biliyor musun? Böyle bir bilgiyi kafan alıyor mu senin?"

Evet, anlamında başımı sallamış olmalıyım.

"İşte o boktan kibrit sensin, bunu istemesen de, niyetin ne kadar doğru ve iyi olsa da. Ve senin o adsız arkadaşın, Kongo'yu beyaz istilacılardan korumak isteyen adam da Ruandalı bir böcek. Onun tek başına olduğunu da sanmıyorum; aynı hikâye bize yirmi yerden pompalanıyor, Mwangaza'nın tüm zamanların en büyük alçağı olduğu haberi yayılıyor. Sen golf oynar mısın? Asillerin oyunu golf? Siz golf oynar mısınız, efendim?"

Hayır, anlamında başımı salladım.

"Bu büyük toplantının geçen hafta yapıldığını söylemiştin, değil mi?"

Evet, diye başımı salladım.

"Geçen hafta Mwangaza neredeydi, biliyor musun? Haftanın her günü, sabah, akşam? Bunu soruşturabilirsin. Kongo'ya dönüp barışçı iktidar için kahramanca kampanyasına devam etmeden önce Güney

İspanya'da, Marbella'da golf tatili yapıyordu. Düne kadar haftanın her bir günü ben neredeydim, biliyor musun? Bunu da soruşturabilirsin. Marbella'da, Mwangaza ve onun sadık yardımcılarıyla birlikte golf oynuyordum. O halde belki, sadece belki artık o arkadaşına gidip o ada hikâyesini ve yalanlarını kışına sokmasını söylesen iyi edersin."

Baptiste konuştuğu sürece bileğindeki on sekiz karat altın bilezikli Rolex'i ve aynı evreleri bana göz kırpar gibiydi. Konuşması uzadıkça gözlerimi saatinden alamaz oluyordum.

"Gideceğiniz yere sizi götürsünler mi? Taksi çağır talım mı?" diye Hannah'a Swahilice sordu.

"Gerek yok," dedi Hannah.

"Düzüştüğün adamın çantasında bana vermek istediği bir şey var mı? İftira dolu raporlar? Kokain?"

"Hayır."

"Ondan bıkınca bana haber ver."

Hannah önde, kafeden geçip sokağa çıktık. Sürücüsü içinde olan yeni bir siyah Mercedes limuzin kapının önünde ikili park etmiş duruyordu. Arka penceresinde, tehlikedeymiş gibi görünen, beyaz kürklü, elbisesinin göğüs kısmı epey açık siyah bir kız bizi seyrediyordu.

17

Hannah kolay kolay ağlayan bir kadın değildi. Onu, sabahın birinde, üstündeki misyon kızı geceliğiyle Bayan Hakim'in yatağının kenarına ilişmiş, yüzü ellerinin arasında ağlarken görmek, içimde o güne kadar hissetmediğim derinlikte bir şefkat yarattı.

Uzun süre onu yatıştırmak için çalışmamdan sonra oturduğu yerde doğruldu ve "Kendimizi kurtarmak için hiçbir şey yapamayız, Salvo," dedi. "Öyle güzel bir hayalimiz var ki. Barış. Birlik. Gelişme. Ama biz Kongoluyuz. Ne zaman böyle bir hayal kursak, en başa dönüyoruz. Böylece hiçbir zaman yarınımız olmuyor."

Onu elimden geldiğince avuttuktan sonra işe koyuldum; bir yandan sahanda yumurta ve çay yaparken ona gün boyu yaptıklarımı anlattım. Onu daha fazla tedirgin etmemek için yaptığım telefon görüşmelerinden ve *J'Accuse!* adını verdiğim ve gardırobun arkasına sakladığım gizli belgeden hiç bahsetmedim. On iki saat sonra Bognor'a gidecekti. En iyisi oradan dönene kadar beklemektir; zaten o zamana kadar ben planımı uygulayacaktım ve sorun halledilmiş olacaktı. Ona artık uyumayı teklif ettiğimde, dalgın bir halde

başını iki yana salladı ve o şarkıyı bir daha dinlemek istediğini söyledi.

“Haj’ın şarkısını. İşkence edildikten sonra söylediği şarkıyı.”

“Şimdi mi?”

“Şimdi.”

Onu memnun etmek için şarkının bulunduğu teyp bandını gizlediğim yerden çıkardım.

“Sana verdiği kartvizit yanında mı?”

Kartviziti de çıkarıp ona verdim. Ön tarafını incelerken hayvan resimlerine bakıp gülümsedi. Arkasını çevirdi, incelerken kaşları çatıldı. Kulaklıkları takıp teybi çalıştırdı ve ben sabırla bitirmesini beklerken derin bir sessizlik içine gömüldü.

“Sen babana saygı duyar mıydın, Salvo?” diye sordu bandı iki kez dinledikten sonra.

“Elbette. Hem de çok. Eminim, sen de öyleydin.”

“Haj da babasına saygı duyuyor. O bir Kongolu. Babasını sayıyor ve ona itaat ediyor. Elinde hiçbir kanıt olmadan babasına gidip, ‘Baba, senin hayat boyu dostun ve siyasi müttefikin Mwangaza yalancının biriyimmiş,’ diyebileceğine inanıyor musun? Üstelik işkenceciler işlerinde usta oldukları için vücudunda iz bile bırakmamışlarsa...”

“Hannah, lütfen. Çok yorgunsun ve berbat bir gün geçirdin. Hadi, yatağa gel.” Elimi omzuna koydum ama nazıkçe itti.

“Şarkıyı sana söylüyordu, Salvo.”

Aynı görüşte olduğumu söyledim.

“Peki, sana ne demek istiyordu dersin?”

“Hâlâ hayatta olduğunu ve hepimize cehenneme gitmemizi söylüyordu.”

“O halde neden sana e-posta adresini verdi? Titrek bir elle yazılmış. Bunu işkence gördükten sonra yazmış, önce değil. Neden?”

Kötü bir espri yaptım. "Gece kulüplerinin reklamı içindir herhalde."

"Haj, sana onunla temas kurmanı söylüyor, Salvo. Yardımına ihtiyacı var. Sana söylediği şey şu: Bana yardım et, kayıtları gönder, bana yaptıklarının delillerini gönder. Bu delillere ihtiyacı var. Senden bunu sağlamanı istiyor."

Çok mu zayıftım, yoksa sadece kurnaz mıydım? Benim kitabımda Haj zamparanın tekiydi, beyaz atlı şövalye değil. Fransız pragmatizmi ve lüks hayat onu yozlaştırmıştı. Pazartesine kadar eline geçecek olan üç milyon dolar da bunun kanıtıydı. Hannah'ın hayal dünyasını yıksa mıydım? Yoksa sözümü tutmayacağımı bile bile onunla bir anlaşma mı yapsaydım?

"Haklısın," dedim ona. "Haj delil istiyor. Bantları ona yollarız. Tek yol bu."

"Nasıl?" diye sordu kuşkuyla.

Çok basit, dedim. Yapacağımız tek şey gerekli teçhizatı olan birini bulmak; ya bir ses kayıtçısı ya da bir müzik dükkânı. Bandı ses dosyasına çevirirler ve bunu Haj'a e-postayla göndeririz. Hepsi bu kadar.

"Hayır, Salvo, hepsi bu kadar değil." Rollerimiz ters çevrilmişti; tıpkı benim az önce yaptığım dönüşü şimdi o yapıyordu.

"Nedenmiş o ?"

"Bu senin için büyük bir suç işlemek olur. Haj bir Kongolu ve bunlar da Britanya sırları. Sen bir Britanyalısın. Bunu yapmasak daha iyi olur."

Bir takvim çıkardım. Yanına diz çöküp Maxie'nin planladığı darbeye daha on bir gün var, diye belirttim. O kadar telaşa gerek yoktu, değil mi?

Evet, dedi tereddütle. Ama Haj'ı uyarmak da iyi olacaktı.

Ama her şeye rağmen birkaç gün gecikmenin zararı olmaz, dedim kurnazca. Hatta bir haftanın bile

zararı olmaz, diye ekledim. Bay Anderson'un harikalar yaratırken ne kadar yavaş tempoda çalıştığını hatırlıyordum.

"Bir hafta mı? Neden bir hafta beklemek zorundayız ki?" Yine kaşları çatılmıştı.

"Çünkü bir hafta sonra belki bantları göndermek zorunda kalmayabiliriz. Belki son anda korkup cayarlar. Bu işin peşinde olduğumuzu biliyorlar. Belki iptal ederler."

"Peki, iptal ettiklerini nasıl bileceğiz?"

Buna verecek hazır bir cevabım yoktu; başı omzumda bir süre sessiz kaldık.

"Dört hafta sonra Noah'ın doğum günü," dedi Hannah aniden.

"Sahi, öyle; ona birlikte bir hediye almayı kararlaştırmıştık."

"Onun en çok istediği şey, Goma'daki kuzenlerini ziyaret etmek. Onun bir savaş bölgesinde bulunmasını istemiyorum."

"Bulunmayacak. Birkaç gün daha sabret. Belki bir şeyler olur."

"Ne gibi şeyler, Salvo?"

"Bu adamların hepsi de canavar değil. Belki sağduyu hâkim olur." Bu sözlerim üzerine Hannah doğruldu ve hastalık belirtileri hakkında yalan söylediğinden kuşkulandığı bir hastasına bakar gibi yüzüme baktı.

"Beş gün," dedim. "Altıncı gün geldiğinde her şeyi Haj'a göndeririz. Bu da ona gerek duyacağı kadar zaman bırakır."

Bundan sonra kayda değer tek bir konuşmamız olduğunu hatırlıyorum. Kaygılarımızı şimdilik askıya almış, birbirimize sarılmış halde yatarken, Hannah birden Grace'in çılgın Polonyalı erkek arkadaşı Wojtek'ten bahsetmeye başlıyor.

“Hayatını nasıl kazandığını biliyor musun? Soho’da rock gruplarına iş yapan bir kayıt merkezinde. Bütün gece kayıt yapıyorlar, sabah oldu mu dut gibi sarhoş eve geliyor ve bütün gün sevişiyorlar.”

“Ee?”

“Kayıt için ona gidebilirim, çok ucuza çıkarınız.”

Bu kez doğrulma sırası bende.

“Hannah. Senin suç ortağı olmanı istemiyorum. O bantları Haj’a gönderecek biri varsa, o da benim.”

Bu lafıma bir cevap gelmeyince, durumu kabullendiği sonucuna varıyorum. Uyandığımızda saat epey geç olmuş; telaş içinde toparlanmaya çalışıyoruz. Hannah’ın isteği üzerine çıplak ayak aşağıya inip Bay Hakim’den bir taksi çağırmasını rica ediyorum. Odaya döndüğümde onu döküntü gardırobumuzun önünde, gizlendiği yerden kayıp ortaya düşmüş olan omuz çantamı tutarken buluyorum. Neyse ki *J’Accuse!* nüsham açıkta değil.

“Bırak ben yapayım,” diyerek daha uzun boylu olmanın avantajıyla çantayı eski yerine yerleştiriyorum.

“Ah, Salvo,” diyor; bunu teşekkür anlamında algılıyorum.

Hannah hâlâ yarı çıplak; bu da ölümcül bir şey.

* * *

Bomba olaylarından sonra açık yollarda seyahat etmeyi tercih eden tren yolcuları için, Victoria otobüs terminalinden Sevenoaks’a sefer yapan firma, ilave servisler koymuştu. Kuyruğa geçerken iyice başıma çektiğim yün şapkam ve tenimin esmerliği bir sorun yaratmaz diye umuyordum. Oraya kadar olan yolu kısmen yaya kısmen otobüsle kat etmiş, arada bir hayali takipçilerimi atlatmak için manevralar yap-

mıştım. Peşindekileri silkelemek öyle kolay iş değildi. Otobüs terminalindeki güvenlik görevlisi üstümü ararken, neredeyse beni tanımasını ve bu işin artık bitmesini isteyecek hale gelmiştim. Ama görevli, deri ceketimin cebindeki, üstünde *J'Accusé* yazılı kahverengi zarfta sakıncalı bir şey bulmadı. Sevenoaks'taki bir telefon kulübesinden Grace'in cep telefonunu aradığımda onu kahkahalar atarken buldum. Bognor'a yaptıkları otobüs yolculuğu belli ki olaysız geçmiyordu.

"O Amelia bir kustu ki inanmazsın, Salvo. Bütün otobüs battı, elbisesi, ayakkabıları... Hannah'la birlikte elimizde paspas, temizlemeye çalışıyoruz."

"Salvo?"

"Seni seviyorum, Hannah."

"Ben de seni seviyorum, Salvo."

Kutsanmıştım, artık yoluma devam edebilirdim.

* * *

St. Roderic's Karma Okulu Sevenoaks'ın eski kısmındaydı. Bahçelerinde yepyeni otomobillerin park edildiği pahalı evlerin arasında, kuleli ve mazgallı yapısıyla tıpkı İbadethane binasını andırıyordu. Okulun cam ile tuğladan oluşan konser salonu minnettar veliler ve eski öğrencilerin bağışlarıyla yapılmıştı. Horasanlı bir ok işareti misafirleri üst kata çıkan merdivene yönlendiriyordu. Tombulca bir grup kadının ardından gidip balkon kısmına girdim ve beyaz saçlarıyla Philip'e benzeyen yaşlıca bir rahibin yanına oturdum. Tam altımızda Sevenoaks Koro Cemiyeti'nin (lisanslı) altmış gürbüz üyesi askeri bir düzen içinde yerlerini almışlardı. Bir kürsüye tünemiş kadife ceketli, papyonlu bir adam koro üyelerine öfkenin dışavurumu hakkında ders veriyordu.

“Bunu hissetmek çok iyi, tamam. Ama bir de bunu işitmemiz lazım. Şöyle bir düşünün. Tefeciler Tanrı’nın evine çöreklenmişler... Bundan daha kötü bir şey olabilir mi? Boşuna öfkelenmiyoruz. Kim kızmaz ki? O halde öfkeniz patlamalı. Si’lere çok dikkat etmenizi istiyorum, özellikle de tenorlar. Hadi, bir daha deniyoruz.”

Bir daha denedik. Bay Anderson göğsünü şişirip öfkesini boşaltmak için ağzını açtığı anda beni gördü: O kadar net ve doğrudan doğruya bakiştık ki bırakın balkonu bütün salonda bir tek ben varmışım gibiydi. Şarkıyı söyleyeceği yerde birden ağzı kapandı. Etrafındaki herkes şarkıyı söylüyordu; kürsüdeki adam da kadife kollarıyla onları yönetirken Bay Anderson’un sahnedeki yerini bırakıp utançtan kıpkırmızı olmuş bir yüzle tepesinde dikildiğini fark etmemişti. Ama koro durumun farkındaydı ve şarkı yavaş yavaş kesildi. Bay Anderson ve koro şefi arasında nasıl bir konuşma geçtiğini bilmiyorum, çünkü bu sırada ben merdivenlerden inmiş, ana salona giden kapının önüne varmışım. Üstünde bir kaftan olan orta yaşlı bir kadınla, yüzündeki makyaja rağmen babasının kopyası olan topluca bir ergen kız da kapıya gelmişlerdi. Birkaç saniye sonra Bay Anderson kapıdan dışarı çıktı ve sanki ben orada yokmuşum gibi doğrudan karısına ve kızına hitap etti.

“Mary, şimdi ikiniz de doğruca eve gidin ve beni orada bekleyin. Ginette, bana öyle bakma. Lütfen, otomobili sen al, Mary. Ben dönüş için araba bulabilirim.”

Kömür karası gözleriyle, bana uğradığı haksızlığa tanık olmamı ister gibi bakan Ginette koluna grip onu götüren annesine itiraz etmedi. Ancak onlar gittikten sonra Bay Anderson bana döndü.

“Salvo. Tek başına benim koro provamı bozdun.”

Yapacağım konuşma hazırdı. Ona ne kadar değer verdiğimi, ilkelerine olan saygımı dile getirip bir kaygım olduğu taktirde bunu içimde tutmamamı ve gelip kendisiyle konuşmamı defalarca söylediğini hatırlatacaktım. Ama şimdi bu konuşmayı yapmanın zamanı değildi.

“Darbe hakkında, efendim. Hafta sonu görevimle ilgili. Kesinlikle ülke çıkarları söz konusu değil. Hedef sadece Kongo’yu yağmalamak.”

Yeşil karolu koridorun iki duvarı öğrencilerin yaptığı resimlerle doluydu. İlk iki kapı kilitli çıktı. Üçüncüsü açıldı. Sınıfın diğer ucunda, en kötü dersim olan cebir işlemleriyle dolu yazı tahtasının önünde birbirine dönük iki öğrenci masası vardı.

* * *

Bay Anderson’a her şeyi anlattım.

Hikâyemi tıpkı onun istediği gibi kısa tuttum. Ben anlatırken Bay Anderson o ihtişamlı çenesini ellerinin arasına aldı ve gözlerini bir an için bile benden ayırmadı; kendi ikilemi olan ahlaki soruya değindiğim zaman bile duruşu değişmedi. Bireyin vicdanı karşısında Yüce Dava. *J’Accuse!* nüsham önünde. Okuma gözlüğünü takıp cebinden gümüş dolmakalemmini çıkarıyor.

“Bu başlığı sen verdin, değil mi, Salvo. Beni suçluyorsun.”

“Hayır, sizi değil, Bay Anderson. Onları. Lord Brinkley, Philip, Tabizi, Kartel. Mwangaza’yı kendi servetlerini artırmak için kullanıp bu amaçla Kivu’da savaş çıkarmak isteyenleri.”

“Hepsi burada, öyle mi? Yazılı halde. Senin tarafından.”

“Sadece sizin görmemiz için, efendim. Başka nüshası yok.”

Gümüş dolmakalemin ucu metin üzerindeki uçuşuna başladı.

“Haj’a işkence ettiler,” diye ekledim, bu kısmı bir an önce içimden boşaltmak için. “Sığır dürtme sopası kullandılar. Sopayı Spider yaptı.”

Bay Anderson gözlerini metinden ayırmadan beni düzeltme gereği duydu. “İşkence çok duygu yüklü bir kelime, Salvo. Bunu dikkatle kullanmanı tavsiye ederim. Yani kelimeyi demek istiyorum.”

Ben sakın olmaya çalışırken Bay Anderson okumayı sürdürdü; kaşları çatılıyor, aşırı bulduğu bir yorum için kenara not düşüyor, ifade hatası gördüğü bir yerde ayıplar gibi başını sallayıp dilini şaklatıyordu. Bir ara iki üç sayfa geriye gidip son okuduğu bir şeyle karşılaştırdı, sonra başını iki yana salladı. Son sayfaya vardığında tekrar ilk sayfaya dönüp başlıktan itibaren bir daha okumaya başladı. Sonra başparmağının ucunu yalayıp herhangi bir şeyi atlamadığına emin olmak için, sonunu bir kez daha inceledi. Öğrencisinin sınav kâğıdına not verirken haksızlık etmemek için titizlenen bir öğretmen gibiydi.

“Peki, bu belgeyle ne yapmayı düşündüğünü sorabilir miyim, Salvo?”

“Ben yapacağımı yaptım. Bunu size getirdim, Bay Anderson.”

“Peki, benim ne yapmamı öneriyorsun?”

“Doğruca en üst makama çıkarın, efendim. Dışişleri bakanına. Gerekirse Başbakan’a. Herkes sizin vicdanlı bir insan olduğunuzu biliyor. Bana bir keresinde ahlaki sınırların sizin özelliğiniz olduğunu söylemiştiniz.” Ondan bir karşılık gelmeyince bastırdım. “Yapacakları tek şey bu işi durdurmaları. Kelle koparılmasını falan istemiyoruz. Kimseyi de suçladığımız yok. Sadece eylem durdurulsun.”

“Biz mi?” diye tekrarladı. “Birden sözünü ettiğin bu biz kim?”

“Siz ve ben, efendim,” dedim her ne kadar aklımdaki “biz” farklıysa da. “Ve bu projenin başından sonuna kadar kokuşmuş olduğunu ilk başta anlamayan hepimiz. Hayat kurtaracağız, Bay Anderson. Yüzlerce, belki de binlerce. Çocukları da.” Aklıma şimdi Noah gelmişti.

Bay Anderson iki elini, sanki kapıp gitmemden korkuyormuş gibi, *J'accuse*’nin üstüne koydu. Tabii, aklımdan bile geçireceğim bir şey değildi bu. İç geçir-meye benzer derin bir nefes aldı.

“Görevini kusursuz yapmışsın, Salvo. Çok vazife-şinassın, zaten senden daha azını da beklemezdim.”

“Size bunu borçlu olduğumu düşünüyordum.”

“Seninle çalışan herkesin de bildiği gibi, mükem-mel bir belleğin var.”

“Teşekkür ederim, Bay Anderson.”

“Burada bazı birinci ağızdan çıkmış çok kapsamlı sözcükler var. Bunlar da hatırladığın şeyler mi?”

“Hepsi değil.”

“O halde, bu suçlamaya dayanak olan başka hangi kaynaklar var, söyler misin?”

“Ham deliller var, Bay Anderson.”

“Ne kadar ham?”

“Teyp banttandır. Tamamı değil. Sadece kilit kayıtlar.”

“Tam olarak neyin kayıtları?”

“Komplonun. Halk’ın Payı. Haj’ın işkence edilişi. Haj’ın Kinshasa’yı suçlaması. Haj’ın kirli anlaşmayı yapması. Philip’in uydu telefonu ile Londra’ya her şeyi açıklaması.”

“O halde kaç adet banttandır söz ediyoruz, Salvo? Toplam olarak, lütfen?”

“Hepsi dolu değil. Spider de Chat Odası kurallarını uyguluyor. Her bir ses kaydı tek bir bant.”

“Lütfen kaç tane olduğunu söyle, Salvo.”

“Yedi.”

“Bundan başka yazılı kanıt da var mı?”

“Sadece benim not defterlerim.”

“Senin not defterlerinden kaç tane var?”

“Dört tane. Üçü dolu. Bir tanesi yarım dolu. Benim Babil çivi yazılarımla,” diye ekledim birlikte gülüşürüz diye.

“Pekâlâ, bütün bunlar şimdi nerede, Salvo, söyler misin? Şu anda? Şimdi?”

Onu anlamazlıktan geldim. “Paralı askerler mi? Maxie’nin özel ordusu mu? Sanırım bir yerlerde oturmuş bekliyorlardır. Silahlarını yağlayıp temizliyor falan olabilirler. Saldırının başlamasına daha on gün var, bu nedenle o süreyi bir şeylerle oyalanarak geçirecekler.”

Ama tahmin ettiğim gibi bu saptırmaya kanmadı. “Sanırım ne demek istediğimi biliyorsun, Salvo. Suç işleyerek eline geçirdiğin bantlardan ve not defterlerinden söz ediyorum. Bunları ne yaptın?”

“Sakladım.”

“Nereye?”

“Güvenli bir yere.”

“Bu biraz saçma bir cevap oldu, Salvo, teşekkür ederim. Peki, bunları sakladığın güvenli yer neresi?”

Dudaklarım kapanmıştı, ben de öyle bıraktım. Cevap vermemeye kararlı bir halde kenetlenmiş değildi, ama kıpırdamaya hazır durumda da değildi. Sadece gıdıklar gibi bir elektrik akımı geçiyordu.”

“Salvo.”

“Efendim, Bay Anderson.”

“Bu göreve benim kişisel tavsiyemle tayin edildin. Senin huysuzluğunu ve karışık geçmişini bilen pek çok kişi seni bu işe göndermezdi. Ama ben gönderdim.”

“Bunun farkındayım, Bay Anderson. Teşekkür ederim. Ben de bu yüzden doğruca size geldim.”

“Peki, nerede bu kayıtlar?” Bir süre bekledikten sonra sanki bu soruyu sormamış gibi devam etti. “Bugüne kadar hep seni korudum, Salvo.”

“Biliyorum, Bay Anderson.”

“Bana geldiğin günden beri hep sana siper oldum ve korudum. Bütün yeteneklerine rağmen, Chat Odası içinde ve dışında, senin yanı zamanlı görev yapmanı doğru bulmayan birçok insan vardı.”

“Biliyorum.”

“Senin aşırı hassas olduğunu düşünenler vardı. En başta inceleme bölümündekiler. Kendine zarar verecek kadar gönlü bol, diyorlardı. Yeterince kıvrak değil. Senin eski okulundakiler isyankâr olduğunu söylüyorlardı. Ayrıca, bir de kişisel tercihlerin sorunu var, ama bu konuya girmek istemiyorum.”

“O iş düzeldi artık.”

“İyi günde kötü günde seni hep destekledim, senin koruyucu meleğin oldum. Hiç tereddüt göstermedim. ‘Genç Salvo bir numaradır,’ dedim onlara. ‘Bu alanda ondan iyi dil uzmanı bulamazsınız, yeter ki işe odaklansın. Ben oldukça da böyle bir sorun çıkmaz,’ dedim onlara.”

“Bunun farkındayım, Bay Anderson. Teşekkür ederim.”

“Bir gün baba olmak istiyorsun, değil mi? Bunu bana sen söylemiştin.”

“Evet.”

“Çocuk sahibi olmak her zaman keyif vermiyor insana. Ama seni ne kadar hayal kırıklığına uğratsalar da onları yine seviyorsun. Ne pahasına olursa olsun, onlara yardım ediyorsun, tıpkı şu anda benim sana yapmaya çalıştığım gibi. O bantların nerede olduğunu hatırladın mı artık?”

Bir şey söylediğim taktirde niyet ettiğimden fazlasını söylerim korkusuyla bir süre parmağımla alt dudakımı çekiştirdim.

“Bay Anderson, onlara durmalarını söylemeniz gerek,” dedim sonunda.

Bunun üzerine gümüş dolmakalemmini iki eli arasına alıp bir süre sessizce onunla dertleştikten sonra ceketinin cebindeki yuvasına yerleştirdi. Ama eli cebinde kaldı; bu haliyle Maxie’nin Napolyon görünüşünü andırıyordu.

“Hepsi bu kadar, öyle mi? Bu konudaki son sözün bu. Ne bir teşekkür ne bir özür dileme; ne teyp bandı ne de not defteri. Sadece: ‘Onlara durmalarını söyleyin.’”

“Bantları ve not defterlerini size vereceğim. Ama siz onlara durmalarını söyledikten sonra.”

“Peki, benim onlara söyleyeceğim şey bu değilse? Ya onları durdurmak için ne istediğim ne de yetkim varsa?”

“Bantları ve defterleri başka birisine veririm.”

“Öyle mi? Peki, bu kişi kim olabilir?”

Dilimin ucuna Haj’ın adı geldi, ama kendimi tuttum.

“Milletvekilime ya da öyle birine.” Bu cevabıma nefret dolu, uzunca bir sessizlikle karşılık verdi.

“Peki, Salvo,” dedi neden sonra. “Senin fikrine göre bu *durdurma* ne kazandıracak?”

“Barış, Bay Anderson. Tanrı’nın bahsettiği barış.”

Umduğum gibi, Tanrı’nın adını etmem, onun bamteline dokundu ve yüzüne bir anda nurlu bir ifade geldi.

“Peki, şu anda, konuştuğumuz sırada bile heba olagelen dünya kaynaklarının, gezegenin en geri kalmış kâfirleri yerine, medeni ve kültürlü Hristiyanların elinde daha iyi değerlendirilmesi Tanrı’nın iradesi olamaz mı? Bu hiç aklına geldi mi?”

“Bu kâfirlerin kim olduğuna emin değilim, Bay Anderson.”

“Ben eminim,” dedi ve ayağa kalktı. Bu sırada cebindeki eli bir telefonla birlikte çıktı. Koro provası için kapatmış olmalıydı, çünkü şimdi açmak üzere iri başparmağıyla tepesine bastırıyordu. Heybetli vücudu benim soluma doğru yönelince onun benimle kapı arasına geçmek istediğini düşündüm. Ben de soluma doğru davranırken bu sırada *J’Accuse!* nüshamı aliverdim.

“Çok önemli bir telefon görüşmesi yapmak üzereyim, Salvo.”

“Biliyorum, Bay Anderson. Bu görüşmeyi yapmanızı istemiyorum.”

“Bu görüşmemin senin de benim de kontrol edemeyeceğimiz sonuçları olacak. Senden şimdi, burada, bu görüşmeyi yapmamam için bir neden söylemeni rica ediyorum.”

“Milyonlarca neden var, Bay Anderson. Kivu’nun her karış toprağında. Bu darbe bir cinayettir.”

“Yabani bir ülke, Salvo... Düzenli bir yaşam kurmayı beceremeyen bir ülke, her an soykırımlara, yamyamlığa açık bir ülke.” Kapıya doğru bir adım daha attı, “...benim görüşüme göre uluslararası yasalarda saygı görmeye layık değildir.” Kaçış yolumu tamamen kapatmıştı. “Tıpkı kendi toplumumuzda da olmadığı gibi. Sen de böylesin, Salvo... Budalalığınla vatanın olarak seçtiğin ülkenin çıkarlarını çöpe atıyorsun. Lütfen, olduğun yerde kal, daha yakınima gelmene gerek yok. Söyleyeceklerimi bulunduğun yerden de duyabilirsin. Sana son bir kez daha soracağım. Yasadışı olarak elinde tuttuğun kayıtlar nerede? Bunun ayrıntılarını sakince halledebiliriz. Tam yirmi saniye sonra telefon görüşmemi yapacağım, bu sırada veya daha önce de bir vatandaş tutuklaması yapacağım. Yasanın gerektirdiği gibi elimi omzuna koyup, ‘Bruno Salvador, seni kanun namına tutukluyorum,’ diyeceğim.

Salvo, sana sağlığımın iyi durumda olmadığını hatırlatırım. İleri safhada şeker hastasıyım.” Telefonunu elinden alırken hiç direnmemişti. Yüz yüze duruyorduk; on santimetre daha uzun boylu oluşum onu ürkütmüştü. Kapalı kapının ardında Sevenoaks Koro Cemiyeti solist baritonundan yoksun olarak öfkeyi dışa vurmak için yırtınıyordu.

“Salvo. Sana adil bir seçenek önereceğim. Eğer şimdi, burada, bana yarın ilk iş bu kayıtları sakladığın yere gidip alacağımıza şeref sözü verirsen, bu gece Sevenoaks’da benim misafirim olarak kalabilirsin, bizimle birlikte yemek yersin, sade bir ev yemeği, şatafatlı bir şey yok, bizimle yaşamayan büyük kızımın yatak odasında yatarsın. Kayıtları bana vermenin karşılığı olarak da bazı kişilerle konuşup onları... Dikkat, Salvo, bunu yapmana gerek yok...”

Beni tutuklamak için omzuma koyacağı eli şimdi kendini korumak için kalkmıştı. Onu telaşlandırmamak için yavaş hareket ederek kapı tokmağına uzandım. Telefonundaki pili çıkarıp cihazı ceketinin cebine koydum. Sonra da çıkıp kapıyı onun üstüne kapadım. Son akıl hocamı bu ufalmış haliyle kimse-
nin görmesini istemiyordum.

* * *

Bunu izleyen birkaç saat boyunca ne yaptığımın pek farkında değildim. Yürüdüğümü, adımlarımı hızlandırarak okul bahçesinden çıktığımı ve bir otobüs durağında durduğumu biliyorum. Otobüs istediğim kadar çabuk gelmeyince karşıya geçip ters yöne giden birine bindim, ama bu dikkat çekmemek için değildi; sonra da zikzaklar çizerek geri dönüş yaptım. Hayali takipçilerimi olduğu kadar Bay Anderson’u da kafamın içinden silkelemek istiyordum. Bromley’de son trene binip Victoria’ya, oradan bir taksiyle Marble

Arch'a, başka bir taksiyle de Bay Hakim'in pansiyonuna vardım. Bromley istasyonundayken trenimin varmasına yirmi dakika kala bir telefon kulübesinden Grace'i aramıştım.

"Sana uçuk bir şey anlatayım mı, Salvo?"

Nezaket gereği, anlat, dedim.

"Eşekten düştüm! Bütün çocukların gözleri önünde popomun üstüne düştüm! Amelia eşeğin üstünde kaldı, ama ben düştüm. Ve o eşek, Salvo, Amelia'yı kumsalın ta öbür ucundaki dondurma dükkânına götürdü; Amelia cep harçlığıyla eşeğe bir sterlinlik çikolatalı dondurma aldı; eşek dondurmayı ve külahını afiyetle yedikten sonra Amelia'yı geri getirdi. Dalga geçmiyorum, Salvo. Sana gösterecek değilim, ama popomun iki yarısında da öyle çürükler oluştu ki! Wojtek görünce gülmekten çatlayacak."

Wojtek'in müzik kayıt işinde çalışan erkek arkadaşı olduğunu hatırladım. Hannah'a kayıt işini ucuza yapacak olan adam.

"Bir de ne var, biliyor musun, Salvo?"

O anda Grace'in beni oyalamakta olduğunu sezdim mi ne? "Punch ve Judy filmi vardı, tamam mı?"

Tamam, dedim.

"Çocuklar, zevkten ölüyorlardı. Hayatımda hiç bu kadar çocuğun hem mutlu olduğunu hem de acayip korktuğunu görmedim."

Harika. Çocuklar korkutulmaya bayılırlar, dedim.

"Ve geliş yolundaki o kafe var ya, Salvo, hani rengimizi beğenmedikleri için bizi almayan kafeden sonra uğradığımız yer? Harikaydı. Artık hiç sorunumuz kalmadı."

Nerede o, Grace?

"Hannah mı?" Sanki şimdi onu hatırlamış gibi.

"Hannah, büyükleri yolun üstündeki sinemaya götürdü, Salvo. Salvo ararsa onu sonra geri ararım, diye

tembih etti. Geç olacağı için belki yarın sabah arar. Hannah ile ayrı ailelerde kalıyoruz. Ben de Wojtek'ten telefon beklediğim için telefonumu ona veremedim."

Anlıyorum.

"Çünkü Wojtek, beni arayıp bulamazsa fittırıyor. Hannah'ın kaldığı ailenin bir ev telefonu var, ama iş biraz karmaşık, onu oradan aramasan daha iyi. Oturma odasında, televizyonun bulunduğu yerde. İlk fırsatta o seni arasın. Bu arada ona söylememi istediğin bir şey var mı, Salvo?"

Onu sevdiğimi söyle.

"Bunu ona daha önce söyledin mi, Salvo, yoksa ilk kez benden mi duyacak?"

Ona Hannah'ın büyük çocuklarla hangi filmi izlediklerini sormayı düşünürken, telefonu kapadım.

* * *

Pansiyondaki küçük yatak odamızın ne kadar çabuk yuvamız haline geldiğini ve birkaç gün içinde Norfolk Konakları'nda geçen onca yılı silip atabildiğini fark etmemiştim. İçeri girdim ve sanki Hannah hâlâ oradaymış gibi kokladım; ama parfümünü değil, vücudunun kokusunu. Hâlâ zafer havası üstünde, dağınık haldeki yatağımızı bir silah arkadaşımın gibi selamladım. Hannah'ın geride bıraktığı en küçük bir şey bile gözümünden kaçmıyordu: Afro tarağı, aceleyle çıkmadan önce son anda fil kılı halkasını aldığı için burada bıraktığı bileziği, yarı dolu çay fincanlarımız, yokluğunda bana arkadaşlık etmesi için komodinin üstüne konan Noah'ın fotoğrafı, bana sevgi mesajlarını iletme ve tahmini dönüş saatini bildirmek için emanet ettiği gökkuşağı renkli cep telefonu. Neden bunu üstümde taşıımıyordum? Çünkü tutuklanmam halinde beni onunla ilişkilendirecek bir şey bulundurmamak istemiyordum. Bunu ona ne zaman geri verebil-

meyi umuyordum? Velilere öğlen saat on üçte kili-sede olmaları söylenmişti, ama Amelia gibi yaramaz bir çocuğun saklanması ya da bir bomba ihbarı, yolun bloke edilmesi gibi bir engel çıkarsa dönüşleri akşamı bulabilir, diye uyarmıştı Hannah beni.

Saat yirmi iki haberlerini dinledikten sonra internette gezinip aranan suçlular listesine baktım; işlediğim suçun uygun bir dille anlatıldığı ve vesikalık fotoğrafımın teşhir edildiği bir sayfa bulacağımı sanıyordum. Tam hattan çıkacakken Hannah'ın telefonu kuş cıvıltısıyla öttü. Grace mesajımı ona iletmişti. Telefon kulübesinden arıyordu ve yanında çok az bozuk para vardı. Derhal kapattım ve onu ben aradım.

"Kimden kaçıyorsun, bakayım?" diye zorlama bir şakacı sesle sordum.

Hannah şaşırdı. Neden onun kaçtığını sanmıştım ki?

"Sesin öyle geliyor," dedim. "Soluk soluğasın."

Bu konuşmadan hiç hoşlanmıyordum. Hemen o anda kesip kafamda daha tutarlı düşünceler gelişince tekrar başlamak istiyordum. Ona Bay Anderson'un da, tıpkı Lord Brinkley gibi beni yüzüstü bıraktığını, ama ondan çok daha kötü şeyler yapabileceğini nasıl söyleyebilirdim? Bay Anderson'un da, onun tahmin ettiği gibi, Lord Brinkley'den farklı olmadığını nasıl anlatabilirdim?

"Çocuklar nasıl?" diye sordum.

"İyiler."

"Grace çok eğlendiklerini söylüyor."

"Doğru. Hepsi çok mutlu."

"Ya sen?"

"Ben de mutluyum, çünkü hayatımda sen varsın, Salvo."

Bu ciddiyet nereden çıktı şimdi? Sanki yolun sonuna gelmişiz gibi?

“Ben de mutluyum. Hayatımda sen olduğun için. Sen benim her şeyimsin. Hannah ne oluyor orada? Telefon kulübesinde birisi mi var? Sesin çok... tuhaf geliyor.”

“Ah, Salvo!”

Birdenbire, sanki bir sinyal almış gibi tutkulu bir âşık konuşması yapmaya başladı; böyle bir mutluluğu hiç yaşamadığını, yaşadığı sürece hiçbir şekilde bana zarar verecek bir şey yapmayacağına yeminler ediyordu.

“Elbette yapmazsın,” dedim, içimdeki tatmin duygusunu bastırmaya çalışarak. “Ne sen bana zarar verebilirsin, ne de ben sana. Karşımıza ne çıkarsa çıksın hep birbirimizi koruyacağız. Ömür boyu.”

Bir kez daha: “Ah, Salvo!”

Hannah telefonu kapadıktan sonra uzun bir süre gökkuşağı renkli cihaza bakakaldım. Biz Kongolular renk âşığıyızdır. Bizim bu renk aşkımızı doyurmak istemeseydi, Tanrı bize altın, elmas, meyveler ve çiçeklerle dolu bir coğrafya verir miydi? Odanın içinde volta atmaya başladım; işkence sonrası Haj gibiydim, ikide bir aynaya bakıp kurtarmaya değer bir şeyim kalmış mı diye bakıyordum. Yatağın ucuna tüneyip başımı ellerimin arasına aldım. İyi bir adam ne zaman kendini feda edeceğini bilir, derdi Birader Michael. Kötü adam hayatta kalır, ama ruhunu kaybeder. Hâlâ biraz zaman kalmıştı. Oynayacak son bir kozum vardı. Ve bunu şimdi oynamak zorundaydım... Hannah hâlâ Bognor'da, güvenlikteyken.

18

Ertesi sabah saat ondu. Artık dönüşü olmayan bir karara vardığımın bilincinde sakindim; yün beremi kafama geçirmiş, omuz çantam kalçama tatlı tatlı çarparak iki kilometrelik yolu yürüdüm. İki tarafı park edilmiş otomobillerin dizildiği تنها bir yan sokakta kırmızı rengiyle neşe saçan bir telefon kulübesi vardı. Çok iyi bildiğim numarayı çevirdim, karşıma herkesin dostu Megan çıktı.

“Salvo, merhaba, hayatım, bugün nasılız bakalım?”

Eğer grip olmuşsanız, şu sıra herkes gripti, Megan hayatım, derdi. Eğer tatilden dönmüşseniz, Megan iyi bir tatil geçirmiş olmanızı umardı.

“Herkes Penelope’nin partisini anlata anlata bitiremiyor. O muhteşem elbiseyi nereden almış öyle? Onu çok şımartıyorsun, senin sorunun bu. Şu anda hattımız meşgul, hayatım. Senin için ne yapabilirim? Bekleteyim mi? Ses mesajı bırakmak ister misin? Bugünkü tercihimiz ne olacak?”

“Aslında benim aradığım Penelope değil, Megan. Fergus’la konuşmak istiyorum.”

“Öyle mi? Pekâlâ o zaman. Ciddi işler var demek ki.”

Beni bağlamasını beklerken gözümün önüne Bora-zan Thorne ile sadık yardımcısının, öfkeli bir kocanın telefonuna ne cevap verileceği hakkında tartışmaları geldi. Fergus suçlu olduğunu kabul etmeli miydi? Hem de şehirlerarası bir konferans görüşmesinde? Yoksa her zamanki açık sözlü, korkusuz kişiliğiyle çatışmaya mı girmeliydi?

“Salvo, dostum! Yahu, nerelerdesin sen be? Son günlerde dağıttığın başka ev oldu mu?”

“Sana müthiş bir haberim var, Fergus.”

“Yok ya, gökten mi geldi? Aslında bu haberi duymaya pek hevesli değilim, Salvo. Özellikle de tanıdığımız, genç bir hanıma zararı dokunacaksa... Yetişkin insanlar hayatlarındaki kararları kendileri verirler. Bazılarımız da bu gerçeği kabullenip hayatlarına devam etmek zorundadır.”

“Penelope hakkında değil.”

“Bunu duyduğuma sevindim.”

“Bu bir gazete haberi. Çok önemli.”

“Salvo?”

“Evet?”

“Beni işletmiyorsun, değil mi?”

“Haber Jack Brinkley hakkında. Onu köşeye sıkıştırma fırsatınız olacak. Onu ve Crispin Mellows’u ve...” Berkeley Meydanı’ndaki evde gördüğüm bütün o şanlı isimleri sırayla saydım, ama tahmin ettiğim gibi Fergus’un dikkati sadece Jack Brinkley adına odaklanmıştı. Brinkley gazeteye muazzam bir servete mal olmuş, Thorne’yi de neredeyse kariyerini noktalayacak hale getirmişti.

“Herifi nasıl köşeye sıkıştırmaktan bahsediyorsun? Sana inandığım falan yok, tabii. Bunu baştan bilesin.”

“Bunu telefonda söyleyemem.”

“Salvo.”

“Ne?”

“Sen para peşinde misin?”

“Hayır. Onu size bedava vereceğim.”

Adamımı yanlış değerlendirmiştim. Yüz bin sterlin diye şart koşsaydım, kendisini daha rahat hissedecekti.

“Sakın budalaca bir sabotaj numarası çekiyor olmayasın? Bir milyon daha kaybedelim diye bizi tazminat mahkemelerine mi sürüklemek istiyorsun? Çünkü inan bana, Salvo, eğer niyetin buysa...”

“Bir kere bizi bir kulübe götürmüştün. Strand’da bir mahzendi. Senin Penelope ile kırıştırdığın zamanlarda...”

“Ee, ne olmuş o kulübe?”

“Adresi neydi?”

Adresi bana verdi.

“Bir saat sonra benimle orada buluşursan, sana Brinkley’in hayalarını tepsi içinde sunarım.”

* * *

Savoy Oteline birkaç adım mesafede olmasına rağmen Casbah Club, günün en cıvıtlı zamanında bile matah bir yer değildi, ama sabah ortası en kötü durumundaydı. Zindan benzeri giriş kısmında Asyalı bir işçi elektrik süpürgesiyle temizlik yapıyordu. Taş merdivenlerden iniş bana kazan dairesine gidişi hatırlattı. Fergus sütunların ve süslü puf yastıkların ortasındaki girintide, altı ay önce üç kişi samimi bir akşam yemeği yediğimiz yere kurulmuştu. O gece Penelope ayakkabısını çıkarmış, ayak parmaklarıyla masanın altından Fergus’un bacağında iş tutarken, Fergus da bana onun gazete için ne büyük kazanç olduğundan söz ediyordu. Neyse ki bu sabah Penelope yoktu ve Fergus masada tek başınaydı. Önünde bir bardak domates suyu ve

gazetesinin ilk baskısı vardı. En hızlı muhabirlerinden ikisi ondan birkaç masa ötede yer almışlardı: takma adı Jelly olan, Penelope'nin partisinde popomu çimdikleyen felaket Jellicoe ve Penelope'ye rakip olmak için ortaya çıkıp bunun bedelini ödeyen yaşlı cadaloz Sophie. Hiç davet beklemeden gidip Thorne'nin yanına oturdum ve omuz çantamı ayaklarımla arasına yerleştirdim. Yüzünü bana dönüp kaşlarını çatı ve tekrar gazetesini okumaya koyuldu. Ceket cebimden *J'Accuse!* nüshamı çıkarıp masanın üstüne bıraktım. Önce yan gözle baktı, sonra alıp tekrar gazetesinin ardında kayboldu. Okumaya başlar başlamaz yüzündeki çokbilmiş ifadenin kaybolup yerini apaçık bir açgözlülüğe bırakışını seyrettim.

"Bu baştan aşağıya *palavra*, *Salvo...*" Hızla bir sayfayı daha çevirdi, "...bunun farkındasın, değil mi? En ucuz cinsinden uyduruk. Kim yazdı bunu?"

"Ben yazdım."

"Ya bütün o insanlar... neresiydi?"

"Berkeley Meydanı."

"Onları gördün, öyle mi?"

"Evet."

"Şahsen. Kendi gözlerinle. Dikkat et, bak."

"Evet."

"İçkili miydin?"

"Hayır."

"Uyuşturucu falan?"

"Hiç kullanmam."

"Jelly. Sophie. Buraya gelir misiniz, lütfen. Bize Koca Jack'in hayalarını tepsi içinde önümüze getireceğini söyleyen bir adamla konuşuyorum ve söylediklerinin tek kelimesine bile inanmıyorum."

Dört kişi kafa kafaya veriyoruz. Thorne askerlerini devreye sokunca ben de yüce Britanya basını hakkındaki kaygılarımı geçici olarak askıya alıyorum.

“Jasper Albin?... Hani o Albin mi? Temyiz yargıçlarımızın gözüne kırpmadan yalan söyleyen Fransız kurbağası bu herif işte! Koca Jack bu herifi bu iş için mi geri getirmiş? Bu nasıl pişkinlik böyle? Jelly, elinde ne varsa bırakmanı istiyorum. Derhal Besançon’a gidip Albin’i sıkıştır. Gerekliyorsa onu satın al.”

Jelly hızla not defterine bir şeyler yazıyor.

“Sophie, güvenlik şirketlerine birazcık göğüslerini sallat. Kimmiş bu Maxie? Albay Maxie? Soyadı neymiş bu Maxie’nin? Paralı askerse, eski Özel Birlikçi olmalı. Ne kadar eskiden? Kimle düzüşüyor? Hangi okullara gitmiş? Hangi kirli savaşlarda çarpışmış? Ve bana o Berkeley Meydanı’ndaki evi bul. Kime ait, yakıtını, elektriğini kim ödüyor, o gece binayı kim kiralamış, kimden ve kaç kiralamış?” Dilinin ucu ukalaca dışarı çıkmış olan Sophie hevesle bunları not ediyor. Not defteri benim çantamdakilerin aynısı.

Sonra ikisine birden, “Ve bana o adayı bulun,” diyor Fergus. “Ve geçen cuma akşamı Battersea’den Luton’a kim helikopter kaldırmış? Luton’dan kalkan ticari olmayan uçak trafiğini araştırın, Kuzey Denizinde kiralık ada var mı, diye bakın, özellikle çardaklı bir ada. Fortnum şirketinin yemek sepetini araştırın: siparişi kim vermiş, ödemeyi kim yapmış, teslimatı kim yapmış? Bana faturayı bulun. KONGO İŞGALCİLERİNE FÜME SOMON. Buna bayıldım.”

“Ben de,” diye mırıldanıyor Sophie.

“Şiir gibi,” diyor Jelly.

“Büyük balıklardan da uzak durun. Eğer Jackie bizden huylanacak olursa kan kusturur. Ne iki yüzlü herif be! Çıkıp yoksul ülkelerin borçlarının silinmesi için vaazlar veriyor, sonra bir bakıyorsun herif zavallı Kongoluları iliklerine kadar soymaya kalkışıyor. Korkunç bir şey. Ve çok güzel.”

Thorne'nin coşkusu kulağıma müziklerin en güzel gibi geliyor, ama ona bu haberin daha önemli amacını da hatırlatmak zorundayım.

"Peşinde olduğumuz şey sadece Jack değil, Fergus."

"Hiç merak etme sen. Onunla birlikte arkadaşlarını da çökerteceğiz. Onu suçlayacak olurlarsa bizim için daha da iyi."

"Demek istediğim, engellememiz gereken bir savaş var. Bu darbe iptal edilmeli."

Thorne'nin, yüzünde çok küçük duran kızarmış gözleri bana hayretle baktı. "Yani darbeyi engelle ve haberi yayınlama mı? ADAM KÖPEĞİ ISIRAMADI. Bunu mu demek istiyorsun?"

"Demek istediğim, bütün bu soruşturmalar falan helikopteri bulmak, yemek sepeti, ada... çok uzun sürecektir. Oysa sadece dokuz günümüz var." Biraz daha gözümü kararttım. "Ya haberi hemen yayınlarsınız ya da hiç, Fergus. Anlaşmamız bu olacak. Darbeden sonrası çok geç olur. Doğu Kongo çökebilir."

"Mümkün değil." *J'Accuse!* nüshamı önüme itti. "Bize taş gibi kanıt gerekli. Tepeden tırnağa yasal kanıtlar. Bana burada gösterdiğin şey boktan bir özet yazısı. Ben Jack Brinkley'i donu ayak bileklerinde, elleri para kasası içindeyken yakalamak istiyorum. Daha az delille çıkarsam, ben onun karşısında diz çöküp küstahlık ettim diye özür dilemek zorunda kalırım."

Beklediğim, ama aynı zamanda beni korkutan an gelmişti.

"Ya benim elimde delil varsa? Kesin kanıt. Şimdi, burada?"

Thorne ellerini masaya dayayıp öne eğildi. Ben de öne eğildim. Sophie ve Jelly de. Tane tane konuşmaya başladım.

"Eğer elimde, Brinkley'in uydu telefonunda konuşurken dijital banda kaydedilmiş, isimsiz Kartel adına

Kongolu delegelerden birine üç milyon dolar rüşvet vermeyi onaylayan sesi varsa, bunu yeterli delil olarak görür müsün?”

“Kimle konuşuyor?”

“Philip ile. Bağimsız danışman. Philip’in, üç milyon doları onaylamaya yetkili bir Kartel mensubuyla konuşması gerekiyor. Bu yetkili Jack Brinkley. Bu konuşmayı delegenin parayı istemesinden, Brinkley’in onaylamasına kadar olan bütün aşamalarıyla takip edebilirsin.”

“Hadi be sen de!”

“Gerçek bu.”

“O bandı görmem gerek. O bandı dinlemem gerek. O bandın mahkemede geçerli olacağını uzmanlarımdan öğrenmem gerek.”

“Öğreneceksin. Bu mümkün. Şimdi ofisine gidip bantları dinleyebilirsin. Bana sorular sorabilirsin ve bütün olayı sana kendi ifadelerimle anlatabilirim. Fotoğrafını çekip ön sayfada Brinkley’in fotoğrafı yanına koyabilirsin. Tek bir şartla.” Gözlerimi yumdum, sonra açtım. Bu konuşan gerçekten de ben miydim? “Bu haberi pazar günü yayınlayacağına bu iki tanığın önünde şeref sözü veriyor musun? Evet mi, hayır mı?”

Bugün bile hatırladığım bir sessizlikten sonra ayaklarımdan dibindeki çantamı yerden aldım ve güvenlik önlemi olarak kucağımda tuttum. Not defterleri çantanın büyük bölmesinde, yedi bant küçük olanındaydı. Çantayı iyice karnıma bastırıp küçük bölmenin fermuarını açtım ve vereceği cevabı bekledim.

“Şartların kabul edildi,” diye geveledi Fergus.

“Bu, evet mi oluyor?”

“Evet, oluyor, lanet olası. Pazar günü yayınlayacağız.”

Jelly ve Sophie'ye dönüp ikisinin de gözlerine baktım. "Duydunuz. Pazar günü haberi yayınlayacak. Tamam mı?"

"Tamam."

"Tamam."

Elimi çantaya sokup arandım. Birer birer bantlara bakıp Haj'ın sorgulamasını içeren beş numaralı bantla, Lord Brinkley'in üç milyon doları onayladığı altı numaralı bandı aradım. Parmaklarımla bölmenin dibini eşelerken önce yedi değil, beş tane bant olduğunu ve beşle altı numaralı bantların çantada olmadığını gördüm. Büyük bölmenin fermuarını açıp parmaklarımla not defterlerinin arasında arandım. Hiç ihtimal vermediğim halde, çantanın arkasındaki, tren bileti veya çikolata paketi falan koymak için kullanılan bölmeye de baktım. Orada da yoktu; zaten nasıl olabilirdi ki? Bantlar Bognor'daydı.

O anda son günlerde yaşadığım olayları uç uca getirmekle o kadar meşguldüm ki karşımdakilerin tepkileri umurumda değildi. Hatırladığım kadarıyla, beni kuşkulu gözlerle seyrediyorlardı. Ne budalayım, evde bırakmışım falan gibi mazeretler uydurdum. Bulduğum zaman aramak üzere Sophie'nin telefonunu aldım. Thorne'nin suçlayan bakışlarını ve onu enayi yerine koymamla ilgili serzenişlerini göz ardı ettim. Onlara veda edip yeniden görüşeceğimizi söyledim, ama bu lafıma hiçbirimiz inanmadık; en başta ben. Sonra bir taksi çağırdım ve dolaylı yollardan gitmek yerine doğruca Bay Hakim'in adresini verdim.

Hannah'ı suçluyor muydum? Tam tersi. Ona olan sevgim taşacak hale gelmişti; daha yuvamızın kutsal mahremiyetine varmadan önce bile zorluklar karşısında, benim olası tepkime gösterdiği cesarete hayranlık duymaya başlamıştım. Gardırobu açıp baktığımda bantlarla birlikte Haj'm e-posta adresi yazılı

olan kartvizitinin de alınmış olduğunu gördüğüm an öfke değil, gurur duydum. Brinkley'in bir işe yaramayacağını en başından anlamıştı. Salvo'sunun, bir virüs gibi kanına girmiş olan ve temizlenmesi için zaman gerektiren çarpık bir sadakat duygusuyla malul olduğunu anlaması için Bir Günlük Kursu görmesi şart değildi. Noah'ın doğum gününü bir savaş bölgesinde geçirmesini istemiyordu. Tıpkı benimki gibi, onun da kendi çizdiği bir yol vardı. İkimiz de yolun bir noktasında ayrılmış ve farklı yönlere yönelmiştik; o kendi insanlarına, ben kendiminkilere. Benim bağışlamamı gerektirecek bir şey yapmamıştı. Pazar Okulu çocuklarının programı şöminenin üstünde duruyordu: öğlen 12.00 piknik yemeği ve YMCA yurdunda şarkı söylenmesi... 14.30 Bognor Dans ve Tiyatro Grubu'nun *Söğütler Arasında Rüzgâr* adlı oyunun sahnelenmesi... 17.30 Velilerle Buluşma. Beş saat. Ona aşkımın hiç eksilmediğini bildirebilmem için daha beş saat vardı.

Öğlen haberlerini dinlemek için televizyonu açtım. İslami teröristleri yargılamak üzere yeni yasalar hazırlanıyor. Terörist davalarına bakması için özel mahkemeler kurulacak. Pakistan'daki özel Amerikan birliği sekiz Mısırlı bombacıyı yakaladı. İki küçük kızın öldürülmesiyle ilgili olarak aranan otuz yaşlarındaki Karayipli sanığın aranmasına devam ediliyor.

Küveti doldurup içine uzanıyorum. Haj'ın söylediği misyon okulu şarkısını tekrarlamaya çalışıyorum. İşkence gören bir adam neden şarkı söyler, diye sormuştu bana Hannah. Onun hastaları hiç böyle bir şey yapmazlardı, Haj neden şarkı söylemişti? Fena halde hırpalanmış, yetişkin bir erkek neden küçük bir kızın erdemliliği hakkındaki şarkıyı söylemişti?

Banyodan çıkıp belimde havlu, elimde transistörlü radyom pencerenin önünde durup bakıyorum. Tül perdenin gerisinden, pansiyonun ön kapısı önüne

park edilmiş, kimliği belirsiz yeşil bir minibüs görüyorum. Güney Hindistan'da aşırı yağışlar. Toprak kaymaları. Ölü sayısının artmasından endişe ediliyor. Şimdi kriket haberleri.

Saat 17.00. Her zamanki iki kilometremi yürüyorum, ama Bir Günlük Kurs eğitmenlerimin öğrettiklerinin tersine, aynı telefon kulübesini kullanıyorum. Telefona bir sterlin atıp diğerini de elimde tutuyorum, ama karşıma sadece Grace'in telesekreteri çıkıyor. Eğer arayan Wojtek ise saat yirmi ikiden sonra arasın, Grace yatakta yalnızken. Kahkaha sesleri. Eğer arayan Salvo'ysa, Hannah'a istediği gibi aşk mesajları bırakabilir. Bu daveti kabul ediyorum.

"Hannah, sevgilim, seni seviyorum." Güvenlik gereği, aslında pekâlâ söyleyebileceğim bir şeyi söylemiyorum: Ne yaptığını biliyorum ve bunu yapmakta haklıydın.

Yan yollardan yürüyerek Bay Hakim'in pansiyonuna dönüyorum. Bomba sonrası bisikletçileri, hayalet süvariler gibi yanımdan gelip geçiyorlar. Yeşil minibüs hâlâ kapının önünde duruyor. Özel park izni olduğunu gösteren bir işareti yok. On sekiz haberlerini dinliyorum. Dünya saat on dörtte neredeyse hâlâ orada.

Oyalanmak için bir şeyler yiyorum. Posta pulu büyüklüğündeki buzdolabında bulduğum şeyler: iki günlük pizzanın yansı, sarımsaklı sosis, ekmek, tereyağı ve reçel. Hannah Uganda'dan Londra'ya ilk geldiğinde bir Alman hemşireyle aynı evi paylaşmış, bunun sonucu olarak da bütün İngilizlerin Alman yiyecekleri yediğini ve naneli çay içtiğini sanmış. Şimdi de buzdolabında bir paket nane çayı duruyor. Bütün hemşireler gibi Hannah da, bozulacak bir şey olmasa bile her şeyi buzdolabına koyar. Sloganı, eğer sterilize edemiyorsan, dondur. Ekmeğimin üstüne tereyağı ve

reçel sürüp ağır ağır yemeğe başlıyorum. Çok dikkatli yutuyorum.

Saat on dokuz haberleri de on sekiz haberlerinin aynısı. Gerçekten de beş saat içinde dünya hiçbir şey yapmamış olabilir mi? Güvenlik önlemlerine boş verip internete giriyorum ve günün sıradan haberlerine bakıyorum. Bağdat'ta intihar bombacıları kırk kişiyi öldürüp yüzlercesini yaraladılar... Yoksa tam tersi miydi? Birleşmiş Milletlere atanan yeni ABD büyükelçisi önerilen reformlara elli itiraz dilekçesi daha verdi. Fransa Devlet Başkanı hastaneye yatıyor... ya da çıkıyor. Hastalığının mahiyeti Fransa'nın Devlet Sırları Kanunu kapsamında... ama galiba sadece gözünde bir rahatsızlık varmış. Kongo başkenti Kinshasa'dan gelen henüz doğrulanmamış bir habere göre, ülkenin doğu bölgesinde rakip milisler arasında aniden patlak veren bir çatışma sürüyor.

Hannah'ın gökkuşağı renkli telefonu çalıyor. Oda'nın diğer ucundaki telefonu alıp tekrar bilgisayarımın başına oturuyorum.

"Salvo?"

"Hannah. Ne güzel. Selam."

Kinshasa'daki hükümete yakın kaynaklar "Ruanda'daki emperyalist" güçleri suçluyorlar. Ruanda hükümeti bütün suçlamaları inkâr ediyor.

"İyi misin, Salvo? Seni o kadar çok seviyorum ki." Aşk dilimiz olan Fransızca konuşuyor.

"İyiyim. Çok iyi. Dönüşünü dört gözle bekliyorum. Ya sen?"

"Seni o kadar çok seviyorum ki Salvo artık saçmalık haline geldi. Grace hayatında hiç kimseyi aşkla bu kadar çarpılmış görmediğini söylüyor."

Ruanda sınırında herhangi bir olay yok, trafik normal akışını sürdürüyor.

Aynı anda üç cepheye savaş veriyorum; Maxie bunu asla onaylamazdı. Dinliyorum, konuşuyorum

ve aynı anda gördüklerimden ona bahsedip etmemeye karar vermeye çalışıyorum. Bu arada bu çatışmanın bizim mi, yoksa başkasının mı olduğunu bile bilmiyorum.

“Ne var biliyor musun, Salvo?”

“Ne var, sevgilim?”

“Seninle tanıştığımdan beri iki kilo vermişim.”

Bunu sindirmem gerek, mantıklı bir açıklama bulmalıyım. “Alışık olmadığın hayat tarzındandır!” diye haykırıyorum. “Benim yüzümdendir!”

“Salvo?”

“Efendim, sevgilim?”

“Kötü bir şey yaptım, Salvo. Sana anlatmam gereken bir şey.”

Kinshasa’daki İngiltere Büyükelçiliği’nden bir yetkili, bölgedeki çatışmayı İngiliz paralı askerlerinin yönettiği söylentilerini “hayal ürünü ve saçmalık” olarak nitelendirdi.

Elbette saçma ve hayal ürünü! Öyle olmalı! Darbe dokuz gün sonra yapılacak. Yoksa Brinkley, ben oradan çıktığım anda işi başlatmaya mı karar verdi?

“Dinle. Kötü bir şey yapmadın. Sorun değil. Gerçekten! Her ne yaptıysan! Hiç önemi yok! Ne olduğunu biliyorum. Döndüğünde hepsini anlattırısın.”

Uzaktan cıvı cıvı çocuk sesleri geliyor.

“Onların yanına dönmem gerekiyor, Salvo.”

“Anlıyorum. Hadi git. Seni seviyorum!”

Sevgi sözcükleriyle bitiriyoruz. Telefon görüşmesi sona erdi.

Çapraz ateş arasında kalan dört İsviçreli uçak teknisyeni Bukavu’daki BM komutanından korunma istedi.

Transistörlü radyom masanın üstünde, koltuğumda oturmuş Bayan Hakim’in duvar kâğıdını incelerken Orta Afrika muhabirimiz Gavin’in şu ana kadar olanlarla ilgili geçtiği haberi dinliyorum.

Kinshasa'daki Kongo hükümetine göre Ruanda destekli bir darbe girişimi birinci sınıf istihbarat ve kusursuz uygulanan bir güvenlik operasyonu sonucunda, daha en başındayken bastırılmıştı.

Kinshasa bu girişimde Fransa ve Belçika'nın parmağı olmasından kuşkulananmakla birlikte adı verilmeyen başka Batılı güçlerin de işin içinde olabileceği ihtimalini yok saymıyordu.

Bukavu Havaalanı'nda hafif silahlar ve ağır maki-neli tüfeklerden oluşan bir silah yığnağının ele geçirilmesinin ardından konuk bir Afrikalı futbol takımının yirmi iki elemanı sorgulamaları yapılmak üzere gözaltına alınmış.

Can kaybı olduğuna dair bir haber yok. Futbol takımının hangi ülkeye ait olduğu henüz kesinlik kazanmış değil.

Kinshasa'daki İsviçre Büyükelçiliği dört İsviçreli teknisyen hakkında açıklama yapmaktan kaçınıyor. Yolculuk belgeleri hakkında soruşturma isteği Bern'e iletilmiş.

Sağ olasin, Gavin. Haber bitti. Aklımdaki son minik şüphe kırıntıları da bitti.

Bayan Hakim'in misafir salonu rahat koltukları ve kıyılarındaki hurilerin dans ettiği bir göl kenarı tablosuyla, güzel bir mekân. Bir saat sonra art arda sigara tütüren Asyalı tezgahhtarlar buraya doluşup Cadillac büyüklüğündeki ekranda Bollywood videoları izleyecekler, ama şu anda ancak bir cenaze levazımatçısının dükkânında olabilecek tatlı bir sessizlik var. Saat yirmi iki haberlerini izliyorum. Prangaya vurulmuş insanların vücut ölçüleri değişiyor. Benny sanki ufalmış. Anton irileşmiş. Spider, onu aşçı şapkasıyla servis yaparken gördüğümünden beri on beş santimetre uzamış. Fakat gösterinin yıldızı, ne BM'nin mavi miğferli Pakistanlı komutanı ne de Kongo ordusunun

bastonlu albayı: Kemersiz bej pantolonu, bir kolu sökül-müş, terden sıırıslıkıam gömleği içinde kaptanıımız Maxie.

İçinde, kendi cömertliğiyle Kartel'den kopardığı ikramiyeyle birlikte yedi bin dolar olan beyaz zarfı elime tutuştururken üstünde olan haki takımdan geri kalan tek şey pantolonu. Yüzünün beni büyüleyen karizması gitmiş, bunun yerini günlerce kamçılama direğine bağlı kalsa da yenilgiyi asla kabul etmeyecek, her türlü acıya dayanabilen bir insanın ifade-si oturmuş. Kurşun geçirmez elleri tıpkı bir köpeğin pençeleri gibi üst üste birleştirilip önden kelepçelenmiş. Bir postalı ayağında; diğer ayağı tıpkı bir omzu gibi çıplak. Ama yürüyüşünü yavaşlatan şey ayağının çıplak olması değil, pranga zincirleri. Onun boyunda-ki biri için çok kısa, göründüğü kadanyla da fazla sıkı. Doğrudan bana bakıyor ve çenesinin hareketinden anladığım kadanyla defolup gitmemi söylüyor; sonra bunu bana değil de onu filme alan kişiye söylediğini anlıyorum.

Maxie'nin ardından Anton ve Benny geliyorlar; hem birbirlerine hem de kaptanlarına zincirlenmişler. Anton'un yüzünün sol tarafı morarmış; herhalde diklendiği için olmuştur, diyorum. Benny'nin ufalmış görünmesinin nedeni prangasının onu eğilmeye zorlaması. Gri atkuyruğunu kasaturayla kesmişler, sanki birisi onu giyotine hazırlamış gibi görünüyor. Benny'nin ardından Spider geliyor. Sığır dürtme sopası imalatçısı ve ses hırsızlığı ortağım. O da zincire vurulmuş, ama dik durabiliyor. Kepini almamışlar, bu da ona küstah bir hava veriyor. Akrobat olduğu için yürürken diğer arkadaşları gibi sorun yaşamıyor. Dördü bir arada ileri geri sallanarak, sanki temposunu bir türlü kavrayamadıkları bir müzikle dans eder gibiler.

Beyaz adamların ardından futbolcular geliyor; sayıları yirmi civarında, sıra halinde perişan görünümlü kara gölgeler gibi yürüyorlar: *hepsi savaş tecrübeli, hiç-biri maceraperest değil, dünyanın en iyi savaşçıları*. Operasyon başarısızlığa uğrayınca belki o karmaşa içinde yakalanmış olabilirler ihtimalini düşünerek heyecanla Dieudonné ve Franco'yu arıyorum. Tutsaklar arasında ne sakat, yaşlı savaşçının iri gövdesini ne de hayalete benzeyen Banyamulenge şefini görünce rahatlıyorum. Haj için bakınmıyorum, çünkü bir şekilde onun orada olmayacağını biliyorum. Haber sunucusunun eklediği bir şey, o ana kadar yalnızca örgütün lideri olarak bilinen kişinin, yani Maxie'nin, tutuklandığı sırada telefonunun sim kartını yutmuş olduğu.

Yatak odamıza dönüp bıraktığım yerden Bayan Hakim'in duvar kâğıdını incelemeyi sürdürüyorum. Radyoda Dışişleri Bakanlığından bir yetkiliyle röportaj yapılıyor:

"Bu işte ellerimiz kar gibi tertemiz, teşekkür ederim, Andrew," diye muhabiri bilgilendiriyor görevli kadın; dili yenilenmiş İşçi Partisi'nin benimsediği nitelikte. "İnan bana, Kraliçe'nin Hükümeti bu işin içinde değil. Tamam, yakalananlardan biri veya birkaçı İngilizmiş. Ama insaf! Doğrusu, bize biraz daha saygınız olacağını umardım. Görebildiğimiz bütün belirtiler bunun fiyaskoyla sonuçlanmış, beceriksiz bir özel teşebbüs olduğunu gösteriyor. İkide bir, 'Kimmiş peki?' diye sormanın bir alemi yok, çünkü biz de bilmiyoruz. Bildiğim bir şey varsa, o da bu işin başından sonuna kadar amatörce yapılmış olduğu; bizim için ne düşünürseniz düşünün, ancak biz amatör değiliz. Ve ben ifade özgürlüğüne inanırım, Andrew. İyi geceler."

Maxie'nin adı çıktı. Eski eşlerinden biri onu televizyondan tanımış. Bir rahibin oğlu, bir türlü çocuk-

luktan çıkamayan dünya tatlısı bir adammış. Sandhurst Harp Akademisi'nden mezun, Patagonya'da bir dağcılık okulu işletmiş, Birleşik Arap Emirlikleri'nde bir süre sözleşmeli olarak çalışmış, diye hevesle anlatıyor kadın. Bu komplonun ardında kendisine Aydınlatan adını veren Kongolu bir akademisyen olduğu sanılıyor, ama bu kişi henüz gizlendiği yerden ortaya çıkmış değil. Interpol bir soruşturma başlatacakmış. Lord Brinkley ve Doğu Kongo'nun kaynaklarına göz diken çokuluslu isimsiz Kartel'inden hiç bahis yok. Lübnanlı hırsızlardan, bağımsız danışmanlardan ve onların arkadaşlarından hiç söz edilmiyor. Herhalde hep birlikte golf oynuyorlardı.

Yatakta uzanmış Bayan Hakim'in pirinç saatinin çeyrekleri ve buçukları çınlatmasını dinliyorum. Maxie'yi kamçılama direğine bağlanmış olarak düşünüyorum. Gün doğmaya başlıyor, güneş yükseliyor ve ben hâlâ yatakta uzanıyorum, zincirsiz. Nasılsa saat yedi oluyor, derken, sekiz. Bir şekilde saat çeyreklerde çınıyor. Gökkuşağı telefon ötüyor.

"Salvo?"

Evet, Grace.

Grace neden konuşmuyor? Telefonu Hannah'a mı uzatıyor? Neden Hannah hâlâ telefonu almadı? Arka planda anlaşılmaz sesler var. Kuzeyli bir kadın emreder gibi bir erkek adı sesleniyor. Cyril Ainley de kim? Hiç Cyril veya Ainley diye isim duymadım. Neredeyiz? Hastanede mi? Bir yerdeki bir bekleme odasında mı? Bu arada sadece saniyeler geçiyor. Hatta saliseler... Kulağıma gelen her sesi yakalamaya çalışıyorum.

"Sen misin, Salvo?"

Evet, Grace. Ben Salvo'yum. Sesi iyice bastırılmış. Telefon etmenin yasak olduğu bir yerden mi arıyor? Kulağıma telefonda konuşan başka insanların sesi geliyor. Grace ağzını ahizeye bastırmış, sesi boğulu-

yor. Eliyle kapatmış. Birden ağzından sözcükler boşalıyor: soluk soluğa, çılgınca bir monolog; istese de durduramayacak gibi, ben de onu durduramıyorum.

“Onu götürdüler Salvo, kim olduklarını Tanrı bilir, ben ihbar etmek için polis karakolundayım, ama fazla konuşamam... Onu yanımda kaldırımda yürürken kaçırdılar, tam kiliseden çıktık. Amelia’nın yine şımarıklık nöbeti tuttu, annesi de onu şımarttı diye bize çıktı. Hannah ve ben tam onun nankörlüğünden bahsederken, bu otomobil önümüzde durdu ve içinden biri siyah biri beyaz, normal görünen iki adam çıktı; direksiyonda sadece önüne bakan beyaz bir kadın vardı, bir kez bile başını çevirip bakmadı, siyah olan adam selam Hannah diye sanki eski bir dostuymuş gibi beline sarıldı ve onu otomobile bindirip gittiler; şimdi de bu nazik polis hanım bana nasıl bir otomobil olduğunu sorup önüme otomobil fotoğrafları koyuyor... Saatler oldu. Hannah, bana bir şey söylemedi şimdi de polisler bana onun o adamlarla kendi rızasıyla gitmiş olabileceğini söylüyorlar, belki o adamla çıkıyordu veya Hannah belki üç beş sterlin kazanmayı düşünmüştü; sanki Hannah böyle bir şey yaparmış gibi... Onu yolun ortasında düpedüz kaçırdılar ve bu nazik polis hanım bana belki de Hannah’ın fahişelik yaptığını, belki benim de aynı işte olduğumu, polisin vaktini boşuna harcamanın bir suç olduğunu söyleyince ben delirdim ve buraya gelen siyahlar dikkate alınmazlar diye bir ilan koysanıza, dedim, şimdi de benden başka herkesle konuşuyor.”

“Grace!”

Bir daha seslendim. Grace. Üç dört kere. Sonra da tıpkı bir çocukla konuşur gibi, onu ürkütmekten çok yatıştırarak sorularımı sordum. Ne oldu? Şu anda ne olduğunu sormuyorum, Bognor’da ne oldu, siz birlikteyken? Oradaki ilk gecenizde, Hannah’ın büyük ço-

cuklarla birlikte sinemaya gittiğini söylediğin gece. O gece.

“Sana sürpriz olacaktı, Salvo.”

Nasıl bir sürpriz?

“Senin için bir kayıt yaptıırıyordu, ses dosyası olduğunu söylemişti, çok sevdiği ve sana da vermek istediğı bir müzikmiş. Bu bir sırdı.”

Peki bu kaydı yaptırmak için nereye gitti, Grace?

“Wojtek’in ona söylediğı bir yere, bir tepenin ardında, hiç trafik olmayan bir yere. Wojtek’i stüdyosundan aradık. Bu müzik manyaklarının her yerde arkadaşları oluyor, Salvo. Wojtek’in tanıdığı birinin Bognor’da bir tanıdığı varmış. Hannah, onu görmeye gitti, ben de bunu sır olarak sakladım. Tanrı aşkına, Salvo, neler oluyor?”

Telefonu kapadım. Tabii, Grace. Teşekkür ederim. Hannah beş ve altı numaralı bantların ses dosyasını yaptırdıktan sonra bunu bir bilgisayara yükledi. Wojtek’in arkadaşının bilgisayarı vardı mutlaka... Ve bunu, çok saydığı babasını ikna etmesinde yardımcı olsun diye e-posta ile Haj’a gönderdi. Ama onca zahmetine gerek yoktu, çünkü o zamana kadar operasyon buharlaşmaya başlamış, bir zamanlar yanlışlıkla dostum olarak bildiğim dinlemeciler ve gözetçiler şimdi Hannah’ı öldürmek için tepesine üşüşüyorlardı.

* * *

Birader Michael, bir günahkârı yakalamak istiyorsan önce kendi içindeki günahkârı bulmak zorundasın derdi, ben de hiç gecikmeden onun dediğı gibi yaptım. Deri ceketimin asılı olduğı gardıroba gidip cebinden, mesajlara bakmak dışında kullanmayı kendime yasakladığım cep telefonumu çıkardım ve açtım. Tahmin ettiğim gibi bir mesajım vardı. Ama

bu kez Penelope'den değildi ya da Barney'den veya Hannah'tan. Mesaj Philip'tendi. Tahmin ettiğim gibi, sesi her zamanki gibi baştan çıkarıcı değil, bunun buzdağı versiyonuydu:

Araman için sana bir numara veriyorum, Salvo. Gece gündüz fark etmez. Ayrıca sana bir anlaşma teklif edeceğim. Ne kadar çabuk ararsan herkes o kadar rahatlayacak.

Numarayı tuşlayınca karşıma Sam çıktı. Tıpkı eski günlerdeki gibi bana Brian, dedi. Kalemin var mı, Brian, hayatım? Bir de not defteri? Tabii, vardır, canım. Adresi söylüyorum.

19

Hemen itiraf edeyim ki bu konuşmayı izleyen on dakika boyunca yaptıklarım pek akılcı değildi, man-yaklıkla akli başındalık arasında gidip geliyordu. İçimde öfke kusan şiddet duyguları falan olduğunu hatırlamıyorum, ama daha sonra olanlara bakılırsa bu duygular su seviyesine çok yakın bir yerde fokur-duyormuş. İlk düşüncem –birçok ilk düşüncemden biri– çok sıcak bir dostluk ilişkisi kurmuş olduğumuz pansiyon sahiplerimiz Hakim çifti ve Hannah'ın çok sevdiği Raşit adındaki oğullarıyla, beni gördüğü anda mahcubiyetinden mutfak kapısının ardına saklanan Diana adındaki kızları oldu. Kirli edinilmiş servetinden adamakıllı yüklü bir miktarı alıp hayretler içinde bakan Bayan Hakim'e verdim.

Bundan sonraki ilk düşüncem, uzun bir süre bu eve ayak basmayacağım varsayımı üzerine, her şeyi mümkün olduğunca düzenli bir şekilde bırakmaktı. Penelope ve Paula için alay konusu olan saplantı düzeyindeki tertipliliğimle yatak çarşaflarını ve yastık kılıflarını çıkardım, banyodaki havluları da aldım ve çamaşıra gönderilmek üzere odanın bir köşesine yığdım.

Ne giyeceğim de çok önemliydi. Bu konuda aklıma ilk gelen şey uzun yıllar aynı kıyafeti giymek zorunda kalacak olan Maxie ve adamları oldu. Böylece en sağlam kadife pantolonumu, hâlâ bir süre idare edecek sadık deri ceketimi ve lastik ayakkabılarımı giydikten sonra yün beremi başıma geçirdim ve sırt çantama alabildiği kadar yedek gömlek, çorap ve külot tıktım. Bunlara, Noah'ın çerçeveli fotoğrafıyla birlikte en değer verdiğim kişisel eşyalarımı da ekledim.

Son olarak da gardırobun arkasına gizlediğim omuz çantamı çıkardım; içindekileri bir kez daha gözden geçirip iki bandın eksikliğini bir kez daha teyit ettim, çünkü son kırk sekiz saat içinde hayal ve gerçek haberim olmadan yer değiştirir olmuştu. Kısa ömürlü cennet köşemizin kapısını kapadım, büyülenmiş gibi bakan Hakim çiftine son kez veda ettikten sonra kapıda bekleyen taksiye binip Sam'in verdiği Regent's Park adresini söyledim.

Bundan sonra olanları bir araya getirişim, o sıradaki görüşümün ve diğer melekelerimin ne düzeyde olduğu göz önünde tutularak, belleğimin izin verdiği kadar olacak. Albany Crescent, NW1'de en az birkaç milyon sterlin değerindeki zarif bir evin önünde indiğimde, ön bahçede bir sağlık topunu birbirlerine atıp tutan, eşofmanlı iki genç adam gördüm. Beni fark edince oyunu bırakıp bana baktılar. Dolgun bir bahşiş ekleyerek taksi ücretini ödedikten sonra ön kapıya yürüdüm. Gençlerden bana yakın olanı neşeli bir sesle yardımcı olmayı önerdi.

"Memnun olurum," dedim aynı neşeli sesi çıkarak. "Özel bir mesele için Philip'i görmeye geldim."

"O halde doğru adrese gelmişsin, ahbap," dedi genç ve nazik bir hareketle sırt çantamı aldı; diğer çocuk da hiç sormadan omuz çantamı alınca bütün yükümü boşaltmış oldum. Eve giden çakıl kaplı yolda

birinci genç önden yürürken, neşeli bir ıslık tutturan ikincisi arkamızdan geldi. Bana gösterdikleri yakınlığın nedenini çok geçmeden anladım. Bu iki sarışın çocuk, düğmeleri sımsıkı ilikli ceketleri içinde Berkeley Meydanı'ndaki evin resepsiyonunda duran gençlerdi. Benim uysal biri olduğumu biliyorlardı. Oraya Bridget'in getirmiş olduğu silik bir adamdım. Bana söylendiği gibi yolculuk çantamı onlara teslim etmiş, bana gösterilen yerde oturup beklemiş, sonra da tıptış tıptış Maxie'nin peşinden gitmiştim. Onların iş dünyasında ben dişleri dökülmüş zavallı bir sokak köpeği gibiydim. Şimdi düşünüyorum da, böyle sanmaları bana çok gerekli olan şaşırtma üstünlüğü kazandırmıştı.

Oturma odasına girdiğimiz sırada birinci genç yaklaşık bir metre kadar önümdeydi ve sırt çantamı taşıdığı için eli doluydu. Çevik hareket eden biri olarak yere sağlam bastığı söylenemezdi. Tek vuruşumla ayakları yerden kesildi ve tepetaklak yuvarlandı. Arkadaki çocuk o sırada ön kapıyı kapatmakla meşguldü. Berkeley Meydanı'ndayken onun tavırlarında bir isteksizlik sezmiştim. Şimdi bu daha da belirgin haldeydi. Belki de omuz çantamı almakla çok büyük bir iş yaptığını sanıyordu. Tam hayalarına nişanladığım tekmem bütün kasıntılığını bitirdi.

Artık Philip'e erişmek için önümde hiçbir engel kalmamıştı. Bir hamlede odayı kat edip ellerimi yumuşak gıdısının altından boğazına geçirdim. Nihai amacım neydi, bilmiyorum, o zaman da bilmiyordum. Arkasındaki şöminenin yulaf renkli tuğlalarını ve bir an onun o güzel beyaz kafasını buna çarpmayı düşündüğümü hatırlıyorum. Üstünde gri takım elbise, beyaz pamuklu gömlek ve kement gibi kullanmayı denediğim ama başaramadığım, kırmızı ipek bir kravat vardı.

Onu boğabilir miydim? Sevgili babamın ifade edeceği gibi, o çılgınlık aşamasına gelmiştim ve hiç kuşku yok ki buna eşlik edecek gücüm de vardı. Ama gençlerden biri elindeki bir şeyi (herhalde coptu, göremedim) kafama indirip devrelerimi kapattı. Üç ay geçti, diğer berelerimin yanı sıra kafamın sol arkasındaki şişlik hâlâ duruyor. Kendime geldiğimde Philip sapa-sağlam ve güvenli bir halde şöminenin önünde duruyordu. Yanında, tüvit bir elbise ve kapalı ayakkabıları içinde gri saçlı bir kadın vardı. Bu kadın bana daha, “Brian, hayatım,” demeden onun Sam olduğunu anlamıştım. Wimbledon turnuvalarında tenisçilerin iki metre üstünden bakıp onlara itiraz etmemelerini uyarın hakemlere benziyordu.

Ayıldığım sıradaki izlenimlerim bunlardı işte. Önce iki sarışın çocuğu göremeyince şaşırdım, ama sonra başımı çevirebildiğim kadar döndürünce onların açık duran kapının ardındaki holde sesi kısılmış televizyonu seyrettiklerini gördüm. Kriket şampiyonası vardı ve Avustralya maçı kaybediyordu. Başımı diğer yana çevirdiğim zaman odada bir kişinin daha olduğunu fark ettim. Bir an Bay Hakim’in evindeki yatak odamızın cumba penceresiyle karıştırdığım bir pencere önünde duran bir portatif masaya oturmuştu. Camdan üstüne gelen güneş, tepesindeki kele ve gözlüğüne rağmen ona ilahi bir hava veriyordu. O da Philip gibi takım elbise giyyordu, ama şoförlerin giydiği parlak kumaştandı. Öne eğilmiş haliyle Dickens romanlarındaki uyuz kâtipleri andırıyordu.

“Bu da İçişleri Bakanlığından Arthur, Brian hayatım,” diye açıkladı Sam benim ilgimi fark edince. “Sağ olsun Arthur bizim için resmi sorunları halletmeye razı oldu, değil mi Arthur?”

Arthur cevap vermeye gerek görmedi.

“Arthur’un idari yetkileri var,” diye açıkladı Philip. “Sam ve benim yetkimiz yok. Biz sadece danışmanlık yaparız.”

“Endişe etme diye söylüyorum, Hannah çok emin ellerde,” dedi Sam her zamanki cana yakın sesiyle. “Eve varır varmaz seni arayacak.”

Eve mi? Hangi eve? Bay Hakim’in pansiyonuna mı? Hemşire yurduna mı? Norfolk Konakları’na mı? Ev kavramı doğal olarak aklımı karıştırdı.

“Ne yazık ki Hannah vize koşullarını fena halde ihlal etmiş,” dedi Sam. “Arthur bu nedenle burada. Her şeyi teyit etmek için, öyle değil mi, Arthur? Hannah İngiltere’ye hemşirelik yapmaya ve sınavlarını geçmeye geldi. Döndüğü zaman da kendi ülkesi için yararlı bir insan olacak. Buraya siyasi ajitasyonlara katılmak için gelmedi. Görev tanımında hiç böyle bir şey yok, öyle değil mi, Arthur?”

“Olur mu hiç?” dedi Arthur cumba penceresindeki yerinden. “Sadece ‘hemşirelik yapar’ yazıyor. Ajitasyon yapmak istiyorsa kendi memleketinde yapsın.”

“Hannah toplu yürüyüşlere katıldı, Salvo,” dedi Sam, benimle bir sorunu paylaşır gibi. “Ne yazık ki birçok kere.”

“Nereye yürümüş?” diye sordum kafamın içinde fırlıdak gibi dönen sisler arasında.

“Irak karşıtı yürüyüş; bu onu hiç ilgilendirmeyen bir meseleydi.”

“Bu düpedüz kural ihlaliydi,” dedi Arthur. “Ve Darfur olayı ki bu da kesinlikle onu ilgilendiren bir şey değildi.”

“Bir de Birmingham gezisi var ki bu tamamıyla siyasiydi,” dedi Sam. “Şimdi de, korkarım, bu var.”

“Bu mu?” diye sordum, sessizce mi yoksa bağırarak mı, hatırlamıyorum.

“Gizli belgeler,” dedi Arthur zevkini çıkararak. “Bunları edinmek, yanında bulundurmak ve bir ya-

bancı güce iletmek. Dibine kadar batmış durumda. Ayrıca bir de bu belgelerin alıcısının sivil milislerle ilişkisi olması var ki, olayı doğrudan terörizm sınıfına sokuyor.”

Yavaş yavaş aklım başıma geliyordu. “Yasal olmayan bir savaşı durdurmaya çalışıyordu,” diye kendimi bile şaşırtarak bağırdım. “İkimiz de bunu önlemeye çalışıyorduk.”

Philip her zamanki diplomatça yaklaşımıyla ortamı gevşetmek için araya girdi.

“Önemli olan ne bu ne o,” dedi sakın bir sesle. “Londra yabancı eylemcilerin barınağı olamaz. Özellikle de bu kişiler hemşire vizesiyle ülkeye gelmişlerse... Bazı yasal inceliklere bakılmaksızın, Hannah bu koşulların tümünü kabul etmişti, öyle değil mi, Sam?”

“Ona durumu açıkladıktan sonra bizimle tam bir uyum içine girdi,” dedi Sam. “Üzülmüştü, tabii. Ama avukat tutmaya kalkışmadı, inatçılık etmedi ve tahhüt belgelerini hiç mırın kırın etmeden imzaladı. Kendisi için en iyisinin ne olacağını biliyordu. Senin için de. Ve tabii, onun kanı ve canı olan küçük oğlu için. Noah. Ne güzel isimler seçiyorlar, değil mi?”

“Onunla konuşmak istiyorum,” dedim, galiba bağırarak.

“Evet, ama şu anda onunla konuşmak için imkânlarımız yok. O bir tutukevinde, sen ise bulunduğun yerdesin. Birkaç saat sonra tamamen kendi isteğiyle ülkeden çıkıp oğluyla buluşacağı Kampala’ya gidecek. Bundan hoş bir şey olabilir mi?”

Bundan alınacak dersi işaret etmek Philip’e düştü.

“Hiç zorluk çıkarmadan teslim oldu, Salvo,” dedi başını eğip bana bakarak. “Senin de öyle davranacağını umuyoruz.” Yine tereyağı kadar yumuşak ses tonunu kullanıyordu, ama bu kez içine biraz resmiyet katmıştı. “Sağ olsun, yaptığı araştırmalarla çok

yardımcı olan Arthur'un İçişleri Bakanlığı dikkatine sunduğu rapora göre kendisini Bruno Salvador adıyla tanıtan kişi ne şimdi ne de herhangi bir geçmişte Britanya vatandaşı olmuş: sadık veya değil. Özetle, böyle bir kişi yok."

Ölülere saygı duruşu olarak iki saniye sessiz kaldı.

"Senin bütün haklara ve ayrıcalıklara sahip Birleşik Krallık yurttaşlığın tamamen sahte yollarla elde edilmiş. Doğum sertifikana yalan. Sen yolda bulunmuş bir bebek değildin, baban da elinde kalan bebeği başından atmaya çalışan bir denizci değildi... değil mi?" Philip benim sağduyuma hitap ederek devam etti. "Bu yüzden ancak şöyle bir tahminde bulunabiliyoruz: Doğumun sırasında Kampala'daki İngiliz Konsoloslugu yetkilileri Kutsal Kilisenin ısrarlarına dayanamayıp doğum belgeni çıkarmışlar. Korkarım, bu aldatmacaya teknik olarak katılamayacağın bir yaşta bulunman, yasalara göre bir mazeret değil. Haksız mıyım, Arthur?"

"Ne yasası?" diye katıldı konuşmaya Arthur cumbadan. "Yasa yok. En azından bu herif için."

"Katı gerçek şu ki Salvo, bildiğin ya da bilmen gerektiği gibi, on yaşındayken Southampton limanına ayak bastığın günden beri sen kaçak bir göçmensin; onca zamandan beri de bir kez olsun iltica için başvurmamışsın. Sanki bizden biriymişsin gibi yaşamını sürdürmüşsün."

Bunun üzerine zaten o ana kadar iyice kabarmış olan öfkemle oturduğum koltuktan fırlayıp tekrar onun boğazına veya anatomisinin daha esnek ve mantıklı bir kısmına sarılmam gerekirdi. Ama ellerin ve ayakların, Haj'ın deyişiyle sımsıkı sarmalanmış bir maymun gibi bağlıysa, bir mutfak sandalyesine kayışlarla mihlanmışsan, vücut dilini kullanman pek mümkün olmuyordu; Philip de bunun farkındaydı,

yoksa yanıma kadar gelip havalı bir gülücükle bana en karanlık bulutun bile gümüş bir astarı olduğunu söyleyemezdi.

“Kısacası edindiğimiz bilgiye göre Kongolu yetkililer, bazı formaliteler için belli bir süre geçtikten sonra...” Hoşgörülü bir gülücük... “Ve Kinshasa’daki büyükelçimizin doğru kulaklara fısıldamasından sonra prensip olarak seni vatandaşları olarak seve seve kabul edecekler.” Daha da hoşgörülü bir gülücük... “Aslında, dönüşünü kabul edecekler, demeliyim, çünkü teknik olarak onların yurttaşlığından hiç çıkmış değilsin. Tabii, bu sana da mantıklı gelirse. Sonuçta senin hayatından söz ediyoruz, bizimkinden değil. Ama bu bize çok mantıklı geliyor, değil mi, Arthur?”

“Bize kalırsa istediği yere gitsin,” diye doğruluyor Arthur cumbadan. “Yeter ki burada kalmasın.”

Sam anaç tavrıyla Philip ve Arthur’a katılıyor. “Hannah için de çok mantıklı olur, Salvo. Hem neden onların en iyi hemşirelerini biz kapacakmışız ki? Orada insanlar çaresizlik içinde. Ve açık konuşacak olursak, Hannah’sız İngiltere’nin sana verecek nesi var? Sanırım Penelope’ye geri dönmeyi düşünmüyorsun, değil mi?”

Bu meseleyi halledilmiş kabul eden Philip omuz çantamı alıp fermuarını açıyor, not defterlerini ve bantları tek tek sayarak masanın üstüne koyuyor.

“Harika,” diyor yaptığı numaraya çok sevinen bir sihirbaz gibi. “Hannah’daki iki taneyle birlikte yedi bant oluyor. Tabii, bunları çoğaltmadıysan. O zaman senin için hiçbir kurtuluş yolu kalmaz. Çoğalttın mı?”

Birden öyle bir uyku bastırıyor ki Philip verdiğim cevabı duyamıyor ve tekrarlamamı istiyor... Herhalde mikrofonlar için.

“Emniyetli olmazdı,” diyorum bir kez daha ve yine uyumaya çalışıyorum.

“Sanırım o da *J’Accuse!*’nin tek nüshasıydı? Thorne’ye verdiğin?” Son ayrıntıları toparlayan biri gibi konuşuyor.

Doğrular anlamında başımı sallamış olmalıyım.

“Güzel. O halde yapacağımız tek şey sabit diskini parçalamak.” Philip kapı eşiğindeki sarışın çocukları çağırıp beni çözmelerini, ama kan dolaşımım düzele ne kadar yere yatırmalarını söylüyor.”

“Ee, Maxie ne yapıyor son zamanlarda?” diye soruyorum belki pürüzsüz yanakları biraz kızarır ümi-diyle.

“Ya, evet, zavallı Maxie, yazık oldu ona,” diye iç geçiriyor Philip eski bir dostu hatırlamış gibi. “O alanda en iyilerden biri olduğu söyleniyor, ama öyle inatçı ki. Erken davranması da çok budalacaydı.”

“Yani Brinkley’in erken davranması budalacaydı demek istiyorsun,” diyorum, ama bu isim ona hiç tanıdık gelmiyor.

Beni ayağa kaldırmaları pek de kolay olmadı. Kafama yediğim darbeden sonra ağırlaştığım için gençlerden biri yetmedi, diğeri de geldi. Beni ayağa diktikten sonra Philip karşıma geçti, ceketinin eteklerini aşağıya çekip düzelttikten sonra cebinden, üstünde MAJESTELERİNİN HİZMETİNDE yazılı kahverengi bir zarf çıkardı ve elime tutuşturdu.

Gözlerimi zorla odakladığım zaman bu matbu mektubun bana istenmeyen kişi olduğumu bildirdiğini okuyorum. Arthur, bana Haj’ın Parker dolmakalemlerinden birini uzatıyor. Karalar gibi bir imza atıyorum. Kimse el sıkışmıyor, böyle bir şey için fazla İngiliziz... Ya da öyleydik. İki gencin arasındayım, bahçeye çıkıyoruz, oradan da bahçe kapısına. Çok sıcak bir gün. Bomba korkusu ve şehrin yarısının tatilde oluşu nedeniyle etrafta kimse görünmüyor. Penceresi ve ismi olmayan koyu yeşil bir minibüs evin

önüne park etmiş. Bay Hakim'in pansiyonu önünde duran minibüsün ikizi gibi, belki de aynısıdır. İçinden kot takım giymiş dört adam çıkıp bize doğru geliyor. Şeflerinin başında polis kepi var.

"Bu mu sorun çıkarıyor?" diye soruyor.

"Artık değil," diyor sanşın çocuklardan biri.

20

Bir çevirmen ne kadar üst düzey de olsa, Noah, tercüme edeceği bir şey yoksa, dümeni olmayan bir gemiden farkı kalmaz. İşte ben de bütün bunları yazmaya böyle başladım, kime yazdığımı pek bilmeden, ama şimdi sana yazdığımı biliyorum. Bay Anderson'un, benim Babil çivi yazım diye adlandırdığı şeyi senin deşifre etmeni isteyecekleri zamana daha birkaç yıl var; bu zaman geldiğinde senin yanında olmayı ve nasıl okunacağını sana göstermeyi umuyorum, bunda pek zorluk çekmezsin, yeter ki Swahiliceni iyi bil.

Sevgili manevi oğlum, hayatında karşına ÖZEL damgası olan herhangi bir şey çıkarsa dikkat et. Çok fazla anlamı olan bir kelimedir bu ve hiçbirisi de hayırlı değildir. Sana bir gün *Monte Kristo Kontu*'nu okuyacağım, müteveffa Imelda Hala'nın en sevdiği romandı. Bu adam gelmiş geçmiş en özel mahkûmdu. Şu sıralarda İngiltere'de pek çok Monte Kristo var ve ben de onlardan biriyim.

Özel bir minibüsün pencereleri yoktur, ama özel tutukluların üç saatlik yolculuğu rahat ve güvenli yapabilmeleri amacıyla döşemeye kayışlarla bağla-

nacakları düzenekler vardır. Protesto çılgınlıkları atarak kamu huzurunu bozmaları ihtimaline karşı ağızlarına meşin tıkaçlar tıklılır ve bundan hiçbir ücret alınmaz.

Özel mahkûmların isim yerine numaraları vardır. Benimki İki Altı.

Özel ağırlama bloku, 1940'ta kahraman Kanadalı müttefiklerimiz için inşa edilmiş ve yeniden badana görmüş kulübeler kümesidir. Etrafında bütün bir Nazi ordusunu durduracak kadar dikenli tel gerilidir, ama bu normal, çünkü hâlâ İkinci Dünya Savaşı'nda olduklarını sanan öyle çok İngiliz var ki... Ama Kamp Mary mahkûmları için bu o kadar normal sayılacak bir şey değildir.

Kampımıza neden İsa'nın annesinin adının verildiği resmen bilinmiyor. İlk Kanadalı kamp komutanının koyu bir Katolik olduğunu söyleyenler var. Eski bir Kraliyet Askeri Polisi'yken şimdi Özel Ağırlama Subayı olan Bay J. P. Warner'ın farklı bir açıklaması var. Onun söylediğine göre Mary, yakındaki Hastings kasabasında yaşayan bir hanımmış; savaşın en karanlık günlerinde Britanya tek başına savaşıırken, bu kadın kampa gelip son tabur toplantısından, ışıkların karartıldığı saate kadar Kanadalı askerleri memnun edermiş.

Bay Warner ile ilk temaslarımız hiç de daha ileride gerçekleşecek sıcak ilişkinin habercisi gibi olmamıştı, fakat Maxie gibi cömert bir yanı olduğunu gösterdiği gün bu bağ kuruldu. Bana siyahlarla hiç sorunu olmadığını ısrarla söyler durur; dedesi Sudan Savunma Bakanlığında çalışmış, babası da arbede günlerinde Kenya'daki sömürge polis teşkilatındaymış.

Özel mahkûmlar bazı özel haklara sahip:

- Kamp sınırları dışına çıkmama hakkı
- Diğer mahkûmlarla sabaha karşı kasabaya gitmeme hakkı, trafik ışıklarında araç sürü-

cülerine kokusuz gül satmama hakkı, bir iki küfür karşılığında onların BMW'lerinin ön camlarını temizlememe hakkı

- Her zaman sessiz kalma hakkı, telefon etmeme ve telefonla aranmama hakkı, mektup göndermeme ve gelenler içinden de sadece Yetkililer tarafından onaylandıktan sonra bana Bay J. P. Warner'ın kıyağı olarak verilecek olanları alma hakkı. Bay Warner'ın çok ağır sorumlulukları var.

"Seni dinlediğim yok, İki Altı," der, parmağını yüzüme doğru sallayarak. "Karşımda sadece hava var," diye de ekler ikram ettiğim Rioja şarabından bir kadeh daha alırken. "Kesinlikle etten kemikten kimse yok." Ama Bay Warner feleğin çemberinden geçmiş, uyanık bir dinleyicidir. Uzak bölgelerde askeri hapishanelerde yöneticilik yapmış, hatta uzun bir zaman önce açıklamak istemediği bazı suçlardan ceza bile yemiştir. "Komplo kurulması sorun değildir, İki Altı. Herkes komplo kurar, ama hiç kimse bir yere varamaz. Ama iş bunu örtbas etmeye geldi mi, Tanrı hepimizin yardımcısı olsun."

Aynı cinsten olduğunu bilmenin rahatlatıcı bir yanı var, doğrusu.

* * *

Geriye dönüp bakıyorum da Kamp Mary'deki hapis günlerime kötü bir başlangıç yapmam kaçınılmazmış. Bunu şimdi görüyorum. Tepeden tırnağa ÖZEL damgası yemiş olarak Resepsiyon'a geldiğim anda herkesin tüyleri kabarmıştı. Adımın karşısında ŞY, yani Şiddete Yatkın yazılı oluşu da başıma gelecekleri hak ettiğimi gösteriyor. Bir dayanışma ruhu içinde So-

malililerle birlikte kamp karargâhı olarak kullanılan eski papaz lojmanının çatısına çıkıp oturma eylemi yaptık. Dünyaya verdiğimiz mesaj barışçıldı. Aramızda erkek mahkûmların eşleri ve parlak pamuklu elbiseleri içinde çocukları vardı. Kamp projektörlerine karşı tuttuğumuz yatak çarşaflarına şunlar yazılıydı: İŞKENCE EDİLMEMİZ İÇİN BİZİ MEMLEKETİMİZE GÖNDERMEYİN, BAY BLAIR! BİZE BURADA İŞKENCE EDİLMESİNİ İSTİYORUZ! Yalnız, tek ve önemli bir noktada gösterici arkadaşlarımdan ayrılıyordum. Onlar diz çökmüş, ülkede kalmak için yalvarırlarken, ben sınır dışı edileceğim günü iple çekiyordum. Ama hapisteyken takım ruhu çok önemlidir; bunu öğrenmem de bana pahalıya mal oldu. Bir grup kimliği belirsiz, kafalarında kask olan polis ellerinde beysbol sopalarıyla gelip bizi dağıttılar.

Ama hayatta her şeyin, birkaç kırık kemiğin bile bir ödülü vardır, Noah. Revirdeki yatağında dört köşesinden kelepçelenmiş vaziyette yatarken ve hayatta yaşamaya değer pek bir şey kalmadığını düşünürken, Bay Warner, sevgili annenin haftada bir yazdığı on beş mektubun birincisiyle içeri girdi. Patırtı çıkarmadan gitmesinin karşılığı olarak onlardan bana yazabileceği bir adres koparmayı başarmış. Bana yazdıklarının büyük bir kısmını bilmek için daha çok gençsin. Her ne kadar iffetli de olsa, annen son derece tutkulu bir kadındır ve arzularını özgürce dile getirmeyi sever. İleride, sen de yaşını aldıktan ve benim gibi aşkı tattıktan sonra serin bir gecede seninle oturup annenin her sayfasında bana sevinç gözyaşları döktüren, kahkahalarla güldüren ve acınacak haldeki ümitsizliğimi son kırıntısına kadar giderdiği mektupları birlikte okuruz.

Annenin hayatında attığı adımlar benim hareket-sizliğimi fazlasıyla telafi ediyor. Artık sadece Diplo-

malı Hemşire Hannah değil, Kampala'nın en iyi hastanesindeki yepyeni eğitim kliniğinde başhemşire. Onca işine rağmen hâlâ basit cerrahi müdahaleler kursuna devam edecek vakti buluyor. Bana söylediğine göre Grace'in tavsiyesine uyarak, ben gelip de ona gerçeğini verene kadar, kendisine geçici bir evlilik yüzüğü almış. Bir gün genç bir asistan ona ameliyat odasında sarkıntılık etmeye kalkınca onu öyle bir azarlamış ki adam üç gün annenin peşinden koşup özür dilemiş; sonra da hafta sonu için anneni yazlık evine davet etmiş. Tabii, bir fırça daha yemiş.

Tek endişem, çantamdan beş ve altı numaralı bantları alıp benden habersiz Haj'a gönderdiği için onu bağışladığımı bilmiyor olabileceği. Aslında en başından beri bağışlanacak hiçbir şey olmadığını bir anlayabilse! Eğer bunu yapamayacaksa, o zaman iyi bir misyon kızı olarak bana sırt çevirip onu suçlayacak bir şeyi olmayan bir adama gider mi? İşte, gecenin geçmek bilmeyen saatlerinde tutsak sevgililer kendilerine böyle şeylerle acı çektiriyorlar.

Bir mektup vardı ki Noah, önce açmaya bile cesaret edemedim. Kalın, kahverengi bir zarftı ve çok açık renkli çizgileri vardı; Britanya gizli dünyasının kendisini hissettirmeye başladığının bir uyarısı gibiydi. Güvenlik nedenleriyle üstünde, KRALİÇE'NİN HİZMETİNDE damgası yerine normal bir pul vardı. Adım, numaram ve kamp adresi eksiksiz olarak bana çok tanıdık gelen bir el yazısıyla yazılmıştı. Tam üç gün boyunca bu zarf pencerenin kenarından bana baktı durdu. Neden sonra Maxie'nin kirli servetiyle edindiğim bir şişe Rioja ve Bay Warner ile geçirdiğim bir akşamın verdiği güçle yumuşak plastik bıçağı aldım ve zarfın boğazını kestim. Önce kapak yazısını okudum. Hiçbir işaret olmayan düz A4 kâğıdına yazılmıştı. Adres olarak sadece Londra vardı, bir de tarih.

Sevgili Salvo,

Ekteki mektubun yazarını tanımıyorum; Fransızca olan yazıyı da okumuş değilim. Barney bunun tamamen kişisel bir mektup olduğunu ve müstehcen olmadığını söyledi. Bildiğin gibi, Ulusumuzun çıkarları söz konusu değilse, kimsenin özel hayatına girmem. Bir gün işbirliği yaptığımız günleri daha olumlu bir bakışla hatırlamanı bütün samimiyetimle isterim. Ne de olsa insanın her zaman kendisinden korunabilmesi gerekir.

Saygılarımla,
R. (Bob) Anderson

Tabii, artık bütün ilgim Bay Anderson'un bahsettiği ikinci zarfa odaklanmıştı. Kalın bir zarftı ve adresim bilgisayar çıkışıyla yazılıydı: Mösyö Brian Sinclair, Çevirmen, adres: Brixton'daki posta kutusu numarası. Zarfın arkasında gönderen adı olarak Haj'ın tam ismi olan Honoré Amour-Joyeuse gök mavisi kabartmayla basılıydı. İçinde yazılanlar bir mektuptan çok değişik zamanlarda rastgele yazılmış şeylerdi. Gözlerimi kapatıp sayfaları kokladığım zaman, yemin ederim bir kadın kokusu almıştım. J. P. Warner da benimle aynı fikirdeydi. Metin Fransızcaydı ve Haj'ın en sıkışık durumlarda bile değiştirmedeği, titiz, akademik stilde yazılmıştı. Zengin küfür dağarcığı da her zamanki gibiydi.

Sevgili Zebra,

Bantlara gerek yoktu. Sen bana kazık attın, ben de onlara.

Hannah da kim, be?

Neden bana bir sürü tıbbi zerzevattan bahsedip kıcımı bir üroloğa kontrol ettirmemi söylüyor?

Hem neden bana saygıdeğer babam Luc'a karşı çıkmamı söyleyip bunu yaparken yardımcı olsun diye al sana delil, diyor ki?

Benim o boktan delile ihtiyacım yoktu ki. Eve döner dönmez Luc'a, eğer ölmek veya iflas etmek istemiyorsa, yapacağı ilk iş Mwangaza'nın fişini çekmek olmalı, dedim.

Yapacağı ikinci iş Mai Mai'leri ve Banyamulenge'yi uyarıp kendilerini maskara durumuna düşürmemelerini söylemek olmalı, dedim.

Yapacağı üçüncü iş, en yakındaki BM karargâhına gidip her şeyi itiraf etmek, dördüncü işse, Alaska'ya uzun bir tatile çıkmak olmalı, dedim.

Hannah senin İngiltere'de boğazına kadar boka battığını söylüyor; seni tanıdığım için buna şaşırmadım. Bir gün senin Kongo'ya gelebilmen için dua ediyor. Eh, belki bunu yaparsan, sana en iyi hırsızların yaptığı gibi davranıp şu anda felaket bölgesi olan Bukavu'daki üniversitede bir öğretmenlik işi ayarlarım. Öğrencilerine ister lisan öğret, ister bira içmeyi, umurumda değil.

Acele etsen iyi olur, çünkü Tanrı'nın cennet kapılarındaki minik meleklerinin tümü bir araya da gelse, Kivu'ya döndüğünde Hannah'ın iffetini melun Haj Amca'sının pençelerinden koruyamaz.

Bukavu'da hayat her zamanki gibi. Yılda dokuz ay yağmur yağıyor, yağmur dindiğinde de Bağımsızlık Meydanı, Bağımsızlık Gölü'ne dönüşüyor. Hemen her hafta isyanlar, gösteri yürüyüşleri ve silahlı çatışmalar çıkıyor, ama bunların ne zaman olacağını tahmin etmek

mümkün değil. Birkaç ay önce, ev sahibi takımımız büyük bir futbol maçını kaybetti, bunun üzerine kalabalık hakemi linç etti ve polis keskinlikleri hiçbir günahı olmayan altı kişiyi vurdu. Bütün bunlar ellerinden İncil'i eksik etmeyen parlak saçlı Amerikan evanjelistlerini bize, George Bush'u sevin ve artık düzüşmeyi bırakın, çünkü Tanrı bundan hoşlanmıyor, demekten alıkoymuyor.

Burada yaşlı bir Belçikalı rahip var, birkaç yıl önce kışından vurulmuştu. Arada bir bedava içki içmek için benim gece kulüplerimden birine gelir ve eski günlerin ne kadar güzel olduğunu anlatır. Senin babanı sorduğumda güler. Neden güldün, diye sorduğum zaman daha da çok güler. Tahminim, baban bütün misyon namına düzüşüp duruyormuş.

Muhumba bölgesindeki evim göl kenarında, Belçikalı bir sömürgeci puştun yaptırmış olduğu bir saray, ama herhalde zevkli bir puştmuş çünkü su kenarına kadar, aklına gelen, belki de gelmeyen ne kadar çiçek varsa doldurduğu bir Cennet Bahçesi yapmış. Ama orkidelerim bir başka. Fare büyüklüğünde örümceklerimiz ve uzun kuyruklu, kabarık tüylü fare kuşlarımız var... Belki bunları unutmuştur. Örgücü kuşlarımız kız tavlamak için harika bir teknik kullanıyorlar. Erkek örgücü bulduğu bir yere bir yuva örüyor, sonra da kızı içeri davet ediyor. Kız yuvayı beğenirse hemen düzüşüyorlar. Gel de bunu evanjelistlere anlat, bakalım.

Bahçeden bahsetmemin nedeni, buradaki kulübe. Bunu benim sevgili sütнім için yapmıştım. Kadın kulübeyi bir kez gördü sonra öldü. Hayatımda sevdiğim ve düzmediğim

tek kadındı. Tenekeden bir çatısı ve verandası var; şu anda yaklaşık bir milyon kelebek ve sivrisineğin işgali altında. Eğer bir gün Bukavu'ya gelersen, senin olsun. Goma peyniri hâlâ güzel, her gün üç saat ışıklar kesiliyor, ama geceleri balıkçı teknelerinin lambalarını kimse söndürmüyor. Liderlerimiz beş yaşındaki çocuğun seviyesinin üstünde düşünemeyen hıyarlar. Çok olmadı, Dünya Bankası'ndaki efendilerimiz Kongo'daki hayat tarzı üzerine bir anket yaptılar. Soru: Eğer devlet bir kişi olsaydı, ona ne yapardınız? Cevap: Onu öldürürdük. Hepimizde Siyah Bilinçliliği var, ama sokaktaki her işportacı kanser garantili renk açıcı satıyor. Senin Kongoluların Avrupa'dan vaat edilmiş ülke diye söz ediyorlar. Bu nedenle, bilmiş olasin: Eğer buraya gelecek olursan reddedilmiş bir zebra gibi görüneceksin. Seçimlerden bir sonuç çıkmayacak, ama sonuçta bizim seçimlerimiz. Bir anayasamız var. Çocuk felçli ve vebalı çocuklarımız var, üç milyon dolarla kendilerini daha zengin hissediyorlar. Bir gün belki bir geleceğimiz bile olabilir.

HAI

Biz de burada sahildeyiz, Noah. Her sabah kalbim güz güneşiyle birlikte doğuyor. Her akşam onunla batıyor. Ama sandalyemi pencerenin yanına çekersem ve ay ışığı da kuvvetliyse tel örgülerin bir mil ötesinden denizin tepesini zor da olsa görebiliyorum. İşte o noktada onların İngiltere'si bitiyor ve benim Afrika'm başlıyor.

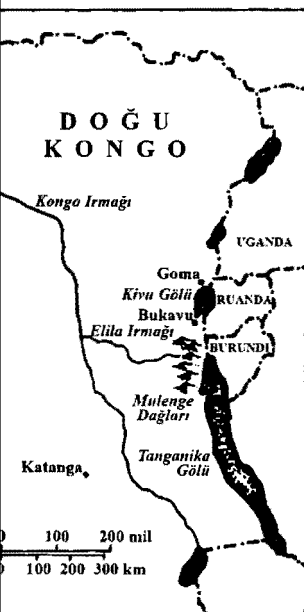
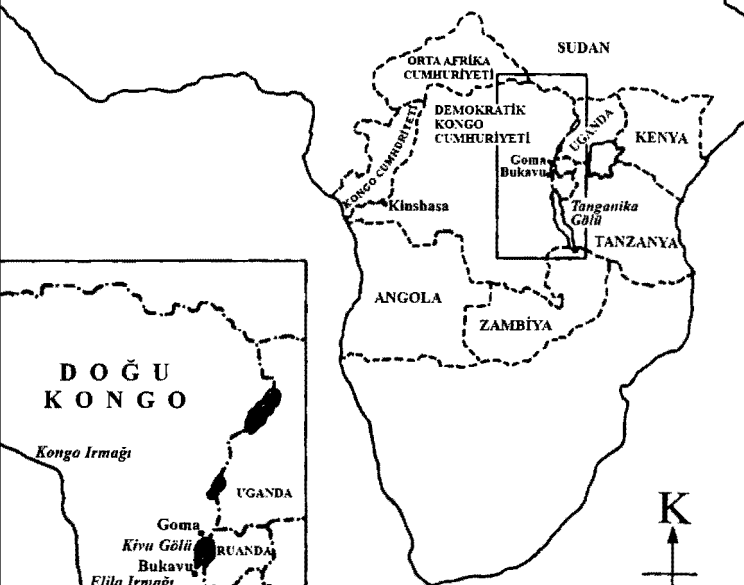
SON

TEŞEKKÜR

Yorulmak bilmez araştırmacım Stephen Carter'a yürekten teşekkürler; Brigid ve Bob Edwards'a gazetecilik ve dini konularda verdikleri bilgilerden dolayı; tıp ve hemşirelik konusunda verdikleri bilgiler için Sonja ve John Eustace'ye teşekkür ederim. Doğu Kongo'ya yaptığım kısa ziyaret sırasında eşsiz tecrübesiyle beni aydınlatan Uluslararası Kriz Grubu üyelerinden Jason Stearns'e de teşekkürü bir borç bilirim; paralı askerlerin savaş tarihi hakkındaki bilgilerini benimle paylaşan ünlü gazi Al Venter'e; *In the Footsteps of Mr. Kurtz* ve *I Didn't Do It For You* adlı eserlerin yazarı engin bilgisini ve editoryal yaratıcılığını hiç sınır tanımadan benimle paylaştığı için Michela Wrong'a çok teşekkür ederim. Bu romanda dile getirilen karşıt fikirler ve hatalar sadece bana aittir. Salvo'nun dediği gibi durum bundan ibarettir. Eğer karım Jane'nin yardımları olmasaydı, ben hâlâ bu romanın on altıncı sayfasında debelenip iki yılın fark etmeden nasıl geçtiğini düşünecektim.

John le Carré
Cornwall, 2006

A F R İ K A

Doğu Kongo

ULUSLARARASI ÇOKSATAR

GİZEMLİ MELODİ

JOHN
LE

CARRÉ

"Bu düzeye ancak çok az öykü çıkabilir."

-Observer

Bruno Salvador, uzak bir adada düzenlenen çok gizli bir konferansta, isimsiz finansörler ile Kongolu savaş lordları arasında çevirmenlik yapacaktır. Salva burada hayatını değiştirecek güzel hemşire Hannah'la karşılaşır. Bu casustan belki bir âşık, hatta bir kahraman çıkabilir mi acaba? Batı ikiyüzlülüğünün karanlığından hafifliğin kalbine giden yolda alegorik bir aşk ve cesaret hikâyesidir *Gizemli Melodi*.

"Büyük İngiliz romancı öfke ve enerjisiyle sizi savuracak, mizahıyla sizi gülümsetecek." -Mail on Sunday

